IL-KATEKIŻMU TAL-KNISJA KATTOLIKA

IR-RABA' PARTI

IT-TALBA NISRANIJA

KKK 2558-2865

WERREJ TAR-RABA' PARTI

IT-TALBA NISRANIJA

2558-2865

L-EWWEL SEZZJONI
IT-TALB FIL-ĦAJJA NISRANIJA

X'inhu t-talb 5

It-talb bħala don ta' Alla - It-talb bħala Patt - It-talb bħala Xirka.

L-EWWEL KAPITLU: IR-RIVELAZZJONI TAT-TALB 7

L-istedina universali għat-talb 7

L-ewwel artiklu: It-talb fit-Testment il-Qadim 7

Il-ħolqien, għajn tat-talb - Il-Wegħda u t-talba tal-fidi - Mosè u t-talba ta' medjazzjoni - David u t-talb tas-sultan - Elija, il-profeti, u l-konverżjoni tal-qalb - Is-Salmi, it-talba tal-Ġemgħa.

Fil-qosor 12

It-tieni artiklu: Fil-milja taż-żminijiet 13

Ġesù jitlob - Ġesù jgħallimna nitolbu - Ġesù jisma' t-talb tagħna - It-talba tal-Verġni Marija.

Fil-qosor 18

It-tielet artiklu: Fiż-żmien tal-Knisja 19

I. Il-barka u l-adorazzjoni 19
II. It-talb biex naqilgħu xi ħaġa 20
III. It-talb ta' interċessjoni 21
IV. It-talb ta' radd il-ħajr 22
V. It-talb ta' tifħir 22

Fil-qosor 23

IT-TIENI KAPITLU: IT-TRADIZZJONI TAT-TALB 24

L-ewwel artiklu: Mill-għejjun tat-talb 24

Il-Kelma ta' Alla - Il-Liturġija tal-Knisja - Il-virtujiet Teologali - "Illum".

Fil-qosor 26

It-tieni artiklu: Il-mixja tat-talb 26

It-talba lill-Missier - It-talba lil Ġesù - "Spirtu s-Santu, ejja fina" - F'għaqda mal-Imqaddsa Omm Alla.

Fil-qosor 29

It-tielet artiklu: Mexxejja fit-talb ... 30

Sħaba ta' xhieda - Qaddejja tat-talb - Postijiet adatti għat-talb.
Fil-qosor ... 32

IT-TIELET KAPITLU: IL-ĦAJJA TAT-TALB ... 32

L-ewwel artiklu: Is-suriet tat-talb ... 33

I. It-talb bil-fomm ... 33
II. Il-meditazzjoni ... 34
III. L-orazzjoni ... 35
Fil-qosor ... 36

It-tieni artiklu: It-taqbida tat-talb ... 37

I. Diffikultajiet kontra t-talb ... 37
II. Is-sahra umli tal-qalb ... 38
Quddiem id-diffikultajiet tat-talb - Quddiem it-tentazzjonijiet fit-talb.
III. Il-fiduċja ta' wlied ... 39
Għaliex ingergru li ma niġux mismugħa? - Kif jista' jkun effikaċi t-talb tagħna.
IV. Nibqgħu sħaħ fl-imħabba ... 41
V. It-talba tas-siegħa ta' Ġesù ... 41
Fil-qosor ... 42

IT-TIENI SEZZJONI
IT-TALBA TAL-MULEJ: "MISSIERNA!"

L-ewwel artiklu: "Ġabra fil-qosor tal-Evanġelju kollu" ... 44

I. Fil-qalba tal-Iskrittura ... 45
II. "It-talba tal-Mulej" ... 45
III. It-talba tal-Knisja ... 46
Fil-qosor ... 47

It-tieni artiklu: "Missierna li inti fis-smewwiet" ... 47

I. Bil-fiduċja kollha ejjew nersqu lejn il-Mulej ... 47
II. "Missier!" ... 48
III. "Missierna" ... 50
IV. "Li inti fis-smewwiet" ... 51
Fil-qosor ... 52

It-tielet artiklu: Is-seba' talbiet ... 53

I. Jitqaddes ismek ... 53
II. Tiġi saltnatek ... 55
III. Ikun dak li trid int kif fis-sema hekda fl-art ... 56
IV. Ħobżna ta' kuljum agħtina llum ... 58
V. Aħfrilna dnubietna bħalma naħfru lil min hu ħati għalina ... 60
Aħfrilna dnubietna... - ...Bħal ma naħfru lil min hu ħati għalina.
VI. Iddaħħalniex fit-tiġrib ... 62
VII. Eħlisna mid-deni ... 63
Id-dossoloġija tal-aħħar ... 64
Fil-qosor ... 65

Werrej tar-referenzi 67
Werrej tematiku 117
Werrej ġenerali 138

IR-RABA' PARTI

IT-TALBA NISRANIJA

L-EWWEL SEZZJONI

IT-TALB FIL-ĦAJJA NISRANIJA

2558 "Kbir hu l-misteru tar-reliġjon tagħna". Il-Knisja tistqarru fis-Simbolu tal-Appostli (L-ewwel parti), u tiċċelebrah fil-liturġija tas-sagramenti (It-tieni parti), biex il-ħajja tal-Insara tkun taqbel ma' dik ta' Kristu fl-Ispirtu s-Santu għall-glorja ta' Alla l-Missier (It-tielet parti). Dan il-misteru għalhekk jitlob li l-Insara jemmnuh, jiċċelebrawh u jgħixuh f'relazzjoni ħajja u personali ma' Alla ħaj u veru. Din ir-relazzjoni hi t-talb.

X'INHU T-TALB

Għalija, it-*talb* huwa tefgħa tal-qalb, huwa ħarsa sempliċi mixħuta lejn is-sema, huwa għajta ta' gratitudni u ta' mħabba kemm waqt il-prova u kemm waqt il-ferħ.[1]

IT-TALB BĦALA DON TA' ALLA

2559 "It-talb hu l-irfigħ tar-ruħ lejn Alla jew domanda lil Alla ta' ġid li jkun jaqbel".[2] Minn fejn għandha tibda t-talba tagħna? Mill-għoli tal-kburija tagħna u tar-rieda proprja tagħna, jew mill-"qiegħ" *(Salm 130,1)* ta' qalb imċekkna u sogħbiena? Min jiċċekken, jitkabbar.[3] It-talb jinbena fuq *ix-xejn tagħna*. "Aħna anqas biss nafu nitolbu kif imiss" *(Rum 8,26)*. L-umiltà hija d-dispożizzjoni meħtieġa biex niksbu b'xejn id-don tat-talb: "Il-bniedem hu tallab quddiem Alla".[4]

2560 "Kieku kont taf id-don ta' Alla!" *(Ġw 4,10)*. Il-kobor tal-għaġeb tat-talb jidher proprju hemm, ħdejn il-bjar fejn immorru nfittxu l-ilma tax-xorb tagħna: hemm Kristu jiġi jiltaqa' ma' kull bniedem, hu jfittixna l-ewwel, u jitlobna jixrob. Ġesù għandu l-għatx, it-talba tiegħu toħroġ mill-qiegħ ta' Alla li jixtieqna. It-talb, nafu jew ma nafux, hu l-laqgħa tal-

[1] Santa Tereża tal-Bambin Ġesù, *Storja ta' Ruħ,* Ċ 25r.
[2] San Ġwann Damaxxenu, *De fide orthodoxa,* 3, 24: PG 94, 1089D.
[3] Ara Lq 18,9-14.
[4] Santu Wistin, *Sermones,* 56, 6, 9: PL 38, 831.

għatx ta' Alla mal-għatx tagħna. Ġesù għandu l-għatx li jkollna l-għatx tiegħu.[1]

2561 "Kieku int kont titolbu u hu kien jagħtik ilma ħaj" *(Ġw 4,10)*. It-talb li bih nitolbu xi ħaġa hu paradossalment tweġiba. Hu tweġiba għat-tnehid ta' Alla l-ħaj: "Telqu lili, l-għajn tal-ilma ġieri, biex ħaffru bjar għalihom, bjar miksura li ma jżommux ilma" *(Ġer 2,13)*. Hu tweġiba ta' fidi għall-wegħda b'xejn tas-salvazzjoni.[2] Hu tweġiba ta' mħabba għall-għatx tal-Iben il-waħdieni.[3]

IT-TALB BĦALA PATT

2562 Minn fejn jiġi t-talb tal-bniedem? Tkun xi tkun l-għamla tat-talb (ġesti jew kliem), hu l-bniedem sħiħ li jkun qed jitlob. Iżda l-Iskrittura biex tfisser il-post minn fejn joħroġ it-talb, xi kultant issemmi r-ruħ jew l-ispirtu, imma aktar ta' spiss il-qalb (aktar minn elf darba). Hi l-*qalb* li titlob. Jekk il-qalb hi bogħod minn Alla, it-talb li joħroġ minnha hu fieragħ.

2563 Il-qalb hi l-post fejn jiena jien, jew fejn ngħammar (skont il-ħsieb semitiku jew bibliku: fejn "ninżel"). Hi ċ-ċentru moħbi tagħna, mhux milħuq mir-raġuni tagħna u lanqas minn ħadd; hu l-Ispirtu ta' Alla biss li jgħarbilha u jagħrafha. Hi l-post tad-deċiżjonijiet fil-qiegħ l-aktar fond tat-tendenzi psikiċi tagħna. Hi l-post tal-verità, fejn nagħmlu l-għażla bejn il-mewt u l-ħajja. Hi l-imkien fejn niltaqgħu ma' Alla, għax aħna xbieha ta' Alla u ngħixu f'relazzjoni miegħu: hi l-post fejn iseħħ il-Patt.

2564 It-talba nisranija hi relazzjoni ta' patt bejn Alla l-Missier u l-bniedem fi Kristu. It-talb hu għemil ta' Alla u tal-bniedem: jiġi mill-Ispirtu s-Santu u minna, u huwa kollu kemm hu dirett lejn Alla, f'għaqda mar-rieda umana tal-Iben ta' Alla magħmul bniedem.

IT-TALB BĦALA XIRKA

2565 Fil-Patt il-Ġdid it-talb hu relazzjoni ħajja bejn ulied Alla ma' Missierhom ta' tjieba bla qies, ma' Ibnu Ġesù Kristu, u mal-Ispirtu s-Santu. Il-grazzja tas-Saltna hi "l-għaqda tat-Trinità Qaddisa kollha kemm hi mal-ispirtu kollu kemm hu".[4] Il-ħajja tat-talb hi għalhekk dik ta' qagħda abitwali quddiem Alla tliet darbiet qaddis, u f'għaqda sħiħa miegħu. Din ix-xirka ta' ħajja tista' sseħħ dejjem, għaliex, permezz tal-Magħmudija, sirna ħaġa waħda ma' Kristu.[5] It-talb hu *nisrani* jekk hu għaqda ma' Kristu u jinxtered fil-Knisja, li hi l-Ġisem tiegħu. Id-dimensjonijiet tat-talb huma dawk tal-imħabba ta' Kristu.[6]

---

[1] Santu Wistin, *De diversis quaestionibus octoginta tribus*, 64, 6: PL 40, 56.
[2] Ara Ġw 7,37-39; Is 12,3; 51,1.
[3] Ara Ġw 19,28; Żak 12,10; 13,1.
[4] San Girgor Nazjanzenu, *Orationes*, 16, 9: PG 35, 954C.
[5] Ara Rum 6,5.
[6] Ara Ef 3,18-21.

L-EWWEL KAPITLU

IR-RIVELAZZJONI TAT-TALB

L-istedina universali għat-talb

2566 *Il-bniedem ifittex lil Alla*. Fil-ħolqien Alla ħalaq kollox mix-xejn. "Bis-sebħ u l-ġmiel żejjintu" *(Salm 8,6)*. Il-bniedem, wara l-anġli, għandu l-ħila jagħraf "kemm hu kbir isem il-Mulej fl-art kollha" *(Salm 8,2)*. Ukoll wara li tilef ix-xebh ma' Alla, il-bniedem baqa' ħolqien fuq ix-xbieha ta' Alla l-Ħallieq tiegħu, ix-xewqa ta' dak li ħalqu baqgħet fih. Ir-reliġjonijiet kollha huma xhieda ta' din ix-xewqa essenzjali tal-bnedmin kollha.[1]

2567 *Kien Alla li l-ewwel sejjaħ lill-bniedem.* Ukoll jekk il-bniedem jinsa l-Ħallieq tiegħu, imur jinħeba 'l bogħod minn wiċċu, ifittex l-allat foloz tiegħu, u jixli lil Alla li abbandunah, iżda Alla l-ħaj u veru ma jieqaf qatt isejjaħ kull persuna biex tiltaqa' b'mod misterjuż miegħu fit-talb. Dan il-pass tal-imħabba ta' Alla, fidil għall-Patt tiegħu, dejjem jiġi l-ewwel fit-talb; il-pass li jagħmel il-bniedem hu dejjem tweġiba. Aktar ma Alla juri lilu nnifsu lill-bniedem u juri lill-bniedem x'inhu fih innifsu, aktar jidher it-talb bħala sejħa wieħed lill-ieħor, bħala ġrajja tal-Patt. Permezz tal-kliem u tal-għemil, dil-ġrajja timpenja l-qalb. Tinkixef tul l-istorja kollha tas-salvazzjoni.

L-ewwel artiklu

IT-TALB FIT-TESTMENT IL-QADIM

2568 Ir-rivelazzjoni tat-talb fit-Testment il-Qadim insibuha bejn il-waqgħa u l-irfigħ tal-bniedem, bejn is-sejħa mnikkta ta' Alla lill-ewwel uliedu: "Fejn int?"... "X'inhu dan li għamilt?" *(Ġen 3,9,13)* u t-tweġiba tal-Iben il-waħdieni huwa u dieħel fid-dinja: "Hawn jien ġej biex nagħmel ir-rieda tiegħek, o Alla" *(Lh 10,5-7).* It-talb hu marbut mal-ġrajja tal-bniedem, hu r-relazzjoni ma' Alla fil-ġrajjiet kollha tal-istorja.

IL-ĦOLQIEN – GĦAJN TAT-TALB

2569 Il-ħajja tat-talb tibda l-ewwel nett mill-fatt tal-*ħolqien*. L-ewwel disa' kapitli tal-Ġenesi juru din ir-relazzjoni ma' Alla bħala l-offerta tal-bikri tal-merħla minn Abel,[2] bħala sejħa tal-isem ta' Alla minn Henok,[1]

[1] Ara Atti 17,27.
[2] Ara Ġen 4,4.

bħala "mixi ma' Alla" *(Ġen 4,26)*. L-offerta ta' Noè kienet "togħġob" lil Alla u bierku, u permezz tiegħu bierek il-ħolqien kollu[2] għax qalbu kienet sewwa u sħiħa: hu wkoll "kien jimxi ma' Alla" *(Ġen 6,9)*. Din l-għamla ta' talb jgħixuha kotra kbira ta' ġusti fir-reliġjonijiet kollha.

Fil-patt tiegħu mal-ħlejjaq ħajjin kollha,[3] Alla dejjem isejjaħ lill-bnedmin għat-talb. Iżda hu l-aktar minn żmien Abraham missierna li beda jiġi rivelat it-talb fit-Testment il-Qadim.

IL-WEGĦDA U T-TALBA TAL-FIDI

2570 Malli Alla sejjaħlu, Abraham telaq "kif kien qallu l-Mulej" *(Ġen 12,4)*: qalbu hija kollha "marbuta mal-kelma", obda. Is-smigħ tal-qalb li tiddeċiedi skont kif irid Alla hu essenzjali għat-talb; il-kliem mhux daqshekk meħtieġ, hu relattiv. Iżda t-talba ta' Abraham tfissret l-ewwel permezz ta' għemil: bniedem tas-skiet, kull fejn waqaf, bena artal lill-Mulej. Biss aktar tard niltaqgħu mal-ewwel talba ta' Abraham bil-kliem: tnehida moħbija tfakkar 'l Alla l-wegħdiet tiegħu, li ma kienx jidher li se jseħħu.[4] B'dan il-mod, sa mill-bidu deher wieħed mill-aspetti drammatiċi tat-talb: il-prova tal-fidi fil-kelma mogħtija minn Alla.

2571 Il-patrijarka, wara li emmen f'Alla,[5] wara li mexa quddiemu f'Patt miegħu,[6] kien lest jilqa' taħt it-tinda tiegħu l-mistieden misterjuż: din il-laqgħa tal-għaġeb f'Mambre hi l-preludju tat-tħabbira tal-Iben veru tal-Wegħda.[7] Minn dak inhar, wara li Alla għarraf lil Abraham il-Patt tiegħu, qalbu ngħaqdet mal-ħasra ta' Sidu għall-bnedmin, u ssogra jitlob għalihom b'fiduċja tassew kbira.[8]

2572 Bħala l-aħħar tisfija tal-fidi tiegħu, Abraham, "dak li kien ħa l-wegħdiet" *(Lh 11,17)*, ġie mitlub jissagrifika l-iben li Alla kien tah. "Alla jaħseb hu għall-ħaruf għas-sagrifiċċju" *(Ġen 22,8)*; il-fidi tiegħu baqgħet sħiħa "għax fehem li Alla kellu s-setgħa saħansitra li jqajjem mill-mewt" *(Lh 11,19)*. B'dan il-mod il-missier ta' dawk kollha li jemmnu jsir jixbah lill-Missier "li anqas lil Ibnu stess ma ħafirha imma tah għalina lkoll".[9] It-talb jagħti mill-ġdid lill-bniedem ix-xebh ma' Alla u jsieħbu fis-setgħa tal-imħabba ta' Alla li ssalva l-kotra.[10]

2573 Alla jġedded il-wegħdiet lil Ġakobb, missier it-tnax-il tribù ta' Israel.[11] Qabel ma jiltaqa' ma' ħuh Għesaw, Ġakobb jagħmel lejl sħiħ jissara ma' "xi ħadd" misterjuż li ma riedx juri ismu, imma li bierku qabel telqu mas-sebħ. It-tradizzjoni spiritwali tal-Knisja tara f'din il-

---

1 Ara Ġen 5,26.
2 Ara Ġen 8,20-9,17.
3 Ara Ġen 9,8-16.
4 Ara Ġen 15,2-3.
5 Ara Ġen 15,6.
6 Ara Ġen 17,1-2.
7 Ara Ġen 18,1-15; Lq 1,26-38.
8 Ara Ġen 18,16-33.
9 Ara Rum 8,32.
10 Ara Rum 4,16-21.
11 Ara Ġen 28,10-22.

ġrajja s-simbolu tat-talb bħala ġlieda tal-fidi u r-rebħa tal-perseveranza.[1]

MOSÈ U T-TALBA TA' MEDJAZZJONI

2574 Malli bdiet isseħħ il-Wegħda (l-Għid, il-ħruġ mill-Eġittu, id-don tal-Liġi u l-Patt), it-talba ta' Mosè hija x-xbieha ħerqana tat-talb ta' interċessjoni li jilħaq il-qofol tiegħu "fil-medjatur wieħed bejn Alla u l-bniedem, il-Bniedem Kristu Ġesù" *(1Tim 2,5)*.

2575 Hawn ukoll Alla jiġi l-ewwel. Isejjaħ lil Mosè minn nofs "ħuġġieġa nar qalb l-għolliq".[2] Dan il-fatt jibqa' dejjem waħda mix-xbihat tal-bidu tat-talb fit-tradizzjoni spiritwali Lhudija u Nisranija. Jekk, fil-fatt, hu "Alla ta' Abraham, Alla ta' Iżakk, u Alla ta' Ġakobb" li jsejjaħ il-qaddej tiegħu Mosè, dan għax hu Alla l-ħaj li jrid il-ħajja tal-bnedmin. Juri ruħu biex isalvahom, iżda mhux waħdu u lanqas minkejja fihom: isejjaħ lil Mosè biex jibagħtu, biex isieħbu fil-ħniena tiegħu, fil-ħidma tiegħu ta' salvazzjoni. F'din il-missjoni qisha hemm talba ta' Alla, u Mosè, wara diskussjoni fit-tul, jgħaqqad ir-rieda tiegħu ma' dik ta' Alla s-Salvatur. Iżda f'dan id-djalogu li fih Alla jiftaħ qalbu, Mosè jitgħallem jitlob ukoll: ineħħi l-qorq minn riġlejh, isib oġġezzjoni għal dak li jitolbu Alla, u fuq kollox jistaqsi, u bi tweġiba għal din il-mistoqsija l-Mulej jgħidlu x'jismu, isem li ma jingħadx u jiġi rivelat fl-għemejjel kbar ta' Alla.

2576 Issa "l-Mulej kien ikellem lil Mosè wiċċ imb wiċċ bħalma bniedem ikellem lil ħabibu" *(Eż 33,11)*. It-talb ta' Mosè hu t-talb tipiku tal-kontemplazzjoni li permezz tiegħu l-qaddej ta' Alla juri fedeltà fil-missjoni tiegħu. Mosè "kien joqgħod jitħaddet" spiss u fit-tul mal-Mulej, jitla' fuq il-muntanja biex jisma' u jitlob 'l Alla, u jinżel minn fuqha għand il-poplu biex lil dan jgħidlu l-kliem ta' Alla tiegħu u jmexxih. Mosè hu "l-bniedem li fdajtlu dari. Jien inkellmu wiċċ imb wiċċ, inkellmu mhux bix-xbihat, imma bid-dieher" *(Num 12,7-8)*, għax Mosè "kien bniedem umli, l-aktar umli fost il-bnedmin li hawn fuq wiċċ l-art" *(Num 12,3)*.

2577 Minn din l-intimità ma' Alla fidil fil-wegħdiet tiegħu, idum biex jagħdab u mimli mħabba,[3] Mosè kiseb il-qawwa u s-saħħa tat-talb tiegħu. Ma jitlobx għalih innifsu, imma għall-poplu li Alla kiseb għalih. Mosè jitlob waqt il-ġlieda mal-Għamalekin *(Eż 17,8-13)* u għall-fejqan ta' Mirjam.[4] Iżda Mosè l-aktar li jitlob hu wara l-apostasija tal-poplu meta "waqaf fis-selħa tas-sur" *(Salm 106,23)* quddiem Alla biex isalva l-poplu.[5] L-argumenti tat-talb tiegħu (l-interċessjoni hi wkoll ġlieda misterjuża) ispiraw lil dawk fost il-poplu Lhudi li kienu jitolbu ħafna, kif

[1] Ara Ġen 32,25-31; Lq 18,1-8.
[2] Ara Eż 3,1-10.
[3] Ara Eż 34,6.
[4] Ara Num 12,13-14.
[5] Ara Eż 32,1-34,9.

ispiraw il-Knisja: Alla hu mħabba, għalhekk hu ġust u jżomm kelmtu: ma jistax imur kontra tiegħu nnifsu, irid jiftakar fl-għemejjel kbar tiegħu, hemm fin-nofs il-glorja tiegħu, ma jistax iħalli waħdu l-poplu li jġib ismu.

DAVID U T-TALB TAS-SULTAN

2578 It-talb tal-poplu ta' Alla jiżviluppa għad-dell tal-għamara ta' Alla, l-Arka tal-Patt, u aktar tard fit-Tempju. L-ewwel huma l-mexxejja tal-poplu – ir-ragħajja u l-profeti – li jgħallmuh jitlob. It-tfajjel Samwel tgħallem mingħand ommu Anna kif "joqgħod quddiem il-Mulej" u minn Għeli l-qassis kif jisma' leħen il-Mulej: "Tkellem, għax il-qaddej tiegħek qiegħed jisma' ".[1] Aktar tard, Samwel innifsu sar jaf x'jiswa u x'piż għandu t-talb ta' interċessjoni: "Min-naħa tiegħi ma jkun qatt li nidneb u ma nitlobx għalikom quddiem il-Mulej, u ma nurikomx it-triq it-tajba u sewwa" *(1 Slat 12,23)*.

2579 David kien tassew "sultan skont il-qalb ta' Alla", ir-ragħaj li jitlob għall-poplu tiegħu u f'ismu, dak li r-rabta tiegħu mar-rieda ta' Alla, it-tifħir u l-indiema tiegħu, kienu ta' eżempju għat-talb tal-poplu. Midluk minn Alla, it-talba tiegħu hi rabta ta' fedeltà liema bħalha mal-Wegħda ta' Alla,[2] fiduċja u mħabba hienja f'dak li hu waħdu s-Sultan u s-Sid. Fis-Salmi David, ispirat mill-Ispirtu s-Santu, hu l-ewwel profeta tat-talb Lhudi u Nisrani. It-talb ta' Kristu, veru Messija u bin David, juri u jtemm it-tifsir ta' dan it-talb.

2580 It-Tempju ta' Ġerusalemm, id-dar tat-talb li David ried jibni, kellha tkun opra ta' ibnu Salamun. It-talba tad-Dedikazzjoni tat-Tempju[3] tistrieħ fuq il-Wegħdiet ta' Alla u fuq il-Patt tiegħu, fuq il-fatt li l-Isem ta' Alla bil-ħidma tiegħu jinsab f'nofs il-poplu tiegħu u jfakkarhom l-għemejjel kbar tal-ħruġ mill-Eġittu. Is-sultan imbagħad jerfa' idejh lejn is-sema u jitlob lill-Mulej għalih innifsu, għall-poplu kollu, għall-ġenerazzjonijiet kollha tal-ġejjieni, għall-maħfra ta' dnubiethom, għall-ħtiġijiet tagħhom ta' kuljum, u fl-aħħar nett biex il-ġnus kollha jkunu jafu u jistqarru li hu waħdu Alla u li l-qalb tal-poplu tiegħu hi kollha kemm hi għalih.

ELIJA, IL-PROFETI, U L-KONVERŻJONI TAL-QALB

2581 It-Tempju kellu jkun għall-poplu ta' Alla l-post fejn dan jitgħallem jitlob: il-pellegrinaġġi, il-festi, is-sagrifiċċji, l-offerta proprja, l-inċens, il-ħobż tal-"preżenza", dawn is-sinjali kollha tal-Qdusija u tal-Glorja ta' Alla, hekk Għoli iżda hekk Qrib, kienu kollha sejħat għat-talb u triqat tat-talb. Iżda r-ritwaliżmu spiss kien iwassal lill-poplu għall-qima minn barra biss. Hi meħtieġa wkoll edukazzjoni fil-fidi, il-konverżjoni tal-qalb. Din kienet il-missjoni tal-profeti qabel u wara l-eżilju f'Babel.

[1] 1 Sam 3,9-10 ; ara 1 Sam 1,9-18.
[2] Ara 2 Slat 7,18-29.
[3] Ara 1 Slat 8,10-61.

2582 Elija hu missier il-profeti, "min-nisel ta' dawk li jfittxu lil Alla, li jfittxu wiċċ Alla".[1] Ismu, "Jaħweh, Alla hu!" iħabbar l-għajta tal-poplu bi tweġiba għat-talba tiegħu fuq l-għolja tal-Karmel.[2] San Ġakbu jsemmi lilu biex iħeġġiġna għat-talb: "It-talba tal-bniedem ġust, magħmula bil-ħerqa, għandha qawwa kbira" *(Ġak 5,16b-18)*.

2583 Wara li ġarrab il-ħniena ta' Alla fil-moħba tiegħu fil-wied ta' Kerit, Elija għallem lill-armla ta' Sarefta l-fidi fil-kelma ta' Alla, fidi li wettaq bit-talba tiegħu fl-istess waqt: Alla ta l-ħajja mill-ġdid lil iben l-armla.[3]

Waqt is-sagrifiċċju fuq l-għolja tal-Karmel, prova deċiżiva għall-fidi tal-poplu ta' Alla, għat-talba ta' Elija, in-nar tal-Mulej ħaraq l-offerta kollha "fil-ħin li joffru s-sagrifiċċju" filgħaxija. "Weġibni, Mulej, weġibni": dawn il-kelmiet ta' Elija nsibuhom fil-liturġiji tal-Lvant fl-Epiklesi ewkaristika.[4]

Fl-aħħar nett, wara l-mixi fid-deżert lejn il-post fejn Alla, il-ħaj u veru, wera lilu nnifsu lill-poplu tiegħu, Elija, bħal Mosè daħal "f'xaqq il-blata" sakemm "tgħaddi" l-preżenza misterjuża ta' Alla.[5] Iżda kien biss fuq l-għolja tat-Trasfigurazzjoni li deher dak li tiegħu kienu qed ifittxu 'l wiċċu:[6] l-għarfien tal-glorja ta' Alla tiddi f'wiċċ Kristu msallab u rxoxt.[7]

2584 "Wiċċ imb wiċċ waħedhom" ma' Alla, il-profeti kisbu dawl u qawwa għall-missjoni tagħhom. It-talba tagħhom ma kinitx ħarba mid-dinja bla fidi imma smigħ tal-kelma ta' Alla, xi kultant ukoll diskussjoni jew tnehida, u dejjem interċessjoni li tistenna u tħejji l-indħil ta' Alla salvatur, is-Sid tal-istorja.[8]

IS-SALMI, IT-TALBA TAL-ĠEMGĦA

2585 Wara David, sal-miġja tal-Messija, il-Kotba Mqaddsa għandhom testi ta' talb li jixhdu kemm it-talb kien ħa xejra dejjem aktar profonda: sew it-talb li wieħed jagħmel għalih innifsu u sew dak li jagħmel għall-oħrajn.[9] Is-Salmi, bil-mod il-mod, inġabru f'ħames kotba: is-Salterju (jew "Tifħir"), l-aqwa opra ta' talb tat-Testment il-Qadim.

2586 Is-Salmi kienu jmantnu u jfissru t-talba tal-poplu ta' Alla miġbur f'ġemgħa, fil-festi l-kbar f'Ġerusalemm, u kull nhar ta' Sibt fis-sinagogi. Dan it-talb hu fl-istess ħin talb personali u komunitarju. Hu dwar dawk li qegħdin jitolbu u dwar il-bnedmin kollha wkoll. Hu talb li jsir fl-Art Imqaddsa u li jsir ukoll fil-komunitajiet tad-Djaspora, tal-Lhud li jgħammru kullimkien barra mill-Art Imqaddsa. Hu talb li jħaddan il-

[1] Ara Salm 24,6.
[2] Ara 1 Slat 18,39.
[3] Ara 1 Slat 17,7-24.
[4] Ara 1 Slat 18,20-39.
[5] Ara 1 Slat 19,1-14; Eż 33,19-23.
[6] Ara Lq 9,30-35.
[7] Ara 2 Kor 4,6.
[8] Ara Għam 7,2-5; Iż 6,5.8.11; Ġer 1,6; 15,15-18; 20,7-18.
[9] Ara Esdra 9,6-15; Neħ 1,4-11; Ġona 2,3-10: Tob 3, 11-16; Ġud 9,2-14.

ħolqien kollu. Ifakkar il-ġrajjiet tas-salvazzjoni fl-imgħoddi u jħares ukoll lejn il-ġejjieni, lejn it-tmiem ta' kollox. Ifakkar il-wegħdiet ta' Alla li seħħu u jistenna l-Messija biex bih iseħħu darba għal dejjem. Kristu talab bis-Salmi u seħħu fih; huma essenzjali għat-talb tal-Knisja.[1]

2587 Is-Salterju hu l-ktieb fejn il-kelma ta' Alla ssir talba tal-bniedem. Fil-kotba l-oħra tat-Testment il-Qadim "il-kliem iħabbar l-għemil (ta' Alla għall-bnedmin) u jwasslek biex issib il-misteru moħbi fihom".[2] Fis-Salterju l-kliem tas-salmista jfisser, b'għana lil Alla, il-misteru tas-salvazzjoni mistoħbi fih. Hu l-istess Spirtu li jnebbaħ l-opra ta' Alla u t-tweġiba tal-bniedem. Kristu jgħaqqadhom flimkien. Fih, is-Salmi ma jieqfu qatt jgħallmuna kif nitolbu.

2588 Il-ħafna suriet ta' talb fis-Salmi jieħdu s-sura tagħhom kemm mil-liturġija tat-Tempju u kemm f'qalb il-bniedem. Kemm jekk huma xi innu, jew talba ta' niket jew ta' radd il-ħajr, talba individwali jew komunitarja, kant regali jew kant ta' pellegrinaġġ, jew meditazzjoni spiritwali, is-Salmi huma l-mera tal-għeġubijiet ta' Alla fil-ġrajja tal-poplu tiegħu, jew ta' sitwazzjonijiet li fihom is-salmista sab ruħu bħala bniedem. Salm jista' jkun rifless ta' ġrajja tal-imgħoddi, iżda hu hekk bil-qies li jista' jkun vera talba għall-bnedmin kollha ta' kull żmien u ta' kull kundizzjoni.

2589 Hemm ċerti kwalitajiet li nsibuhom fis-Salmi kollha: is-sempliċità tat-talb ħiereġ dejjem mill-qalb; ix-xewqa ta' Alla nnifsu permezz ta' dak kollu li hu tajjeb fil-ħolqien; il-qagħda mnikkta ta' min jemmen li, fl-imħabba tiegħu għal Alla fuq kollox u qabel kollox, hu fi ġlieda dejjem sejra ma' għadd kbir ta' għedewwa u ta' tentazzjonijiet; waqt li jistenna biex jara x'se jagħmel Alla fil-fedeltà kollha tiegħu, hu dejjem żgur minn imħabbtu u lest li joqgħod għar-rieda tiegħu. It-talb tas-Salmi dejjem ifittex it-tifħir ta' Alla, u għalhekk il-ġabra ta' dan it-talb issejħet bir-raġun kollu: "It-Tifħir". Miġbur għall-qima tal-Ġemgħa, is-Salterju jsemma' l-istedina għat-talb, waqt li jtenni t-tweġiba għalih "Hallelu-Jah" – Faħħru 'l-Mulej"!

> X'hemm aħjar minn Salm? Għalhekk David jgħid sewwa: "Faħħru l-Mulej, għax tajjeb li tgħanni lil Alla tagħna, għax ħelu u xieraq it-tifħir tiegħu". U dan minnu. Għax is-Salm hu barka magħmula mill-poplu, tifħir ta' Alla mill-ġemgħa, applaws minn kulħadd, leħen il-Knisja, stqarrija kollha ħlewwa tal-fidi...[3]

Fil-qosor

2590 *"It-talb hu l-irfigħ tar-ruħ lejn Alla jew domanda lil Alla ta' ġid li jkun jaqbel".*[4]

---

[1] Ara Istituzzjoni Ġenerali tal-Liturġija tas-Sigħat, 100-109.
[2] Konċ. Vatikan II, *Dei Verbum*, 2.
[3] San Ambroġ, *Enarrationes in psalmos*, 1, 9: PL 14, 924; ara Liturġija tas-Sigħat, uffiċċju tal-qari tas-Sibt tat-12-il ġimgħa.
[4] San Ġwann Damaxxenu, *De fide orthodoxa* 3, 24.

2591 *Alla ma jieqaf qatt isejjaħ lil kull bniedem għal laqgħa misterjuża miegħu. It-talb hu msieħeb mal-ġrajja kollha tas-salvazzjoni bħala sejħa lil xulxin ta' Alla u l-bniedem.*

2592 *It-talba ta' Abraham u ta' Ġakobb tidher bħala ġlieda tal-fidi b'fiduċja fil-kelma ta' Alla u ċertezza tar-rebħa mwiegħda lil dawk li jżommu sħiħ sal-aħħar.*

2593 *It-talba ta' Mosè hi tweġiba għall-inizjattiva ta' Alla l-ħaj għas-salvazzjoni tal-poplu tiegħu. Tħabbar minn qabel it-talba ta' dak li hu l-medjatur waħdieni, Kristu Ġesù.*

2594 *It-talba tal-poplu ta' Alla tiżviluppa fid-dell tal-għamara ta' Alla, l-Arka tal-Patt u t-Tempju, taħt it-tmexxija tar-ragħajja, speċjalment tas-sultan David, u tal-profeti.*

2595 *Il-profeti jistiednu għall-konverżjoni tal-qalb, waqt li jfittxu wiċċ Alla bil-ħeġġa kollha u, bħal Elija, jitolbu għall-poplu.*

2596 *Is-Salmi huma l-aqwa opra ta' talb tat-Testment il-Qadim. Għandhom żewġ kwalitajiet li ma tistax tifridhom minn xulxin: kwalitajiet personali u komunitarji. Iħaddnu d-dimensjonijiet kollha tal-ġrajja tal-bniedem, ifakkru l-wegħdiet ta' Alla li seħħu, u jistennew il-miġja tal-Messija.*

2597 *Kristu talab bis-Salmi u seħħu fih: huma għalhekk element essenzjali fit-talba tal-Knisja; jgħoddu għall-bnedmin kollha ta' kull żmien u ta' kull kundizzjoni.*

It-tieni artiklu

FIL-MILJA TAŻ-ŻMINIJIET

2598 Il-ġrajja tat-talb tintwera lilna fil-qofol kollu tagħha fil-Verb li sar bniedem u għammar fostna. Meta aħna nippruvaw nifhmu x'inhu t-talb tal-Verb permezz ta' dak li qalulna x-xhieda tiegħu fl-Evanġelju, aħna nkunu resqin lejn il-Mulej Ġesù, qisna resqin lejn l-Għolliq jaqbad: l-ewwel nikkontemplawh qiegħed jitlob, imbagħad nisimgħuh jgħallimna nitolbu, biex fl-aħħar nifhmu kif se jisma' t-talb tagħna.

ĠESÙ JITLOB

2599 L-Iben ta' Alla li sar iben tal-Verġni, tgħallem ukoll jitlob skont il-qalb tiegħu ta' bniedem. Tgħallem il-formoli tat-talb mingħand Ommu li kienet tgħożż f'qalbha u taħseb fuq l-"għeġubijiet" li għamel is-

Setgħani.[1] Tgħallem jitlob bil-kliem u r-ritmu tat-talb ta' ġensu, fis-sinagoga ta' Nazaret u fit-Tempju. Iżda t-talb tiegħu kien ħiereġ minn għajn għalkollox moħbija, kif ta x'jifhem meta kellu tnax-il sena: "Għandi nkun f'dak li hu ta' Missieri" *(Lq 2,49)*. Hawn jibda juri x'kien hemm ġdid fit-talb, fil-milja taż-żminijiet: *talb ta' wlied, filjali*, talb li l-Missier jistenna mingħand uliedu, talb li kellu jgħixu l-istess Iben waħdieni bħala bniedem, mal-bnedmin u għalihom.

2600 L-Evanġelju ta' San Luqa juri sewwa x'kienet il-ħidma tal-Ispirtu s-Santu u x'kien ifisser it-talb fil-ministeru ta' Kristu. Ġesù *talab* qabel il-mumenti deċiżivi tal-missjoni tiegħu: qabel ma l-Missier ta x-xhieda għalih fil-Magħmudija tiegħu,[2] qabel it-Trasfigurazzjoni,[3] qabel ma temm il-Pjan ta' mħabba tal-Missier bil-Passjoni tiegħu.[4] Jitlob ukoll qabel il-mumenti deċiżivi li fihom kien se jimpenja l-Appostli fil-missjoni tagħhom: qabel għażel u sejjaħ lit-Tnax,[5] qabel ma San Pietru stqarr li kien "il-Messija ta' Alla" *(Lq 9,18-20)*, u fl-aħħar nett biex il-fidi tal-kap tal-Appostli ma tiġix nieqsa fil-mument tat-tentazzjoni.[6] It-talb ta' Ġesù qabel il-ġrajjiet tas-salvazzjoni li l-Missier riedu jagħmel, hu rabta umli u kollha fiduċja tar-rieda tiegħu ta' bniedem mar-rieda kollha mħabba tal-Missier.

2601 "Darba Ġesù kien qiegħed x'imkien jitlob. Meta spiċċa mit-talb wieħed mid-dixxipli tiegħu qallu: 'Mulej, għallimna nitolbu' *(Lq 11,1)*. Tgħid ma kinitx id-dehra tal-Imgħallem jitlob, li wasslet lil dan id-dixxiplu ta' Kristu biex ikollu x-xewqa li jitlob? Għaldaqstant jista' jitgħallem jitlob mill-Imgħallem stess tat-talb. Huma u *jikkontemplaw* u jisimgħu l-Iben li l-ulied jitgħallmu jitolbu lill-Missier.

2602 Ġesù spiss kien imur f'xi post imwarrab, *waħdu*, fuq xi muntanja, l-aktar billejl, biex jitlob.[7] Fit-talb tiegħu *hemm il-bnedmin kollha*, għax ħa n-natura ta' bniedem fl-Inkarnazzjoni tiegħu, u joffriha lill-Missier huwa u joffri lilu nnifsu wkoll. Hu l-Verb li "sar bniedem", fit-talba tiegħu ta' bniedem isieħeb dak kollu li jgħixu l-bnedmin "ħutu" *(Lh 2,12)*; jagħder id-dgħufija tagħhom biex jeħlishom minnha.[8] Għalhekk bagħtu l-Missier. B'hekk kliemu u għemilu jidhru bħala manifestazzjoni tat-talba tiegħu "fil-moħbi".

2603 L-evanġelisti żammewlna, b'mod l-aktar ċar, żewġ talbiet ta' Kristu matul il-ministeru tiegħu. Kull waħda tibda b'radd ta' ħajr. Fl-ewwel talba[9] Ġesù jfaħħar lill-Missier, jagħrfu u jbierku għax ħeba l-misteri tas-Saltna lil dawk li jaħsbu li huma għorrief, u wriehom liċ-"ċkejknin" (il-foqra tal-beatitudni). L-għajta tiegħu "Iva, Missier!" turi

[1] Ara Lq 1,49; 2,19; 2,51.
[2] Ara Lq 3,21.
[3] Ara Lq 9,28.
[4] Ara Lq 22,41-44.
[5] Ara Lq 6,12.
[6] Ara Lq 22,32.
[7] Ara Mk 1,35; 6,46; Lq 5,16.
[8] Ara Lh 2,15; 4,15.
[9] Ara Mt 11,25-27; u Lq 10,21-22.

x'kellu fil-fond ta' qalbu, ir-rabta sħiħa ma' dak "li jogħġob" lill-Missier, eku tal-*"Fiat"* ("Ikun minni") ta' Ommu Marija meta nisslitu fil-ġuf tagħha, u preludju għal dak li kien se jgħid lill-Missier waqt l-agunija tiegħu. It-talb ta' Ġesù hu kollu kemm hu rabta sħiħa kollha mħabba tal-qalb tiegħu ta' bniedem, mal-"misteru tar-rieda" tal-Missier *(Ef 1,9)*.

2604 It-tieni talba nsibuha f'San Ġwann[1] qabel il-qawmien ta' Lazzru Lazzru mill-mewt. Ir-radd il-ħajr jiġi qabel il-fatt. "Missier, inroddlok ħajr li smajtni", u dan ifisser li l-Missier dejjem jisma' dak li jitolbu; u Ġesù minnufih iżid: "Kont naf li int dejjem tismagħni", u dan ifisser li, min-naħa tiegħu, Ġesù *jitlob* mingħajr ma jieqaf qatt. Hekk, it-talba ta' Ġesù, mibdija b'radd ta' ħajr, turina kif għandna nitolbu. *Qabel* jingħata d-don, Ġesù jintrabat ma' dak li jagħti, u li jagħti lilu nnifsu fid-doni tiegħu. Dak li jagħti hu wisq aktar għażiż mid-don li jagħti, hu t-"Teżor", u fih hi l-qalb ta' Ibnu; id-don hu mogħti bħala "xi ħaġa aktar".[2]

It-talba "saċerdotali" ta' Ġesù[3] għandha post speċjali fil-pjan tas-salvazzjoni. salvazzjoni. Nimmeditawha fi tmiem l-ewwel sezzjoni. Fil-fatt turi t-talba li jibqa' jagħmel dejjem il-Qassis il-kbir tagħna u, fl-istess ħin, fiha dak kollu li jgħallimna fit-talba tagħna lill-Missier, li tiġi mfissra fit-tieni sezzjoni.

2605 Meta waslet is-siegħa biex itemm il-pjan ta' mħabba tal-Missier, Ġesù wriena l-kobor bla qies tat-talba tiegħu bħala Iben, mhux biss qabel ma ta lilu nnifsu minn rajh għalina ("Missier… tkun magħmula r-rieda tiegħek u mhux tiegħi" – *Lq 22,42*), imma wkoll sa*l-aħħar kelmiet tiegħu* fuq is-salib, dak il-ħin li fih it-talba tiegħu u l-offerta tiegħu nnifsu saru ħaġa waħda: "Missier, aħfrilhom, għax ma jafux x'inhuma jagħmlu" *(Lq 23,34)*. "Tassew, ngħidlek, illum tkun fil-Ġenna miegħi" *(Lq 24,43)*. "Mara, hemm hu ibnek". "Hemm hi ommok" *(Ġw 19,26-27)*. "Għandi l-għatx!" *(Ġw 19,28)*. "Alla tiegħi, għaliex tlaqtni!".[4] "Kollox hu mitmum" *(Ġw 19,30)*. "Missier, f'idejk jien nerħi ruħi" *(Lq 23,46)* sal-"għajta kbira" meta miet u radd ruħu.[5]

2606 In-niket kollu tal-bnedmin ta' kull żmien, tal-bnedmin ilsiera tad-dnub u l-mewt, it-talb u l-interċessjonijiet tal-grajja kollha tas-salvazzjoni jinsabu miġburin f'din l-għajta kbira tal-Verb magħmul bniedem. U ara l-Missier jilqagħhom u, kontra kull tama, jismagħhom għax iqajjem lil Ibnu mill-mewt. U hekk isseħħ u tintemm il-ġrajja tat-talb fil-pjan tal-ħolqien u tas-salvazzjoni. Is-Salterju jurina kif dan nifhmuh fi Kristu. Hu fl-illum tal-Qawmien mill-imwiet li l-Missier jgħid: "Ibni int, jien illum nissiltek. *Itlobni* u l-ġnus *nagħtik* b'wirtek, u truf l-art bi priża tiegħek"![6]

L-Ittra lil-Lhud turi b'mod drammatiku kif it-talba ta' Ġesù rebħet is-salvazzjoni: "Meta kien jgħix fuq din l-art, Kristu offra talb u suppliki b'leħen għoli u bid-dmugħ lil dak li seta' jsalvah mill-mewt. U kien mismugħ

[1] Ara Ġw 11,41-42.
[2] Ara Mt 6,21.33.
[3] Ara Ġw 17.
[4] Mk 15,34; ara Salm 22,2.
[5] Ara Mk 15,37; Ġw 19,30b.
[6] Salm 2,7-8; ara Atti 13,33.

minħabba fil-qima tiegħu lejn Alla. Għad li kien Iben, tgħallem minn dak li bata xi tfisser l-ubbidjenza, u billi laħaq il-perfezzjoni, sar awtur tas-salvazzjoni ta' dejjem għal kull min jisma' minnu" *(Lh 5,7-9)*.

ĠESÙ JGĦALLIMNA NITOLBU

2607 Meta Ġesù jitlob ikun ġa qed jgħallimna nitolbu. Il-mixja teologali lejn Alla tat-talb tagħna hi t-talba ta' Kristu lill-Missier. Iżda l-Evanġelju jagħtina wkoll it-tagħlim espliċitu ta' Kristu fuq it-talb. Bħala għalliem tagħna jeħodna minn fejn inkunu, u pass pass iressaqna lejn il-Missier. Meta kien ikellem il-folol li jmorru warajh, Ġesù kien jibda minn dak li kienu jkunu jafu dwar it-talb skont il-Patt il-Qadim, u jurihom il-ħaġa ġdida li kienet is-Saltna li kellha tiġi. Imbagħad permezz tal-parabboli, kien jurihom x'kienet din il-ħaġa ġdida. Fl-aħħar nett lid-dixxipli, li kellhom ikunu l-għalliema tat-talb fil-Knisja tiegħu, ikellimhom bid-dieher dwar il-Missier u l-Ispirtu s-Santu.

2608 Wara d-*Diskors tal-Muntanja* Ġesu jinsisti fuq il-ħtieġa tal-*konverżjoni tal-qalb*: ir-rikonċiljazzjoni ma' ħuk qabel twassal l-offerta tiegħek fuq l-artal,[1] l-imħabba tal-għedewwa u t-talb għall-persekuturi,[2] it-talb lill-Missier "fil-moħbi" *(Mt 6,6)*, mingħajr ħafna tlablib bil-kliem,[3] il-maħfra mill-fond tal-qalb waqt it-talb,[4] is-safa tal-qalb u t-tfittix tas-Saltna.[5] Din il-konverżjoni hi kollha kemm hi diretta lejn il-Missier, hi konverżjoni ta' iben lejn missieru.

2609 Qalb li b'dan il-mod tiddeċiedi li tikkonverti, titgħallem titlob fil-*fidi*. Il-fidi hi għaqda ta' iben ma' Alla, 'il fuq minn dak kollu li nħossu jew nifhmu. Dan seta' jkun għax l-Iben il-maħbub fetħilna d-dħul għal għand il-Missier. Jista' jgħidilna biex "infittxu" u "nħabbtu" għax hu stess hu l-bieb u t-triq.[6]

2610 Bil-mod kif Ġesù jitlob lill-Missier u jrodd ħajr qabel jirċievi d-doni tiegħu, jgħallimna nitolbu bl-istess *kuraġġ tiegħu ta' iben*: "Kulma titolbu fit-talb tagħkom emmnu li tkunu ġa qlajtuh" *(Mk 11,24)*. Tant hi kbira l-qawwa tat-talb li "kollox jista' jkun għal min jemmen" *(Mk 9,23),* b'fidi hekk kbira li ma jkunx hemm lok ta' tħassib.[7] Daqskemm Ġesù jitnikket bin-"nuqqas ta' fidi" ta' dawk li kienu qrib tiegħu *(Mk 6,6)* u bil-"ftit fidi" tad-dixxipli tiegħu *(Mt 8,26),* daqshekk ieħor juri stagħġib għall-"fidi kbira" taċ-ċenturjun Ruman *(Mt 8,10)* u tal-mara Kangħanija *(Mt 15,28)*.

---

[1] Ara Mt 5,23-24.
[2] Ara Mt 5,44-45.
[3] Ara Mt 6,7.
[4] Ara Mt 6,14-15.
[5] Ara Mt 6,21.25.33.
[6] Ara Mt 7,7-11.13-14.
[7] Ara Mt 21,22.

2611 It-talba tal-fidi mhijiex biss li tgħid "Mulej, Mulej" imma hi wkoll tħejjija tal-qalb biex tagħmel *ir-rieda ta' Alla (Mt 7,21)*. Ġesù stieden lid-dixxipli biex juru din il-ħerqa għall-kooperazzjoni mal-pjan ta' Alla fit-talb.[1]

2612 F'Ġesù "s-Saltna ta' Alla hi fil-qrib"; Ġesù jistieden mhux biss għall-konverżjoni u għall-fidi, imma wkoll għas-*sahra*. Fit-talb id-dixxiplu jishar attent għal dak li Hu u li Ġej, waqt li jiftakar fl-ewwel miġja tiegħu meta ċċekken u sar bniedem bħalna, u jittama fit-tieni miġja tiegħu fil-glorja.[2] F'għaqda mal-Imgħallem tagħhom, it-talba tad-dixxipli hi taqbida, u għax jishru fit-talb, ma jaqgħux fit-tiġrib.[3]

2613 San Luqa ħallielna tliet *parabboli* ewlenin fuq it-talb:

L-ewwel waħda tal-"ħabib wiċċu sfiq"[4] hi stedina għat-talb bla waqfien: "Ħabbtu u jiftħulkom". Lil min jitlob b'dan il-mod, il-Missier tas-sema "jagħtih kulma jeħtieġ" u l-aktar l-Ispirtu s-Santu li fih hemm id-doni kollha.

It-tieni hi dik ta' "l-armla ġejja u sejra għand l-imħallef biex jagħmel ħaqq magħha":[5] hi hi dwar waħda mill-kwalitajiet tat-talb: għandna nitolbu dejjem mingħajr qatt ma nintelqu u nitolbu bis-*sabar* li jiġi mill-fidi. "Imma taħsbu intom li Bin il-bniedem se jsib il-fidi fuq l-art meta jiġi?"

It-tielet waħda hi dik tal-"Fariżew u l-pubblikan"[6] u hi dwar l-*umiltà* tal-qalb fit-talb. "Alla, ħenn għalija, għax jien midneb". Din it-talba l-Knisja qatt ma tieqaf tagħmilha tagħha: "Kyrie, eleison".

2614 Meta Ġesu għarraf bid-dieher lid-dixxipli tiegħu l-misteru tat-talb lill-Missier, uriehom kif kellu jkun it-talb tagħhom u tagħna, wara li hu jkun reġa' lura għand il-Missier, bl-umanità glorifikata tiegħu. Dak li hemm ġdid issa hu li "nitolbu *f'ismu*" *(Ġw 14,13)*. Il-fidi fih wasslet lid-dixxipli għall-għarfien tal-Missier, għax Ġesù hu "t-Triq, il-Verità u l-Ħajja" *(Ġw 14,6)*. Il-fidi tagħti l-frott tagħha fl-imħabba: tħares il-kelma tiegħu, il-kmandamenti tiegħu, tibqa' miegħu fil-Missier li fih iħobbna tant li jasal biex jgħammar fina. F'dan il-Patt il-Ġdid aħna żguri li dak li nitolbu se jingħatalna għax ibbażat fuq it-talba ta' Ġesù.[7]

2615 Barra dan, dak li l-Missier jagħtina meta t-talba tagħna hi magħquda ma' dik ta' Ġesù, hu "Difensur ieħor", biex jibqa' dejjem magħna, "l-Ispirtu tal-Verità" *(Ġw 14,16-17)*. Din il-ħaġa ġdida fit-talb u l-kundizzjonijiet għaliha narawhom permezz tad-Diskors tal-aħħar ta' Ġesù.[8] It-talb nisrani, fl-Ispirtu s-Santu, hu għaqda ta' mħabba mal-Missier, mhux biss permezz ta' Kristu, imma wkoll *fi Kristu*: "Sa issa ma tlabtu xejn f'ismi. Itolbu u taqilgħu, u l-ferħ tagħkom ikun sħiħ" *(Ġw 16,24)*.

---

[1] Ara Mt 9,38; Lq 10,2; Ġw 4,34.
[2] Ara Mk 13; Lq 21,34-36.
[3] Ara Lq 22,40.46.
[4] Ara Lq 11,5-13.
[5] Ara Lq 18,1-8.
[6] Ara Lq 18,9-14.
[7] Ara Ġw 14,13-14.
[8] Ara Ġw 14,23-26; 15,7.16; 16,13-15; 16,23-27.

ĠESÙ JISMA' T-TALB TAGĦNA

2616 It-talb *lil Ġesù* ġa nstema' minnu waqt il-ministeru tiegħu, permezz tas-sinjali li ħabbru l-qawwa tal-Mewt u l-Qawmien tiegħu mill-imwiet: Ġesù jisma' t-talba tal-fidi, magħmula bil-kliem,[1] magħmula fis-skiet.[2] It-tradizzjoni daħħlet it-talba ħerqana tal-għomja: "Bin David, David, ħenn għalina!" *(Mt 9,27)* jew "Ġesù, bin David, ikollok ħniena minni!" *(Mk 10,48)* fit-*Talba lil Ġesù*: "Ġesù, Kristu, Iben Alla, Mulej, ħenn għalija, midneb". U Ġesù dejjem iwieġeb għat-talb li jsirlu bil-fidi, kemm biex ifejjaq mill-mard u kemm biex jaħfer id-dnubiet: "Mur fis-sliem! Il-fidi tiegħek salvatek!"

> Santu Wistin jiġbor fil-qosor b'mod tal-għaġeb it-tliet dimensjonijiet tat-talba ta' Ġesù: "Jitlob għalina bħala s-Saċerdot tagħna, jitlob fina bħala r-Ras tagħna, hu mitlub minna bħala Alla tagħna. Nagħrfu mela l-ilħna tagħna fih u l-ilħna tiegħu fina".[3]

IT-TALBA TAL-VERĠNI MARIJA

2617 It-talba tal-Verġni Marija tidher lilna fis-sebħ tal-milja taż-żminijiet. Qabel l-Inkarnazzjoni tal-Iben ta' Alla u qabel il-miġja tal-Ispirtu s-Santu, it-talba tagħha tissieħeb b'mod liema bħalu mal-pjan kollu mħabba tal-Missier: fit-Tħabbira tal-Anġlu għat-tnissil ta' Kristu[4] u u matul l-istennija tal-miġja tal-Ispirtu s-Santu ħa tissawwar il-Knisja, il-Ġisem ta' Kristu.[5] Fil-fidi tal-qaddejja umli ta' Alla, id-Don ta' Alla jintlaqa' kif kien mistenni sa mill-bidu taż-żminijiet. Dik li Dak li jista' kollox għamilha "mimlija bil-grazzja" twieġeb bl-offerta tagħha nfisha kollha kemm hi: "Ara, jiena l-qaddejja tal-Mulej, ħa jsir minni skont kelmtek". *Fiat* hi t-talba nisranija: tkun kollok għalih għax hu kollox għalina.

2618 L-Evanġelju jurina kif Marija tidħol għalina bil-fidi: fit-tieġ ta' Kana *(Ġw 2,1-12)* Omm Ġesù titlob lil Binha għal dak li kien meħtieġ fl-ikla tat-tieġ, xbieha ta' ikla oħra, dik tat-tieġ tal-Ħaruf li jagħti ġismu u demmu meta titlobhomlu l-Knisja, l-Għarusa tiegħu. U huwa fil-ħin tal-Patt il-Ġdid, ħdejn is-salib[6] li Marija tiġi mismugħa bħala l-Mara, l-Eva l-l-ġdida, il-vera "omm il-ħajjin kollha".

2619 Hu għalhekk li l-kantiku ta' Marija,[7] (il-*Magnificat* Latin, u l-*Megalinarju* Biżantin) hu fl-istess waqt il-kantiku ta' Omm Alla u kantiku tal-Knisja, kantiku ta' Bint Sijon u kantiku tal-poplu ġdid ta' Alla, kantiku ta' radd il-ħajr għall-milja tal-grazzja mogħtija bil-pjan tas-salvazzjoni, u kantiku tal-"fqajrin" li t-tamiet tagħhom twettqu għax

[1] L-Imġiddem *(ara Mk 1, 40-41);* Ġajru *(ara Mk 5,36);* il-Kangħanija *(ara Mk 7,29);* il-Ħalliel it-Tajjeb *(ara Lq 23,39-43).*

[2] Dawk li refgħu l-miflug *(ara Mk 2,5)* il-mara li kienet tbati b'nixxija tad-demm, li missitlu l-libsa *(ara Mk 5,28);* il-mara midinba li ħaslitlu saqajh bi dmugħha u bil-fwejjaħ tagħha *(ara Lq 7,37-38).*

[3] Santu Wistin *Enarratio in psalmum,* 85, 1; ara Istituzzjoni ġenerali tal-Liturġija tas-Sigħat, 7.

[4] Ara Lq 1,38.

[5] Ara Atti 1,14.

[6] Ara Ġw 19,25-27.

[7] Ara Lq 1,46-55.

seħħu l-wegħdiet li saru lil missirijietna "b'risq Abraham u nislu għal dejjem".

Fil-qosor

2620 *Fit-Testment il-Ġdid il-mudell perfett tat-talb insibuh fit-talba filjali ta' Kristu. Magħmula spiss meta kien ikun waħdu, fis-skiet, it-talba ta' Ġesù kienet għaqda sħiħa fl-imħabba mar-rieda tal-Missier, sas-salib, u b'tama sħiħa li tkun mismugħa.*

2621 *Fit-tagħlim tiegħu Ġesù għallem lid-dixxipli kif jitolbu b'qalb safja, fidi ħajja u perseveranti, b'kuraġġ ta' wlied. Qalilhom jishru u stedinhom juru lil Alla x'iridu f'Ismu. Ġesù Kristu stess jisma' t-talb li jsirlu.*

2622 *It-talba tal-Verġni Marija, fil-*Fiat *u l-*Magnificat *tagħha, bħala karatteristika għandha l-offerta sħiħa tagħha nfisha bil-fidi.*

It-tielet artiklu

FIŻ-ŻMIEN TAL-KNISJA

2623 F'jum Għid il-Ħamsin, l-Ispirtu mwiegħed niżel fuq id-dixxipli "kif kienu lkoll flimkien f'post wieħed" *(Atti 2,1)* jistennew "ilkoll qalb waħda, jitolbu flimkien" *(Atti 1,14)*. L-Ispirtu li jgħallem il-Knisja u jfakkarha dak kollu li qal Kristu[1] iħejjiha wkoll għall-ħajja ta' talb.

2624 Fl-ewwel komunità ta' Ġerusalemm, dawk li kienu jemmnu "kienu jżommu sħiħ fit-tagħlim tal-Appostli, u fl-għaqda ta' bejniethom, fil-qsim tal-ħobż u fit-talb" *(Atti 2,42)*. Dan hu ordni tipiku tat-talb tal-Knisja: mibnija fuq il-fidi tal-Appostli, turi l-verità tagħha fl-imħabba, u titmantna bl-Ewkaristija.

2625 Dan it-talb hu l-ewwel nett dak li l-Insara jisimgħu u jaqraw fil-Kotba Mqaddsa, iżda jagħmluh tagħhom fil-prattika, b'mod speċjali s-Salmi, meta jarawh iseħħ fi Kristu.[2] L-Ispirtu s-Santu, li jfakkar 'il Kristu b'dan il-mod lill-Knisja hija u titlob, iwassalha wkoll lejn il-verità sħiħa u jqajjem fiha formulazzjonijiet ġodda ta' talb, li jfissru l-misteru li l-moħħ tal-bniedem ma jasal qatt biex jifhem, il-misteru ta' Kristu li jaħdem fil-ħajja, fis-sagramenti u fil-missjoni tal-Knisja tiegħu. Dawn il-formoli ta' talb żviluppaw fit-tradizzjonijiet liturġiċi u spiritwali kbar tal-Knisja. *Il-forom ta' talb*, kif turihomlna l-Iskrittura, jibqgħu dejjem in-norma tat-talb nisrani.

I. Il-barka u l-adorazzjoni

[1] Ara Ġw 14,26.
[2] Ara Lq 24,27.44.

2626 Il-*barka* tfisser moviment ħiereġ mill-qalba tat-talb nisrani: hi laqgħa bejn Alla u l-bniedem; fiha d-don ta' Alla u l-aċċettazzjoni tal-bniedem isejħu lil xulxin u jingħaqdu flimkien. It-talba tal-barka hi t-tweġiba tal-bniedem għad-doni ta' Alla; għaliex Alla jbierek, il-qalb tal-bniedem tista' bi tweġiba tbierek lil dak li hu l-bidu ta' kull barka.

2627 Żewġ suriet fundamentali jfissru dan il-moviment: xi kultant il-barka, imwassla mill-Ispirtu s-Santu, titla' permezz ta' Kristu lejn il-Missier (inberkuh għax berikna[1]); xi kultant hi talba għall-grazzja tal-Ispirtu s-Santu li, permezz ta' Kristu, tiġina mingħand il-Missier (huwa hu li jberikna[2]*)*.

2628 L-*adorazzjoni* hi l-ewwel qagħda li l-bniedem jieħu meta jagħraf li hu ħolqien ta' Alla, u jinsab quddiem dak li ħalqu. L-adorazzjoni tgħolli l-kobor tal-Mulej li ħalaqna[3] u s-setgħa tas-Salvatur li ħelisna mid-deni. Hi l-qagħda tal-ispirtu li jinxteħet fl-art quddiem is-"Sultan tal-glorja" *(Salm 24,9-10)*, u s-skiet kollu rispett quddiem Alla li hu "dejjem akbar minna".[4] L-adorazzjoni ta' Alla, tliet darbiet qaddis u ta' mħabba setgħana bla qies, turina ċ-ċokon kollu tagħna u tiżgurana li t-talb tagħna se jkun mismugħ.

II. It-talb biex naqilgħu xi ħaġa

2629 Fit-Testment il-Ġdid hemm għana ta' kliem li jfisser: issejjaħ, titlob u terġa' titlob, titlob li tiġi mismugħ, tgħajjat, titniehed, kif ukoll "titqabad fit-talb".[5] Iżda l-għamla l-aktar tas-soltu tat-talb, għax toħroġ waħedha mill-qalb, hi dik tat-talb biex naqilgħu xi ħaġa: hu f'din l-għamla li nuru kif inħossu li hi l-qagħda tagħna quddiem Alla: ħlejjaq tiegħu li la aħna l-bidu tagħna nfusna, la nistgħu nikkontrollaw it-tiġrib li jiġi fuqna, u lanqas aħna l-għan aħħari tagħna nfusna; li aħna wkoll midinbin, u li bħala Nsara nafu li spiss nitbiegħdu minn Missierna. Meta nitolbu xi ħaġa, inkunu ġa qed nerġgħu lura lejn il-Missier.

2630 It-Testment il-Ġdid nistgħu ngħidu li ma għandux it-talb ta' lamentazzjoni, ta' tnehid, talb li nsibu ta' spiss fit-Testment il-Qadim. Wara l-qawmien ta' Kristu mill-imwiet, it-talb tal-Knisja hu kollu kemm hu mimli bit-tama, ukoll jekk hawn għadna nistennew u kuljum irridu nikkonvertu. It-talba tan-Nisrani toħroġ minn fond ieħor, minn dak li San Pawl isejjaħlu t-*tnehid* tal-ħolqien kollu "bl-uġigħ tal-ħlas" *(Rum 8,22)*, it-tnehid tagħna wkoll "waqt li nistennew il-fidwa ta' ġisimna, għax aħna salvi imma għadna nittamaw" *(Rum 8,23-24)*; u "t-tnehid li ma jistax jitfisser bi kliem", tnehid tal-Ispirtu s-Santu li "jgħinna fin-nuqqas ta' ħila tagħna għax aħna lanqas biss nafu nitolbu kif imiss" *(Rum 8,26)*.

2631 *It-talba għall-maħfra* hi l-ewwel pass tat-talba li biha nitolbu xi ħaġa mingħand Alla.[6] Hi d-daħla għal talba ġusta u safja. L-umiltà kollha

[1] Ara Ef 1,3-14; 2 Kor 1,3-7; 1 Piet 1,3-9.
[2] Ara 2 Kor 13,13; Rum 15,5-6,13; Ef 6,23-24.
[3] Ara Salm 95,1-6.
[4] Santu Wistin, *Enarratio in psalmos,* 62, 16.
[5] Ara Rum 15,30; Kol 4,12.
[6] Ara t-talba tal-Pubblikan: "Alla, ħenn għalija, għax jien midneb" *(Lq 18,13).*

fiduċja tagħna ddaħħalna fid-dawl tal-għaqda mal-Missier u ma' Ibnu Ġesù Kristu u fl-għaqda ta' bejnietna,[1] hekk "kulma nitolbu naqilgħuh mingħandu" *(1 Ġw 3,22)*. It-talba għall-maħfra hi daħla għal-liturġija ewkaristika u għal kull talba personali.

2632 Din it-talba tan-Nisrani biex jaqla' xi ħaġa għandha l-qofol tagħha fix-xewqa u fit-*tfittix tas-Saltna* li għandha tiġi, skont it-tagħlim ta' Ġesù.[2] Hemm ġerarkija f'dak li nitolbu: l-ewwel is-Saltna, imbagħad dak li neħtieġu biex nilqgħuha u biex nagħtu sehemna ħa tiġi. Dan it-tisħib fil-missjoni ta' Kristu u tal-Ispirtu s-Santu, li issa hi l-missjoni tal-Knisja, kienet tintalab mill-komunità ta' żmien l-Appostli.[3] Hi t-talba ta' San Pawl, l-appostlu tal-ġnus, li turina kif il-ħerqa divina tal-Knejjes kollha trid tagħti l-ħajja lit-talb nisrani.[4] Bit-talba tiegħu, kull mgħammed iħabrek għall-miġja tas-Saltna.

2633 Meta nissieħbu b'dan il-mod fl-imħabba ta' Alla li ssalvana, naslu biex nifhmu li nistgħu nitolbu *kulma neħtieġu*. Kristu, li tgħabba b'kollox biex jifdi kollox, jiġi gglorifikat bit-talbiet tagħna li noffru lill-Missier f'ismu.[5] Hu proprju minħabba dan li San Ġakbu[6] u San Pawl iħeġġuna biex nitolbu dejjem, *f'kull okkażjoni*.[7]

III. It-talb ta' interċessjoni

2634 L-interċessjoni hi talba biex naqilgħu xi ħaġa li tressaqna ħafna lejn l-istess talba ta' Kristu. Kristu waħdu li jidħol għall-bnedmin kollha, u l-aktar għall-midinbin, quddiem il-Missier.[8] "Hu jista' jsalva għalkollox għalkollox lil dawk li bih jersqu lejn Alla ladarba hu jibqa' dejjem ħaj biex jidħol għalihom" *(Lh 7,25)*. L-Ispirtu s-Santu stess "jidħol għalina bit-talb tiegħu… u bit-talb tiegħu jidħol għall-qaddisin, skont ma jrid Alla" *(Rum 8,26-27)*.

2635 L-interċessjoni, jiġifieri t-talba favur xi ħadd, sa minn żmien Abraham, hi t-talba ta' wieħed li jinsab f'armonija sħiħa mal-ħniena ta' Alla. Fi żmien il-Knisja, l-interċessjoni nisranija tissieħeb fl-interċessjoni ta' Kristu; turi x-xirka tal-qaddisin. Fl-interċessjoni, min jitlob, jitlob mhux "dak li jaqbillu, imma dak li jaqbel lil ħaddieħor" *(Fil 2,4)* u jasal biex jitlob ukoll għal min jagħmillu d-deni.[9]

---

[1] Ara 1 Ġw 1,7-2,2.
[2] Ara Mt 6,10.33; Lq 11,2.13.
[3] Ara Atti 6,6; 13,3.
[4] Ara Rum 10,1; Ef 1,16-23; Fil 1,9-11; Kol 1.3-6; 4,3-4.12.
[5] Ara Ġw 14,13.
[6] Ara Ġak 1,5-8.
[7] Ara Ef 5,20; Fil 4,6-7; Kol 3,16-17; 1 Tes 5,17-18.
[8] Ara Rum 8,34; 1 Ġw 2,1; 1 Tim 2,5-8.
[9] San Stiefnu talab għal dawk li kienu jħaġġruh *(*ara *Atti 7, 60)*, kif Ġesù talab għal dawk li sallbuh *(*ara *Lq 23, 28-34)*.

2636 L-ewwel komunitajiet insara għexu b'mod l-aktar qawwi din is-sura ta' għajnuna għal xulxin.[1] Hu b'dan il-mod li San Pawl sieħeb oħrajn fil-ministeru tiegħu għax-xandir tal-Evanġelju,[2] iżda kien jitlob għalihom ukoll.[3] L-interċessjoni tal-Insara tħaddan lil kulħadd: "għall-bnedmin kollha, għas-slaten," *(1 Tim 2,1)*, għall-persekuturi,[4] għas-salvazzjoni ta' dawk li jiċħdu l-Evanġelju.[5]

IV. It-talb ta' radd il-ħajr

2637 Ir-radd ta' ħajr hu karatteristiku fit-talb tal-Knisja li, hija u tiċċelebra l-Ewkaristija, turi u tassew tkun dak li fil-fatt hi. Dan għaliex bl-opra tas-salvazzjoni Kristu ħeles il-ħolqien mid-dnub u l-mewt biex jikkonsagrah mill-ġdid u jreġġgħu lura għand il-Missier, għall-glorja tiegħu. Ir-radd il-ħajr tal-membri tal-Ġisem għandu sehem mir-radd ta' ħajr tar-Ras tal-Ġisem.

2638 Kif jiġri fit-talba li biha nitolbu xi ħaġa, hekk ukoll fit-talb ta' radd il-ħajr: kull ġrajja, kull ħtieġa tista' ssir offerta ta' radd il-ħajr. L-ittri ta' San Pawl spiss jibdew u jintemmu b'radd ta' ħajr, u l-Mulej Ġesù hu dejjem fih. "Iżżu ħajr lil Alla f'kollox; dan hu li jrid Alla mingħandkom fi Kristu Ġesù" *(1 Tes 5,18)*. "Żommu sħiħ fit-talb, ishru fih b'radd ta' ħajr lil Alla" *(Kol 4,2)*.

V. It-talb ta' tifħir

2639 It-tifħir hu dik l-għamla ta' talb li tagħraf minnufih li Alla hu tassew Alla! Tfaħħru għalih innifsu; tagħtih glorja, mhux biss għal dak li għamel, imma għal dak li HU. Tissieħeb fl-hena tal-qlub safja li jħobbuh bil-fidi qabel stess ma jarawh fil-glorja. Bih, l-Ispirtu s-Santu jissieħeb mal-ispirtu tagħna biex jixhdilna li aħna wlied Alla,[6] u jagħti xhieda għall-Iben il-waħdieni li fih sirna ulied adottivi u li bih nagħtu glorja lill-Missier. It-tifħir jgħaqqad flimkien l-għamliet l-oħra tat-talb u jwassalhom għand dak li hu l-bidu u t-tmiem: "Alla wieħed hemm, il-Missier, il minnu ġej kollox u aħna neżistu għalih" *(1 Kor 8,6)*.

2640 San Luqa fl-Evanġelju tiegħu spiss isemmi l-istagħġib u t-tifħir tan-nies quddiem l-għeġubijiet ta' Kristu, u jsemmi l-istagħġib u t-tifħir ukoll għall-ħidma tal-Ispirtu s-Santu li hi l-Atti tal-Appostli: il-komunità ta' Ġerusalemm,[7] il-fejqan tal-magħtub minn San Pietru u San Ġwann,[8] il-folla li tagħti glorja lil Alla,[1] u l-pagani ta' Pisidja li "bdew jifirħu u jigglorifikaw il-kelma tal-Mulej" *(Atti 13,48)*.

---

[1] Ara Atti 12,5; 20,36; 21,5; 2 Kor 9,14.
[2] Ara Ef 6,18-20; Kol 4,3-4; 1 Tes 5,25.
[3] Ara 2 Tes 1,11; Kol 1,3; Fil 1,3-4.
[4] Ara Rum 12,14.
[5] Ara Rum 10,1.
[6] Ara Rum 8,16.
[7] Ara Atti 2,47.
[8] Ara Atti 3,9.

2641 “Kantaw flimkien salmi, innijiet u kantiċi spiritwali, kantaw u għannu minn qalbkom lill-Mulej” *(Ef 5,19; Kol 3,16)*. Bħall-kittieba ispirati tat-Testment il-Ġdid, l-ewwel komunitajiet insara kienu jaqraw il-ktieb tas-Salmi u bihom ikantaw il-misteru ta’ Kristu. Fil-ħajja ġdida tal-Ispirtu li kienu jgħixu, huma kitbu wkoll innijiet u kantiċi biex jiċċelebraw il-misteru moħbi li Alla ried iseħħ f’Ibnu: l-Inkarnazzjoni, il-mewt rebbieħa tiegħu fuq il-mewt, il-qawmien mill-imwiet u t-tlugħ fis-sema fuq il-lemin tal-Missier.[2] Dan hu l-“għemil tal-għaġeb” tal-pjan kollu tas-Salvazzjoni li xxandar id-dossoloġija, it-tifħir ta’ Alla.[3]

2642 Ir-rivelazzjoni “ta’ dak li għandu jiġri ma jdumx”, l-Apokalissi, issir permezz tal-kantici tal-liturġija tas-sema[4] imma wkoll permezz tal-interċessjoni tax-“xiehda” (il-martri: *Apok 6,10*). Il-profeti u l-qaddisin, dawk kollha li ġew maqtula fuq l-art minħabba x-xhieda ta’ Ġesù,[5] il-kotra kbira ta’ dawk li ħarġu mit-tiġrib il-kbir u marru qabilna fis-Saltna, ikantaw it-tifħir tal-glorja ta’ Dak li qiegħed bilqiegħda fuq it-tron u tal-Ħaruf.[6] F’xirka magħhom il-Knisja fuq l-art tkanta hi wkoll dawn il-kantiċi, bil-fidi u waqt it-tiġrib, u fit-talb li bih nitolbu xi ħaġa jew nitolbu għal xi ħadd, tittama, ukoll meta m’hemm ebda tama, u trodd ħajr lill-Missier “l-għajn tad-dawl li minnu jingħata kull don perfett” *(Ġak 1,17)*. Il-fidi hi wkoll tifħir safi.

2643 Fl-Ewkaristija hemm espressi l-għamliet kollha tat-talb: hi “l-offerta safja” tal-Ġisem kollu ta’ Kristu, “għall-glorja ta’ Ismu”:[7] hi, skont it-tradizzjoni kemm tal-Lvant u kemm tal-Punent, “is-sagrifiċċju ta’ tifħir”.

Fil-qosor

2644 *L-Ispirtu s-Santu jgħallem lill-Knisja u jfakkarha f’kulma qal Ġesù, iħarriġha wkoll fit-triq tat-talb, u jqanqal espressjonijiet ta’ talb li bla heda jiġġeddu fi ħdan is-suriet ta’ talb li għandha l-Knisja: barkiet, talb għal xi grazzja, interċessjonijiet, radd il-ħajr u tifħir.*

2645 *Għax Alla jbierek ‘il-bniedem, min-naħa tiegħu, il-bniedem jista’ jbierek lil dak li hu l-bidu ta’ kull barka.*

2646 *Hemm talb għall-maħfra, talb biex infittxu s-Saltna, u talb ukoll għal kulma neħtieġu.*

2647 *It-talb ta’ interċessjoni favur xi ħadd m’għandux limitu u hu talb ukoll għall-għedewwa.*

2648 *Kull ferħ u kull niket, il-ġrajjiet kollha u kull ħtieġa, jistgħu jwassluna għal radd il-ħajr li, imsieħeb ma’ dak ta’ Kristu, għandu jimla ħajjitna kollha: “Iżżu ħajr lil Alla f’kollox”* (1 Tes 5,18).

2649 *It-talb ta’ tifħir, bla ebda interess partikulari, għandu jwassalna għand Alla: inkantaw lil Alla, nagħtuh glorja, mhux biss għal dak li għamel, imma wkoll għal dak li Hu.*

---

1 Ara Atti 4,21.
2 Ara Fil 2,6-11; Kol 1,15-20; Ef 5,14; 1 Tim 3,16; 6,15-16; 2 Tim 2,11-13.
3 Ara Ef 1,3-14; Rum 16,25-27; Ef 3,20-21; Ġuda 24-25.
4 Ara Apok 4,8-11; 5,9-14; 7,10-12.
5 Ara Apok 18,24.
6 Ara Apok 19,1-8.
7 Ara Mal 1,11.

IT-TIENI KAPITLU

IT-TRADIZZJONI TAT-TALB

2650 It-talb hu mhux biss xi ħaġa li toħroġ waħedha mqanqla mill-qalb, bla ħsieb; għat-talb hi meħtieġa r-rieda. Mhux biżżejjed inkunu nafu dak li tgħidilna l-Iskrittura fuq it-talb: irridu wkoll nitgħallmu nitolbu. Issa hu permezz ta' trażmissjoni ħajja (it-Tradizzjoni) li l-Ispirtu s-Santu, fi ħdan il-Knisja li "temmen u titlob",[1] jgħallem lil ulied Alla jitolbu.

2651 It-tradizzjoni tat-talb nisrani hi waħda mis-suriet tat-tkattir tat-Tradizzjoni tal-fidi, b'mod partikulari permezz tal-kontemplazzjoni u l-istudju tal-fidili li jgħożżu f'qalbhom il-ġrajjiet u l-kliem tal-pjan tas-salvazzjoni, u permezz tal-għarfien fil-fond li jkollhom tal-affarijiet spiritwali li jagħmlu esperjenza tagħhom.[2]

L-ewwel artiklu

MILL-GHEJJUN TAT-TALB

2652 L-Ispirtu s-Santu hu "l-ilma ħaj" li, fil-qalb ta' min jitlob, "iwassal sal-ħajja ta' dejjem" *(Ġw 4,14)*. Hu jgħallimna kif nixorbu mill-għajn stess: minn Kristu. Issa fil-ħajja nisranija hemm għadd ta' nixxigħat minn din l-għajn, fejn Kristu qed jistenniena biex jagħtina nixorbu mill-Ispirtu s-Santu.

IL-KELMA TA' ALLA

2653 Il-Knisja "tħeġġeġ bil-qawwa kollha u b'mod speċjali lill-Insara kollha biex bil-qari ta' spiss tal-Kotba Mqaddsa jiksbu l-għerf bla qies ta' Ġesù Kristu... Imma t-talb għandu jsieħeb il-qari tal-Iskrittura biex ikun hemm djalogu bejn Alla u l-bniedem, għax lil Alla nkellmuh meta nitolbuh, lilu nisimgħu meta naqraw l-orakli ta' Alla".[3]

2654 Il-kittieba spiritwali jfissru (Mt 7,7) u juru fil-qosor kif għandha tkun il-qagħda tal-qalb li tfittex li titmantna bil-kelma ta' Alla fit-talb:

[1] Konċ. Vatikan II, *Dei Verbum,* 8.
[2] Ara *Ibid.*
[3] San Ambroġ, *De officiis ministrorum,* 1, 88: PL 184, 476C; Konċ. Vatikan II, *Dei Verbum,* 25.

"Fittxu intom u taqraw, u ssibu intom u timmeditaw; ħabbtu intom u titolbu, u jiftħulkom permezz tal-kontemplazzjoni".[1]

IL-LITURĠIJA TAL-KNISJA

2655 Il-missjoni ta' Kristu u tal-Ispirtu s-Santu, li fil-liturġija sagramentali tal-Knisja tħabbar, iġġedded u twassal il-misteru tas-salvazzjoni, tkompli mbagħad fil-qalba bit-talb. Il-kittieba spiritwali xi kultant ixebbhu l-qalb ma' artal. It-talb inissel fina u jagħmel tagħna l-liturġija aħna u nissieħbu fiha, u wkoll wara li tintemm. Imqar jekk issir "fil-moħbi",[2] din it-talba tibqa' talba *tal-Knisja*, hi għaqda mat-Trinità Qaddisa.[3]

IL-VIRTUJIET TEOLOGALI

2656 Wieħed jidħol fit-talb bħalma jidħol fil-liturġija: mill-bieb id-dejjaq tal-*fidi*. Permezz tas-sinjali tal-Preżenza tiegħu aħna nfittxu Wiċċ il-Mulej: hi l-kelma tiegħu li rridu nisimgħu u ngħożżu.

2657 L-Ispirtu s-Santu, li jgħallimna niċċelebraw il-liturġija aħna u nistennew il-Mulej jerġa' jiġi, jgħallimna wkoll nitolbu bit-*tama*. Min-naħa l-oħra, it-talba tal-Knisja u t-talb personali tagħna jqawwu fina t-tama. Is-Salmi, b'mod speċjali, bil-kliem varjat u konkret tagħhom, jgħallmuna nqiegħdu kull tama tagħna f'Alla: "Ittamajt b'tama qawwija fil-Mulej, u niżel ħdejja u sama' l-għajta tiegħi" *(Salm 40,2)*. "Alla tat-tama jimliekom ilkoll bil-ferħ u s-sliem permezz tal-fidi tagħkom sabiex it-tama tagħkom toktor bil-qawwa tal-Ispirtu s-Santu" *(Rum 15,13)*.

2658 "Din it-tama ma tqarraqx bina, għax l-imħabba ta' Alla ssawbet fi qlubna permezz tal-Ispirtu s-Santu li ġie mogħti lilna" *(Rum 5,5)*. It-talb, imsawwar mill-ħajja liturġika, jista' kollox bl-imħabba li biha aħna maħbubin fi Kristu u jagħtina li nwieġbu għaliha billi nħobbu bħalma ħabbna hu. L-imħabba hi l-għajn tat-talb: min jixrob minnha jilħaq il-quċċata tat-talb:

> Jiena nħobbok, Alla tiegħi, u x-xewqa waħda tiegħi hi li nħobbok sal-aħħar nifs ta' ħajti. Inħobbok, o Alla tiegħi ta' mħabba bla qies, u rrid aktar immut inħobbok milli ngħix mingħajr ma nħobbok. Inħobbok, Mulej, u l-grazzja waħda li nitolbok, hi li nħobbok għal dejjem... Alla tiegħi, jekk fommi ma jistax itenni kull mument li jiena nħobbok, irrid li qalbi dan ittennihulek ma' kull nifs li nieħu.[4]

"ILLUM"

2659 Aħna nitgħallmu nitolbu f'ċerti mumenti waqt li nisimgħu l-kelma tal-Mulej u nissieħbu fil-misteru tal-Għid, iżda l-Ispirtu tal-Mulej jingħatalna biex it-talb joħroġ minn fommna l-ħin kollu, fil-ġrajjiet kollha *ta' kull jum*. It-tagħlim ta' Ġesù fuq it-talb lill-Missier hu bħat-

[1] Ara Gwigo ta' Chartreux, *Scala claustralium:* PL 184, 476C.
[2] Ara Mt 6,6.
[3] Ara Istituzzjoni Ġenerali tal-Liturġija tas-Sigħat, 9.
[4] San Ġwann Marija Vianney, Talba.

tagħlim tiegħu fuq il-providenza ta' Alla:[1] iż-żmien hu f'idejn Alla: ma' Alla niltaqgħu dejjem illum, la l-bieraħ u lanqas għada: "Mhux li kontu llum tisimgħu leħnu! La twebbsux qalbkom" *(Salm 95,7-8)*.

2660 It-talb waqt il-ġrajjiet ta' kull jum u ta' kull mument hu wieħed mis-sigrieti tas-Saltna li ġew rivelati liċ-"ċkejknin", lill-qaddejja ta' Kristu, lill-foqra tal-beatitudni. Hi ħaġa xierqa u sewwa li nitolbu li l-miġja tas-Saltna tal-ġustizzja u s-sliem tinfluwenza l-mixja tal-istorja, imma hu wkoll importanti "tagħġen" bit-talb l-għaġna tal-ġrajjiet żgħar tal-ħajja ta' kuljum. L-għamliet kollha tat-talb jistgħu jkunu l-ħmira li magħha l-Mulej ixebbah is-Saltna.[2]

Fil-qosor

2661 *Hu permezz ta' trażmissjoni ħajja, it-Tradizzjoni li, fil-Knisja, l-Ispirtu s-Santu, jgħallem lil ulied Alla jitolbu.*

2662 *Il-kelma ta' Alla, il-liturġija tal-Knisja, il-virtujiet tal-fidi, tat-tama u tal-imħabba, huma l-għejjun tat-talb.*

It-tieni artiklu

IL-MIXJA TAT-TALB

2663 Fit-tradizzjoni ħajja tat-talb, kull Knisja tagħti lill-fidili tagħha, skont l-ambjent storiku, soċjali u kulturali tagħhom, l-għamla tat-talb tagħhom: il-kliem, il-melodiji, il-ġesti u l-ikonografija. Hu dritt tal-Maġisteru[3] li jagħraf jekk ċerti triqat ta' talb humiex skont it-tradizzjoni tal-fidi tal-Appostli, u huwa dmir ir-ragħajja u l-katekisti li jfissru s-sens ta' dan, dejjem b'referenza għal Ġesù Kristu.

IT-TALBA LILL-MISSIER

2664 M'hemmx triq oħra għat-talb nisrani ħlief Kristu. Kemm jekk it-talb tagħna hu komunitarju jew personali, bil-fomm jew fil-qalb, għandna dħul għand il-Missier biss jekk nitolbu "f'isem" Ġesù. L-umanità qaddisa ta' Ġesù – Ġesù bħala bniedem – hu t-triq li minnha jgħaddina l-Ispirtu s-Santu biex jgħallimna nitolbu 'l Alla l-Missier.

IT-TALBA LIL ĠESÙ

2665 It-talba tal-Knisja, li titmantna bil-kelma ta' Alla u biċ-ċelebrazzjoni tal-liturġija, tgħallimna nitolbu lill-Mulej Ġesù. Ukoll jekk it-talba tal-Knisja hi aktarx magħmula lill-Missier, għandha wkoll, fit-

[1] Ara Mt 6,11.34.
[2] Ara Lq 13, 20-21.
[3] Ara Konċ. Vatikan II, *Dei Verbum*, 10.

tradizzjonijiet liturġiċi kollha, suriet ta' talb magħmulin lil Kristu. Xi Salmi, kif tlissinhom il-Knisja fit-talba tagħha, u t-Testment il-Ġdid iqiegħdu fuq fommna u jnaqqxu fi qlubna l-invokazzjonijiet ta' din it-talba lil Kristu: Iben Alla, Verb ta' Alla, Mulej, Salvatur, Ħaruf ta' Alla, Sultan, Iben maħbub, Iben il-Verġni, Ragħaj tajjeb, Ħajja tagħna, Dawl tagħna, Tama tagħna, Qawmien tagħna, Ħabib tal-bnedmin…

2666 Iżda l-isem li jħaddan dawn l-ismijiet kollha, hu dak li ngħata lill-Iben ta' Alla fl-Inkarnazzjoni tiegħu: ĠESÙ. L-isem ta' Alla ma jistax jiġi mtenni minn fomm il-bnedmin,[1] iżda meta l-Verb ta' Alla sar bniedem bħalna, għarrafhulna u għalhekk nistgħu ntennuh: "Ġesù, "JHWH (Jaħweh) isalva".[2] L-isem ta' Ġesù fih kollox: Alla u l-bniedem u l-ekonomija kollha tal-ħolqien u tas-salvazzjoni. Titlob lil "Ġesù" jfisser issejjaħlu fik. Ismu biss għandu fih il-preżenza li jfisser, Ġesù nnifsu. Ġesù rxoxta, u kull min isemmi ismu jkun jilqa' fih l-Iben ta' Alla li ħabbu u ta lilu nnifsu għalih.[3]

2667 Din is-sejħa ta' fidi tal-Isem ta' Ġesù, sejħa hekk sempliċi, ġiet żviluppata fit-tradizzjoni tat-talb tal-Lvant u tal-Punent f'ħafna suriet differenti. Il-formularju l-aktar użat li wasslulna l-irħieb spiritwali tas-Sinaj, tas-Sirja u tal-Athos, hi l-invokazzjoni: "Ġesù Kristu, Bin Alla, Mulej, ħenn għalina, midinbin." Tgħaqqad flimkien l-innu kristoloġiku ta' Fil 2,6-11 mat-talba tal-Pubblikan u tal-Għomja tal-Evanġelju.[4] B'din l-invokazzjoni qalbna tgħaqqad flimkien il-miżerja tal-bnedmin u l-ħniena tas-Salvatur tagħhom.

2668 L-invokazzjoni tal-Isem ta' Ġesù hi l-eħfef triq għat-talb li ma jaqta' qatt. Imtennija ta' spiss minn qalb umli u attenta ma tintilifx f' "ħafna tlablib" *(Mt 6,7)*, imma "tgħożż il-kelma u tagħmel il-frott billi żżomm sħiħ".[5] Tista' ssir "f'kull ħin" għax mhijiex xi ħidma flimkien ma' ħidmiet oħra, imma ħidma waħdanija, dik li tħobb 'l Alla, li jagħti l-ħajja u jbiddel kull ħidma fi Kristu Ġesù.

2669 It-talb tal-Knisja jqim u jagħti ġieħ lill-*Qalb ta' Ġesù*: l-istess kif isejjaħ l-Isem imqaddes ta' Ġesù. Il-Knisja tadura l-Verb magħmul bniedem u lill-Qalb tiegħu li, għall-imħabba tal-bnedmin, ħalla li tkun minfuda minħabba dnubietna. It-talb nisrani jħobb jimxi t-*triq tas-salib* (il-*Via Sagra*) wara s-Salvatur. L-istazzjonijiet mill-Pretorju għall-Golgota sal-Qabar jgħidulna liema kienet il-mixja li għamel Ġesù biex jifdi d-dinja b'salibu.

"SPIRTU S-SANTU, EJJA FINA"

2670 "Ħadd ma jista' jgħid 'Ġesù hu l-Mulej', jekk mhux imqanqal mill-Ispirtu s-Santu" *(1 Kor 12,3)*. Kull darba li nibdew nitolbu lil Ġesù, ikun l-Ispirtu s-Santu li, bil-grazzja tiegħu li tibda taħdem fina qabel nibdew nitolbu, jiġbidna fit-triq tat-talb. Jekk l-Ispirtu s-Santu jgħallimna nitolbu, huwa u jfakkarna lil Kristu, kif ma nitolbux lilu wkoll? Għalhekk il-Knisja kuljum tistedinna nitolbu l-Ispirtu s-Santu, speċjalment fil-bidu u t-tmiem ta' kull ħidma importanti li nagħmlu:

---

[1] Ara Eż 3,14; 33, 19-23.
[2] Ara Mt 1,21.
[3] Ara Rum 10,13; Atti 2,21; 3,15-16; Gal 2,20.
[4] Ara Mk 10,46-52; Lq 18,13.
[5] Ara Lq 8,15.

> Jekk ma għandniex naduraw l-Ispirtu s-Santu, kif ngħidu li jagħmilna wlied Alla fil-Magħmudija tagħna? U jekk għandna nadurawh, m'għandux ikollu wkoll qima partikulari?[1]

2671 Is-sura tradizzjonali tat-talba lill-Ispirtu s-Santu hi dik li nitolbu 'l-Missier biex bi Kristu Sidna jagħtina l-Ispirtu Qaddis tiegħu.[2] Ġesù insista fuq din it-talba f'Ismu, fil-waqt stess li wiegħed id-don tal-Ispirtu tal-Verità.[3] Iżda t-talba l-aktar sempliċi u l-aktar diretta hi wkoll talba tradizzjonali: "Ejja, Spirtu s-Santu", talba li t-tradizzjonijiet liturġiċi kollha żviluppawha f'għadd ta' antifoni u innijiet:

> "Ejja, Spirtu s-Santu, imla qlub il-fidili tiegħek u kebbes fihom in-nar ta' mħabbtek".[4]

> Sultan tas-sema, Spirtu qaddis, Spirtu tal-Verità, int tinsab kullimkien, u timla kollox, teżor ta' kull ġid u għajn tal-Ħajja, ejja, għammar fina, saffina u salvana, int li int Tajjeb!.[5]

2672 L-Ispirtu s-Santu, li bl-unzjoni tiegħu jimla ħajjitna kollha, hu fina l-Imgħallem li jgħallimna t-talba nisranija. Hu jinseġ it-tradizzjoni ħajja tat-talb. Veru li hemm triqat tat-talb daqs kemm hemm persuni jitolbu, iżda hu dejjem l-istess Spirtu li jaħdem fina u magħna lkoll. Hi fl-għaqda fl-Ispirtu s-Santu li t-talb nisrani hu talb tal-Knisja.

F'GĦAQDA MAL-IMQADDSA OMM ALLA

2673 Fit-talb, l-Ispirtu s-Santu jgħaqqadna mal-Persuna tal-Iben il-waħdieni, fl-umanità glorifikata tiegħu. Permezz tagħha u fiha t-talb tagħna ta' wlied, jingħaqad fil-Knisja mat-talb ta' Omm Ġesù.[6]

2674 Wara li Marija tat il-kunsens tagħha bil-fidi għat-tħabbira tal-anġlu, kunsens li żammet sħiħ u bla tlaqliq ħdejn is-salib, bħala omm ħaddnet l-aħwa kollha ta' Binha li "għadhom mexjin f'din id-dinja fost tant perikli u qtigħ il-qalb".[7] Ġesù, il-medjatur waħdieni, hu t-Triq tat-talb tagħna: Marija, Ommu u Ommna, hi dejjem id-dija tiegħu: hi "turina t-triq" (Hodogitrija) hi s-"Sinjal", skont l-ikonografija tradizzjonali tal-Lvant u tal-Punent.

2675 Hi minn din il-kooperazzjoni singulari ta' Marija mal-ħidma tal-Ispirtu s-Santu, li l-Knejjes żviluppaw it-talb tagħhom lill-Verġni Omm Alla, talb li l-qofol tiegħu hu l-Persuna ta' Kristu, kif tidher fil-misteri tiegħu. Fl-għadd bla qies ta' antifoni u innijiet li jfissru din it-talba hemm żewġ ħsibijiet li bħala regola juru ruħhom, issa wieħed u issa l-ieħor: wieħed "ifaħħar" lill-Mulej għall-"ħwejjeġ kbar" li għamel mal-qaddejja ċkejkna tiegħu u, permezz tagħha, mal-bnedmin kollha;[8] l-

---

1 San Girgor Nazjanzenu, *Orationes theologicae*, 5, 28: PG 36, 165C.
2 Ara Lq 11,13.
3 Ara Ġw 14,17; 15,26; 16,13.
4 Sekwenza ta' Għid il-Ħamsin.
5 Liturġija Biżantina, *Troparia* tal-Għasar ta' Għid il-Ħamsin.
6 Ara Atti 1,14.
7 Konċ. Vatikan II, *Lumen gentium*, 62.
8 Ara Lq 1,46-55.

ieħor li tafda f'idejn Omm Ġesù t-talb u t-tifħir ta' wlied Alla għax hi issa tagħraf l-umanità li ntrabtet magħha permezz tal-Iben ta' Alla.

2676 Dawn iż-żewġ ħsibijiet fit-talb lil Marija huma mfissrin b'mod tassew privileġġjat fit-talba tas-Sliema u Qaddisa:

"Sliem għalik, Marija (Ifraħ, Marija)". It-tislima tal-Anġlu Gabrijel tagħti bidu għat-talba. Hu Alla nnifsu li, permezz ta' anġlu, isellem lil Marija. It-talba tagħna bil-kuraġġ kollu ttenni l-istess tislima lil Marija bl-istess mod kif Alla xeħet għajnejh fuq iċ-ċokon tal-qaddejja tiegħu,[1] u fiha nithennew b'hena kbir.[2]

"Mimlija bil-grazzja. Il-Mulej miegħek". Iż-żewġ kelmiet tat-tislima tal-Anġlu jfissru 'l xulxin. Marija hi mimlija bil-grazzja għax il-Mulej magħha. Il-grazzja li Marija hi mimlija biha hi l-preżenza ta' dak li hu l-għajn ta' kull grazzja. "Għajjat bil-ferħ ta' qalbek, bint Sijon... il-Mulej hu f'nofsok" *(Sof 3,14.17a)*. Marija, fejn jinżel jgħammar il-Mulej innifsu, hi l-bint ta' Sijon, l-Arka tal-Patt, il-post fejn jgħammar is-sebħ tal-Mulej, hi "l-għamara ta' Alla mal-bnedmin" *(Apok 21,3)*. "Mimlija bil-grazzja" tingħata kollha kemm hi lil dak li jinżel fiha u li hi se tagħtih lid-dinja.

"Imbierka inti fost in-nisa u mbierek il-frott tal-ġuf tiegħek, Ġesù." Wara li għamilna tagħna t-tislima tal-anġlu, nagħmlu tagħna wkoll dik ta' Eliżabetta. "Mimlija bl-Ispirtu s-Santu" *(Lq 1,41)*, Eliżabetta hi l-ewwel waħda li, fost tant u tant nisel, sejħet hienja lil Marija:[3] "Hienja dik li emmnet..." *(Lq 1,45)*; Marija hi "l-imbierka fost in-nisa" għax emmnet li se jseħħ kulma qalilha Alla. Abraham bil-fidi tiegħu sar barka għall-"ġnus kollha tal-art" *(Ġen 12,3)*. Bil-fidi tagħha, Marija saret Omm dawk kollha li jemmnu għax permezz tagħha l-ġnus kollha tal-art irċevew Dak li hu l-istess barka ta' Alla, "Ġesù, il-frott imbierek tal-ġuf tagħha".

2677 *"Qaddisa Marija, Omm Alla, itlob għalina..."* Flimkien ma' Eliżabetta nistagħġbu: "U minn fejn ġieni dan li Omm il-Mulej tiegħi tiġi għandi?" *(Lq 1,43)*. Għaliex Marija tagħtina lil Binha Ġesù, Marija hi Omm Alla u Ommna; nistgħu nafdawlha x-xewqat u t-talbiet kollha tagħna; titlob għalina kif talbet għaliha stess: "Ħa jsir minni skont kelmtek!" *(Lq 1,38)*. Aħna u nafdaw fit-talb tagħha għalina, flimkien magħha nintelqu għar-rieda ta' Alla: "Ħa jkun dak li trid int!"

"Itlob għalina midinbin, issa u fis-siegħa tal-mewt tagħna". Aħna u nitolbu lil Marija titlob għalina, nistqarru li aħna midinbin, u għalhekk nitolbu lil "Omm il-ħniena", l-Omm kollha kemm hi qaddisa. Nafdaw ruħna f'idejha "issa", fl-"illum" ta' ħajjitna. U l-fiduċja tagħna fiha hi tant kbira li minn "issa" nintelqu f'idejha "fis-siegħa tal-mewt tagħna". Jalla tkun ħdejna kif kienet ħdejn is-salib ta' Binha fis-siegħa tat-tluq tagħna biex tilqagħna bħala Ommna[4] u twassalna għand Binha Ġesù fis-sema.

2678 It-tjieba tal-Insara tal-Punent fiż-żminijiet tan-nofs żviluppat it-talba tar-Rużarju, li ħa l-post tat-Talba tas-Sigħat fost il-poplu. Fil-Lvant il-litanija tal-Akatistos u tal-Paraklesis huma aktar qrib l-uffiċċju korali tal-knejjes Biżantini, waqt li t-tradizzjonijiet Armeni, Kopti u Siri għażlu innijiet u kantici popolari f'ġieħ il-Verġni Marija. Iżda fl-Ave Marija, fit-teotokiji, fl-innijiet ta' San Efrem u ta' San Girgor ta' Narek, it-tradizzjoni tat-talb lil Marija hi fundamentalment l-istess.

2679 Marija hi l-*"Orante"* perfett, xbieha tal-Knisja. Meta nitolbuha, inkunu qegħdin ningħaqdu flimkien magħha fil-pjan ta' Alla l-Missier, li bagħat lil Ibnu għas-salvazzjoni tal-bnedmin kollha. Bħad-dixxiplu l-

---

[1] Ara Lq 1,48.
[2] Ara Sof 3,17b.
[3] Ara Lq 1,48.
[4] Ara Ġw 19,27.

maħbub, nilqgħu għandna lil Omm Ġesù,[1] li saret Omm il-ħajjin kollha. Nistgħu nitolbu lilha u nitolbu magħha. It-talb tal-Knisja qisu merfugħ mit-talb ta' Marija: hi marbuta magħha fit-tama.[2]

Fil-qosor

2680 *It-talb isir l-aktar lill-Missier; iżda jsir ukoll lil Ġesù, l-aktar billi nsejħu ismu: "Ġesù, Kristu, Iben Alla, Mulej, ħenn għalina, midinbin."*

2681 *"Ħadd ma jista' jgħid 'Ġesù hu l-Mulej' jekk mhux imqanqal mill-Ispirtu s-Santu"* (1 Kor 12,13). *Il-Knisja tistedinna nitolbu lill-Ispirtu s-Santu bħala Mgħallem fina li jgħallimna nitolbu.*

2682 *Minħabba s-sehem tagħha fil-ħidma tal-Ispirtu s-Santu, il-Knisja tħobb titlob f'għaqda mal-Verġni Marija biex magħha tfaħħar il-kobor tal-ħwejjeġ li Alla għamel fiha, u biex f'idejha tafda talb u tifħir.*

It-tielet artiklu

MEXXEJJA FIT-TALB

SĦABA TA' XHIEDA

2683 Ix-xhieda ta' dawk li marru qabilna fis-Saltna,[3] speċjalment dawk li l-Knisja tagħraf bħala "qaddisin", jissieħbu fit-tradizzjoni ħajja tat-talb bl-eżempju ta' ħajjithom, bil-kitbiet li ħallewlna, u bit-talb tagħhom illum. Huma qed jaraw 'l Alla wiċċ imb wiċċ, ifaħħruh u ma jehdew qatt jieħdu ħsieb lil dawk li ħallew fuq l-art. Meta "daħlu fl-hena" tal-Imgħallem tagħhom, ġie "fdat lilhom ħafna" *(Mt 25,21)*. It-talb tagħhom hu l-ogħla qadi tal-pjan ta' Alla. Aħna nistgħu u għandna nitolbuhom jidħlu għalina u għad-dinja kollha.

2684 Fix-xirka tal-qaddisin, fil-ġrajja twila tal-Knejjes, żviluppaw diversi *spiritwalitajiet*. Il-karizma personali ta' persuna xhud tal-imħabba ta' Alla għall-bnedmin setgħet għaddiet lil ħaddieħor, lil xi dixxiplu tiegħu, kif ġara għall-"ispirtu" ta' Elija li għadda għal għand Eliżew[4] u għand San Ġwann Battista,[5] biex hekk xi dixxipli jkollhom sehem mill-ispirtu tal-mexxej tagħhom.[6] Spiritwalità sura oħra nsibuha wkoll fejn jiltaqgħu kurrenti oħra liturġiċi u teoloġiċi, u huma xhieda tal-inkulturazzjoni tal-fidi f'xi ambjent tal-bniedem u fi ġrajjietu. L-ispiritwalitajiet insara huma parti mit-tradizzjoni ħajja tat-talb u huma

[1] Konċ. Vatikan II, *Lumen gentium*, 62.
[2] Ara *ibid.*, 68-69.
[3] Ara Lh 12,1.
[4] Ara 2 Slat 2,9.
[5] Ara Lq 1,17.
[6] Ara Konċ. Vatikan II, *Perfectae caritatis*, 2.

gwida li l-fidili ma jistgħux jgħaddu mingħajrhom. Huma jaqsmu f'ħafna lwien, fl-għana tal-ħafna suriet tagħhom, id-dawl safi u waħdieni tal-Ispirtu s-Santu.

> "L-Ispirtu hu post il-qaddisin, u l-qaddis hu l-post adatt għall-Ispirtu, għax il-qaddis joffri lilu nnifsu biex jgħammar ma' Alla u jissejjaħ tempju tiegħu".[1]

QADDEJJA TAT-TALB

2685 *Il-familja nisranija* hi l-ewwel post fejn isir it-taħriġ fit-talb. Mibnija fuq is-sagrament taż-Żwieġ, il-familja hi l-"knisja tad-dar" fejn l-ulied ta' Alla jitgħallmu jitolbu "bħala Knisja" u jżommu sħiħ fit-talb. Għat-tfal żgħar, b'mod partikulari t-talb ta' kuljum fil-familja hu l-ewwel xhieda tat-tifkira ħajja tal-Knisja, imqajma bil-mod il-mod permezz tal-Ispirtu s-Santu.

2686 *Il-ministri ordnati* huma wkoll responsabbli li jħarrġu fit-talb lil ħuthom fi Kristu. Qaddejja tar-Ragħaj it-tajjeb, huma ordnati biex imexxu l-poplu ta' Alla lejn l-għejjun ħajja tat-talb: il-kelma ta' Alla, il-liturġija, il-ħajja ma' Alla, l-Illum ta' Alla f'kull sitwazzjoni li sseħħ fil-fatt.[2]

2687 Ħafna *reliġjużi* kkonsagraw ħajjithom għat-triq tat-talb. Minn żmien l-anakoreti tad-deżert tal-Eġittu, eremiti, irħieb, sorijiet tal-klawsura offrew il-ħin kollu tagħhom għat-tifħir ta' Alla u għat-talb għall-poplu tiegħu. Il-ħajja kkonsagrata ma żżommx mingħajr it-talb, ma tinxteridx mingħajr it-talb: hi waħda mill-għejjun ħajja tal-kontemplazzjoni u tal-ħajja spiritwali fil-Knisja.

2688 *Il-katekeżi* tat-tfal, taż-żgħażagħ, tal-kbar tfittex li l-kelma ta' Alla tiġi mmeditata fit-talb personali, isseħħ fit-talba liturġika, u f'kull waqt tidħol fil-qalb biex tagħti l-frott tagħha f'ħajja ġdida. Il-katekeżi hi l-waqt li fih it-tjieba popolari tingħaraf jekk tkunx qed tiġi mrawma tajjeb.[3] It-tagħlim bl-amment ta' talb fundamentali hu għajnuna fit-triq tat-talb li ma tistax tgħaddi mingħajrha, iżda hu importanti ħafna li dan it-tagħlim bl-amment iwassal biex wieħed jifhem is-sens tat-talb u jieħu gost bih.[4]

2689 *Il-gruppi tat-talb*, li huma veri "skejjel ta' talb", huma llum wieħed mis-sinjali u bidu tat-tiġdid fit-talb tal-Knisja, sakemm dawn il-gruppi jixorbu mill-għejjun veri tat-talb tal-Knisja. Il-ħerqa għall-għaqda hu sinjal ta' talb veru fil-Knisja.

2690 L-Ispirtu s-Santu jagħti lil xi Nsara d-doni tal-għerf, tal-fidi u tal-għażla tal-ispirti għal dak il-ġid komuni li hu t-talb *(direzzjoni spiritwali)*. Dawk li għandhom dawn id-doni, irġiel u nisa li jkunu, huma tassew qaddejja tat-tradizzjoni ħajja tat-talb:

---

[1] San Bażilju l-Kbir ta' Ċesarija, *Liber de Spiritu Sancto*, 26, 62: PG 32, 184A.
[2] Ara Konċ. Vatikan II, *Presbyterorum ordinis*, 4-6.
[3] Ara Ġwanni Pawlu II, eżortazzjoni appostolika *Catechesi tradendae*, 54.
[4] Ara *ibid.* 55.

> Hu b'dan li r-ruħ li trid timxi 'l quddiem fil-perfezzjoni, għandha, skont San Ġwann tas-Salib, "tara f'liema idejn se tintelaq, għax skont kif ikun l-imgħallem, ikun id-dixxiplu; skont kif ikun il-missier, ikun l-iben." Kif ukoll: "Mhux biss jeħtieġ li d-direttur spiritwali jkun għaref u għaqli, imma wkoll ta' esperjenza kbira… Jekk direttur spiritwali ma għandux l-esperjenza tal-ħajja spiritwali, ma għandux il-ħila jmexxi l-erwieħ li Alla jkun isejjaħ għall-perfezzjoni, u ma jifhimhomx".[1]

POSTIJIET ADATTI GĦAT-TALB

2691 Il-Knisja, id-dar ta' Alla, hi l-post proprju għat-talb liturġiku tal-komunità parrokkjali. Hi wkoll il-post privileġġjat tal-adorazzjoni ta' Kristu realment preżenti fis-Sagrament tal-artal. L-għażla tal-post adatt għat-talb mhijiex xi ħaġa li m'għandekx tqis, jekk trid li t-talb tiegħek ikun veru:

— għat-talb personali, l-aħjar post jista' jkun xi "rokna tat-talb" bil-Kotba mqaddsa u xi ikoni, biex tkun hemm "fil-moħbi" quddiem il-Missier.[2] Fi ħdan familja nisranija, din is-sura ta' oratorju żgħir jgħin ħafna t-talb flimkien;

— f'postijiet fejn hemm monasteri, il-vokazzjoni tal-komunitajiet tagħhom hi li jiċċelebraw il-Liturġija tas-Sigħat flimkien mal-fidili, u jipprovdu dak is-skiet 'il bogħod minn kulħadd, tant meħtieġ għat-talb personali aktar imħeġġeġ;[3]

— il-pellegrinaġġi jfakkruna fil-mixi tagħna f'din id-dinja lejn is-sema pajjiżna. Tradizzjonalment huma mumenti qawwija għat-tiġdid tat-talb. Is-santwarji, għall-pellegrini li qed ifittxu l-għejjun ħajja tagħhom, huma postijiet mill-aqwa fejn wieħed jgħix "bħala Knisja" l-għamliet kollha tat-talb nisrani.

Fil-qosor

2692 *Fit-talb il-Knisja, fil-mixi tagħha f'din id-dinja, hi msieħba mal-Knisja tal-qaddisin, li tagħhom titlob ħerqana l-interċessjoni.*

2693 *L-ispiritwalitajiet Insara differenti huma parti mit-tradizzjoni ħajja tat-talb u huma gwida ta' siwi kbir għall-ħajja spiritwali.*

2694 *Il-familja nisranija hi l-ewwel post fejn jingħata taħriġ fit-talb.*

2695 *Il-ministri ordnati, il-ħajja kkonsagrata, il-katekeżi, il-gruppi tat-talb, u d-"direzzjoni spiritwali" jiżguraw fil-Knisja għajnuna għat-talb.*

2696 *L-aħjar postijiet għat-talb huma l-oratorju personali jew familjari, il-monasteri, is-santwarji fejn isiru pellegrinaġġi u, fuq kollox, il-knisja li hi l-post proprju għat-talb liturġiku tal-komunità parrokkjali u l-post privileġġjat għall-qima tal-Ewkaristija.*

[1] Ara San Ġwann tas-Salib, *Fjamma Ħajja ta' Mħabba*, it-tielet strofa.
[2] Ara Mt 6,6.
[3] Ara Konċ. Vatikan II, *Perfectae caritatis*, 7.

IT-TIELET KAPITLU

IL-ĦAJJA TAT-TALB

2697 It-talb hu l-ħajja ta' qalb ġdida; irid jagħtina l-ħajja f'kull waqt u f'kull ħin. Issa aħna spiss ninsew lil dak li hu l-Ħajja tagħna, dak kollu li aħna. Hu għalhekk li l-Missirijiet tal-ħajja spiritwali, fit-tradizzjoni tad-Dewteronomju u tal-profeti, jinsistu fuq it-talb bħala "tifkira ta' Alla", li spiss tqanqal "it-tifkira tal-qalb". "Għandna niftakru f'Alla aktar ta' spiss milli nieħdu n-nifs".[1] Iżda ma naslux biex nitolbu "l-ħin kollu" jekk ma nitolbux f'mumenti partikulari, u jekk ma jkollniex ir-rieda: dawn il-mumenti jsiru l-mumenti tal-grazzja tat-talb nisrani, kemm f'dik li hi ħeġġa u kemm f'dak li hu tul.

2698 It-Tradizzjoni tal-Knisja toffri lill-fidili ċerti ritmi ta' talb sabiex isostnu t-talb li ma jaqtax. Uħud minn dawn ir-ritmi huma kuljum: it-talb ta' filgħodu u t-talb ta' filgħaxija, it-talb ta' qabel u wara l-ikel, il-Liturġija tas-Sigħat. Il-jum tal-Ħadd, li l-qofol tiegħu hu l-Ewkaristija, inqaddsuh l-aktar bit-talb. Iċ-ċiklu tas-sena liturġika u l-festi l-kbar huma ritmi fundamentali fil-ħajja tat-talb tal-Insara.

2699 Il-Mulej imexxi lil kull persuna kif jogħġbu, mit-triqat li jogħġbu lilu. U kull Nisrani jwieġeb lill-Mulej skont kif tgħidlu qalbu u kif personalment ifissru bi kliemu fit-talb tiegħu. Iżda t-Tradizzjoni nisranija żammet tliet suriet ewlenin ta' talb: it-talb bil-fomm, il-meditazzjoni, u l-orazzjoni kontemplattiva jew talb mentali. It-tliet suriet ta' talb għandhom l-istess aspett fundamentali: ġabra tal-qalb. L-attenzjoni biex tgħożż il-kelma u tibqa' quddiem Alla jagħmlu dawn it-tliet suriet ta' talb il-mumenti l-aktar qawwija tal-ħajja tat-talb.

L-ewwel artiklu

IS-SURIET TAT-TALB

I. It-talb bil-fomm

2700 Alla jkellem lill-bniedem bil-kelma tiegħu. Hu bil-kliem, tal-fomm u tal-moħħ, li jitlissen it-talb. Iżda l-aktar ħaġa importanti fit-talb hi li qalbna tkun quddiem dak li nkunu qeghdin inkellmu fit-talb tagħna. "Is-smigħ tat-talb tagħna jiddependi, mhux minn kemm ngħidu kliem, imma mill-ħeġġa tar-ruħ.[2]

[1] San Girgor Nazjanzenu, *Orationes theologicae*, 1, 4.
[2] *Ibid.*

2701 It-talb bil-fomm hu ħaġa li l-ħajja nisranija ma tistax tgħaddi mingħajrha. Lid-dixxipli, miġbudin mit-talb fis-skiet tal-Imgħallem tagħhom, Ġesù għallimhom jitolbu bil-fomm, għallimhom il-"Missierna". Ġesù ma talabx biss bit-talb liturġiku tas-sinagoga; l-Evanġelji juruhulna jerfa' leħnu f'talb personali, mit-talba ta' barka ferrieħa tal-Missier[1] sat-talba mimlija niket fil-Ġetsemani.[2]

2702 Il-ħtieġa li s-sensi jissieħbu mat-talb tal-qalb, titlobha l-istess natura tagħna l-bnedmin. Aħna ruħ u ġisem u nħossu l-ħtieġa li nuru minn barra x'qegħdin inħossu ġewwa fina. Għandna nitolbu bir-ruħ u l-ġisem, bl-esseri kollu tagħna, biex it-talb tagħna jkollu l-qawwa kollha li jista' jkollu.

2703 Din il-ħtieġa jitlobha Alla wkoll. Alla jrid adoraturi veri fl-Ispirtu u l-Verità, għalhekk it-talb tagħna jrid joħroġ ħaj mill-fond ta' ruħna. Alla jrid li nuru bil-fomm dak li qed ngħidu f'qalbna, għax irid li ġisimna jkun imsieħeb mat-talb tar-ruħ, għax hekk ikollu l-qima perfetta ta' dak kollu li għandu dritt għalih.

2704 Peress li joħroġ fid-dieher u hu ġest daqstant uman, it-talb bil-fomm hu per eċċellenza t-talb tal-grupp. Iżda wkoll l-iktar talb interjuri, ma jistax jitraskura t-talb bil-fomm. It-talb isir interjuri minn kemm nagħrfu lil Dak "li miegħu qed nitkellmu".[3] B'dan il-mod it-talb bil-fomm isir l-ewwel sura tat-talb kontemplattiv.

II. Il-meditazzjoni

2705 Il-meditazzjoni hi fuq kollox tfittix. L-ispirtu jfittex jifhem l-għaliex u l-kif tal-ħajja nisranija biex jintrabat u jwieġeb għal dak li l-Mulej jitlob. Tinħtieġ attenzjoni ħajja u li diffiċli titrawwem fina. Ġeneralment wieħed jgħin ruħu b'xi ktieb, u l-Insara mhumiex neqsin minn dawn il-kotba: l-Iskrittura, l-Evanġelju b'mod singulari, l-ikoni mqaddsa, it-testi liturġiċi tal-ġurnata jew taż-żmien, il-kitbiet tal-Missirijiet spiritwali, l-opri ta' spiritwalità, il-ktieb kbir tal-ħolqien u dak kbir ukoll tal-istorja, il-paġna tal-"Illum" ta' Alla.

2706 Meta timmedita fuq dak li taqra, tasal biex tagħmlu tiegħek, int u tqabblu miegħek innifsek. Hawn jinfetaħ ktieb ieħor, dak tal-ħajja. Wieħed jgħaddi mill-ħsibijiet għall-fatti. Daqskemm wieħed ikun umli u jemmen, daqstant ieħor isib x'qed iqanqallu l-qalb, u jagħrfu. Tkun qed tfittex li tagħmel il-verità biex tasal għad-dawl: "Mulej, xi tridni nagħmel?"

2707 Il-metodi tal-meditazzjoni jvarjaw skont l-għalliema spiritwali. In-Nisrani għandu jkollu r-rieda li jagħmel il-meditazzjoni b'mod regulari, inkella jkun jixbah l-ewwel tliet suriet ta' art li fuqhom

---

[1] Ara Mt 11,25-26.
[2] Ara Mk 14,36.
[3] Santa Tereża ta' Ġesù, *Triq tal-Perfezzjoni*, 26.

waqgħet iż-żerriegħa ta' dak li ħareġ jiżra'.[1] Iżda kull metodu hu biss gwida: l-importanti hu li wieħed jimxi 'l quddiem, flimkien mal-Ispirtu s-Santu, mit-triq waħdanija tat-talb: Ġesù Kristu.

2708 Il-meditazzjoni timpenja l-ħsieb, l-immaġinazzjoni, l-emozzjonijiet u x-xewqat. Dan l-impenn hu meħtieġ biex tikber il-konvinzjoni tal-fidi, titqanqal il-qalb għall-indiema u l-konverżjoni, u tissaħħaħ ir-rieda tal-mixi wara Kristu. It-talb nisrani jfittex l-aktar li jimmedita "l-misteri ta' Kristu", kif isir fil-*"lectio divina"* u fir-Rużarju. Din ir-riflessjoni fit-talb hi ta' siwi kbir, iżda t-talb nisrani għandu jfittex li jmur aktar 'il bogħod: irid jasal għall-għarfien tal-imħabba tal-Mulej Ġesù, għall-għaqda sħiħa miegħu.

III. L-orazzjoni

2709 X'inhi l-orazzjoni? Santa Tereża tweġibna: "L-orazzjoni mentali hi, kif nifhimha jien, qsim intimu ta' ħbiberiji, fejn spiss wieħed ikun kollu kemm hu waħdu ma' Alla, li jaf li jħobbu".[2]

L-orazzjoni tfittex "dak li qalbi tħobbu".[3] Hu Ġesù, u fih, il-Missier. Lilu nfittxu għaliex ix-xewqa tiegħu hi dejjem il-bidu tal-imħabba; u nfittxuh b'fidi safja, b'dik il-fidi li twassalna biex nitwieldu minnu u ngħixu fih. Nistgħu nimmeditaw ukoll fl-orazzjoni, iżda hawn il-ħarsa hi fil-Mulej.

2710 L-għażla *tal-ħin u tat-tul tal-orazzjoni* turi rieda determinata, juri x'hemm moħbi fil-qalb. L-orazzjoni ma nagħmluhiex meta għandna l-ħin: fl-orazzjoni nqisu li ż-żmien kollu hu tal-Mulej, bil-fehma soda li dan iż-żmien ma neħduhulux lura ma' għonq it-triq, ikunu x'ikunu l-provi u tkun kemm tkun xotta u niexfa u bla gost il-laqgħa tagħna miegħu. Ma jistax ikun li wieħed joqgħod jimmedita l-ħin kollu, imma wieħed jista' joqgħod dejjem jagħmel orazzjoni, ikunu x'ikunu l-kundizzjonijiet ta' saħħtu, ta' xogħlu u tal-affetti tiegħu. Il-qalb hi l-post fejn wieħed ifittex 'l Alla u jiltaqa' miegħu, fil-faqar u fil-fidi.

2711 *Id-dħul fl-orazzjoni* hu b'xi mod l-istess bħad-dħul fil-Liturġija ewkaristika: "tinġabar" il-qalb, ninġabru fina nfusna, imqanqlin mill-Ispirtu s-Santu, noqogħdu fl-għamara tal-Mulej, li ġewwa fina nħeġġu l-fidi u nidħlu quddiem dak li qed jistenniena, inneħħu l-maskra, u ndawru qalbna mill-ġdid lejn il-Mulej li jħobbna, biex ningħataw lilu bħala offerta ħalli jsaffiha u jibdilha.

2712 L-orazzjoni hi t-talba ta' wlied Alla, tal-midneb sogħbien u maħfur li jaċċetta li jilqa' l-imħabba li biha hu maħbub u li għaliha jwieġeb billi jħobb aktar.[4] Iżda jaf li l-imħabba li biha jerġa' jħobb hi dik li l-Ispirtu jsawwab f'qalbu, għax kollox hu grazzja min-naħa ta' Alla. L-orazzjoni hi r-rabta umli u fqira mar-rieda kollha mħabba tal-Missier f'għaqda dejjem aktar qawwija ma' Ibnu l-maħbub.

---

[1] Ara Mk 4,4-7.15-19.
[2] Santa Tereża ta' Ġesù, *Ktieb il-Ħajja,* 8.
[3] Għan 1,7; ara Għan 3,1-4.
[4] Ara Lq 7,36-50; 19,1-10.

2713 Hekk l-orazzjoni hi l-espressjoni l-aktar sempliċi tal-misteru tat-talb. L-orazzjoni hi *don*, grazzja; ma tistax tiġi milqugħa jekk mhux bl-umiltà u l-faqar. L-orazzjoni hi relazzjoni ta' *ħbiberija* miktuba minn Alla fil-qiegħ l-aktar fond tal-eżistenza tagħna.[1] L-orazzjoni hi *xirka*: it-Trinità Qaddisa tagħmel il-bniedem xbieha ta' Alla, "xebh ma' Alla".

2714 L-orazzjoni hi wkoll l-ogħla *żmien qawwi* tat-talb. Fl-orazzjoni l-Missier "permezz tal-Ispirtu tiegħu jagħtina li nsaħħu l-bniedem ta' ġewwa u li Kristu jgħammar f'qalbna permezz tal-fidi biex inniżżlu l-għeruq tagħna fl-imħabba u fuqha nibnu ħajjitna" *(Ef 3,16-17)*.

2715 Il-kontemplazzjoni hi *ħarsa* ta' fidi ffisata fuq Ġesù. "Jiena nħares lejh u hu jħares lejja". Hekk qal wieħed gabillot ta' Ars, hu u jitlob quddiem it-tabernaklu, fi żmien il-kappillan qaddis ta' Ars. Din l-attenzjoni mogħtija lilu, lil Ġesù, hi ċaħda "tiegħi nnifsi". Ħarstu tnaddaf il-qalb. Id-dija tal-ħarsa ta' Ġesù ddawwal l-għajnejn ta' qalbna; tgħallimna naraw kollox fid-dawl tal-verità u tal-mogħdrija tiegħu għall-bnedmin. Il-kontemplazzjoni twassal ukoll ħarsitha fuq il-misteri tal-ħajja ta' Kristu. U hekk titgħallem "l-għarfien minn ġewwa tal-Mulej" biex tħobbu aktar u tmur warajh b'ħeġġa akbar.[2]

2716 L-orazzjoni hi *smigħ* tal-kelma ta' Alla. Dan is-smigħ mhuwiex xi ħaġa passiva, imma hu ubbidjenza tal-fidi; l-imġiba ta' qaddej li jilqa' kollox bla ebda kundizzjoni, l-imġiba ta' tifel li jfittex li jkun imħaddan b'imħabba. Dan is-smigħ għandu sehem mill-"Iva" li biha l-Iben ta' Alla aċċetta li jkun il-Qaddej ta' Jaħweh, u l-*"fiat"* tal-qaddejja umli ta' Alla.

2717 L-orazzjoni hi *skiet*, "simbolu tad-dinja li trid tiġi",[3] jew "skiet ta' mħabba".[4] Il-kliem fl-orazzjoni mhuwiex diskors, imma zkuk li jkebbsu n-nar tal-imħabba. F'dan is-skiet, li l-bniedem "ta' barra" ma jiflaħx għalih, il-Missier jgħidilna l-Kelma tiegħu li hi l-Verb magħmul bniedem, li bata, miet u rxoxta, u l-Ispirtu ta' wlied jagħtina sehem fit-talba ta' Ġesù.

2718 L-orazzjoni hi *għaqda* mat-talba ta' Kristu skont kemm tagħtina sehem fil-misteru tiegħu. Il-Knisja tiċċelebra l-misteru ta' Kristu fl-Ewkaristija, u l-Ispirtu s-Santu jwasslu biex ngħixuh fl-orazzjoni, ħalli jidher fl-imħabba bil-fatti.

2719 L-orazzjoni hi xirka ta' mħabba li tagħti l-ħajja lill-kotra, daqskemm din taċċetta li tibqa' fid-dlam tal-fidi. Il-lejl imqaddes tal-Għid tal-Qawmien mill-imwiet tal-Mulej, jgħaddi mil-lejl tal-agunija u tal-qabar. Dawn huma t-tliet mumenti qawwija tas-Siegħa ta' Ġesù li l-Ispirtu tiegħu (mhux il-ġisem "li hu dgħajjef") jagħtina li ngħixu fl-orazzjoni. Jeħtieġ għalhekk naċċettaw li "nishru siegħa waħda miegħu" *(Mt 26,40)*.

[1] Ara Ġer 31,33.
[2] Ara San Injazju ta' Loyola, *Eżerċizzi spiritwali,* 104.
[3] Ara San Iżakk ta' Ninwè, *Tractatus mystici*, ediz. Bedjan, 66.
[4] San Ġwann tas-Salib, *Sentenzi ta' dawl u mħabba (Dichos de luz y amor),* 2, 5.

Fil-qosor

2720 *Il-Knisja tistieden lill-fidili biex jitolbu regolarment: talb ta' kuljum, il-Liturġija tas-Sigħat, l-Ewkaristija tal-Ħadd, il-festi tas-sena liturġika.*

2721 *It-tradizzjoni nisranija għandha tliet suriet ewlenin ta' talb: it-talb bil-fomm (talb vokali), il-meditazzjoni, u l-orazzjoni (it-talb mentali jew kontemplazzjoni). It-tliet suriet jitolbu l-ġabra tal-qalb.*

2722 *It-talb bil-fomm, mibni fuq l-għaqda tar-ruħ u l-ġisem fin-natura tal-bniedem, isieħeb il-ġisem fit-talb interjuri tal-qalb, fuq l-eżempju ta' Kristu li kien jitlob lill-Missier u jgħallem il-"Missierna" lid-dixxipli tiegħu.*

2723 *Il-meditazzjoni hi tfittix bit-talb, li jimpenja l-ħsieb, l-immaġinazzjoni, l-emozzjonijiet, u x-xewqat. Il-meditazzjoni trid tagħmel tagħha bil-fidi dak li tikkonsidra u tqabbel mal-fatti ta' ħajjitna.*

2724 *L-orazzjoni mentali (jew kontemplazzjoni) hi s-sura l-aktar sempliċi tal-misteru tat-talb. Hi ħarsa ta' fidi, iffissata fuq Ġesù, smigħ tal-kelma ta' Alla, imħabba siekta. Iġġib għaqda mat-talb ta' Kristu daqskemm tkun tissieħeb mal-misteru tiegħu.*

It-tieni artiklu

IT-TAQBIDA TAT-TALB

2725 It-talb hu don tal-grazzja u tweġiba min-naħa tagħna li niddeċiedu nagħtu. Titlob hu dejjem sforz. In-nies li kienu jitolbu ħafna fil-Patt il-Qadim qabel Kristu, bħal Omm Alla u l-qaddisin flimkien miegħu, jgħallmuna: it-talb hu taqbida. Kontra min? Kontra tagħna nfusna, kontra l-qerq tax-xitan li jagħmel minn kollox biex ibiegħed 'il-bniedem mit-talb, mill-għaqda ma' Alla. Nitolbu kif ngħixu, għax ngħixu kif nitolbu. Jekk ma rridux nimxu regolarment skont l-Ispirtu ta' Kristu, lanqas ma nkunu nistgħu nitolbu regolarment f'Ismu. It-"taqbida spiritwali" tal-ħajja ġdida tan-Nisrani ma tistax tinfired mit-taqbida tat-talb.

I. Diffikultajiet kontra t-talb

2726 Fit-taqbida tagħna tat-talb se nsibu quddiemna, fina nfusna u madwarna, *fehmiet żbaljati dwar it-talb*. Xi wħud jaħsbu li t-talb hu biss xi ħidma psikoloġika, oħrajn jarawh sforz ta' konċentrazzjoni sakemm jinkiseb vojt fil-moħħ. Oħrajn iqisu t-talb bħala xi qagħdiet u kliem ritwali. Ħafna Nsara, mingħajr ma jirriflettu kif imiss, huma tal-fehma li

ma jistgħux jitolbu għax ikollhom ħafna x'jagħmlu: m'għandhomx żmien għat-talb. Xi wħud li jridu jfittxu 'l Alla fit-talb, malajr jaqtgħu qalbhom għax ma jafux li t-talb jiġi wkoll mill-Ispirtu s-Santu u mhux minnhom biss.

2727 Hemm imbagħad ukoll il-*mentalità* "ta' din id-dinja", mentalità li taħkimna jekk ma noqogħdux attenti għaliha. Eżempji ta' din il-mentalità: hu veru biss dak li nistgħu naraw li hu veru permezz tar-raġuni u tax-xjenza waqt li t-talb hu misteru li hu 'l hemm mill-kuxjenza tagħna u mis-subkonxju tagħna; il-valuri veri huma dawk tal-produzzjoni u tal-qligħ: bit-talb ma taqla' xejn u għalhekk ma jiswa xejn; il-kriterji ta' dak li llum hu veru, tajjeb u sabiħ, huma s-senswaliżmu u l-kumditajiet (waqt li t-talb, l-imħabba ta' dak li hu sabiħ" – filokalija –, hu l-imħabba tal-glorja ta' Alla ħaj u veru); b'reazzjoni għall-attiviżmu, it-talb jintwera bħala ħarba mid-dinja (iżda t-talb nisrani mhuwiex ħruġ mid-dinja u lanqas firda mill-ħajja).

2728 Fl-aħħar nett irridu nitqabdu kontra dak kollu li nħossu bħala *nuqqasijiet tagħna fit-talb*: naqtgħu qalbna għax inħossu nixfa fina għat-talb; niddejqu għax ma nistgħux nagħtu kollox lil Alla, għax għandna "ħafna ġid",[1] nitqarrqu għax it-talb tagħna ma ġiex milqugħ kif ridna; narawh ġerħa lis-suppervja tagħna li tagħfas fuq il-fatt li lilna ma jistħoqqilna xejn għax midinbin; allerġija għat-talb bħala don mogħti b'xejn, u ħafna nuqqasijiet oħra. Il-konklużjoni hi dejjem l-istess: Għalfejn titlob? Biex nirbħu dan it-tfixkil, irridu nitqabdu ħa jkollna l-umiltà, il-fiduċja u l-perseveranza.

II. Is-sahra umli tal-qalb

QUDDIEM ID-DIFFIKULTAJIET TAT-TALB

2729 Id-diffikultà li soltu l-aktar li nsibu fit-talb hija d-*distrazzjoni*. Fit-talb bil-fomm id-distrazzjoni tista' tkun kemm dwar il-kliem tat-talb u kemm dwar is-sens tat-talb. Id-distrazzjoni tista' tkun aktar fil-fond, u tkun dwar lil min inkunu qed nitolbu, u dan kemm fit-talb bil-fomm (talb liturġiku u talb personali), u kemm fil-meditazzjoni u fl-orazzjoni mentali. Jekk tipprova tkeċċi d-distrazzjonijiet, tispiċċa biex titħabbel fihom, meta jkun biżżejjed għalik li terġa' lura f'qalbek. Id-distrazzjoni turina ma' xiex aħna għandna qalbna marbuta, u dan l-għarfien umli quddiem il-Mulej għandu jqanqal fina mħabba preferenzjali għalih, billi noffrulu qalbna b'fehma soda ħalli jsaffiha. It-taqbida hi proprju hawn, l-għażla tal-Mulej ħa naqduh.[2]

2730 Il-mod pożittiv biex nikkumbattu kontra s-sentimenti tagħna li naħtfu u naħkmu, hi li *ngħassu u nishru*, jiġifieri l-qies f'qalbna. Meta Ġesù jinsisti li għandna nishru, dan jagħmlu dejjem b'referenza għalih innifsu, għall-miġja tiegħu fl-aħħar jum u kull jum: "illum". L-Għarus jiġi

[1] Ara Mk 10,22.
[2] Ara Mt 6,21.24.

f'nofs ta' lejl; id-dawl li ma għandux jintefa hu d-dawl tal-fidi: "'Ejja', għedt f'qalbi, 'fittex 'il wiċċu'" *(Salm 27,8)*.

2731 Diffikultà oħra, li jsibu speċjalment dawk li tassew jixtiequ jitolbu mill-qalb, hi n-nixfa. Tagħmel sehem minn dik l-orazzjoni li fiha l-qalb qisha ma tħossx, ma titqanqalx quddiem il-ħsibijiet, it-tifkiriet u s-sentimenti spiritwali. Dan ikun il-waqt tal-fidi safja li tintrabat ma' Ġesù fil-lejl tal-agonija u tal-qabar: "Il-ħabba tal-qamħ, jekk tmut tagħmel ħafna frott" *(Ġw 12,24)*. Jekk in-nixfa ġejja għax m'hemmx għeruq, ifisser li l-kelma waqgħet fuq il-blat; it-taqbida allura tagħmel sehem minn dak li hu marbut mal-konverżjoni u l-indiema.[1]

QUDDIEM IT-TENTAZZJONIJIET FIT-TALB

2732 It-tentazzjoni li tiġi l-aktar ta' spiss, u li hi l-aktar moħbija, hi *n-nuqqas ta' fidi* tagħna. Dan in-nuqqas ta' fidi nuruh mhux billi ngħidu li ma nemmnux, imma aktar billi nuru x'inhuma l-preferenzi tagħna. Malli nibdew nitolbu jibdew ġejjin f'moħħna elf ħidma jew ħsieb li għandhom isiru l-ewwel, elf ħaġa li nqisu li jridu jsiru minnufih; hawn hu mill-ġdid il-mument biex naraw x'inhi l-verità ta' qalbna, x'inħobbu l-aktar. Xi kultant nerġgħu lura lejn il-Mulej, bħala l-aħħar tama: imma nkunu tassew qed nemmnu? Xi kultant inqisu l-Mulej bħala alleat tagħna, imma f'qalbna jkun għad hemm il-prużunzjoni. Hu x'inhu, in-nuqqas ta' fidi tagħna jurina li aħna għad ma wasalniex fil-qagħda ta' qalb umli: "Mingħajri, ma tistgħu tagħmlu xejn" *(Ġw 15,5)*.

2733 Tentazzjoni oħra, li għaliha l-prużunzjoni tiftaħ il-bieb, hi *l-għażż fil-ħwejjeġ ta' Alla*. Il-Missirijiet tal-ħajja spiritwali f'dan l-għażż jaraw sura ta' depressjoni, ta' qtigħ il-qalb, li jkun ġej għax illaxkajna fl-axxetika, għax inqasna li nishru kif imiss, għax ma għassisniex biżżejjed lil qalbna. "L-ispirtu, iva, irid, imma l-ġisem dgħajjef" *(Mt 26,41)*. Aktar ma naqgħu mill-għoli aktar inweġġgħu. Il-qtigħ il-qalb, qtigħ li jnikket, hu l-kuntrarju tal-prużunzjoni. Min hu umli ma jibżax mill-miżerja; tgħinu biex ikollu fiduċja akbar, tgħinu jżomm sod.

III. Il-fiduċja ta' wlied

2734 Il-fiduċja ta' wlied tgħaddi mill-prova – u turi ruħha – fit-tiġrib *(Rum 5,3-5)*. Hawn id-diffikultà ewlenija hi dwar *it-talb biex naqilgħu* xi ħaġa għalina jew għal ħaddieħor. Xi wħud ma jibqgħux jitolbu għax, jaħsbu, li t-talb tagħhom ma jinstemax. Hawn iridu jsiru żewġ mistoqsijiet: Għaliex naħsbu li t-talba tagħna ma nstemgħetx? Kif għandha tkun it-talba tagħna biex tkun "effikaċi", biex tinstema'?

GHALIEX INGERGRU LI MA NIĠUX MISMUGHA?

2735 Hemm fatt li fil-bidu għandu jgħaġġibna. Meta aħna nfaħħru 'l Alla jew inroddulu ħajr għall-ġid kollu tiegħu, ma tantx inħabblu rasna

[1] Ara Lq 8,6.13.

biex inkunu nafu jekk it-talb tagħna għoġobx lil Alla. Għall-kuntrarju mbagħad, nippretendu li naraw ir-riżultat ta' dak li tlabna għalih. Liema hi mela d-dehra ta' Alla li tqanqalna biex nitolbu: mezz biex ninqdew bih jew il-Missier ta' Sidna Ġesù Kristu?

2736 Aħna konvinti li "anqas biss nafu nitolbu kif imiss," *(Rum 8,26)*? Nitolbu 'l Alla "l-ġid li jaqbel għalina?" Missierna jaf x'neħtieġu, qabel stess ma nitolbuhulu,[1] iżda jistenna li nitolbuhulu, għax id-dinjità ta' wliedu qiegħda fil-libertà tagħhom. Għalhekk għandna nitolbu flimkien mal-Ispirtu tiegħu ta' ħelsien biex inkunu nafu x-xewqat tiegħu fil-verità.[2]

2737 "Ma għandkom xejn għax ma titolbux. Titolbu u ma tiksbux, għax titolbu ħażin. Titolbu ħa jkollkom xi tberbqu fix-xalar" *(Ġak 4,2-3).*[3] Jekk nitolbu bil-qalb maqsuma "tan-nies żienja" *(Ġak 4,4)*, Alla ma jistax jismagħna, għax irid il-ġid tagħna, ħajjitna. "Taħsbu li għalxejn l-Iskrittura tgħid: l-Ispirtu li jgħammar fina jħobb b'imħabba għajjura!" *(Ġak 4,5)*? Alla hu "għajjur" għalina, u dan hu s-sinjal tal-verità ta' mħabbtu. Nidħlu fix-xewqa tal-Ispirtu tiegħu u nkunu mismugħin:

> Tiddejjaqx jekk ma tirċevix minnufih mingħand Alla dak li titolbu: hu jrid jagħtik aktar ġid permezz tal-perseveranza tiegħek li tibqa' miegħu waqt it-talb.[4] Hu jrid li x-xewqat tagħna jgħaddu mill-prova fit-talb. Hekk iħejjina biex nirċievu dak li lest jagħtina.[5]

KIF JISTA' JKUN EFFIKAĊI T-TALB TAGĦNA

2738 Ir-rivelazzjoni tat-talb fil-pjan tas-salvazzjoni tgħallimna li l-fidi tafda fuq il-ħidma ta' Alla fil-ġrajja tal-bniedem. Il-fiduċja ta' wlied titqanqal fina bil-ħidma ewlenija tiegħu: il-Passjoni u l-Qawmien mill-imwiet ta' Ibnu. It-talb nisrani hu kooperazzjoni mal-providenza ta' Alla, mal-pjan tiegħu ta' mħabba għall-bnedmin.

2739 Skont San Pawl din il-fiduċja hi qalbiena,[6] għax mibnija fuq it-talba tal-Ispirtu fina u fuq l-imħabba fidila ta' Alla l-Missier li tana lil Ibnu l-waħdieni.[7] Il-bidla li sseħħ fil-qalb li titlob hi l-ewwel tweġiba għat-talba tagħna.

2740 It-talba ta' Ġesù tagħmel it-talba tan-Nisrani talba effikaċi. Hu l-mudell tagħha. Jitlob fina u magħna. Jekk il-qalb tal-Iben ma tfittixx ħlief dak li jogħġob lill-Missier, għaliex l-ulied adottivi għandhom jorbtu qalbhom mad-don minflok ma' Dak li jagħtih?

2741 Ġesù jitlob għalina wkoll, flokna u għall-ġid tagħna. Dak kollu li rridu nġabar darba għal dejjem fl-għajta tiegħu fuq is-salib, għajta li ġiet milqugħa mill-Missier fil-qawmien mill-imwiet, u għalhekk Ġesù qatt

[1] Ara Mt 6,8.
[2] Ara Rum 8,27.
[3] Ara l-kuntest kollu *Ġak 4,1-10; 1,5-8; 5,16.*
[4] Evagrju Pontiku, *De oratione*, 34: PG 79, 117.
[5] Santu Wistin, *Epistulae*, 130, 8. 17: PL 13, 500.
[6] Ara Rum 10,12-13.
[7] Ara Rum 8,26-39.

ma jieqaf jidħol għalina quddiem il-Missier.[1] Jekk it-talba tagħna hi magħquda sewwa ma' dik ta' Ġesù, bil-fiduċja u l-kuraġġ kollu ta' wlied, aħna niksbu kulma nitolbu f'Ismu, mhux din il-ħaġa jew dik, imma l-Ispirtu s-Santu nnifsu, li fih hemm id-doni kollha.

IV. Nibqgħu sħaħ fl-imħabba

2742 "Itolbu bla heda" *(1 Tes 5,17)*, "Roddu dejjem ħajr għal kollox lil Alla u 'l-Missier, f'isem Sidna Ġesù Kristu" *(Ef 5,20);* "Itolbu dejjem fl-Ispirtu, f'kull xorta ta' talb u f'kull ħtieġa, ishru fih bla ma tieqfu, u itolbu għall-ħtiġijiet tal-qaddisin kollha" *(Ef 6,18)*. "Ma ġejniex ordnati naħdmu, nishru u nsumu bla heda, waqt li hu liġi għalina li nitolbu bla heda".[2] Din il-ħeġġa mingħajr tmiem ma titnissilx jekk mhux mill-imħabba. Kontra t-toqol u l-għażż tagħna, it-taqbida tat-talb hi taqbida tal-imħabba umli, fiduċjuża, u perseveranti. Din l-imħabba tiftaħ qlubna fuq tliet provi ċari tal-fidi, li jdawluna u jagħtuna l-ħajja:

2743 *Dejjem nistgħu* nitolbu: żmien in-Nisrani hu dak ta' Kristu rxoxt li "hu magħna dejjem" *(Mt 28,20)*, huma liema huma t-tempesti.[3] Żmienna hu f'idejn Alla:

> Tistgħu titolbu ta' spiss u bil-ħerqa wkoll jekk tkunu s-suq, jew waqt passiġġata waħedkom. Ukoll jekk tkunu fil-ħanut, waqt li tixtru jew tbigħu, u wkoll waqt li qed issajru.[4]

2744 It-talb hu *ħtieġa vitali*. Dan nistgħu nippruvawh ukoll bl-istess qawwa minn dak li hu kuntrarju għalih: jekk ma nħallux l-Ispirtu jmexxina, nerġgħu naqgħu fil-jasar tad-dnub.[5] Kif jista' l-Ispirtu jkun "il-"il-ħajja tagħna" jekk qalbna hi 'l bogħod minnu?

> Xejn ma jiswa daqs it-talb: jagħmel li jista' jkun dak li ma kienx jista' jkun, ħafif dak li hu tqil. Ma jistax ikun li jidneb bniedem li jitlob.[6]
>
> Min jitlob żgur isalva; min ma jitlobx żgur jintilef għal dejjem.[7]

2745 It-talb u *l-ħajja nisranija ma jistgħux jinfirdu* minn xulxin għaliex fihom hemm l-istess imħabba u l-istess ċaħda li toħroġ mill-imħabba; l-istess qbil kollu mħabba ta' wlied mal-pjan kollu mħabba tal-Missier; l-istess għaqda fl-Ispirtu s-Santu li tbiddilna u tagħmilna dejjem aktar nixbhu 'l Kristu Ġesù; l-istess imħabba għall-bnedmin kollha, dik l-imħabba li biha Ġesù ħabbna. "Kulma titolbu lill-Missier f'ismi, huwa jagħtihulkom. Dan hu li qiegħed nikkmandakom: li tħobbu lil xulxin" *(Ġw 15,16-17)*.

[1] Ara Lh 5,7; 7,25; 9,24.
[2] Evagrju Pontiku, *Capita practica ad Anatolium*, 49: PG 40, 1245C.
[3] Ara Lq 8,24.
[4] San Ġwann Griżostmu, *Eclogae ex diversis homilis*, 2: PG 63, 585.
[5] Ara Gal 5,16-25.
[6] San Ġwann Griżostmu, *Sermones de Anna*, 4, 5: PG 54, 666.
[7] San Alfonz de Liguori, *Del gran mezzo della preghiera*.

> Jitlob bla heda dak li jgħaqqad it-talb mal-għemil u l-għemil mat-talb. Hekk biss jista' jseħħ il-prinċipju li għandna nitolbu bla heda.[1]

V. It-talba tas-siegħa ta' Ġesù

2746 Meta waslet is-siegħa tiegħu, Ġesù talab lill-Missier.[2] It-talba tiegħu, l-itwal waħda li hemm fl-Evanġelju, tħaddan il-pjan kollu tal-ħolqien u tas-salvazzjoni, tal-Mewt u l-Qawmien għall-ħajja. It-talba tas-siegħa ta' Ġesù tibqa' dejjem tiegħu, kif dejjem hu tiegħu l-Għid, li seħħ "darba għal dejjem" u jibqa' dejjem preżenti fil-liturġija tal-Knisja tiegħu.

2747 It-tradizzjoni nisranija bir-raġun kollu sejħet din it-talba, it-talba "saċerdotali" ta' Ġesù. Hi t-talba tal-Qassis il-Kbir, u ma tistax tinfired mis-sagrifiċċju tiegħu, mill-"mogħdija" (paska – pesaħ) għal għand il-Missier, sagrifiċċju li fih "ikkonsagra" lilu nnifsu kollu kemm hu lill-Missier.[3]

2748 F'din it-talba tal-Għid, f'din it-talba sagrifiċjali, "kollox jinġabar" fih "taħt ras waħda" *(Ef 1,10)*: Alla u d-dinja, il-Verb u l-ġisem, il-ħajja ta' dejjem u ż-żmien ta' issa, l-imħabba li tingħata u d-dnub li jittradiha, id-dixxipli preżenti u dawk kollha li kellhom jemmnu fi kliemhom tul iż-żminijiet, ix-xejn tiegħu u l-glorja tiegħu. Hi t-talba tal-għaqda.

2749 Ġesù temm l-opra kollha tal-Missier, u t-talba tiegħu – bħas-sagrifiċċju tiegħu – tasal sal-aħħar taż-żmien. It-talba tas-siegħa ta' Ġesù timla l-aħħar jiem u twassalhom għat-tmiem tagħhom. Ġesù, l-Iben li lilu l-Missier tah kollox, jingħata kollu kemm hu lill-Missier, u fl-istess waqt ifisser fehemtu bil-libertà setgħana[4] tas-setgħa li l-Missier tah fuq kull bniedem. L-Iben, li sar il-Qaddej, hu l-Mulej, il-"pantokrator", il-Qassis il-Kbir tagħna, li jitlob għalina u hu wkoll dak li jitlob fina u huwa Alla li jismagħna.

2750 Hemm bżonn nidħlu fl-Isem imqaddes tal-Mulej Ġesù biex inkunu nistgħu nilqgħu, minn ġewwa, it-talba li hu għallimna, il-"Missierna". It-talba saċerdotali tispira minn ġewwa l-intenzjonijiet kbar tal-Missierna: il-ħerqa għall-isem tal-Missier,[5] il-qawwa ħerqana tas-Saltna (il-glorja: *ara Ġw 17,1.5.10.24.23-26)*, il-milja tar-rieda tal-Missier u tal-pjan tiegħu ta' salvazzjoni,[6] u l-ħelsien mid-deni.[7]

2751 Fl-aħħar nett hu f'din it-talba li Ġesù jurina u jagħtina l-"għarfien" flimkien tal-Missier u l-Iben,[8] li hu l-misteru stess tal-ħajja tat-talb.

---

[1] Oriġene, *De oratione*, 12.
[2] Ara Ġw 17.
[3] Ara Ġw 17,11.13.19.
[4] Ara Ġw 17,11.13.19.24.
[5] Ara Ġw 17,6.11.12.26.
[6] Ara Ġw 17,1.5.10.22.23-26.
[7] Ara Ġw 17,15.
[8] Ara Ġw 17,3.6-10.25.

Fil-qosor

2752 *It-talb jitlob sforz u taqbida kontra tagħna nfusna u kontra l-qerq tax-xitan. It-taqbida tat-talb ma tistax tinfired mit-"taqbida spiritwali" meħtieġa biex l-għemil tagħna jkun abitwalment skont l-Ispirtu ta' Kristu. Nitolbu kif ngħixu għax ngħixu kif nitolbu.*

2753 *Fit-taqbida tagħna fit-talb niltaqgħu ma' ħafna fehmiet żbaljati, ma' ħafna mentalitajiet differenti, mal-esperjenza tan-nuqqasijiet tagħna. Għal dawn it-tentazzjonijiet li jistgħu jġegħluna niddubitaw fuq is-siwi tat-talb u naħsbu wkoll li t-talb mhux possibbli, għandna nwieġbu bl-umiltà, b'fiduċja sħiħa u perseveranza.*

2754 *Id-diffikultajiet ewlenin li magħhom niltaqgħu meta niġu biex nitolbu huma d-distrazzjonijiet u n-nixfa fir-ruħ. Il-kura tagħtihielna l-fidi, il-konverżjoni, u l-għassa tal-qalb.*

2755 *Żewġ tentazzjonijiet spiss jheddu t-talb: in-nuqqas ta' fidi u l-għażż fil-ħwejjeġ ta' Alla, għażż li hu sura ta' depressjoni li tiġi mil-laxkar tal-axxetika, li jwasslu għall-qtigħ il-qalb.*

2756 *Il-fiduċja tagħna ta' wlied Alla tgħaddi minn prova meta nħossu li t-talb tagħna mhux dejjem ikun mismugħ. L-Evanġelju jistedinna nistaqsu lilna nfusna jekk it-talb tagħna jkunx jaqbel max-xewqat tal-Ispirtu.*

2757 *"Itolbu bla heda"* (1 Tes 5,17). *Dejjem nistgħu nitolbu. It-talb hu ħtieġa vitali għalina. It-talb u l-ħajja nisranija ma jinfirdux minn xulxin.*

2758 *It-talba tas-Siegħa ta' Ġesù, bir-raġun kollu, tissejjaħ "talba saċerdotali"*[1] *u tiġbor fiha fil-qosor il-pjan kollu tal-ħolqien u tas-salvazzjoni. Din it-talba hi l-ispirazzjoni tal-interċessjonijiet kbar li jagħmlu l-"Missierna".*

---

[1] Ara Ġw 17.

IT-TIENI SEZZJONI

IT-TALBA TAL-MULEJ: "MISSIERNA!"

2759 "Darba Ġesù kien qiegħed xi mkien jitlob. Kif spiċċa t-talb, wieħed mid-dixxipli tiegħu qallu: 'Mulej, għallimna nitolbu bħalma Ġwanni wkoll għallem id-dixxipli tiegħu'" *(Lq 11,1)*. Bi tweġiba għal din it-talba, Ġesù ta lid-dixxipli tiegħu u lill-Knisja t-talba nisranija fundamentali. San Luqa jagħtina sura qasira tagħha (ħames talbiet).[1] San Mattew jagħtina sura aktar fit-tul tat-talba (seba' talbiet).[2] It-tradizzjoni liturġika tal-Knisja żammet it-talba kif tidher f'San Mattew.

Missierna, li inti fis-smewwiet,
jitqaddes ismek,
tiġi saltnatek,
ikun dak li trid int, kif fis-sema, hekkda fl-art.
Ħobżna ta' kuljum agħtina llum,
aħfrilna dnubietna bħalma naħfru lil min hu ħati għalina,
iddaħħalniex fit-tiġrib,
iżda eħlisna mid-deni.

2760 Minn kmieni ħafna, il-liturġija għalqet b'dossoloġija t-Talba tal-Mulej. Fid-Didake[3]nsibu: "Għax tiegħek il-qawwa u l-glorja għal dejjem ta' dejjem". Il-Kostituzzjonijiet Appostoliċi[4] jżidu fil-bidu: "is-saltna", u din il-formola baqgħet sal-lum fit-talba ekumenika. It-tradizzjoni Biżantina wara l-"glorja" żżid: "Missier, Iben u Spirtu s-Santu". Il-Missal Ruman jiżviluppa l-aħħar talba[5] billi jżid ħsieb eskatoloġiku: "aħna u nistennew it-tama hienja" *(Titu 2,13)* u d-dehra ta' Sidna Ġesù Kristu; imbagħad tiġi l-akklamazzjoni tal-ġemgħa bil-kliem tad-dossoloġija kif inhi fil-Kostituzzjonijiet Appostoliċi.

L-ewwel artiklu

"ĠABRA FIL-QOSOR TAL-EVANĠELJU KOLLU"

2761 "It-Talba tal-Mulej hi tassew ġabra fil-qosor tal-Evanġelju kollu".[6] Meta l-Mulej ħallielna din il-formola ta' talb, żied jgħid: "itolbu, u taqilgħu" *(Lq 11,9)*. "Għalhekk kulħadd jista' jagħmel talb lis-sema skont

---
[1] Ara Lq 11,2-4.
[2] Ara Mt 6,9-13.
[3] *Didake,* 8, 2.
[4] *Constitutiones apostolicae,* 7, 24, 1.
[5] Ara l-Emboliżmu.
[6] Tertulljan, *De oratione,* 1.

il-ħtiġijiet tiegħu, iżda għandu dejjem jibda bit-talba tal-Mulej, għax din dejjem tibqa' t-talba fundamentali".[1]

I. Fil-qalba tal-Iskrittura

2762 Wara li jurina kif is-Salmi huma l-manteniment ewlieni tat-talb nisrani, u kif il-ħsibijiet kollha tagħhom jidhru fit-talbiet tal-Missierna, Santu Wistin iżid jgħid:

> Stħarrġu t-talb kollu li jinsab fl-Iskrittura, u ma nemminx li tistgħu ssibu xi ħaġa li ma tinsabx fit-Talba tal-Mulej.[2]

2763 L-Iskrittura kollha (il-Liġi, il-Profeti u s-Salmi) seħħu fi Kristu.[3] L-Evanġelju hu l-"Bxara t-Tajba"; l-ewwel tħabbira tagħha hi miġbura fil-qosor f'San Mattew fid-Diskors tal-Muntanja.[4] Issa t-talba lil Missierna tinsab fil-qalba ta' din il-bxara. Hu f'dan il-kuntest li tidher ċara kull waħda mis-seba' talbiet li ħallielna l-Mulej fit-talba li għallimna:

> It-Talba tal-Mulej hi l-aktar waħda perfetta fost it-talb kollu… Fiha ma nitolbux biss kulma nistgħu nixtieqi fis-sewwa, imma nitolbuh skont l-ordni li jmissna nixtiquh. Tant li din it-talba tal-Mulej mhux biss tgħallimna nistaqsu imma ssawwar ukoll kulma nistgħu nixtieqi.[5]

2764 Id-Diskors tal-Muntanja hu tagħlim għall-ħajja, it-Talba tal-Mulej hi talba, iżda kemm fid-Diskors u kemm fit-Talba hu l-Ispirtu tal-Mulej li jagħti sura ġdida lix-xewqat tagħna, dak it-tqanqil minn ġewwa li jaħji 'l ħajjitna. Ġesù jgħallimna din il-ħajja ġdida bi kliemu u jgħallimna nitolbuha permezz tat-talb. Il-ħajja tagħna f'Alla tiddependi minn kemm ikun tajjeb it-talb tagħna.

II. "It-talba tal-Mulej"

2765 L-espressjoni tradizzjonali "Talba tal-Mulej" tfisser li t-talba lil Missierna għallimhielna u tahielna l-Mulej Ġesù. Din it-talba li waslitilna mingħand Ġesù tassew ma hemmx oħra bħalha: hi t-talba "tal-Mulej". Minn naħa, permezz tal-kliem tat-talba, l-Iben il-waħdieni jagħtina l-kliem li l-Missier stess kien tah:[6] hu l-Imgħallem tagħna tat-talb. Min-naħa l-oħra, il-Verb magħmul bniedem, fil-qalb tiegħu ta' bniedem, jagħraf x'inhuma l-ħtiġijiet ta' ħutu l-bnedmin kollha, u jurihomlna: hu mudell għat-talb tagħna.

2766 Iżda l-Mulej ma ħallilniex formola biex intennuha mekkanikament.[7] F'kull talba bil-fomm, l-Ispirtu s-Santu, permezz tal-

[1] Tertulljan, *De oratione*, 10.
[2] San Tumas ta' Aquino, *Epistulae*, 130, 12, 22: PL 33, 502.
[3] Ara Lq 24,44.
[4] Ara Mt 5-7.
[5] San Tumas ta' Aquino, *Summa Theologiae*, 2-2, 83. 9.
[6] Ara Ġw 17,7.
[7] Ara Mt 6,7; 1 Slat 18,26-29.

kelma ta' Alla, jgħallem lil ulied Alla kif jitolbu lill-Missier. Ġesù mhux biss jgħidilna l-kliem li rridu ngħidu fit-talb tagħna ta' wlied imma fl-istess ħin jagħtina l-Ispirtu li bih dan il-kliem isir fina "spirtu u ħajja" *(Ġw 6,63)*. Mhux biss: is-siwi ta' din it-talba ta' wlied Alla u dak li tista' tagħmel jiġi mill-fatt li l-Missier Alla bagħat l-Ispirtu ta' Ibnu f'qalbna jgħajjat "Abba, Missier!" Għaliex it-talba tagħna turi x'inhuma x-xewqat tagħna quddiem Alla, hu dejjem Alla, li "l-ħarsa tiegħu tinfed il-qlub", "li jaf x'inhi x-xewqa tal-Ispirtu: bit-talb tiegħu jidħol għall-qaddisin skont ma jrid Alla" *(Rum 8,27)*. It-talba lil Missierna hi parti mill-missjoni misterjuża tal-Iben u tal-Ispirtu.

III. It-talba tal-Knisja

2767 Dan id-don tal-kliem tal-Mulej u tal-Ispirtu flimkien, li jagħtihom il-ħajja fil-qalb ta' min jemmen, il-Knisja laqgħetu u għexitu sa mill-bidu. L-ewwel komunitajiet insara kienu jgħidu t-Talba tal-Mulej "tliet darbiet kull jum"[1] flok "it-tmintax-il barka" tad-Devozzjoni Lhudija.

2768 Skont it-Tradizzjoni Appostolika, it-Talba tal-Mulej għandha essenzjalment l-għeruq tagħha fit-talba liturġika:

> Il-Mulej jgħallimna nitolbu flimkien għal ħutna kollha. Dan għaliex ma ngħidux "Missieri" li inti fis-smewwiet, imma "Missierna", biex nuru li t-talba tagħna qed nagħmluha, qalb waħda, għall-Ġisem kollu tal-Knisja.[2]

Fit-tradizzjonijiet liturġiċi kollha t-Talba tal-Mulej hi parti integranti tas-Sigħat ewlenin tal-uffiċċju divin. Iżda l-karattru ekkleżjali tat-Talba tal-Mulej jidher sewwa l-aktar fit-tliet sagramenti tad-dħul fil-ħajja nisranija.

2769 Fil-*Magħmudija* u fil-*Konfermazzjoni* (jew *Griżma tal-Isqof*) l-għoti *("traditio")* tat-Talba tal-Mulej tfisser it-twelid ġdid fil-ħajja nisranija. Ladarba t-talb nisrani hu talb li bih inkellmu 'l Alla bil-kelma stess ta' Alla, dawk li "twieldu mill-ġdid bis-saħħa tal-kelma ta' Alla li tgħix u tibqa' għal dejjem" *(1 Piet 1,23)*, jitgħallmu jitolbu lill-Missier b'dik il-Kelma li hu jisma' dejjem. U dan jistgħu jagħmluh għaliex issa s-siġill tad-Don tal-Ispirtu s-Santu tqiegħed f'qalbhom, f'widnejhom, fuq fommhom, fil-ħajja kollha tagħhom ta' wlied Alla u mhu se jitħassar qatt. Hu għalhekk li l-kotra l-kbira tal-kummentarji ta' Missirijiet il-Knisja fuq it-Talba tal-Mulej inkitbu l-aktar għall-katekumeni u għan-neofiti. Meta l-Knisja ttenni t-Talba tal-Mulej, hu dejjem il-Poplu ta' "l-imweldin ġodda" li jkun qed jitlob u jsib ħniena.[3]

2770 Fil-*Liturġija ewkaristika* t-Talba tal-Mulej tidher bħala t-talba tal-Knisja kollha. Hemm it-Talba turi t-tifsir sħiħ tagħha u l-qawwa kollha li għandha. Qiegħda bejn l-Anafora (it-Talba Ewkaristika) u l-

[1] *Didake,* 8, 3.
[2] San Ġwann Griżostmu, *Homilia in Mattheum,* 19, 4: PG 57, 278D.
[3] Ara 1 Piet 2,1-10.

Liturġija tat-Tqarbin, tiġbor fil-qosor it-talbiet u l-interċessjonijiet li jsiru tul l-epiklesi, u min-naħa l-oħra tħabbat il-bieb għall-ikla tas-Saltna, li tagħha t-Tqarbin sagramentali hu antiċipazzjoni.

2771 Fl-Ewkaristija t-Talba tal-Mulej turi wkoll il-karattru *eskatoloġiku* ta' dak li qeda tistaqsi għalih. Hi t-talba proprja "tal-aħħar żminijiet", taż-żminijiet tas-salvazzjoni li bdew bil-miġja tal-Ispirtu s-Santu u jaslu fi tmiemhom mal-miġja tal-Mulej fil-glorja. Il-petizzjonijiet tal-Missierna – mhux bħat-talb ta' żmien il-Patt il-Qadim – jinbnew fuq il-misteru tas-salvazzjoni li ġa seħħ darba għal dejjem fi Kristu msallab u rxuxtat.

2772 Minn din il-fidi hekk soda li qatt ma tiċċaqlaq toħroġ it-tama li biha jiġu mtennija s-seba' talbiet tal-Missierna. Dawn it-talbiet itennu t-tnehid taż-żmien ta' issa, ta' dan iż-żmien ta' sabar, aħna u nistennew u nittamaw għal dak li għad inkunu, għalkemm għadu mhux rivelat lilna.[1] L-Ewkaristija u l-Missierna jitfgħu ħarsithom fuq il-miġja tal-Mulej "sa ma jiġi" *(1 Kor 11,26)*.

Fil-qosor

2773 *Għat-talba tad-dixxipli ("Mulej, għallimna nitolbu"* - Lq 11,1), *Ġesù tahom it-talba nisranija fundamentali, il-"Missierna".*

2774 *"It-Talba tal-Mulej hi tassew ġabra fil-qosor tal-Evanġelju kollu".*[2] *"It-talba l-aktar perfetta".*[3] *Hi fil-qalba tal-Iskrittura.*

2775 *Tissejjaħ "Talba tal-Mulej" għax tahielna l-Mulej Ġesù stess, mgħallem u mudell tat-talb kollu tagħna.*

2776 *It-Talba tal-Mulej hi l-aqwa talba tal-Knisja. Hi parti integranti mis-Sigħat ewlenin tal-uffiċċju divin u tas-sagramenti tad-dħul fil-ħajja nisranija*: *il-Magħmudija, il-Konfermazzjoni (Griżma tal-Isqof) u l-Ewkaristija. Fl-Ewkaristija turi l-karattru "eskatoloġiku" tat-talbiet tagħha, fit-tama tal-Mulej "sa ma jerġa' jiġi"* (1 Kor 11,20).

It-tieni artiklu

"MISSIERNA LI INTI FIS-SMEWWIET"

I. Bil-fiduċja kollha ejjew nersqu lejn il-Mulej

2777 Fil-liturġija Rumana, il-ġemgħa ewkaristika hi mistiedna titlob 'il Missierna b'kuraġġ ta' wlied; il-liturġiji tal-Lvant jużaw u jiżviluppaw

[1] 1 Ġw 3,2; ara Kol 3,4.
[2] Tertulljan, *De oratione*, 1.
[3] San Tumas ta' Aquino, *Summa Theologiae*, 2-2, 83, 9.

espressjonijiet jixxiebhu ftit jew wisq: "Għax żguri, bil-kuraġġ kollu…", "Agħmel li jkun jistħoqqilna …". Quddiem l-għolliq jaqbad, lil Mosè ntqal "La tersaqx 'l hawn. Neħħi l-qorq" (*Eż 3,5*). Din l-għatba tal-qdusija ta' Alla, Ġesù biss seta' jgħaddi minn fuqha, hu li, "wara li naddafna minn dnubietna" *(Lh 1,3)*, daħħalna quddiem il-Missier: "Hawn jien, jien u l-ulied li Alla tani" *(Lh 2,13)*:

> L-għarfien li aħna għandna tal-qagħda tagħna ta' lsiera jġegħelna ninżlu taħt l-art, u l-qagħda tagħna ta' nies tal-art tintemm fit-trab, li kieku ma kinitx l-awtorità tal-istess Missier tagħna u tal-Ispirtu ta' Ibnu li tawna li ntennu l-għajta "Abba! Missier!" *(Rum 8,15)*… Meta d-dgħufija ta' bniedem li jmut tissogra ssejjaħ 'l Alla Missier? Dan jista' jiġri biss jekk il-bniedem minn ġewwa hu mqanqal minn qawwa mis-sema.[1]

2778 Din il-qawwa tal-Ispirtu li ddaħħalna fit-Talba tal-Mulej, fil-liturġiji tal-Lvant u tal-Punent, hi msejħa b'kelma tassew sabiħa tipikament nisranija, *parrhèsija*, sempliċità bla qerq, fiduċja ta' wlied, garanzija hienja, kuraġġ umli, ċertezza ta' mħabba.[2]

II. "Missier!"

2779 Qabel nagħmlu tagħna dan il-bidu tat-Talba tal-Mulej, jiswa li bl-umiltà kollha nnaddfu qalbna minn xi xbihat qarrieqa "ta' din id-dinja". L-*umiltà* twassalna biex nintebħu li "ħadd ma jagħraf lill-Missier jekk mhux l-Iben u dak li lilu l-Iben irid jgħarrafhulu", jiġifieri "liċ-ċkejknin" *(Mt 12, 25-27)*. Il-*purifikazzjoni* jew it-*tisfija* tal-qalb għandha x'taqsam max-xbihat li għandna ta' missier u ta' omm, imsawrin mill-istorja personali u kulturali tagħna, li jinfluwixxu fuq ir-relazzjoni tagħna ma' Alla. Alla Missierna hu 'l fuq mill-kategoriji kollha tal-ħolqien. Jekk ix-xbihat tagħna indawruhom fuq Alla – favur jew kontra tiegħu – l-ideat tagħna f'dan il-qasam iwasslu biex noħolqu idoli ħa nadurawhom jew inġarrfuhom. Titlob lill-Missier ifisser tidħol fil-misteru tiegħu, hekk kif inhu u kif urihulna l-Iben:

> Il-kliem 'Alla l-Missier' qatt ma ġie rivelat lil xi ħadd. Meta Mosè stess staqsa 'l Alla min kien, ingħatalu isem ieħor. Lilna l-isem ta' Alla ġie rivelat f'Ibnu, għax l-isem ta' Iben jitlob li jissemma wkoll l-isem ġdid ta' Missier.[3]

2780 Aħna nistgħu nsejħu 'l Alla "Missier" għaliex *ġie rivelat lilna* minn Ibnu magħmul bniedem u għax l-Ispirtu tiegħu għarrafhulna. Dak li l-bniedem ma għandux il-ħila jaħsbu, u lanqas is-setgħat tas-sema ma jintebħu bih, jiġifieri r-relazzjoni tal-Iben mal-Missier,[4] l-Ispirtu tal-Iben għarrafhulna, lilna li nemmnu li Ġesù hu l-Kristu u li aħna twelidna mill-ġdid minn Alla.[5]

---

[1] San Pietru Krisologu, *Sermones*, 71: PL 52, 401CD.
[2] Ara Ef 3,12; Lh 3,6; 4,16; 10,19; 1 Ġw 2,28; 3,21; 5,14.
[3] Tertulljan, *De oratione* 3.
[4] Ara Ġw 1,1.
[5] Ara 1 Ġw 5,1.

2781 Meta aħna nitolbu lill-Missier aħna nkunu *f'għaqda miegħu* u ma' Ibnu, Ġesù Kristu.[1] Hemm nagħrfuh u nagħrfuh bi stagħġib dejjem ġdid. L-ewwel kelma tat-Talba tal-Mulej hi barka ta' adorazzjoni qabel ma hi implorazzjoni. Dan għaliex aħna nkunu qegħdin nagħrfu l-glorja ta' Alla meta nagħrfu bħala "Missier" lil Alla veru. Inkunu qegħdin inroddu ħajr għaliex ġie rivelat lilna l-isem ta' Alla, li ngħata lilna li nemmnu fih, u li jgħammar fina bil-preżenza tiegħu.

2782 Nistgħu naduraw il-Missier għaliex tana twelid ġdid fil-ħajja tiegħu billi *adottana* bħala wliedu f'Ibnu l-waħdieni permezz tal-Magħmudija. Għamilna membri tal-Ġisem tal-Kristu tiegħu, u, bl-Unzjoni tal-Ispirtu s-Santu, li mir-Ras jinxtered fil-membri kollha, għamilna "kristijiet" (midluka):

> Lilna Alla ppredestinana biex inkunu l-ulied adottivi tiegħu u nieħdu s-sura fuq ix-xbieha tal-ġisem glorjuż ta' Kristu. La mseħbin ma' Kristu, bir-raġun kollu tistgħu tissejħu "Kristjani".[2]

> Il-bniedem il-ġdid, imwieled għal darb'oħra, u mogħti lura lil Alla tiegħu permezz tal-grazzja, qabelxejn ilissen: Missierna, għaliex issa hu iben Alla.[3]

2783 Hu b'dan il-mod li, permezz tat-Talba tal-Mulej, aħna niġu *rivelati lilna nfusna* fl-istess waqt li l-Missier jiġi rivelat lilna:[4]

> Ja bniedem, fl-imgħoddi ma kontx tissogra terfa' ħarstek lejn is-sema, kont tbaxxi għajnejk lejn l-art, u f'daqqa waħda int irċevejt il-grazzja ta' Kristu, dnubietek inħafrulek. Minn qaddej ħażin sirt iben tajjeb. Erfa' ħarstek lejn il-Missier li fdiek b'Ibnu u għid: Missierna... Iżda tistenniex xi privileġġ. Hu Missier b'mod speċjali biss ta' Kristu waħdu, waqt li aħna, ħalaqna hu. Mela għid int ukoll permezz tal-grazzja: Missierna, biex ikun jistħoqqlok li tkun iben.[5]

2784 Dan id-don b'xejn tal-adozzjoni jitlob minna konverżjoni dejjem sejra u *ħajja ġdida*. It-talb lill-Missier għandu joħloq fina żewġ dispożizzjonijiet fundamentali: *Ix-xewqa u r-rieda li nkunu xebh ma' Alla.* Maħluqin xbieha ta' Alla, din ix-xbieha ngħatat lura lilna bi grazzja u għalhekk irridu nwieġbu għaliha:

> Meta nsejħu lil Alla "Missierna" rridu niftakru li għandna nġibu ruħna bħala wlied Alla.[6]

> Ma tistgħux issejħu 'l Alla ta' kull tjieba Missierkom jekk għandkom qalb kiefra u bla ħniena; għax f'dan il-każ m'għadx hemm aktar fikom il-marka tat-tjieba tal-Missier tas-sema.[7]

> Għandna noqogħdu nikkontemplaw bla heda l-ġmiel tal-Missier u nimlew lil ruħna bih.[8]

---

[1] Ara 1 Ġw 1,3.
[2] San Ċirillu ta' Ġerusalemm, *Catecheses mystagogicae* 3, 1: PG 33, 1088A.
[3] San Ċiprijan, *De oratione dominica*, 9: PL 4, 525A.
[4] Ara Konċ. Vatikan II, *Gaudium et spes*, 22.
[5] San Ambroġ, *De sacramentis*, 5, 19: PL 16, 450C.
[6] San Ċiprijan, *De oratione dominica*, 11: PL 4, 526B.
[7] San Ġwann Griżostmu, *Homilia in illud "Angusta est porta" et de oratione Domini*, 9, 18.
[8] San Girgor ta' Nissa, *Homiliae in orationem dominicam*, 2: PG 44, 1148B.

2785 *Qalb umli mimlija fiduċja*, li tagħmilna "nsiru bħat-tfal iż-żgħar" (Mt 18,3) għaliex il-Missier juri lilu nnifsu liċ-"ċkejknin" *(Mt 11,25)*:

> Hi ħarsa fuq Alla biss, ħeġġa ta' nar ta' mħabba. Ir-ruħ tinżel u tmur fil-fond ta' din l-imħabba qaddisa u tkun ma' Alla bħallikieku qiegħda mal-Missier proprju tagħha, b'familjarità kbira, bi ħlewwa ta' tjieba, kollha kemm hi speċjali.[1]

> Missierna: dan il-kliem, kull darba li ntennuh, iqanqal fina l-imħabba; hena fit-talb... u t-tama wkoll li niksbu dak li se nitolbu... X'jista' jirrifjutalhom lil ulied minn dak li jitolbuh, meta ġa ppermettielhom minn qabel li jkunu wliedu? [2]

III. "Missierna"

2786 "Missierna" hu Alla. Meta ngħidu "Missierna" ma nkunux infissru li Alla hu xi ħaġa tagħna, imma nkunu nfissru biss relazzjoni ġdida tagħna ma' Alla.

2787 Meta ngħidu "Missierna" nkunu l-ewwel nett qegħdin nagħrfu li l-wegħdiet kollha ta' mħabba mħabbrin mill-profeti, seħħu fil-*Patt il-ġdid u għal dejjem* fi Kristu: aħna sirna l-poplu "tiegħu" u hu Alla "tagħna". Din ir-relazzjoni ġdida ngħatat lilna b'xejn: irridu nwieġbu bl-imħabba u l-fedeltà[3] għall-"grazzja u l-verità" li ngħatawlna f'Ġesù Kristu *(Ġw 1,17)*.

2788 Għaliex it-Talba tal-Mulej hi t-talba tal-Poplu tiegħu, "fl-aħħar żminijiet", meta nsejħu 'l Alla Missierna nkunu qegħdin infissru kemm aħna ċerti dwar it-tama tagħna fl-aħħar wegħda ta' Alla: f'Ġerusalemm il-ġdida jgħid lir-rebbieħ: "Jiena nkun Alla tiegħu u huwa jkun ibni" *(Apok 21,7)*.

2789 Meta ngħidu l-"Missierna" nkunu qegħdin inkellmu personalment lill-Missier ta' Sidna Ġesù Kristu. Ma nkunux qegħdin nifirdu d-divinità għax il-Missier hu "l-għajn u l-bidu" tad-divinità, imma nkunu qegħdin nistqarru li minn dejjem ta' dejjem l-Iben tnissel mill-Missier u li minnu ġej l-Ispirtu s-Santu. U lanqas ma nkunu qegħdin inħawdu bejniethom it-Tliet Persuni għax inkunu qed nistqarru li l-għaqda tagħna hi mal-Missier u ma' Ibnu Ġesù Kristu fl-Ispirtu s-Santu wieħed tagħhom. *It-Trinità Qaddisa* hi natura waħda u mhix maqsuma bejn tlieta. Meta aħna nitolbu lill-Missier, nadurawh u nigglorifikawh flimkien mal-Iben u mal-Ispirtu s-Santu wkoll.

2790 Meta ngħidu "Missierna", is-suffiss "na" grammatikalment ifisser realtà li hi ta' ħafna. Ma hemmx ħlief Alla wieħed u hu magħruf bħala Missier minn dawk li, bil-fidi f'Ibnu l-waħdieni, twieldu mill-ġdid minnu bl-ilma u l-Ispirtu s-Santu.[4] *Il-Knisja* hi din l-għaqda ġdida ta' Alla

[1] San Ġwann Kassjan, *Collationes*, 9, 18: PL 44, 1148B.
[2] Santu Wistin, *De sermone Domini in monte*, 2, 4, 16: PL 34, 1276.
[3] Ara Hos 2,21-22; 6,1-6.
[4] Ara 1 Ġw 5,1; Ġw 3,5.

Alla mal-bnedmin, l-għaqda mal-Iben il-waħdieni li sar "il-kbir fost ħafna aħwa" *(Rum 8,29)*, u hi f'għaqda mal-istess Missier wieħed, fl-istess Spritu s-Santu wieħed.[1] Kull min hu mgħammed, meta jgħid "Missierna" jkun qed jitlob f'din l-għaqda: "Il-kotra l-kbira ta' dawk li emmnu kienu qalb waħda u ruħ waħda" *(Atti 4,32)*.

2791 Hu għalhekk, minkejja l-firdiet fost l-Insara, li t-talba tal-"Missierna" tibqa' l-ġid ta' kulħadd u sejħa bla heda lill-imgħammdin kollha. F'għaqda ma' Kristu permezz tal-fidi u permezz tal-Magħmudija, għandhom jissieħbu fit-Talba ta' Ġesù għall-għaqda tad-dixxipli tiegħu.[2]

2792 F-aħħar nett, meta nitolbu bil-verità l-"Missierna" nkunu qegħdin noħorġu mill-individwaliżmu tagħna, għax l-Imħabba li nilqgħu fina, teħlisna minnu. Is-suffiss "na" tal-bidu tat-Talba tal-Mulej, u tal-aħħar erba' talbiet tagħha, ma jeskludi 'l ħadd. Jekk il-"Missierna" ngħiduha bil-verità[3] inkunu nistgħu negħlbu kulma jifridna u kulma jagħmilna kontra xulxin.

2793 L-imgħammdin ma jistgħux jgħidu "Missierna" mingħajr ma jpoġġu quddiemu lil dawk kollha li għalihom hu offra lil Ibnu l-maħbub. L-imħabba ta' Alla m'għandhiex fruntieri, għalhekk it-talb ukoll m'għandux ikollu fruntieri.[4] Meta ngħidu l-"Missierna" aħna ninfetħu għad-dimensjoni tal-imħabba ta' Alla li dehret fi Kristu: nitolbu mal-bnedmin kollha u għall-bnedmin kollha li għadhom ma jafuhx, biex ilkoll jinġabru "f'ġemgħa waħda" *(Ġw 11,52)*. Din il-ħerqa divina għal kull bniedem u għall-ħolqien kollu qanqlet lil dawk li huma kbar fl-orazzjoni. Ladarba għandna l-kuraġġ ngħidu lil Alla "Missierna", l-istess ħerqa għandha twessa' wkoll lil talbna għall-wesgħat tal-imħabba.

IV. "Li inti fis-smewwiet"

2794 Din l-espressjoni biblika ma tfissirx xi mkien, xi spazju, imma sura ta' eżistenza: ma tfissirx li Alla qiegħed 'il bogħod minna, imma tfisser il-kobor tiegħu. Il-Missier tagħna mhux qiegħed "xi mkien ieħor", imma hu " 'l fuq minn kollox" għaliex ma nistgħux naslu biex naħsbu x'inhi qdusitu. Għaliex hu tliet darbiet qaddis, u hu tassew qrib il-qalb umli u sogħbiena:

> Bir-raġun kollu għandna nifhmu li l-kliem "Missierna li inti fis-smewwiet" qed jingħad għal qalb il-bnedmin ġusti, fejn Alla jgħammar qisu fit-tempju tiegħu. Għalhekk min jitlob jixtieq jara jgħammar fih dak li lilu qed jitlob.[5]
>
> Is-"smewwiet" jistgħu jkunu wkoll dawk li jġibu fihom ix-xbieha tad-dinja tas-sema, li fosthom jgħammar u jitħarrek Alla.[6]

---

[1] Ara Ef 4,4-6.
[2] Ara Konċ. Vatikan II, *Unitatis redintegratio*, 8, 22.
[3] Ara Mt 5,23-24; 6,14-16.
[4] Ara Konċ. Vatikan II, *Nostra aetate*, 5.
[5] Santu Wistin, *De sermone Domini in monte*, 2, 5, 17: PL 14, 1277.
[6] San Ċirillu ta' Ġerusalemm, *Catecheses mystagpgicae*, 5, 11: PG 33, 1117B.

2795 Is-simbolu tas-smewwiet ifakkarna fil-misteru tal-Patt li nkunu qegħdin ngħixu meta nitolbu l-Missierna. Il-Missier tagħna qiegħed fis-sema, hi l-għamara tiegħu, mela d-Dar tal-Missier hi "pajjiżna". Hu mill-art, fejn eżiljana d-dnub,[1] li rridu nerġgħu lura għand il-Missier fejn trid twassalna l-indiema u l-konverżjoni ta' qalbna.[2] Hu fi Kristu li s-sema u l-art reġgħu tħabbu [3] għax l-Iben "niżel mis-sema" waħdu, u tellagħna miegħu permezz tas-Salib, tal-Qawmien u tat-Tlugħ tiegħu.[4]

2796 Meta l-Knisja titlob "Missierna li inti fis-smewwiet" tkun qed tistqarr li aħna l-poplu ta' Alla li ġa "qiegħed" fis-smewwiet fi Kristu Ġesù *(Ef 2,6)*, "moħbija flimkien ma' Kristu f'Alla" *(Kol 3,3)*, waqt li "nitniehdu, imxennqa li nilbsu fuq din l-għamara tal-ġisem l-għamara l-oħra tas-sema".[5]

> L-Insara huma nies tad-demm u l-laħam, iżda ma jintelqux għall-ġibdiet tad-demm u l-laħam. Ħajjithom hi fuq l-art, iżda belthom hi s-sema.[6]

Fil-qosor

2797 *Fiduċja sempliċi u fedeltà sħiħa, assigurazzjoni umli u ferrieħa huma d-dispożizzjonijiet meħtieġa f'min jgħid il-"Missierna".*

2798 *Nistgħu nsejħu 'l Alla "Missier" għax l-Iben ta' Alla, meta sar bniedem urihulna, u permezz tal-Magħmudija sirna membri tiegħu u ksibna l-adozzjoni ta' wlied Alla.*

2799 *It-Talba tal-Mulej tgħaqqadna mal-Missier u ma' Ibnu Ġesù Kristu, u fl-istess waqt turina x'aħna.*[7]

2800 *It-talba lil Missierna għandha tqanqal fina x-xewqa li nkunu nixbhu 'l Alla u nkunu ta' qalb umli u kollna fiduċja.*

2801 *Meta ngħidu "Missierna" nkunu qegħdin infakkru l-Patt il-Ġdid f'Ġesù Kristu, l-għaqda mat-Trinità Qaddisa, u l-imħabba ta' Alla li permezz tal-Knisja tasal sa truf l-art kollha.*

2802 *"Li inti fis-smewwiet" ma jfissirx xi mkien imma jfisser il-kobor ta' Alla u l-preżenza tiegħu f'qalb il-bniedem ġust. Is-sema, l-għamara tal-Missier, hi pajjiżna tassew lejn fejn aħna mexjin, u ġa aħna ta' hemm.*

---

1 Ara Ġen 3.
2 Ara Ġer 3,19-4,1a; Lq 15,18.21.
3 Ara Is 45,8; Salm 85,12.
4 Ara Ġw 12,32; 14,2-3; 16,28; 20,17; Ef 4,9-10; Lh 1,3; 2,13.
5 2 Kor 5,2; ara Fil 3,20; Lh 13,14.
6 Ittra lil Dijonjetu, 5, 8-9.
7 Ara Konċ. Vatikan II, *Gaudium et spes*, 22.

It-tielet artiklu

IS-SEBA' TALBIET

2803 Wara li ġejna quddiem Alla Missierna biex nadurawh, inħobbuh u nberkuh, l-Ispirtu ta' wlied iqanqal fi qlubna seba' talbiet, seba' barkiet. L-ewwel tlieta, aktar teologali, jiġbduna lejn il-glorja tal-Missier; l-aħħar erba' qishom triqat lejh, joffru l-miżerji tagħna lill-grazzja tiegħu. "Minn irdum għall-irdum jidwu" *(Salm 42,8)*.

2804 L-ewwel grupp ta' dawn it-talbiet iwassalna lejh, għalih: Ism*ek*, salnat*ek*, ir-rieda *tiegħek*. L-imħabba taħseb l-ewwel f'dak li tħobb. F'kull waħda mit-tliet talbiet ma nsemmux "lilna nfusna", imma "x-xewqat imħeġġa" tagħna, "il-qsim il-qalb" stess tal-Iben il-maħbub għall-glorja ta' Missieru, li jiġbidna lejh:[1] "Jitqaddes… Tiġi… Ikun…" tliet talbiet li ġa ntlaqgħu fis-sagrifiċċju ta' Kristu l-Feddej, imma jiġu mtennija bit-tama li jseħħu fil-milja kollha tagħhom fl-aħħar, għaliex Alla għadu mhuwiex kollox f'kollox.[2]

2805 It-tieni grupp ta' talbiet ifakkar xi Epiklesi ewkaristiċi: hi l-offerta tax-xewqat tagħna li tiġbed fuqha l-ħarsa ta' Missier il-ħniena. Titlaq mingħandna għax hi dwar dak li jħassibna issa, f'din id-dinja: "agħtina… aħfrilna… iddaħħalniex… eħlisna…". Ir-raba' u l-ħames talbiet huma dwar ħajjitna, kif inhi, biex titmantna u biex titfejjaq mid-dnub. L-aħħar tnejn huma dwar it-taqbida tagħna biex tirbaħ il-Ħajja, hi l-istess taqbida tat-talb.

2806 Bl-ewwel tliet talbiet nissaħħu fil-fidi, nimtlew bit-tama, u nitħaddnu mill-imħabba. Ħlejjaq, u għadna midinbin, irridu nitolbu għalina, noffru "lilna nfusna", skont il-qies tad-dinja u tal-istorja, lill-imħabba bla qies ta' Alla tagħna. Hu bl-isem tal-Kristu tiegħu u tas-Saltna tal-Ispirtu mqaddes tiegħu li Missierna jtemm il-pjan tiegħu ta' salvazzjoni għalina u għad-dinja kollha.

I. Jitqaddes Ismek

2807 Il-kelma "jitqaddes" għandna nifhmuha l-ewwel nett f'sens kawżattiv, jiġifieri fis-sens li Alla biss iqaddes, jagħmel qaddis. Imma rridu nifhmuha wkoll f'sens estimattiv, jiġifieri nagħrfu xi ħaġa bħala qaddisa, nużawha b'mod qaddis. B'dan il-mod, fl-adorazzjoni din l-invokazzjoni xi drabi tinftiehem bħala tifħir u radd il-ħajr.[3] Din it-talba Ġesù għallimhielna f'sens ottattiv, jiġifieri bħala talba, bħala xewqa, bħala xi ħaġa li nistennew, ħaġa li fiha Alla u l-bniedem huma impenjati. Sa mill-ewwel talba, aħna dħalna fil-fond tal-misteru ta' Alla u fl-istorja

[1] Ara Lq 22,14; 12,50.
[2] Ara 1 Kor 15,28.
[3] Ara Salm 111,9; Lq 1,49.

tas-salvazzjoni tagħna l-bnedmin. Meta nitolbu li jitqaddes isem Alla, inkunu qegħdin nitolbu li nidħlu "fil-pjan li għoġbu jfassal minn qabel" ħalli "nkunu qaddisin u bla tebgħa quddiemu fl-imħabba" *(Ef 1,9.4)*.

2808 Fil-mumenti l-aktar deċisivi tal-Pjan tiegħu, Alla rrivela ismu, iżda rrivelah huwa u jtemm l-opra tiegħu. Issa din l-opra ma sseħħx għalina u fina jekk Ismu ma jkunx imqaddes minna u fina.

2809 Il-qdusija ta' Alla hi l-qofol tal-misteru etern tiegħu, li ma nistgħu naslu qatt li nifmuh. Dak li deher fil-ħolqien u fl-istorja, l-Iskrittura ssejjaħlu l-*glorja*, id-dija tal-kobor ta' Alla.[1] Meta Alla għamel il-bniedem "fis-sura u x-xbieha tiegħu" *(Ġen 1,26)*, hu żejnu bil-ġmiel u s-sebħ *(Salm 8,6)*, iżda l-bniedem meta dineb "iċċaħħad mill-glorja ta' Alla" *(Rum 3,23)*. Wara dan Alla wera l-qdusija tiegħu billi wera ismu u tah biex iġedded il-bniedem "skont ix-xbieha ta' min ħalqu" *(Kol 3,10)*.

2810 Fil-wegħda li Alla għamel ma' Abraham u fil-ħalfa li ssieħbet magħha,[2] Alla ntrabat mingħajr ma wera Ismu. Kien ma' Mosè li Alla beda juri ismu[3] u wrieh quddiem il-poplu kollu meta ħelsu mill-Eġizzjani: "tkabbar bis-sħiħ" *(Eż 15,1)*. Wara l-Patt tas-Sinaj, dan il-poplu sar "tiegħu", ta' Alla, u għalhekk kellu jkun "poplu qaddis".[4]

2811 Iżda minkejja il-Liġi qaddisa li Alla l-Qaddis jagħti u jerġa' jagħti – "Għandkom tkunu qaddisin, għax qaddis jien"–,[5] u minkejja li l-Mulej jistabar "f'ġieħ ismu", il-poplu tbiegħed mill-Qaddis ta' Israel u "żeblaħ ismu f'għajnejn il-ġnus".[6] Hu għalhekk li l-ġusti tal-Patt il-Qadim, iċ-ċkejknin, li reġgħu lura mill-eżilju, u l-profeti kienu mkebbsin b'imħabba għall-Isem.

2812 Fl-aħħar nett kien f'Ġesù li l-isem ta' Alla l-Qaddis ġie rrivelat lilna u ngħatalna fil-ġisem, bħala Feddej:[7] Intwera dak li hu, permezz tal-kelma tiegħu u tas-sagrifiċċju tiegħu.[8] Din hi l-qalba tat-talba saċerdotali: "Missier qaddis... jien minħabba fihom nikkonsagra lili nnifsi biex huma wkoll ikunu kkonsagrati permezz tal-verità" *(Ġw 17,19)*. Għax hu stess "iqaddes" ismu,[9] Ġesù "wriena" l-isem tal-Missier *(Ġw 17,6)*. Fi tmiem l-Għid tiegħu, il-Missier jagħtih l-isem li hu fuq kull isem: "Ġesù hu l-Mulej fil-glorja ta' Alla l-Missier" *(Fil 2,9-11)*.

2813 Fl-ilma tal-Magħmudija "tnaddafna, tqaddisna, u ġejna ġġustifikati fl-isem ta' Sidna Ġesù Kristu u bl-Ispirtu ta' Alla tagħna" *(1 Kor 6,11)*. Tul ħajjitna kollha Missierna "jsejħilna biex ngħixu fil-qdusija" *(1 Tes 4,7)* u, għax hu permezz tiegħu li aħna ninsabu fi Kristu "li sar għalina qdusija" *(1 Kor 1,30)*, hu meħtieġ għall-glorja tiegħu u għall-

[1] Ara Salm 8; Is 6,3.
[2] Ara Lh 6,13.
[3] Ara Eż 3,14.
[4] Jew "ikkonsagrat" għax il-kelma Lhudija tfisser kemm "qaddis" u kemm "ikkonsagrat" (ara *Eż 19, 5-6)*.
[5] Ara Lev 19,21.
[6] Ara Eżek 20,36.
[7] Ara Mt 1,21; Lq 1,31.
[8] Ara Ġw 8,28; 17,8; 17,17-19.
[9] Ara Eżek 20,39; 36,20-21.

ħajja tagħna li ismu jkun imqaddes fina u minna. Dan irridu minnufih bl-ewwel talba:

> Min jista' jqaddes 'l Alla, meta huwa hu dak li jqaddes? tant li qal… "Qaddisin tkunu għax qaddis jien" *(Lev 20,26)*? Dan nitolbu u dan nixtiequ aħna li tqaddisna fil-Magħmudija tagħna, li l-għemil tajjeb li nbeda fina, inwassluh għat-tmiem. Jeħtieġ li nitqaddsu kuljum għaliex la aħna nidinbu kull jum, irridu kull jum nitnaddfu minn dnubietna bit-tqaddis bla heda tagħna nfusna… Aħna nitolbu li dan it-tqaddis jibqa' fina.[1]

2814 Jiddependi għal kollox minn *ħajjitna* u mit-*talb* tagħna li l-isem ta' Alla jkun imqaddes fost il-ġnus:

> Nitolbu 'l Alla biex jitqaddes ismu għax bil-qdusija jsalva u jqaddes il-ħolqien kollu… Hu ismu li jagħti s-salvazzjoni lid-dinja li ntilfet, iżda aħna nitolbu li dan l-isem ta' Alla jkun imqaddes fina *b'ħajjitna*. Għaliex jekk ngħixu ħajja tajba, l-isem ta' Alla jkun imbierek; imma jekk ngħixu ħajja ħażina, ismu jkun "imżeblaħ" skont kliem l-Appostlu: "L-isem ta' Alla hu mżeblaħ fost il-ġnus minħabba fikom" *(Rum 2,24; Eżek 23,20-22)*. Nitolbu għalhekk biex ikun jistħoqqilna li jkollna f'ruħna tant qdusija daqskemm hu qaddis l-isem ta' Alla tagħna.[2]

> Meta ngħidu: "Jitqaddes ismek" nitolbu li jitqaddes fina, li aħna fih, u jitqaddes ukoll f'dawk li l-grazzja ta' Alla għad ma waslitx fuqhom, biex inkunu naqblu mal-kmandament li jordnalna biex *nitolbu għal kulħadd*, ukoll għall-għedewwa tagħna. Għalhekk ma ngħidux ikun imqaddes ismek "fina" għax nitolbu li l-isem tiegħu jkun imqaddes fil-bnedmin kollha.[3]

2815 Din it-talba, li tiġbor fiha t-talbiet kollha, tiġi mismugħa permezz tat-*talba ta' Kristu*, l-istess kif jiġu mismugħa s-sitt talbiet l-oħra li jiġu wara. It-talba lil Missierna hi talba tagħna jekk nitolbuha *f'isem* Ġesù.[4] Fit-talba saċerdotali tiegħu Ġesù jitlob: "Missier qaddis, ħarishom f'ismek lil dawk li int tajtni" *(Ġw 17,11)*.

II. Tiġi saltnatek

2816 Fit-Testment il-Ġdid il-kelma "bażileja" tista' tfisser "regalità" (nom astratt) jew "Saltna" (nom konkret) jew "issaltan" (nom attiv). Is-Saltna ta' Alla hi qabilna. Resqet lejna fil-Verb magħmul bniedem, tħabbret permezz tal-Evanġelju, u ġietna bil-mewt u l-qawmien ta' Kristu. Is-Saltna ta' Alla issa tiġina fl-Ikla mqaddsa u fl-Ewkaristija, tinsab fostna. Is-Saltna tiġi fil-glorja meta Kristu jerġa' jagħtiha lill-Missier:

> Kristu stess jista' jkun is-Saltna ta' Alla li kull jum nixtiequ li jiġi u għandna ħerqa kbira li ma ndumux ma naraw il-miġja tiegħu. Kif huwa l-qawmien

[1] San Ċiprijan, *De oratione dominica*, 12: PL 4, 526A-527A.
[2] San Pietru Krisologu, *Sermones*, 71: PL 52, 402A.
[3] Tertulljan, *De oratione*, 3.
[4] Ara Ġw 14,13; 15,16; 16,24,26.

tagħna għax fih aħna għad inqumu, hekk hu jkun is-Saltna ta' Alla għax fih insaltnu.[1]

2817 Din it-talba hija l-"Marana Tha", l-għajta tal-Ispirtu: "Ejja, Mulej Ġesù":

Kieku din it-talba ma ġġagħalniex, kif inhu dmir tagħna, nitolbu għall-miġja tas-Saltna, aħna stess minn rajna konna ntennu b'qawwa din it-talba ħerqana li nħaddnu 'l dak li fih nittamaw. L-erwieħ tal-martri, taħt l-artal, jgħajtu lill-Mulej: "Kemm se ddum Mulej ma titħallas ta' demmna minn dawk li jgħammru fl-art?" *(Apok 6,10)*. Trid issir ġustizzja magħhom fl-aħħar taż-żminijiet. Ħaffef, mela, Mulej, ħa tiġi saltnatek.[2]

2818 It-talba tal-Mulej trid issemmi l-aktar il-miġja tal-aħħar tas-Saltna ta' Alla meta Kristu jerġa' jiġi.[3] Iżda din ix-xewqa ma tbigħedx il-Knisja mill-missjoni tagħha f'din id-dinja, anzi pjuttost timpenjaha. Għaliex minn nhar Għid il-Ħamsin, il-miġja tas-Saltna ta' Alla hi opra tal-Ispirtu tal-Mulej "li jtemm fid-dinja l-ħidma tiegħu u jagħti l-milja tal-qdusija".[4]

2819 "Is-Saltna ta' Alla hi ġustizzja, u sliem, u grazzja fl-Ispirtu s-Santu" *(Rum 14,17)*. L-aħħar żminijiet li aħna ninsabu fihom huma dawk tal-miġja tal-Ispirtu s-Santu: matulhom qiegħda sseħħ il-ġlieda deċisiva bejn "il-ġisem" u l-Ispirtu:[5]

Qalb safja biss tkun tista' tgħid fi żgur "Tiġi saltnatek". Trid tkun tgħallimt fl-iskola ta' San Pawl biex tgħid: "Tħallux li d-dnub isaltan fuq dan il-ġisem li jmut" *(Rum 6,12)*. Min iżomm ruħu safi f'għemilu, fi ħsibijietu u fi kliemu, jista' jgħid lil Alla: "Tiġi saltnatek".[6]

2820 F'għażliet skont l-Ispirtu, l-Insara jridu jiddistingwu bejn it-tkabbir tas-Saltna ta' Alla u l-progress tal-kultura u tas-soċjetà li fih huma impenjati. Din d-distinzjoni ma tfissirx firda. Is-sejħa tal-bniedem għall-ħajja ta' dejjem ma tneħħix, anzi ssaħħaħ id-dmir tiegħu li juża l-enerġiji u l-mezzi li rċieva mingħand Alla li ħalqu, ħa jaqdi f'din id-dinja l-ġustizzja u s-sliem.[7]

2821 Din it-talba nsibuha u ġiet milqugħa fit-talba ta' Ġesù;[8] tinsab preżenti u hi effikaċi fl-Ewkaristija; tagħti l-frott tagħha fil-ħajja ġdida skont il-beatitudnijiet.[9]

III. Ikun dak li trid int kif fis-sema hekkda fl-art

2822 Hi r-rieda ta' Alla Missierna li "l-bnedmin kollha jsalvaw u jaslu biex jagħrfu l-verità" *(1 Tim 2,3-4)*. Il-Mulej "jistabar għax ma jridx li xi

[1] San Ċiprijan, *De oration dominica*, 13: PL 4, 526A-527A.
[2] Tertulljan, *De oratione*, 5.
[3] Ara Titu 2,13.
[4] Missal Ruman, Talba ewkaristika IV.
[5] Ara Gal 5,16-25.
[6] San Ċirillu ta' Ġerusalemm, *Catecheses mystagicae*, 5, 15: PG 33, 1120A.
[7] Ara Konċ. Vatikan II, *Gaudium et spes*, 22, 32; 39; 45; Pawlu VI, eżortazzjoni appostolika *Evangelii nuntiandi*, 31.
[8] Ara Ġw 17,17-20.
[9] Ara Mt 5,13-16; 6,24; 7,12-13.

ħadd jintilef".[1] Il-kmandament tiegħu, li fih jiġbor il-kmandamenti l-oħra kollha u li jgħidilna x'inhi r-rieda kollha tiegħu, hu "li nħobbu lil xulxin bħalma ħabbna hu".[2]

2823 "Hu għarrafna l-misteru tar-rieda tiegħu, il-pjan li għoġbu jfassal fih minn qabel… li kollox jinġabar taħt ras waħda, li hu Kristu… Fih aħna lkoll konna magħżula, iddestinati minn qabel skont il-pjan imfassal minn qabel minn min imexxi kollox skont il-fehma tar-rieda tiegħu" *(Ef 1,9-11)*. Bil-ħerqa kollha nitolbu li dan il-Pjan iseħħ sal-aħħar fuq l-art kif ġa seħħ fis-sema.

2824 Hu fi Kristu, u bir-rieda tiegħu ta' bniedem, li seħħet ir-rieda tal-Missier, u seħħet darba għal dejjem. Huwa u dieħel fid-dinja, Ġesù qal: "Hawn jien ġejt biex nagħmel ir-rieda tiegħek, o Alla" *(Lh 10,7; Salm 40,7)*. Ġesù biss seta' jgħid: "Jiena dejjem nagħmel dak li jogħġob lilu" *(Ġw 8,29)*. Fit-talba tal-agunija tiegħu, joqgħod għal din ir-rieda għal kollox: "Tkun magħmula r-rieda tiegħek u mhux tiegħi".[3] Hu għalhekk li li Ġesù "ta lilu nnifsu għal dnubietna skont ir-rieda ta' Alla" *(Gal 1,4)*. "Bis-saħħa ta' din ir-rieda aħna konna mqaddsin permezz tal-offerta tal-ġisem ta' Ġesù Kristu" *(Lh 10,10)*.

2825 Ġesù "tgħallem minn dak li bata xi tfisser l-ubbidjenza" *(Lh 5,8)*. Wisq aktar għandna nitgħallmu dan, aħna ħlejjaq u midinbin, li sirna wlied adottivi ta' Alla. Aħna nitolbu lil Missierna biex ngħaqqdu r-rieda tagħna mar-rieda ta' Ibnu ħalli nagħmlu r-rieda tiegħu, il-pjan tiegħu għas-salvazzjoni tal-ħajja tad-dinja. Aħna minna nfusna bla ħila li nwettqu dan: iżda magħqudin ma' Ġesù u bil-qawwa tal-Ispirtu s-Santu tiegħu, nistgħu nagħtuh ir-rieda tagħna u niddeċiedu li nagħżlu biss dak li Ibnu dejjem għażel: li jsir dak li jogħġob lill-Missier:[4]

> Magħqudin ma' Kristu, nistgħu nsiru spirtu wieħed miegħu, u b'hekk nagħmlu r-rieda tiegħu, b'mod li tkun magħmula fl-art kif fis-sema.[5]
>
> Aħsbu ftit kif Ġesù jgħallimna nkunu umli, billi jurina li l-virtù tagħna ma tiddependix mill-impenn tagħna biss imma wkoll mill-grazzja ta' Alla. Hu jikkmanda lil kull Nisrani li jitlob biex jagħmel dan f'sens universali għad-dinja kollha. Għaliex ma jgħidx "Ħa tkun li trid int" fija u fik, "imma fid-dinja kollha", biex il-ħażin jinżamm 'il bogħod, biex il-verità ssaltan, il-vizzju jinqered, biex il-virtù tagħti l-frott tagħha, u l-art ma tkunx aktar differenti mis-sema.[6]

2826 Hu permezz tat-talb li jirnexxilna "nagħrfu x'inhi r-rieda ta' Alla" *(Rum 12,2; Ef 5,17)* u niksbu "s-sabar biex nagħmlu r-rieda ta' Alla" *(Lh 10,36)*. Ġesù jgħallimna li wieħed jidħol fis-saltna tas-smewwiet, mhux bit-tpaċpiċ, imma billi titwettaq "ir-rieda ta' Alla li hu fis-smewwiet" *(Mt 7,21)*.

[1] 2 Piet 3,9; ara Mt 18,14.
[2] Ġw 13,34; ara 1 Ġw 3; 4; Lq 10,25-37.
[3] Lq 22,42; ara Ġw 4,34; 5,30; 6,38.
[4] Ara Ġw 8,29.
[5] Oriġene, *De oratione*, 26.
[6] San Ġwann Griżostmu, *Homilia in Matthaeum*, 19, 5: PG 57, 280B.

2827 "Min jagħmel ir-rieda ta' Alla, lil dan Alla jisimgħu".[1] Daqshekk hi qawwija t-talba tal-Knisja f'isem Sidha, l-aktar fl-Ewkaristija; hi għaqda fl-interċessjoni mal-Imqaddsa Omm Alla[2] u mal-qaddisin kollha li "għoġbu" lill-Mulej għax ma kellhomx rieda oħra ħlief dik tiegħu:

> Nistgħu wkoll, mingħajr ma nkażbru l-verità, nagħtu lill-kelmiet: "Ikun li trid int kif fis-sema hekkda fl-art" dan it-tifsir: ikun li trid int fil-Knisja kif f'Sidna Ġesù Kristu; ikun li trid int fl-Għarusa, li hi mgħarrsa miegħu, kif fl-"Għarus li għamel ir-rieda tal-Missier".[3]

IV. Hobżna ta' kuljum agħtina llum

2828 *Agħtina*: sabiħa l-fiduċja tal-ulied li jistennew kollox mingħand Missierhom. "Hu jtella' x-xemx tiegħu sew fuq il-ħżiena u sew fuq it-tajbin, u jniżżel ix-xita tiegħu sew fuq min hu tajjeb u sew fuq min mhuwiex" *(Mt 5,45)*, u jagħti lil kulħadd "ikilhom f'waqtu" *(Salm 104,27)*. Kristu jgħallimna din it-talba li fil-fatt tigglorifika lil Missierna għax tagħraf li hu Tajjeb aktar minn kull tjieba.

2829 "Agħtina" tfisser ukoll il-Patt: aħna għalih u hu għalina. Imma "aħna" nagħrfuh bħala Missier il-bnedmin kollha u nitolbuh għalihom kollha, b'solidarjetà sħiħa ma' ħtiġijiethom u mat-tbatijiet tagħhom.

2830 *"Hobżna".* Il-Missier li jagħtina l-ħajja ma jistax ma jagħtiniex ukoll l-ikel meħtieġ għall-ħajja, il-ġid kollu materjali u spiritwali "li jaqbel lilna". Fid-Diskors tal-Muntanja Ġesù jinsisti ħafna fuq din il-fiduċja ta' wlied li tikkoopera mal-providenza tal-Missier.[4] Ma timpenjana f'ebda qagħda passiva, li ma nagħmlu xejn,[5] imma trid teħlisna minn kull inkwiet żejjed u tħassib bla bżonn. Hu b'dan il-mod li jintelqu għal kollox f'Alla, uliedu:

> Alla lil dawk li jfittxu s-Saltna u l-ġustizzja tiegħu, jagħtihom wisq aktar milli jitolbu. Kollox hu ta' Alla, u għalhekk xejn ma jkun jonqsu min ikollu 'l Alla, jekk hu stess ma jonqosx lil Alla.[6]

2831 Iżda l-preżenza fostna ta' dawk li qed ibatu l-ġuħ għax ma għandhomx ħobż, turi aspett profond ieħor ta' din it-talba. It-traġedja tal-ġuħ fid-dinja ssejjaħ lill-Insara li jitolbu fil-verità għal responsabbiltà konkreta b'risq ħuthom, kemm fl-imġiba personali tagħhom, kif ukoll fis-solidarjetà tagħhom mal-ġens kollu tal-bnedmin. Din it-talba tal-Missierna ma nistgħux nifirduha mill-parabboli tal-fqajjar Lazzru[7] u tal-tal-ġudizzju universali.[8]

[1] Ġw 9,31; ara 1 Ġw 5,14.
[2] Ara Lq 1,38.49.
[3] Santu Wistin, *De sermone Domini in monte*, 2, 6, 24: PL 34, 1279.
[4] Ara Mt 6,25-34.
[5] Ara 2 Tes 3,6-13.
[6] San Ċiprijan, *De oratione dominica*, 21: PL 4, 534A.
[7] Ara Lq 16,19-31.
[8] Ara Mt 25,31-46.

2832 Bħall-ħmira fl-għaġina, hekk il-ħajja ġdida tas-Saltna trid teħmer l-art permezz tal-Ispirtu ta' Kristu.[1] Trid tidher permezz tat-twettiq tal-ġustizzja fir-relazzjonijiet personali u soċjali, ekonomiċi u internazzjonali; iżda ma ninsew qatt li ma jistax ikun hemm strutturi ġusti jekk ma jkunx hemm bnedmin li jridu jkunu ġusti.

2833 It-talba hi dwar "ħobżna", ħobża "waħda" għal "ħafna". Il-faqar tal-beatitudnijiet hu l-virtù tal-qsim mal-oħrajn: jistedinna nagħtu u naqsmu l-ġid materjali u spiritwali, mhux għax imġegħlin, imma għall-imħabba, biex iż-żejjed ta' xi wħud jgħin għan-nuqqas tal-oħrajn.[2]

2834 "Talb u ħidma".[3] "Itolbu bħallikieku kollox jiddependi minn Alla, aħdmu bħallikieku kollox jiddependi minnkom"[4]. Meta nkunu għamilna l-ħidma tagħna, l-ikel jibqa' dejjem don ta' Alla, ta' Missierna; ħaġa tajba nitolbuhulu, waqt li nroddulu ħajr għalih. Dan hu xi tfisser il-barka tal-ikel fi ħdan familja nisranija.

2835 Din it-talba, flimkien mar-responsabbiltà li ġġib magħha, tiswa wkoll għal ġuħ ieħor li jbatu minnu l-bnedmin: "Il-bniedem mhux bil-ħobż biss jgħix, iżda b'kull kelma li toħroġ minn fomm Alla" *(Dewt 8,3; Mt 4,4)*, jiġifieri mill-Kelma u n-Nifs tiegħu. L-Insara għandhom jagħmlu minn kollox biex "ixandru l-Evanġelju lill-foqra". Hemm ġuħ kbir fid-dinja, li mhux il-ġuħ tal-ħobż anqas l-għatx għall-ilma, iżda għas-smigħ tal-kelma tal-Mulej *(Għam 8,11)*. Hu għalhekk li t-tifsir speċifikament nisrani tar-raba' talba hu dwar il-Ħobż tal-Ħajja: il-kelma ta' Alla li trid tiġi milqugħa bil-fidi, il-ġisem ta' Kristu li jingħata fl-Ewkaristija.[5]

2836 *"Illum"*: din ukoll hi espressjoni ta' fiduċja. Il-Mulej jgħallimhielna:[6] il-prużunzjoni tagħna ma setgħetx tivvintaha. Ladarba titratta fuq kollox il-Kelma tieghu u l-Ġisem ta' Ibnu, dan l-"illum" mhuwiex biss ta' dan iż-żmien li jgħaddi; hu l-Illum ta' Alla:

> Jekk il-ħobż tirċevih kuljum, kull jum hu għalik illum. Jekk Kristu hu għalik illum, kuljum jirxoxta għalik. Kif inhu dan? "Ibni int, jien illum nissiltek" *(Salm 2,7)*. Illum, jiġifieri: meta Kristu jirxoxta.[7]

2837 *"Ta' kuljum".* Din il-kelma *"èpiousios"* ma nsibuha imkien ieħor fit-Testment il-Ġdid. Meħuda fis-sens taż-żmien, hi tiġdid pedagoġiku ta' "llum",[8] biex twettaqna f'fiduċja "bla qies". Meħuda f'sens kwalitattiv, tfisser dak kollu li hu meħtieġ għall-ħajja, u f'sens aktar wiesa' kull ġid li hu bżżejjed biex wieħed jgħix.[9] Meħuda letteralment *(èpiousios: "'il fuq mill-essenzjal")* tindika direttament il-Ħobż tal-Ħajja, il-Ġisem ta' Kristu,

[1] Ara Konċ. Vatikan II, *Apostolicam actuositatem*, 5.
[2] Ara 2 Kor 8,1-15.
[3] Ara San Benedittu, *Regula*, 20, 45.
[4] Jingħad li ntqal minn San Injazju ta' Loyola u jinsab ċitat fil-ktieb ta' E. Bianco, *Dizionario di pensieri citabili*, 26.
[5] Ara Ġw 6, 26-58.
[6] Ara Mt 6,34; Eż 16,19.
[7] San Ambroġ, *De sacramentis*, 5, 26: PL 16, 453A.
[8] Ara Eż 16,19-21.
[9] Ara 1 Tim 6,8.

“mediċina għal ħajja bla tmiem”[1] li mingħajrha ma jkollniex il-Ħajja fina.[2] Fl-aħħar nett, marbuta ma ta' qabilha, joħroġ ċar is-sens tal-ħwejjeġ tas-sema: “dan il-Jum” hu dak tal-Mulej, il-Jum tal-Ikla tas-Saltna tas-Sema antiċipata fl-Ewkaristija li fiha nduqu minn qabel is-Saltna li għad trid tiġi. Hu minħabba f'dan li hu xieraq li l-Liturġija ewkaristika tkun iċċelebrata “kuljum”.

> L-Ewkaristija hija l-ħobżna ta' kuljum. Il-qawwa proprja ta' dan l-ikel tas-sema hi qawwa ta' għaqda: tgħaqqadna mal-Ġisem tal-Mulej u tagħmilna membri tiegħu biex insiru dak li nirċievu… Dan il-ħobż ta' kuljum insibuh ukoll fil-qari li nisimgħu kull jum fil-Knisja, fl-innijiet li jitkantaw u li intom tkantaw. Dan kollu hu meħtieġ għall-mixi tagħna lejn is-sema.[3]
>
> Il-Missier tas-sema jħeġġiġna nitolbu l-Ħobż tas-sema bħala wlied is-sema.[4] Kristu “nnifsu hu l-Ħobż, miżrugħ fil-Verġni, meħmur fil-laħam, magħġun fil-passjoni, moħmi fil-forn tal-qabar, maħżun fil-Knisja, miġjub fuq l-artali, joffri kull jum lill-Insara l-ikel tas-sema”.[5]

V. Aħfrilna dnubietna bħalma naħfru lil min hu ħati għalina

2838 Din it-talba tgħaġġibna. Kieku nqisu l-ewwel parti tat-talba: “Aħfrilna dnubietna”, impliċitament din ġa tinsab fl-ewwel tliet talbiet tal-Missierna, għax Kristu offra s-sagrifiċċju tiegħu “għall-maħfra tad-dnubiet”. Iżda t-tieni parti tat-talba turina li Alla ma jilqax it-talba tagħna qabel ma jseħħ dak li qed jistenna minna. Qed nitolbu ħaġa għall-ġejjieni, iżda biex jingħatalna dak li qed nitolbu, irridu nkunu ġa tajna t-tweġiba tagħna: kelma waħda tgħaqqad iż-żewġ partijiet tat-talba: “bħalma”.

AĦFRILNA DNUBIETNA…

2839 Bdejna nitolbu lil Missierna tas-sema b'fiduċja qalbiena. Aħna nitolbu li jitqaddes ismu; tlabna wkoll li nitqaddsu dejjem aktar. Iżda, għalkemm ilbisna l-libsa tal-Magħmudija, ma niqfux milli nidinbu, li nitbiegħdu minn Alla. Issa, f'din it-talba, qed nerġgħu lura lejn Alla bħall-iben il-ħali,[6] u nistqarru li aħna midinbin quddiemu, bħall-pubblikan.[7] It-talba tagħna tibda bi “stqarrija”: nistqarru fl-istess waqt il-miżerja tagħna u l-ħniena kbira ta' Alla. It-tama tagħna hi sħiħa, għax f'Ibnu “għandna l-fidwa, il-maħfra tad-dnubiet” *(Kol 1,14; Ef 1,7)*. Sinjal effikaċi u żgur tal-maħfra ta' Alla nsibuh fis-sagramenti tal-Knisja tiegħu.[8]

2840 Issa, u din hi ħaġa tremenda, din il-mewġa ta' ħniena ma tistax tidħol f'qalbna qabel ma nkunu ħfirna lil min hu ħati għalina. L-

---

[1] San Injazju ta' Antjokja, *Epistula ad Ephesios*, 20, 2: PG 5, 661.
[2] Ara Ġw 6,53-56.
[3] Santu Wistin, *Sermones*, 57, 7, 7: PL 38, 389.
[4] Ara Ġw 6,51.
[5] San Pietru Krisologu, *Sermones*, 71: PL 52, 402D.
[6] Ara Lq 15,11-32.
[7] Ara Lq 18,13.
[8] Ara Mt 26,28; Ġw 20,23.

Imħabba, bħall-Ġisem ta' Kristu, ma tinqasamx: ma nistgħux inħobbu 'l Alla li ma nistgħux naraw u ma nħobbux lil ħutna li naraw.[1] Meta niċħdu l-maħfra lil ħutna, qalbna tingħalaq, u l-ebusija tagħha ma tħallix l-imħabba kollha ħniena tal-Missier tidħol fiha: permezz tal-istqarrija tad-dnub tagħna, qalbna hi miftuħa għall-grazzja tiegħu.

2841 Din it-talba hi tant importanti li l-Mulej jiżviluppa lilha biss fid-Diskors tal-Muntanja.[2] Mhux possibbli għall-bniedem iwieġeb għal din it-talba kruċjali tal-misteru tal-Patt il-Ġdid. Imma għal "Alla ma hemm xejn li ma jistax ikun".

... BHALMA NAHFRU LIL MIN HU HATI GHALINA

2842 Ġesù mhux l-ewwel darba li juża l-kelma "bħalma": "Kunu mela perfetti bħalma hu perfett Missierkom li hu fis-smewwiet" *(Mt 5,48)*. "Ħennu bħalma hu ħanin Missierkom" *(Lq 6,36)*. "Nagħtikom kmandament ġdid: bħalma ħabbejtkom jien, hekk ukoll intom ħobbu lil xulxin" *(Ġw 13,34)*. Il-ħarsien tal-kmandament tal-Mulej isir impossibbli jekk ix-xebh fuq il-mudell divin ikun biss fil-qoxra. Hawnhekk qiegħed jintalab minna tisħib vitali "mill-fond ta' qalbna" fil-Qdusija, fil-Ħniena u fl-Imħabba ta' Alla tagħna. L-Ispirtu biss, li "ngħixu" bih *(Gal 5,25)*, jista' jagħmel "tagħna" s-sentimenti ta' Kristu Ġesù.[3] Għalhekk ikun possibbli li "aħna naħfru lil xulxin, bħalma Alla jaħfer lilna fi Kristu" *(Ef 4,32)*.

2843 Hekk iseħħu kliem il-Mulej fuq il-maħfra, fuq dik l-imħabba li tħobb sal-aħħar.[4] Il-parabbola tal-qaddej bla ħniena li tagħlaq it-tagħlim tagħlim tal-Mulej fuq ix-xirka tal-Knisja,[5] tintemm b'dan il-kliem: "Hekk "Hekk jagħmel lilkom Missieri li hu fis-smewwiet jekk ma taħfrux lil xulxin minn qalbkom". Hu "fil-fond tal-*qalb* " li jinħall u jintrabat kollox. Mhuwiex fil-ħila tagħna li ma nħossux aktar l-offiża li ssirilna u ninsewha; iżda l-qalb li toffri lilha nfisha lill-Ispirtu s-Santu tbiddel l-offiża f'mogħdrija u ssaffi l-memorja billi tbiddel l-offiża f'talba.

2844 It-talba nisranija tasal sal-*maħfra tal-għedewwa*.[6] Tbiddel lid-dixxiplu u tagħmlu jixbah 'l-Imgħallem. Il-maħfra hi fil-quċċata tat-talba nisranija: id-don tat-talb ma nistgħux nirċevuh jekk qalbna ma tkunx f'armonija mal-ħniena u l-mogħdrija ta' Alla. Il-maħfra hi wkoll xhieda li fid-dinja tagħna, l-imħabba hi aqwa mid-dnub. Il-martri tal-bieraħ u tal-lum, jagħtu din ix-xhieda ta' Ġesù. Il-maħfra hi l-kundizzjoni essenzjali għar-Rikonċiljazzjoni[7] ta' wlied Alla mal-Missier, u tal-bnedmin bejniethom.[8]

---

[1] Ara 1 Ġw 4,20.
[2] Ara Mt 6,14-15; 5,23-24; Mk 11,25.
[3] Ara Fil 2,1.5.
[4] Ara Ġw 13,1.
[5] Ara Mt 18,23-35.
[6] Ara Mt 5,43-44.
[7] Ara 2 Kor 5,18-21.
[8] Ġwanni Pawlu II, enċiklika *Dives in misericordia*, 14.

2845 M'hemmx limiti u lanqas qies għall-maħfra li essenzjalment tiġi minn Alla.[1] Jekk hi maħfra tal-offiżi li jsirulna ("dnubiet" skont *Lq 11,4* jew "djun" skont *Mt 6,12*), aħna dejjem midjunin: "Tkunux obbligati lejn ħadd, ħlief li tħobbu lil xulxin" *(Rum 13,8)*. L-għaqda fit-Trinità Qaddisa hi l-bidu u l-kriterju tal-verità ta' kull relazzjoni.[2] Ngħixuha fit-talb, u l-aktar fl-Ewkaristija:

> Alla ma jilqax is-sagrifiċċju ta' dawk li jwettqu l-firda; Hu jibgħathom lura mill-artal sabiex l-ewwel imorru jitħabbu ma' ħuthom: Alla jtaffi l-għadab tiegħu bit-talb ta' min tassew irid il-paċi. L-offerta li l-aktar togħġob hi l-paċi tagħna, l-għaqda tagħna mal-oħrajn, ix-xirka fil-Missier, fl-Iben u fl-Ispirtu s-Santu tal-ġemgħa kollha tal-Insara.[3]

VI. Iddaħħalniex fit-tiġrib

2846 Din it-talba toħodna għall-għerq tat-talba ta' qabel, għax dnubietna huma l-frott tal-kunsens li nagħtu lit-tiġrib, lit-tentazzjoni. Nitolbu lil Missierna tas-sema biex ma "jdaħħalniex" fit-tiġrib. Diffiċli ħafna tittraduċi b'kelma waħda l-kelma Griega, li tfisser "tħalliniex nidħlu fit-tiġrib",[4] "tħalliniex naqgħu fit-tiġrib". "Alla ma jistax jiġġarrab jiġġarrab għall-ħażen, u lanqas ma hu se jġarrab lil ħadd" *(Ġak 1,13)*, anzi jrid jeħlisna mit-tiġrib. Aħna nitolbuh biex ma jħalliniex naqbdu t-triq li twassal għad-dnub. Aħna impenjati fil-ġlieda bejn "il-ġisem u l-ispirtu". B'din it-talba nitolbu l-għajnuna tal-Ispirtu għad-dixxerniment u għall-qawwa, ħa nagħrfu nagħżlu bejn it-tajjeb u l-ħażin u jkollna l-qawwa nżommu ruħna 'l bogħod minn dak li hu ħażin.

2847 L-Ispirtu s-Santu jgħinna *nagħrfu d-differenza* li hemm bejn il-prova, meħtieġa għat-tkabbir tal-bniedem interjuri[5] sabiex ikollna "virtù li tkun għaddiet mill-prova" *(Rum 5,3-5)*, u t-tentazzjoni, li twassal għad-dnub u għall-mewt. Irridu wkoll nagħrfu nagħżlu bejn li "nkunu mġarrbin" u li "naċċettaw" it-tiġrib. Fl-aħħar nett, il-kapaċità li nagħrfu nikxfu l-gidba tat-tiġrib: li turi l-ħaġa bħala "tajba, togħġob lill-għajnejn, tħajjar" (Ġen 3,6), meta fil-fatt il-frott tagħha hu l-mewt.

> Alla ma jridx iġegħelna nagħmlu t-tajjeb, iridna ħielsa... Xi drabi t-tiġrib jiswa. Ħlief Alla, ħadd ma jaf xi rċeviet ruħna mingħand Alla, lanqas aħna stess ma nafuh dan. Iżda t-tiġrib jurih biex jgħallimna nagħrfu lilna nfusna u hekk nintebħu bil-miżerja tagħna u jġegħelna nroddu ħajr lil Alla għall-ġid li t-tiġrib uriena.[6]

2848 "Iddaħħalniex fit-tiġrib" titlob *deċiżjoni mill-qalb*. "Fejn hemm it-teżor tiegħek hemm tinsab qalbek ukoll... Ma nistgħux naqdu lil Alla u l-flus" *(Mt 6,21.24)*. "Jekk ngħixu fl-Ispirtu, ħalli nimxu bl-Ispirtu" *(Gal 5,25)*. Jekk aħna nilqgħu l-Ispirtu s-Santu, il-Missier jagħtina l-qawwa.

---

[1] Ara Mt 18,21-22; Lq 17,3-4.
[2] Ara 1 Ġw 3,19-24.
[3] San Ċiprijan, *De oratione dominica,* 23 PL 4, 535C-536A.
[4] Ara Mt 26,41.
[5] Lq 8,13-15; Atti 14,22; 2 Tim 3,12.
[6] Oriġene, *De oratione,* 29.

"Sa issa ebda tiġrib ma laħaqkom li bniedem ma jiflaħx għalih. Alla hu fidil u ma jħallikomx tiġġarrbu aktar milli tifilħu: jaħseb li mat-tiġrib jagħtikom il-qawwa u l-għajnuna biex tkunu tifilħu għalih" *(1 Kor 10,13)*.

2849 Din it-taqbida u din ir-rebħa huma possibbli biss fit-talb. Hu permezz tat-talb tiegħu li Ġesù rebaħ lix-xitan sa mill-bidu[1] kif ukoll waqt l-aħħar taqbida.[2] Hu minħabba t-taqbida u l-agunija tiegħu li Kristu f'din it-talba jgħaqqadna mal-Missier tagħna. Is-*sahra* tal-qalb hi msemmija b'insistenza f'rabta ma' dik tiegħu.[3] Is-sahra hi "l-għassa jew il-ħarsien tal-qalb" u Ġesù jitlob lill-Missier biex "iħarisna f'ismu" *(Ġw 17,11).* L-Ispirtu s-Santu jfittex li jkebbes fina bla waqfien din is-sahra.[4] Din it-talba takkwista s-sens drammatiku kollu tagħha f'din id-dinja; hi talba għall-*perseveranza aħħarija.* "Arani ġej bħal ħalliel! Hieni min jishar!" *(Apok 16,15)*.

VII. Eħlisna mid-deni

2850 L-aħħar talba tal-Missierna tinsab ukoll fit-talba ta' Ġesù: "Ma nitolbokx li twarrabhom mid-dinja, imma li tħarishom mill-Ħażin" *(Ġw 17,15)*. It-talba hi għalina, għal kull wieħed minna personalment, imma hu dejjem "aħna" li nitolbu f'għaqda mal-Knisja kollha, għall-ħelsien tal-ġens kollu tal-bnedmin. It-Talba tal-Mulej ma tieqaf qatt tiftħilna qalbna għad-dimensjonijiet tal-pjan tas-salvazzjoni. L-interdipendenza tagħna fid-dramm tad-dnub u tal-mewt hi mibdula f'solidarjetà fil-Ġisem ta' Kristu, fix-"xirka tal-qaddisin".[5]

2851 F'din it-talba d-deni mhuwiex xi ħaġa astratta, imma hu persuna, ix-Xitan, il-Ħażin, l-anġlu li ħadha kontra Alla. Ix-xitan, id-demonju ("dja-bolos") hu dak li "jeħodha kontra l-pjan ta' Alla, l-"opra ta' salvazzjoni" li seħħet fi Kristu.

2852 "Qattiel sa mill-bidu, giddieb u missier il-gideb" *(Ġw 8,44)*, "ix-Xitan, il-qarrieq tad-dinja kollha" *(Apok 12,9)* daħħal id-dnub u l-mewt fid-dinja, u b'rebħa sħiħa fuqu l-ħolqien kollu jiġi "meħlus mid-dnub u l-mewt".[6] "Aħna nafu li kull min hu mwieled minn Alla ma jidnibx, imma l-Iben ta' Alla jħarsu mid-dnub, u l-Ħażin ma jmissux b'idejh. Nafu li aħna ġejjin minn Alla u li d-dinja kollha qiegħda taħt idejn il-ħażin" *(1 Ġw 5,18-19)*:

> Il-Mulej li neħħiliek id-dnub tiegħek u ħafirlek ħtijietek, iħarsek ukoll u jeħilsek mill-qerq tax-xitan li jġarrbek, biex l-għadu li mdorri joħloq il-ħtija

---

[1] Ara Mt 4,1-11.
[2] Ara Mt 26,36-44.
[3] Ara Mt 13,9.23.33-37; 14,38; Lq 12,35-40.
[4] Ara 1 Kor 16,13; Kol 4,2; 1 Tess 5,6; 1 Piet 5,8.
[5] Ara Ġwanni Pawlu II, eżortazzjoni appostolika *Reconciliatio et poenitentia*, 16.
[6] Missal Ruman, Talba Ewkaristika IV.

ma jeħdokx għal għarrieda. Min jafda f'Alla ma jibżax mix-Xitan. "Jekk Alla magħna, min jista' jkun kontra tagħna?"*(Rum 8,31)*[1]

2853 Ir-rebħa fuq "il-prinċep ta' din id-dinja" nkisbet darba għal dejjem fis-siegħa li fiha Ġesù ta lilu nnifsu għall-mewt biex jagħti l-ħajja lilna. Imbagħad iseħħ il-ġudizzju ta' din id-dinja, u "l-prinċep ta' din id-dinja" *(Ġw 14,10)* "jitkeċċa 'l barra" *(Ġw 12,31; Apok 12,11)*. "Jitlaq wara l-Mara",[2] iżda ma għandux setgħa fuqha: Eva l-ġdida, "mimlija bil-grazzja" tal-Ispirtu s-Santu, hi ħielsa minn kull dnub u mit-taħsir tal-mewt (l-Imnissla bla Tebgħa u Mtellgħa s-Sema bir-ruħ u l-ġisem, l-Imqaddsa Omm Alla, Marija, dejjem Verġni). "U d-dragun imtela bil-korla għall-Mara u mar biex jagħmel gwerra mal-bqija ta' nisilha" *(Apok 12,17)*. Hu għalhekk li l-Ispirtu u l-Knisja jitolbu: "Ejja, Mulej Ġesù!" *(Apok 22,17.20)*, għax il-miġja tiegħu teħlisna mill-Ħażin.

2854 Meta nitolbu l-ħelsien mill-Ħażin, nitolbu wkoll li nkunu meħlusa minn kull deni tal-imgħoddi u tal-ġejjieni, deni li ġej minn dak li jħajjar għalih. Iżda f'din l-aħħar talba, il-Knisja tippreżenta lill-Missier it-tiġrib kollu tad-dinja. Mal-ħelsien mill-ħażin li jġarrab il-ġens kollu tal-bnedmin, il-Knisja titlob id-don għażiż tal-paċi u l-grazzja li toqgħod dejjem tistenna sal-aħħar it-tieni miġja ta' Kristu. Hija u titlob b'dan il-mod, il-Knisja tgħix minn qabel, fl-umiltà tal-fidi, it-tiġdid ta' kollox u ta' kulħadd f'dak li għandu f'idejh "l-imfietaħ tal-Mewt u ta' Post il-Mejtin, li hu, li kien, li għad irid jiġi, dak li jista' kollox":[3]

Eħlisna, nitolbuk, Mulej, minn kull deni; agħtina fit-tjieba u l-ħniena tiegħek, il-paċi fi żmienna, biex inkunu ħielsa minn kull dnub, u mħarsa minn kull inkwiet, aħna u nistennew u nittamaw l-hena u l-miġja tas-Salvatur tagħna Ġesù Kristu.[4]

ID-DOSSOLOĠIJA TAL-AĦĦAR

2855 Id-dossoloġija tal-aħħar: "Għax tiegħek hi s-saltna, il-qawwa u l-glorja għal dejjem", ittenni l-ewwel tliet talbiet tal-Missierna: il-glorifikazzjoni tal-Isem tiegħu, il-miġja tas-Saltna tiegħu, u l-qawwa tar-Rieda tiegħu għas-salvazzjoni. Iżda dawn l-ewwel tliet talbiet fid-dossoloġija qed jiġu mtennija f'sura ta' adorazzjoni u radd il-ħajr kif isir fil-liturġija tas-sema.[5] Il-prinċep ta' din id-dinja b'mod qarrieq kien attribwixxa lilu nnifsu dawn it-tliet titli tas-saltna, tal-qawwa u tal-glorja;[6] Kristu l-Mulej reġa' tahom lura lill-Missier tiegħu u tagħna sa dak il-jum li fih jafdalu s-Saltna meta l-misteru tas-salvazzjoni jkun laħaq il-milja sħiħa tiegħu u Alla jkun kollox f'kulħadd.[7]

---

[1] San Ambroġ, *De sacramentis*, 5, 30: PL 16, 454AB.
[2] Ara Apok 12, 13-16.
[3] Apok 1,8 ara 1,4.
[4] Missal Ruman, Emboliżmu.
[5] Ara Apok 1,6; 4,11; 5,13.
[6] Ara Lq 4,5-6.
[7] Ara 1 Kor 15,25-28.

2856 "Imbagħad, meta ttemm it-talba, tgħid *Ammen* u b'dan l-Ammen li jfisser "Hekk ikun"[1] int twettaq it-talba li għallimna l-Mulej".[2]

Fil-qosor

2857 *Fil-"Missierna" l-ewwel tliet talbiet huma dwar il-Glorja tal-Missier, it-Tqaddis ta' Ismu, u l-Miġja ta' Saltnatu u s-Sħuħija tar-Rieda tiegħu. L-erba' talbiet l-oħra juru xewqatna: talbiet għall-manteniment ta' ħajjitna u għall-fejqan mid-dnub; u huma marbutin mat-taqbida tagħna għar-rebħa tat-tajjeb fuq il-ħażin.*

2858 *Meta nitolbu: "Jitqaddes ismek" aħna nidħlu fil-pjan ta' Alla: it-tqaddis ta' Ismu – rivelat lil Mosè, imbagħad f'Ġesù – minna u fina, f'kull ġens u f'kull bniedem.*

2859 *Fit-tieni talba l-Knisja tħares l-aktar lejn it-tieni miġja ta' Kristu, lejn il-miġja fl-aħħar taż-żmien tas-Saltna ta' Alla. Titlob ukoll għall-kobor tas-Saltna ta' Alla fl-"illum" ta' ħajjitna.*

2860 *Fit-tielet talba nitolbu biex Alla jgħaqqad ir-rieda tagħna ma' dik ta' Ibnu biex iseħħ il-pjan tas-salvazzjoni fil-ħajja tad-dinja.*

2861 *Fir-raba' talba ngħidu: "Agħtina" biex, f'għaqda ma' ħutna kollha, nuru l-fiduċja tagħna fil-Missier tagħna tas-sema. "Ħobżna" hu l-ikel ta' din l-art li neħtieġu biex ngħixu, u jfisser ukoll il-Ħobż tal-ħajja: il-kelma ta' Alla u l-ġisem ta' Kristu. Nirċevuh fl-"Illum" ta' Alla, bħala l-ikel li ma nistgħux ngħaddu mingħajru (meħtieġ fuq li meħtieġ), l-ikel tal-Ikla tas-Saltna, li l-Ewkaristija ddewwaqna minn qabel.*

2862 *Il-ħames talba hi dwar in-nuqqasijiet tagħna u nitolbu l-maħfra tagħhom mill-ħniena ta' Alla, li ma tidħolx f'qalbna jekk aħna ma nkunux għarafna naħfru lill-għedewwa tagħna, fuq l-eżempju u bl-għajnuna ta' Kristu.*

2863 *Meta ngħidu "Iddaħħalniex fit-tiġrib" inkunu qegħdin nitolbu 'l Alla biex ma jħalliniex naqbdu t-triq tad-dnub. B'din it-talba nitolbu l-Ispirtu jagħtina l-grazzja li nagħrfu t-tajjeb mill-ħażin, u l-qawwa biex nagħmlu t-tajjeb. Nitolbu wkoll li qalbna tishar dejjem fuq l-imġiba kollha tagħna u li niksbu l-perseveranza tal-aħħar.*

2864 *Fl-aħħar talba "Eħlisna mid-deni" n-Nisrani, flimkien mal-Knisja, jitlob 'l Alla li jurina r-rebħa, li Kristu ġa kiseb fuq "il-prinċep ta' din id-dinja", ix-xitan, l-anġlu li personalment jeħodha kontra Alla u l-pjan tiegħu ta' salvazzjoni.*

2865 *Bl-"Ammen" tal-għeluq, aħna nesprimu l-"*fiat*" tagħna għas-seba' talbiet, jiġifieri "Hekk ikun".*

[1] Ara Lq 1,38.
[2] San Ċirillu ta' Ġerusalemm, *Catecheses mystagogicae*, 5, 18: PG 33, 1124A.

WERREJ

WERREJ TAR-REFERENZI

Fit-tieni kolonna jidhru n-numri tal-katekiżmu. L-asterisk ifisser li l-passi mill-Iskrittura, mid-dokumenti tal-Konċilju, jew mill-Kodiċi, mhumiex ċitati letteralment (Prologu n.19)

L-ISKRITTURA MQADDSA

IT-TESTMENT IL-QADIM

Ġenesi (Ġen)

1	1-2, 4	337
1	1	268*, 279, 280, 290
1	2-3	292*
1	2	243*, 703*, 1218*
1	3	298*
1	4	299
1	10	299
1	12	299
1	14	347*
1	18	299
1	21	299
1	26-29	2402*
1	26-28	307*
1	26-27	1602*
1	26	36*, 225, 299*, 343*, 2501, 2809
1	27	355, 383, 1064, 1607*, 1652, 2331, 2427*
1	28-31	2415*
1	28	372, 373, 1604, 1607*, 1652, 2331, 2427*
1	31	299, 1604*
2	1-3	345
2	2	314*, 2184
2	7	362, 369*, 703*
2	8	378*
2	15	378
2	17	376*, 396, 396, 400*, 1006*, 1008*
2	18-25	1605
2	18	371, 1652
2	19-20	371, 2417*
2	22	369*, 1607*
2	23	371
2	24	372, 1627*, 1644*, 2335
2	25	376*
3		390*, 2795*
3	1-11	397*
3	3	1008*
3	4-5	391*
3	5	392, 398*, 399*, 1850
3	6	2541, 2847
3	7	400*
3	8-10	29*
3	9-10	399*
3	9	410*, 2568
3	11-13	400*
3	11	2515
3	12	1607*
3	13	1736, 2568
3	14-19	2427*
3	15	70*, 410*, 489*
3	16-19	1607*
3	16	376*, 400*, 1609
3	16b	1607*
3	17-19	378*
3	17	400*
3	19	376*, 400, 400*, 1008*, 1609
3	20	489*
3	21	1608*
3	24	332*
4	1-2	2335*
4	3-15	401*
4	3-7	2538*
4	4	2569*
4	8-12	2259*
4	10-11	2259
4	10	1736*, 1867*, 2268*
4	26	2569*
5	1-2	2331
5	1	2335*
5	24	2569
6	3	990*
6	5	401*
6	9	2569
6	12	401*
8	8-12	701*
8	20-9,17	2569*
9	1-4	2417*
9	5-6	2260
9	8-16	2569*
9	9	56*
9	16	71*
10	5	56
10	20-31	56*
11	4-6	57*

12	1-4	145*
12	1	59
12	2	762*, 1669*
12	3	706*, 2676
12	3 LXX	59
12	4	2570
13	8	500*
14	16	500*
14	18	58*, 1333, 1544
15	2-3	2570*
15	2	2374
15	5-6	762*
15	5	146*, 288*
15	6	146*, 2571*
17	1-2	2571*
17	4-8	1819*
17	5	59
18	1-15	706*, 2571*
18	10-14	489*
18	14	148*, 276
18	16-33	2571*
18	20	1867*
19		332*
19	1-29	2357*
19	13	1867*
21	1-2	489*
21	17	332*
22	1-18	1819*
22	8	2572
22	11	332*
22	17-19	706*
23	4	145*
25-26		2335*
28	10-22	2573*
29	15	500*
30	1	2374
32	25-31	2573*
38	18	1295*
41	42	1295*
45	8	312
49	24	269
50	20	312

Eżodu (Eż)

3	1-10	2575*
3	5-6	208*
3	5	2777
3	6	205, 207
3	7-10	1867*
3	13-15	205
3	14	4469, 2666*, 2810*
4	22	238, 441*
12	3-14	608
13	3	1363*
13	12-13	529*
13	22	659*
15	1	2810
15	26	1502
16	19-21	2837*
16	19	2836*
17	1-6	694*
17	2-7	2119*
17	8-13	2577*
19-20		708*
19		751*, 2060*
19	5-6	709, 762*, 2810*
19	6	63*, 1539
19	16-25	2085*
20	1-17	2056*
20	2-5	2083
20	2	2061
20	7	2141
20	8-10	2167
20	11	2169
20	12	2196, 2200, 2214*
20	13	2257
20	14	2330
20	15	2400
20	16	2463, 2504
20	17	1456*, 2513, 2533
22	20-22	1867*
23	7	2261
23	12	2172
23	20-23	332*
24		2060*
24	7	2060
24	8	613*
24	15-18	697*, 2085*
25	10-22	21309
25	16	2058, 2058
25	22	433*
29	1-30	1539*
29	7	436*
30	22-32	695*
31	15	2168, 2189
31	16	2171*
31	17	2172
31	18	700, 2056, 2058,
32		210*
32	1-34, 9	2577*
32	15	2058
33	9-10	697*
33	11	2576
33	12-17	210*
33	18-19	210
33	19-23	2583*, 2666*
34	5-6	210
34	6	214, 231, 2577*
34	7	211
34	9	210*
34	28	2056
34	29	2058
40	1-2	2058
40	36-38	697*

Levitiku (Lev)

8		1539*
8	12	436*

16	2	433*
16	15-16	433*, 613*
17	14	2260*
18	7-20	2388*
19	2	2811
19	13	2434*
19	15	1807
19	18	2055*
20	26	2813
26	12	2550

Numri (Num)

1	48-53	1539*
7	89	433*
11	24-25	1541*
12	3	2576
12	7-8	2576
12	13-14	2577*
21	4-9	2130*
24	17-19	528*
24	17	528*
28	9	582*

Dewteronomju (Dewt)

1-11		708*
4	13	2056
4	15-16	2129
4	19	57*
4	37	218*
5	2	2060
5	4	2059
5	6-22	2056*
5	6-9	2083*
5	6	431, 2061, 2133
5	11	2141
5	12-15	2167*
5	12	2189
5	15	2057, 2170
5	16	2196*, 2200, 2247
5	17	2330
5	19	2400, 2450
5	21	2533
5	22	2056, 2058
6	4-5	201, 459*, 2083, 2093*
6	4	228
6	5	368*, 2055*
6	13-14	2084
6	13	2096, 2150
6	16	2119
7	6	762*
7	8	218*
7	9	215*
8	3	1334*, 2835
10	4	2056
10	15	218*
11	14	1293*
14	1	441*
15	11	2449
18	10	2116*
24	1	1610*
24	14-15	1867*, 24099, 2434*
25	13-16	2409*
28	10	63
29-30		708*
29	3	368*
30	14	2057
30	15-20	1696*
31	9	2056*
31	24	2056*
32	6	238*
32	8	57*, 441*
32	34	1295*
32	39	304*

Ġożwè (Ġoż)

3	10	2112
13	33	1539*

Mħallfin (Mħal)

6	11-24	332*
13		332*
13	18	206*

1 Samwel (1 Sam)

1		489*
1	9-18	2578*
3	9-10	2578
9	16	436*
10	1	436*
12	23	2578
16	1	436*
16	12-13	436*
16	13	695*
28	19	633*

II Samwel (2 Sam)

7		709*
7	14	238*, 441*
7	18-29	2579*
7	28	215
12	1	2538*
12	4	2538*
12	7-15	1736*

I Slaten (1 Slat)

1	39	436*
6	23-28	2130*
7	23-26	2130*
8	10-61	2580*
8	10-12	697*
17	7-24	2583*
18	20-39	2583*
18	26-29	2766*
18	38-39	696*
18	39	2582*
19	1-14	2583*

19	5	332*
19	16	436*
21	1-29	2538*
21	8	1295*

II Slaten (2 Slat)

2	9	2684*
7	28	2465*

I Kronaki (1 Kron)

17	13	441*

II Kronaki (2 Kron)

36	21	2172*

Esdra (Esd)

9	6-15	2585*

Neħemija (Neħ)

1	4-11	2585*
13	15-22	2172*

Tobit (Tob)

1	16-18	2300*
2	12-18 vulg.	312*
3	11-16	2585*
4	3-4	2214*
4	5-11	2447*
4	15	1789*
8	4-9	2361
8	6	360*
12	8	1434*
12	12	336*
13	2	269*

Ġuditta (Ġud)

9	2-14	2585*

Ester (Est)

4	17b	269*

II Makkabin (2 Mak)

6	30	363*
7	9	992
7	14	992
7	22-23	297
7	28	297
7	29	992*
10	29-30	333*
11	8	333*
12	45	958
12	46	1032

Ġobb

1	5	1032*
1	6	441*
10	8-12	2270*
12	10	2318
33	23-24	336*
36	26	223
38	7	332*
42	2	275
42	3	299*

Salmi

2	1-2	600*
2	2	436*
2	6-7	745*
2	7-8	2606
2	7	441*, 653*, 2836
6	3	1502*
6	6	633*
8		2809*
8	2	300, 2566
8	3	559*
8	6	2566, 2809
8	11	2160
16	9-10	627*
19	2-5	299*
19	2	326*
22		304*
22	1	603
22	2	2605*
22	10-11	22709
22	15	112*
22	27	716*
23	5	1293*
24	6	2582
24	7-10	559
24	8-10	269
24	9-10	2628
27	8	2730
27	10	239*
29	2	2143*
32		304*
32	5	1502*
33	6	292*, 703*
34	3	716*
34	8	336*
35		304*
38		1502*
38	5	1502*
39	9	1502*
39	12	1502*
40	2	2657
40	5	150*
40	7-9 LXX	462
40	7	2824
42	3	2112
42	8	2803
50	3	1039
51	6	431*, 1850
51	12	298*, 431*
51	19	1428, 2100
55	23	322*
56	5	990*
68	6	238*

69	10	584
79	9	431*
82	6	441*
84	3	1770
85	11	214*
85	12	2795*
88		709*
88	11-13	633*
89	49	633*
91	10-13	336*
95	1-6	2628*
95	7-8	2659
95	7	1165*
95	9	2119*
95	10	539*
96	2	2143*
102	27-28	212
103		304*
103	20	329
104		288*
104	13-15	1333*
104	15	1293*
104	24	295
104	27	2828
104	30	292*, 703*
105	3	30
106	23	2577
107	20	1502*
110	1	659*
110	4	1537*
111	9	2807*
113	1-2	2143*
115	3	268, 303
115	4-5	2112
115	8	2112
115	15	216*, 287
115	16	326*, 326*
116	12	224
116	13	1330*
116	17	1330*
117	24	2173
118	14	1808
118	22	587*, 756*
118	26	559
118	30	2465*
118	142	2465*
119	90	2465
119	105	141
119	160	215
121	2	1605*
124	8	287
130	2-3	370*
130	14	2559
131	2	239*
134	3	287
135	6	269
138		304*
138	2	214
139	15	2270
143	10	1831
145	3	300
145	9	295, 342*
146	3-4	150*

Proverbji (Prov)

1	8	2214*
6	20-22	2216
8	1-9, 6	721*
8	6	2465*
8	22-31	288*
13	1	2216
14	15	1806
17	6	2219
18	5	2476*
19	9	2476*
19	21	303
21	1	269*
25	9-10	2489*

Koħelet (Koħ)

3	20-21	703*
12	1	1007
12	7	1007

Għanja tal-Għanjiet (Għan)

1	7	2709
3	1-4	2709*
8	6-7	1611
8	6	1040*, 1295*

Għerf

1	13	413, 1008*
2	23-24	1008*
2	24-25	2538*
2	24	391*, 413
4	8	1308
7	17-21	216*, 283
7	18	2501
7	25-26	2500
7	29-30	2500
8	1	302
8	2	2500
8	7	1805
9	9	295*
10	5	57*
11	20	299
11	21	269
11	23	269
11	24-26	301
11	24	373
13	1-15,19	2112*
13	1-9	32*, 216*
13	1	1147*
13	3	2129, 2500
13	5	41, 2500
14	12	2534*

15 5 2520
16 5-14 2130*
18 13 441*

Bin Sirak (Sir)
1 22 2339*
3 2-6 2218
3 12 2218
3 16 2218
5 2 1809
5 9 2536
7 27-28 2215
11 14 304*
15 14 1730, 1743
17 22 2447*
18 30 1809
21 28 2477*
24 721*
27 16 2489*
30 1-2 2223
36 11 441*
37 27-31 1809*
43 27-28 2129
43 28 300*
48 1 696
50 20 433*

Isaija (Is)
1 2-4 762*
1 6 1293*
1 10-20 2100*
1 16-17 1430*
1 17 1435*
1 24 269
2 2-5 762*
2 2-4 64*
2 4 2317
5 1-7 755*
6-12 712*
6 1 1137
6 2-3 1138*
6 3 2809*
6 5 208, 2584*
6 6 332*
6 8 2584*
6 11 2584*
7 14 497
9 5 2305
10 5-15 304*
11 1-9 672*
11 1-2 712, 1831*
11 2 436*, 536*, 1286*
12 3 2561*
29 11 1295*
29 13 368*
32 17 2304*
33 24 1502*
38 1502*
40 1-3 719*
40 6 990*
40 11 754*
42 1-9 713*
42 1 536*, 555*
42 3 580
42 6 580
43 1-7 218*
43 1 287*, 2158*, 2167*
43 19 711
44 6 198, 212*
44 9-20 2112*
44 24 288*
45 5-7 304*
45 8 2795*
45 15 206
45 22-24 201
49 1-6 713*
49 5-6 64*
49 13 716*
49 14-15 219*, 370*
49 15 239*
50 4-10 713*
50 4 141*
51 1 2561*
52,13-53,12 713*
53 1 591*
53 4-6 1505*
53 4 517*, 1505*
53 7-8 601-
53 7 608
53 8 627
53 10-12 440*, 615
53 10 623*
53 11-12 601-
53 11 64*, 579*, 601, 623, 1502-
53 12 536*, 608*
54 1611*
54 8 220
54 10 220
55 1 694*, 2121*
55 3 762*
58 6-7 2447*
61 1-2 714*
61 1 436*, 695*, 716*, 1286*
61 6 1539*
62 1611*
62 4-5 219*
65 16 1063
66 13 239*, 370*

Ġeremija (Ġer)
1 5 2270
1 6 2584*
2-3 1611*
2 762*
2 13 2561
3 4-19 370*

3	19-4, la	2795*
3	19	441*
5	7	2380*
7	9	2056*
10	1-16	2112*
11	19	608*
13	27	2380*
15	15-18	2584*
17	5-6	150*
20	7-18	2584*
27	5	269*
29	8	2116*
31		1611*
31	3	220
31	31-34	64*, 715*, 762*, 1965*
31	33	368, 580, 2713*
31	35-37	346*
32	10	1295*
32	17	269*
33	19-26	288*, 346*

Lamentazzjonijiet (Lam)

5	21	1432

Baruk (Bar)

6		2112*

Eżekjel (Eżek)

1	26-28	1137*
9	4-6	1296*
11	19	715*
14	14	58
16		219*
16		1611*
18	5-9	2056*
20		2811*
20	39	2812*
23		1611*
32	17-32	633*
34	11-31	754*
36		64*, 2811*
36	20-22	2814
36	20-21	2812*
36	25-28	715*
36	25-27	1287*
36	26-27	1432*
36	26	368*
37	1-14	715*
37	10	703*

Danjel (Dan)

3	57-58	2416*
7	10	678*
7	13	440*
7	14	664
10	9-12	330*
12	1-13	992*
12	2	998*
14	1-30	2112*

Ħosegħa (Ħos)

1-3		1611*
1		762*
2		218*
2	1	441*
2	7	2380*
2	21-22	2787*
4	2	2056*
6	1-6	2787*
6	2	627*
6	6	589*, 2100*
10	9	208
11		219*
11	1-4	370*
11	1	219, 441*, 530*

Ġoel

2	12-13	1430*
3-4		678*
3	1-5	715*
3	1-2	1287*

Għamos (Għam)

5	21-25	2100*
5	24	1435*
7	2	2584*
7	5	2584*
8	4-10	2269*
8	4-6	2409*
8	6	2449
8	11	2835

Ġona

1	3	29*
2	1	627*
2	3-10	2585*

Mikea (Mik)

2	2	2534*
4	1-4	762*

Sofonija (Sof)

2	3	64*, 711*, 716*
3	14	722*, 2676
3	17a	2676
3	17b	2676*

Żakkarija (Żak)

1	12	336*
2	14	722*
2	17	2143*
4	14	436*
6	13	436*
9	9	559
12	10	1432*, 2561*
13	1	2561*

14	8	694*

Malakija (Mal)

1	11	1330*, 1350*, 2643*
2	6	217
2	7-9	1540*
2	10	238*
2	13-17	1611*
3	19	678*

IT-TESTMENT IL-ĠDID

Evanġelju ta' San Mattew (Mt)

1	16	437
1	18-25	497*
1	20	333*, 486*, 497
1	21	430, 437, 452, 1507*, 1846, 2666*, 2812*
1	23	497, 744
2	1-12	486*
2	1	528
2	2	439*, 528
2	4-6	528*
2	11	724*
2	13-18	530*
2	13	333*
2	15	530*
2	19	333*
3	3	523*
3	7-12	678*
3	7	535*
3	13-17	535, 1286*
3	13	1223*
3	14-15	608*
3	15	536, 1224
3	16-17	1224
3	16	536
3	16 par.	701*
3	17	444*, 713*
4	1-11	394*, 2849*
4	4	2835
4	10	2083, 2135
4	11	333*
4	17	1720*, 1989
4	19	878*
4	21	878*
4	24	1503*
5-7		2763*
5-6		764*
5	1	581*
5	3-10	1716
5	3	544, 2546
5	8	1720, 2518
5	9	2305, 2330
5	11-12	520*
5	13-16	782*, 2821*
5	14	1243
5	16	326
5	17-19	577, 592*, 1967*
5	17	2053*
5	20	2054
5	21-22	2054, 2257
5	21	2262, 2302
5	22-39	2262*
5	22	678*, 1034*, 2302
5	23-24	2608*, 2792*, 2841*, 2845*
5	24	1424
5	27-28	2330, 2336, 2380*
5	28	1456*, 2513, 2528
5	29-30	226*
5	29	1034*
5	31-32	2382*
5	32	2380*
5	33-34	581, 2141, 2153
5	33	592*, 2463
5	37	2153, 2338*, 2466
5	42	2443
5	43-44	1933*, 2844*
5	44-45	2303, 2608*
5	44	1825, 1968*, 2262*
5	45	2828
5	46-47	2054*
5	47	1693
5	48	443*, 1968*, 2013, 2842
6		1693*
6	1-18	1434*
6	1-6	1430*, 1969*
6	2-4	1753*, 2447*
6	2	1063*
6	5	1063*
6	6	2608, 2655, 2691*
6	7	2608*, 2668, 2766*
6	8	443*, 2736*
6	9-13	1969, 2759, 2759*
6	9	268*, 443
6	10	2632*
6	11	1165*, 2659*
6	12	2845
6	14-16	2792*
6	14-15	2608*, 2841*
6	16-18	1430*
6	16	1063*
6	18	575*
6	21	368*, 2533, 2551, 2604*, 2608*, 2729*, 2848
6	24	2113, 2424, 2729*, 2821*, 2848
6	25-34	2547*, 2830*
6	25	2608*
6	26-34	322*
6	26	2416*

6	31-33	305
6	32	270*
6	33	1942, 2604*, 2608*, 2632*
6	34	2659*, 2836*
7	1-5	678*
7	7-11	2609*
7	12-13	2821*
7	12	1789, 1970
7	13-14	1036, 1970*, 2609*
7	13	1696
7	15	2285*
7	20	2005
7	21-27	1970*
7	21	443*, 1821*, 2611, 2826
7	28-29	581
8	2	448*
8	4	586*
8	8	1386*
8	10	2610
8	11	543*
8	17	517, 1505
8	20	2444*
8	26	2610
9	12	581*
9	13	589*, 2100
9	27	439*, 2616
9	38	2611*
10	5-7	543*
10	8	1509, 2121, 2443
10	10	2122
10	16	764*
10	19-20	728*
10	22	161, 1821*
10	25	765*
10	28	363*, 1034*
10	29-31	305*
10	32-33	1816
10	32	14*, 2145*
10	37	2232
10	38	1506*
10	40	858
11	5	549*, 2443
11	6	548
11	13-14	719*
11	13	523*
11	20-24	678*
11	25-27	2603*, 2779
11	25-26	2701*
11	25	153*, 544*, 2785
11	27	151*, 240, 443*, 473*
11	28	1658
11	29-30	1615*
11	29	459
12	5	581*, 582*, 2173*
12	6	586*, 590
12	7	2100

12	12	342
12	18-21	713*
12	23	439*
12	24	574*, 635*
12	26	550*
12	28	550
12	30	590
12	31	1031
12	32	679*, 1864*
12	36	590*
12	37	590*
12	40	627*, 994
12	41-42	590, 678*
12	49	764*, 2233
13	3-23	1727*
13	3-9	546*
13	10-17	787*
13	10-15	546*
13	11	546
13	22	29*
13	24-30	827*
13	41-42	1034
13	41	333*
13	42	1034*
13	44-45	546*
13	50	1034*
13	52	1117*
13	55	495*, 500
14	13-21	1335*
14	19	1329*
14	30	448*
15	3-7	579*
15	18-19	1968*
15	19	1853, 2517
15	22	439*, 448*
15	28	2610
15	32-39	1335*
15	36	1329*
16-18		1969*
16	16-23	440*
16	16	424, 442
16	17	153, 442
16	18-19	881*
16	18	424*, 442*, 552, 586*, 869*
16	19	553, 1444
16	21-23	540*, 607*
16	21	554
16	22-23	554*
16	24-26	736*
16	24	226*, 618, 2029
16	25-26	363*
16	25	2232*
16	26	1021*
17	1-8 par.	554*
17	5	444*
17	10-13	718
17	23	554*
17	24-27	586*

18	3-4	526*
18	3	2785
18	6	2285
18	10	329, 336*
18	14	605, 2822*
18	16	2472*
18	18	553*, 1444*
18	20	1088, 1373
18	21-22	982*, 2227*, 2845*
18	23-35	2843*
19	1-12	2364*
19	3-12	1620*
19	3-9	2382*
19	4	1652
19	6-12	2053*
19	6	796, 1605, 1614, 1644, 2336*, 2380*
19	7-9	2382*
19	8	1610*, 1614*
19	10	1615*
19	11	1615*
19	12	922, 1579, 1618
19	16-19	2052
19	16-17	2075
19	18	2400
19	21	2053, 2053*
19	23-29	2053*
19	23-24	226*
19	26	276, 308*, 1058
19	28	765*
20	19	572
20	26	2235
20	28	440, 601*, 605, 622, 786
20	30	439*
21	1-11	559*
21	9	439*
21	13	584*
21	15-16	559*
21	15	439*
21	18	544*
21	22	2610
21	28-32	546*
21	32	535*
21	33-43 par.	755*
21	34-36	443*
21	37-38	443*
21	42 par.	756*
22	1-14	546*, 796*
22	21	2242
22	23-34	575*
22	23-24	581*
22	34-36	581*
22	36	2055
22	37-40	2055
22	37	2083
22	40	1824*
22	41-46	439*, 447*
23	9	2367*
23	12	526*
23	16-22	2111*
23	21	586*
23	37a	558*
23	37b	558
23	39	674
24	1-2	585*
24	3	585*
24	12	675*
24	13	161
24	31	333*
24	36	443*
24	44	673*
25	1-13	796*
25	1	672*
25	6	1618*
25	13	672*
25	14-30	546*, 1936*
25	21	1029*, 1720*, 2683*
25	23	1029*, 1720*
25	31-46	544*, 1033*, 1373, 2447*, 2831*
25	31-36	2443*
25	31	331, 671*m 679*m 1038
25	32	1038
25	36	1503
25	40	678, 1397*, 1825*, 1932, 2449*
25	41	1034
25	45	598*, 1825*, 2463
25	46	1038
26	17-29	1339*
26	20	610*
26	26	1328, 1329*
26	28	545, 610, 613, 1365, 1846, 2839*
26	29	1403
26	31	764*
26	36-44	2849*
26	38	363*
26	39	536*, 612
26	40	2719*
26	41	2733, 2846*
26	42	612*, 612*
26	53	333*, 609*
26	54	600*
26	57	2262*
26	64-66	591*
26	64	443*
26	66	596
27	25	597
27	39-40	585*
27	48	515*
27	51	586*
27	52-53	633*
27	54	441*
27	56	500*
28	1	500, 2174, 2174*

28	6	652*
28	9-10	641*
28	9	645*
28	10	654
28	11-15	640*
28	16-20	857*, 1444*
28	16-17	645*
28	17	644
28	18-20	1120*
28	19-20	2, 767*, 849, 1223, 1276
28	19	189, 232, 543*, 691*, 730*, 831*, 1122, 2156
28	20	80, 788*, 860*, 1257*, 2743

Evanġelju ta' San Mark (Mk)

1	11	422, 515*
1	11	151, 422
1	12-13	538*
1	12	333*
1	15	541, 1423*, 1427
1	16-20	787*
1	21	2173*
1	24	438
1	25	1673*
1	26	1673*
1	35	2602*
1	40-41	2616*
1	41	1504*
2	1-12	1421*
2	5-12	1502*, 1503*
2	5	1441, 1484, 2616*
2	7	430, 574*, 574*, 589, 1441*
2	8	473*
2	10	1441
2	14-17	574*
2	17	545, 1484*, 1503*
2	19	796
2	23-27	581*
2	23-26	544*
2	25-27	582*
2	27-28	2167
2	27	2173
2	28	2173
3	1-6	574*
3	3	2173
3	5-6	1859*
3	5	591
3	6	574*, 591*
3	10	1504*
3	13-19	551*, 787*
3	13-14	858
3	14-19	1577*
3	14-15	765*
3	15	1673*
3	16	552*
3	22	548*, 574*
3	27	539
3	29	1864
3	31-35	500*
4	4-7	2707*
4	11	546
4	15-19	2707*
4	33-34	546*
5	21-42	994*
5	25-34	548*
5	28	2616*
5	34	1504*
5	36	1504*, 2616*
6	3	500*
6	5	699*
6	6	2610
6	7	765*, 1673*
6	12-13	1506
6	13	1511*, 1673*
6	12-13	1506
6	13	1511-, 1673*
6	17-29	523*
6	38	472*
6	46	2602*
6	56	1504*
7	8-13	2196
7	8	581, 2247
7	10-12	2218*
7	13	581
7	14-23	574*
7	18-21	582
7	21	1764*
7	29	2616*
7	32-36	1504*
7	33-35	1151*
8	6	1329*
8	19	1329*
8	22-25	1151*, 1504*
8	23	699*
8	27	472*
8	31-33	557*
8	31	474*, 572, 649*
8	34	459*, 1615*
8	35	2544*
9	2	552*
9	7	151*, 459
9	9-31	649*
9	23	1504*, 2610
9	24	162*
9	31-32	557*
9	31	474*
9	37	1825*
9	43-48	1034*
10	8	1627*
10	9	1639*, 2364, 2382*
10	11-12	1650
10	11	2380-
10	14	1244, 1261
10	16	699*

10	18	1858
10	22	2728*
10	28-31	1618*
10	32-34	557*
10	33-34	474*
10	34	649*, 994*
10	38	536*, 1225
10	39	618*
10	43-45	1551*
10	45	608, 1570*
10	46-52	2667*
10	48	2616
10	52	548*
11	24	2610
11	25	2841*
12	17	450*
12	24	993
12	25	1619*
12	27	993
12	28-34	575*
12	29-31	129*, 2196
12	29-30	202*
12	29	228
12	35-37	202*
12	38-40	678*
12	41-44	2444*
13		2612*
13	9	2849*
13	23	2849*
13	32	474*, 673*
13	33-37	672*, 2849*
14	12-25	1339*
14	18-20	474*
14	22	1328
14	25	1335*, 1403*
14	26-30	474*
14	33-34	1009*
14	36	473*, 2701*
14	38	2849*
14	57-58	585*
14	61	443*
15	11	597*
15	34	603, 2605
15	37	2605*
15	39	444
16	1	641*, 2174*
16	2	2174
16	5-7	333*
16	7	652*
16	11	643*
16	12	645, 659*
16	13	643*
16	14	643
16	15-16	977, 1223*
16	15	888*
16	16	161*, 183, 1253*, 1256*, 1257*
16	17-18	670*, 1507
16	17	434*, 1673*
16	18	699*
16	19	659, 659*
16	20	2, 156*, 670*

Evanġelju ta' San Luqa (Lq)

1	11	332*
1	15-19	724*
1	15	717
1	17	523, 696, 716*, 718, 2684*
1	23	1070*
1	26-38	497*, 706*, 723*, 2571*
1	26-27	488
1	26	332*
1	28-37	494*
1	28	490, 491
1	31	430*, 2812*
1	32-33	709*
1	32	559
1	34	484, 497*, 505
1	35	437, 484, 486*, 697
1	37-38	494
1	37	148, 269*, 273, 276
1	38	64*, 148, 510, 2617*, 2677, 2827*, 2856*
1	41	523*, 717, 2676
1	43	448*, 495, 2677
1	45	148, 2676
1	46-55	722*, 261*, 2675*
1	46-49	2097*
1	46	2465
1	48	148*, 971, 2676*, 2676*
1	49	273, 2599*, 2807*, 2827*
1	54-55	706*
1	55	422*
1	68	422*, 717
1	73	706*
1	76	523
2	6-7	525*
2	7	515*
2	8-20	486*, 525*
2	8-14	333*
2	10	333
2	11	437, 448*, 695*
2	14	333, 559*, 725*
2	19	2599*
2	21	527*
2	22-39	529*, 583*
2	25	711*
2	26-27	695*
2	32	713*
2	34	575, 587*
2	35	149*, 618*
2	38	711*
2	41-52	534*
2	41	583*

2	46-49	503*
2	48-49	503*
2	49	2599
2	51-52	531
2	51	517*, 2196, 2599*
2	52	472
3	3	535
3	8	1460
3	10-14	535*
3	11	2447
3	16	696
3	21	608*, 2600*
3	22	536*
3	23	535*
4	1	695*
4	5-6	2855*
4	8	2096
4	9	2119*
4	13	538
4	16-22	1286*
4	16-21	436*
4	18-19	695*, 714
4	18	544, 2443*
4	19	1168*
5	8	208
5	16	2602*
5	17	1116*
5	30	588*
5	32	588
6	6-9	581*
6	12-16	1577*
6	12	2600*
6	19	695*, 1116*, 1504
6	20-22	2444*
6	20	2546*
6	24	2547
6	28	1669*
6	31	1789*, 1970*
6	36	1458-, 2842
7	11-17	994*
7	16	1503
7	18-23	547*
7	19	453
7	22	544*
7	26	523*, 719
7	36-50	2712*
7	36	575*, 588*
7	37-38	2616*
7	48	1441
8	6	2731*
8	10	1151*
8	13-15	2847*
8	13	2731*
8	15	368*, 2668*
8	24	2743/
8	26-39	550*
8	46	695*, 1116*
9	2	551
9	18-20	2600*
9	23	1435*
9	28	2600*
9	30-35	2583*
9	31	554, 1151*
9	33	556*
9	34-35	659*, 697
9	35	516, 554
9	45	554*
9	51	557
9	58	544*
10	1-2	765*
10	2	2611*
10	7	2122*
10	16	87, 858*
10	17-20	787*
10	21-23	2603*
10	21	1083
10	25-37	2822*
10	27-37	1825*
10	27	2083
10	34	1293*
11	1	520*, 2601, 2759, 2773
11	2-4	2759*
11	2	2632*
11	4	1425, 2845
11	5-13	2613*
11	9	2761
11	13	443*, 728*, 2632*, 2671*
11	20	700
11	21-22	385*
11	37	588*
11	39-54	579*
11	41	2447
12	1-3	678*
12	6-7	342
12	8-9	333*
12	10	1864*
12	12	1287*
12	13	549*
12	14	549*
12	32	764
12	35-40	2849*
12	49	696
12	50	536*, 607*, 1225*, 2804*
13	15-16	582*
13	20-21	2660*
13	31	575*
13	33	557
13	35	585*
14	1	575*, 588*
14	3-4	582*
14	26	1618*
14	33	2544
15		1443*, 1846*
15	1-2	589*
15	7	545

15	11-32	545*, 2839*
15	11-31	1700*
15	11-24	1439
15	18	1423*, 2795*
15	21	2795*
15	23-32	589*
15	32	1468
16	1	952*
16	3	952*
16	13	2424
16	16	523*
16	18	2382*
16	19-31	1859*, 2831*
16	22-26	633*
16	22	336*, 1021*
17	1	2287
17	3-4	2845*
17	4	2227*
17	5	162*
17	14	586*
17	19-31	2463*
17	33	1889
18	1-8	2573*, 2613*
18	1	2098
18	8	675*
18	9-14	2559*, 2613*
18	9	588
18	13	2631, 2667*, 2839*
19	1-10	2712*
19	8	549*, 2412
19	9	1443*
19	11-27	1936*
19	16	1880*
19	19	1880*
19	38	559*
19	41-42	558
20	17-18	587*
20	36	330*
20	39	575*
21	4	2544*
21	12	675*
21	24	58*, 674*
21	27	671, 697*
21	34-36	2612*
22	7-20	1151*, 1339
22	14	2804*
22	15-16	1130
22	15	607*
22	18	1403*
22	19-20	1365
22	19	610, 611*, 621, 1328, 1381
22	20	612*
22	26-27	894*
22	27	1570*
22	28-30	787*
22	29-30	551
22	30	765*
22	31-32	641*, 643*
22	32	162*, 552*, 2600*
22	40	2612*
22	41-44	2600*
22	42	532, 2605, 2824
22	43	333*
22	46	2612*
22	61	1429
22	70	443
23	2	596*
23	19	596
23	28	2635*
23	34	591*, 597*, 2605, 2635*
23	39-43	440*, 2616*
23	43	1021*
23	46	730*, 1011*, 2605
23	47	441*
24	1	641*, 2174
24	3	640*
24	5-6	626, 640
24	6-7	652*
24	9-10	641
24	11	643
24	12	640*
24	13-49	1094*
24	13-35	1329*, 1347*
24	15	645*, 659*
24	17	643
24	21	439*
24	22-23	640*
24	25-27	112*, 601*
24	26-27	572, 652*
24	26	555, 710*
24	27	555*, 2625*
24	30	645*, 1166*
24	31	659*
24	34	552*, 641
24	36	641, 645*
24	38	644*
24	39	644*, 645*, 645*, 999
24	40	645*
24	41-43	645*
24	41	644
24	43	2605
24	44-48	652*
24	44-46	112*
24	44-45	572, 601*
24	44	702*, 2625*, 2763*
24	45	108
24	46	627
24	47-48	730*
24	47	981, 1120*, 1122
24	48-49	1304*
24	51	659*

Evanġelju ta' San Ġwann (Ġw)

1	1-3	291

1	1	241, 454*, 2780*
1	3	268*
1	4	612*
1	6	717
1	7	71**
1	9	1216
1	11	530
1	12-18	1996*
1	12-13	706*
1	12	526, 1692
1	13	496*, 505, 526
1	14	423, 445, 454*, 461, 594*, 705*, 2466
1	16	423, 504
1	17	2787
1	18	151, 454*, 473*
1	19	575*, 613
1	23	719
1	29	408, 523, 536, 608, 1137*, 1505
1	31-34	486*
1	31	438
1	32-34	713*
1	32-33	536
1	33-36	719
1	33-34	1286*
1	36	608*
1	43	878*
2	1-12	2618*
2	1-11	1613*
2	1	495
2	11	486*, 1335*
2	13-14	583*
2	16-17	584
2	18-22	586*
2	18	575*
2	19-22	994*
2	21	586*
2	25	473*
3	2	581*
3	3-5	782
3	5-8	691, 728*, 1287*
3	5	432*, 720*, 1215, 1225, 1238, 1257*, 1262*, 2790*
3	7	526, 591
3	9	505*
3	13	423, 440, 661
3	14-15	2130*
3	16	219, 444, 454*, 458, 706*
3	17	679*
3	18	444, 454*, 679*
3	20-21	678*
3	29	523, 796*
3	30	524
3	34	504, 690*, 1286
3	36	161*
4	6-7	544*
4	10-14	694*, 1137*
4	10	728*, 2560, 2561
4	14	728*, 1999*, 2557*, 2652
4	21	586
4	22	528*, 586*
4	23-24	586*, 728*
4	24	1179
4	25-26	439*
4	34	606, 2611*, 2824*
5	1	583*
5	10	575*
5	14	583*
5	16-18	594*
5	18	574*, 589*
5	19	859, 1063*
5	22	679
5	24-25	994*
5	24	1470
5	25	635
5	26	612*, 679*
5	27	679*
5	28-29	1038
5	29	998
5	30	859, 2824*
5	33	719*
5	36	548*, 582*
5	39	702*
5	46	702*
6		1338*
6	5-15	439*, 559*
6	26-58	2835*
6	27	698, 728*, 1296*
6	33	423
6	38	606, 2824*
6	39-40	989*, 1001
6	40	161*, 994*
6	44	259*, 591*, 1001, 1428*
6	46	151
6	48	1094
6	51	728*, 1355, 1406, 2837*
6	53-56	2837*
6	53	1384
6	54	994*, 1001, 1406, 1509*, 1524
6	56	787, 1391, 1406
6	57	1391
6	58	1509*
6	60	1336
6	61	473*
6	62-63	728*
6	62	440*
6	63	2766
6	67	1336
6	68	1336
6	69	438
7	1	583*

7	10	583*
7	12	574*
7	13	575*
7	14	583*
7	16	427
7	19	578*
7	22-24	582*
7	22-23	581*
7	23	2173*
7	37-39	728*, 1287*, 2561*
7	38-39	1999*
7	38	694*
7	39	244*, 690*
7	48-49	575*
7	49	588*
7	52	574*, 595*
8	2	583*
8	12	2466
8	28	211, 653, 2812*
8	29	603*, 1693*, 2824, 2825*
8	31-32	89*
8	32	1741, 2466
8	33-36	588*
8	34-36	549*, 601*, 613*
8	44	391*, 392, 394, 2482, 2852
8	46	578*, 592*, 603*
8	48	574*
8	55	473*
8	58	590
8	59	574*
9	6	1151*, 1504*
9	7	1504*
9	16-17	595*
9	16	596*, 2173*
9	22	575*, 596*
9	31	2827
9	34	588*
9	40-41	588*
10	1-21	764*
10	1-10	754*
10	3	2158*
10	11-15	754*
10	11	553, 754*
10	16	60*
10	17-18	614*, 649
10	17	606
10	18	609
10	19-21	595*
10	19	596*
10	20	574*
10	22-23	583*
10	25	548*, 582*
10	30	590
10	31-38	548*
10	31	574*
10	33	574*, 589*, 594
10	36-38	591-
10	36	437, 444*, 1562*
10	37-38	582*
10	38	548*
11		994*
11	24	993*, 1001
11	25	994
11	27	439*
11	34	472*
11	38	581*
11	39	627*
11	41-42	2604*
11	44	640*
11	47-48	548*
11	48	596
11	49-50	596
11	52	58, 60*, 706*, 2793
12	8	2449
12	24	2731
12	27	363*, 607
12	28	434*
12	31	550, 2853
12	32	542, 662, 786*, 1428*, 2795*
12	37	582*
12	41	712
12	42	595
12	46	2466
12	48	679*
12	49	1039*
13	1-17	1337*
13	1	557*, 609, 616, 622, 730*, 1085*, 1380, 1524*, 1823, 2843*
13	3	423
13	12-16	1694*
13	12-15	1269*
13	13	447*
13	15	520*
13	20	858*
13	34	782*, 1823*, 1970, 2195, 2822, 2842
14	1	151
14	2-3	2795*
14	2	661
14	3	1025*
14	6	74*, 459, 1698, 2466*, 2614
14	9-10	470*
14	9	516
14	13-14	2614*
14	13	2614, 2633*, 2815*
14	16-17	729*, 2615
14	16	692
14	17	243*, 687, 2466, 2466, 2671*
14	18	788*
14	22	647*
14	23-26	2615*
14	23	260

14	26	243*, 244*, 263*, 692, 729*,1099*, 2466*, 2623*
14	30	1851*, 2853
14	31	606
15	1-17	1108*
15	1-5	755*
15	1-4	1988*
15	3	517*
15	4-5	787
15	5	308*, 737, 859*, 864*, 1694*, 2074, 2732
15	7	2615*
15	8	737
15	9-10	1824
15	9	1823
15	12	459, 1823, 1970*, 2074
15	13	363*, 609, 614*
15	15	1972, 2347*
15	16-17	2745
15	16	434, 737, 2615*. 2815*
15	19-20	675*
15	20	530*, 765*
15	26	244*, 248, 263,692, 719*, 729*, 1433*, 2671*
16	7-15	729*, 1287*
16	7	692
16	8-9	1433
16	8	388
16	11	385*
16	13-15	2615*
16	13	91*, 243, 687, 692, 1117, 2466, 2671*
16	14-15	485*
16	14	244*, 690*
16	23-27	2615*
16	24	2615, 2815*
16	26	2815*
16	28	661*, 2795*
16	33	1808
17		2604*, 2746*, 2758*
17	1	730*, 1085*, 2750*
17	2	2750*
17	3	217*, 684, 1721*, 1996*, 2751*, Sans
17	4	1069*, 2750*
17	5	2750*
17	6-10	2751*
17	6	589*, 2750*, 2750*, 2812
17	7	2765*
17	8	2812*
17	9	2750*
17	10	2750*
17	11	2747*, 2749*, 2750*, 2750*, 2815, 2849
17	12	2750*, 2750*
17	13	2747*, 2749*
17	15	2750*, 2850
17	17-20	2821*
17	17-19	2812*
17	17	2466*
17	18	858*
17	19	611, 2747*, 2749*, 2812
17	21-23	260*, 877*
17	21	820
17	22	690*
17	23-26	2750*
17	24	2749*, 2750*, 2750*
17	25	2751*
17	26	589*, 729*, 2750*
18	4-6	609*
18	11	607
18	12	575*
18	20	586*
18	31	596*
18	36	549*, 600*
18	37	217, 559*, 2471
19	11	600*
19	12	596*
19	15	596*
19	19-22	440*
19	21	596*
19	25-27	726*, 2618*
19	25	495
19	26-27	501*, 964, 2605
19	27	2677*, 2679*
19	28	544*, 607, 2561*, 2605
19	30	607, 624*, 730*, 2605
19	30b	2605*
19	31	641*
19	34	478*, 694*, 1225
19	36	608*
19	37	1432*
19	38-39	595*
19	38	575*
19	42	624*, 641*
20	1	2174
20	2	640
20	5-7	640*
20	6	640
20	7	515*
20	8	640
20	11-18	641*
20	13	640*
20	14-15	645*, 659*
20	14	645*, 645*
20	16	645*
20	17	443, 645*, 654, 660, 2795*
20	19	575*, 643*, 645*,

659*
20 20 645*
20 21-23 1087*, 1120*, 1441*
20 21 730, 858
20 22-23 976, 1485
20 22 730*, 788*, 1287
20 23 1461*, 2839*
20 24-27 644*
20 26 645*, 659*
20 27 645*, 645*
20 28 448
20 30 514*
20 31 442*, 514
21 4 645*, 645*, 659*
21 7 448, 645*
21 9 645*
21 12 1166*
21 13-15 645*
21 15-17 553, 881*, 1429*, 1551*
21 18-19 618*
21 22 878
21 24 515*

Atti tal-Appostli (Atti)

1 1-2 512
1 3 659*
1 6-7 672*
1 7 474*, 673
1 8 672*, 730*, 735, 857*, 1287*
1 9 659*, 697
1 10-11 333*
1 11 665*
1 14 726, 1310*, 2617*, 2623, 2673*
1 22 523*, 535*, 642*, 995
2 1-4 1287*
2 1 2623
2 3-4 696
2 11 1287
2 17-21 715*
2 17-18 1287*
2 21 432*, 2666*
2 22 547
2 23 597, 599
2 24 633*, 648*
2 26-27 627
2 33 659*, 788*
2 34-36 447*, 449*
2 36-38 1433*
2 36 440, 597*, 695*, 731*, 746
2 38 1226, 1262*, 1287*, 1427*
2 41 363*, 1226*
2 42-46 2178*
2 42 3*, 857*, 949, 1329*, 1342, 2624
2 46 584*, 1329*, 1342
2 47 2640*
3 1 584*
3 9 2640*
3 13-14 597*
3 13 599
3 14 438, 601*
3 15-16 2666*
3 15 612, 626, 632, 635
3 17-18 591*, 600*
3 17 597
3 18 601*
3 19-21 674
4 10 597*
4 11 756*
4 12 432, 452, 1507*, Sans
4 20 425
4 21 2640*
4 26-27 436*
4 27-28 600
4 32 952, 2790
4 33 995*
5 12 699*
5 18-20 334*
5 20 584*
5 21 584*
5 28 597*
5 29 450*, 2242, 2256
5 30 597*
5 41 432*
6 6 2632*
6 7 595
7 52 597*, 601*
7 53 332*
7 56 659*
7 60 2635*
8 9-24 2121*
8 12-13 1226*
8 14-17 1315
8 15-17 1288*
8 20 2121
8 26-29 334*
8 32-35 601*
8 37 454*
9 3-18 639*
9 4-5 598*
9 13 823*
9 14 432*
9 20 442
9 34 1507*
10 3-8 334*
10 35 761
10 38 438, 453, 486, 1289
10 39 597*
10 41 659*, 995
10 42 679*
10 48 1226*

11	14	1655*
12	5	2636*
12	6-11	334*
12	37	630
13	2	1070*
13	3	699*, 2632*
13	24	523*
13	27-28	597*
13	29	601*
13	31	647
13	32-33	638
13	32	653
13	33	445*, 2606*
13	34	653
13	38-41	578*
13	48	2640
14	3	699*, 1507*
14	15	32*
14	17	32*, 1147*
14	22	556, 2847*
15	5	595
15	10	578*
16	15	1226*, 1252*
16	16-18	434*
16	31-33	1226
13	31	1655*
16	33	1252*
17	24-29	287*
17	26-28	28
17	26-27	57*
17	26	360
17	27-28	32*
17	27	2566*
17	28	300
17	31	679*
17	32	996*
18	6	597*
18	8	1252*, 1655*
18	18	2102*
19	5-6	1288*
19	6	699*
19	13-16	434*
19	39	751*
20	7	132*, 1343
20	11	1329*
20	32	798
20	36	2636*
21	5	2636*
21	20	595
21	23-24	2102*
23	6	993*
24	15	1038
24	16	1794*, 2471
26	22-23	601*
27	23-25	334*
28	20	453

Ittra lir-Rumani (Rum)

1	1	876
1	3-4	648
1	3	437*, 496*
1	4	445, 695*
1	5	143*, 494, 2087
1	17	1814
1	18-32	401*, 2087*
1	18-25	57*
1	18	2125*
1	19-20	32, 287*, 1147*
1	24-27	2357*
1	28-32	1852*
1	32	1777*
2	14-16	1777*
2	16	678*
2	24	2814
3	4	2465
3	20	708*
3	21-26	1992
3	21-22	2543
3	22	1987
3	23	399*, 705, 2809
3	25	433, 1460*
4	3	146
4	11	146
4	16-21	706*, 2572*
4	17	298
4	18-21	723*
4	18	146, 165, 1819
4	20	146
4	25	517*, 519, 654*, 977*
5	3-5	2734*, 2847
5	5	368*, 733, 1820, 1964, 2658
5	8	604
5	10	603, 1825
5	12-21	388*
5	12	400*, 402, 602*, 612*, 1008*
5	18-19	605*
5	18	402
5	19-21	1009*
5	19-20	411*
5	19	397*, 402, 532*, 615, 623*
5	20-21	1848
5	20	312*, 385*, 412, 420
6	3-9	1006*
6	3-4	1214*, 1227, 1987*
6	4-5	790*
6	4	537, 628, 648*, 654, 658*, 730, 977, 1697
6	5	1694*, 2565*
6	8-11	1987
6	10	1085
6	11	1694
6	12	2819
6	17	197, 1237*, 1733*
6	19	1995

6	22	1995
6	23	1006, 1008*
7	7	2542*
7	10	2542*
7	12	1963*
7	14	1963*
7	16	1963*
7	20	1963
7	22	1995
7	23	2542
8	2	782
8	3	602*
8	9	693
8	11	632, 658*, 693, 695*, 989, 990
8	14-17	1996*
8	14	259*, 693, 1831, 2543*
8	15	257, 693, 1303, 1972*, 2777
8	16	2639*
8	17	1265, 1460, 1831
8	18-23	280*
8	18	1721*
8	19-23	1046
8	20	400
8	21	1741
8	22	2630
8	23-24	2630
8	23	735*
8	26-39	2739*
8	26-27	2634
8	26	741, 2559, 2630, 2736
8	27	2543*, 2736*, 2766
8	28-30	1821*, 2012
8	28	313, 395
8	29	257, 381*, 501, 1161*, 1272*, 2790
8	31	2852
8	32	603, 706*, 2572*
8	34	1373, 2634*
9	4-5	839
9	5	449*
10	1	2632*, 2636*
10	2	579*
10	4	1953, 1977*
10	6-13	432*
10	7	635*
10	9	14*, 186*, 449*
10	12-13	2739*
10	13	2666*
10	14-15	875
10	17	875
11	12	674
11	13-26	755*
11	15	674
11	17-18	60*
11	20	591, 674
11	24	60*
11	25	591, 674, 674
11	26	674
11	28	60*
11	29	839
11	31	674*
11	32	1870
12-15		1454*, 1971*
12	1	2031*
12	2	2520*, 2826
12	4	1142
12	5	1372
12	6-8	2004
12	6	114*
12	8	2039*
12	9-12	1971
12	11	2039*
12	12	1820
12	14	1669*, 2636*
13	1-2	1899, 2238*
13	1	1918
13	7	2240
13	8-10	1824*, 2196
13	8	2845
13	9-10	2055
14		1971*
14	7	953
14	9	668
14	17	2819
14	21	1789
15	5-6	2627*
15	5	520*
15	13	162*, 2627*, 2657
15	16	1070*
15	19	693
15	27	1070*
15	30	2629*
16	2	2087
16	25-27	2641*
16	26	143*, 1204

L-ewwel Ittra lill-Korintin (1 Kor)

1-6		401*
1	2	752*, 1695
1	16	1252*
1	18	268*
1	24-25	272
1	27	489*
1	30	2813
2	7-16	221*
2	7-9	1998*
2	8	446*, 498*, 598
2	9	1027
2	10-15	2038*
2	10-11	152
2	11	687
2	16	389*
3	9	307, 755, 756*

3	11	756*
6	12-15	679*
3	15	1031*
3	16-17	797*
4	1	859, 1117*
4	5	678*
4	7	224
5-10		1971*
5	1	2388
5	4-5	2388
5	6-8	129*
5	7	608*, 610*, 613*
5	11	1470*
6	1	823*
6	9-10	1852*, 2380*
6	10	2357*, 2450
6	11	693, 1227*, 1425, 1695, 2813
6	13-15	1004
6	14	989*
6	15-20	2355*
6	15-16	796*
6	15	1265*
6	19-20	364*, 1004
6	19	1265*, 1269, 1695*
7	10-11	2364*, 2382*
7	14	1637
7	16	1637*
7	26	672
7	31	1619*
7	32	1579*, 1618*
7	34-36	922*
7	34-35	506*
7	39	1602
7	40	693
8	6	258*, 2639
8	10-13	2285*
8	12	1789
9	1	659*, 857*
9	5-18	2122*
9	5	500*
9	19	876*
9	22	24
10	1-11	129*
10	1-6	1094*
10	1-2	697*
10	2	117*
10	4	694*
10	6	128*
10	9	2119*
10	11	117, 128*, 2175*
10	13	2848
10	16-17	1329*, 1331*, 1396
10	16	1334
10	17	1621*
10	24	953*
11	13	1366
11	15	613*
11	17-34	1329*
11	17	2178*
11	18	752*
11	20	1329*
11	23-26	1339*
11	23	610, 1366
11	24-25	1356
11	24	1328, 1329*
11	25	611
11	26	671*, 1076, 1130, 1344, 1393, 2772, 2776
11	27-29	1385
11	30	1509*
12-13		1454*, 1971*
12		1988*, 2003*
12	3	152, 449*, 455, 683, 2670, 2681
12	4-6	249*
12	6	308*
12	7	801, 951
12	9	1508*
12	13	694, 790*, 798*, 1227*, 1267, 1396*
12	26-27	953
12	26	1469*
12	27	1265*
12	28	1508*
12	30	1508*
13		735*, 800*
13	1-4	1826
13	4-7	1825
13	5	953
13	8	773
13	12	163, 164, 314, 1023*, 1720*, 2519*
13	13	1813*, 1826, 1841*
14	19	752*
14	28	752*
14	34	752*
14	35	752*
15	3-5	186*
15	3-4	63*, 652*
15	3	519, 601, 601, 619, 624
15	4-8	642*
15	4	627
15	5	552*, 641*
15	7-8	857*
15	8	659
15	9	752*
15	12-14	991
15	12-13	996*
15	12	2550
15	14	651
15	20-22	655
15	20	632, 991
15	21-22	411*
15	24-28	2855*
15	24	668*

15	26	1008*
15	27-28	668*
15	28	130, 294, 671*, 674, 1050, 1060, 1130, 1326*, 2804*
15	35-50	646*
15	35-37	999
15	42-44	1683*
15	42	999, 1017*
15	44-45	364*
15	44	999, 1017
15	45	411*, 504*
15	47	504
15	52-53	999
15	56	602*
16	1	752*, 823*, 1351*
16	13	2849*
16	15-16	1269*
16	22	451, 671, 1130, 1403

It-tieni Ittra lill-Korintin (2 Kor)

1		2627*
1	3-7	2627*
1	20	1065
1	21-22	1274*
1	21	695*, 735*
1	22	698, 1107*, 1296
1	23	2154*
2	15	1294*
3	3	700
3	6	859
3	14-16	1094*
3	14	702*
3	17	693, 1741
4	4	1701*
4	6	298*, 2583*
4	7	1420
4	14	989*
5	1	1420
5	2	2796
5	6	769*
5	7	164
5	8	1005, 1021*, 1681
5	14	616, 851
5	15	605*, 655, 1269*
5	17	1214, 1265
5	18-21	2844*
5	18	981, 1442, 1461*, 1999
5	19	433, 620
5	20	859, 1424, 1442
5	21	602
6	2	1041
6	4	859
6	16	797, 1179
6	18	270
8	1-15	2833*
8	9	517*, 1351*, 2407, 2546
9	12	1070*
9	14	2636*
9	15	1083
11	2	505*, 796*
12	9	268, 273*, 1508
13	4	648*
13	13	249, 734, 1109, 2627*

Ittra lill-Galatin (Gal)

1	1	857*
1	4	2824
1	13	752*
1	15-16	442
1	15	153*
1	16	659*
1	19	500*
1	20	2154*
2	10	886*
2	20	478, 616*, 1380*, 2666*
3	2	476
3	8	59*
3	10	578*, 580
3	13	580
3	14	693, 706*
3	16	706*
3	24	582*, 708, 1963*
3	27-28	791
3	27	1227, 1243, 1425, 2348
4	1-7	1972*
4	4-5	422
4	4	484, 488, 527*, 531*, 580*, 702
4	5-7	1265*
4	6	683, 689*, 693, 742, 1695*, 2766
4	19	526, 562*, 793
4	21-31	1972*
4	26-28	723*
4	26	757
5		1454*
5	1	1741, 1748
5	3	578*
5	6	162, 1814
5	16-25	2744*, 2819*
5	16	2515*
5	17	2515*
5	19-21	1470*, 1852
5	20	2113*
5	22-23	736
5	22-23 vulg.	1832
5	22	1108*, 1695, 2345*
5	24	2515*, 2543, 2555
5	25	736, 782, 1695*, 2516, 2842, 2848
6	2	1642*, 2030

6	15	1214

Ittra lill-Efesin (Ef)

1	3-14	2627*, 2641*
1	3-6	381*, 1077
1	3	492, 1671
1	4-5	52*, 257
1	4	492*, 796*, 865*, 1426, 2807*
1	5-6	294
1	5,27	796*
1	6	1083
1	7	517*, 2839
1	9-11	2823
1	9	257, 1066, 2603, 2807*
1	10	668, 772, 1043, 2748*
1	13-14	706, 1274*
1	13	693, 698, 1296*
1	14	1107*
1	16-23	2632*
1	18	158
1	19-22	272, 648*
1	20-22	668
1	22-23	830*
1	22	669*, 753*, 2045*
2	3	2515*
2	4-5	654*
2	4	211, 1073
2	6	1003, 2796
2	14	2305
2	16	2305
2	19-22	756*
2	20	857
2	21	797*
3	4	1066*
3	8	424
3	9-12	221*
3	9-11	772*
3	9	1066
3	12	2778*
3	14	23*, 2214*, 2367*
3	16-17	1073*, 2714
3	16	1995
3	18-21	2565*
3	20-21	2641*
4-6		1454*
4-5		1971*
4	2	221*
4	3-5	866*
4	3	814
4	4-6	172*, 24*, 2790*
4	7	913
4	8-10	661*
4	9-10	631, 2795*
4	9	633*, 635*
4	10	668*
4	11-16	794*
4	11-13	669*
4	11	1575*
4	13	674, 695
4	16	798*
4	18	2045
4	19	2518*
4	23	1695
4	24	1473*, 2475, 2504
4	25	1267, 2475
4	28	2444
4	30	698, 1274, 1296*
4	32	2842
5	1	1694
5	2	616*
5	3-5	1852*
5	4	2204*
5	5	2113*
5	8	1216, 1695
5	9	1695
5	14	2641*
5	16	672*
5	17	2826
5	19	1156, 2641
5	20	2633*, 2742
5	21-6	2204*
5	21	1269*, 1642
5	25-27	772*
5	25-26	1616
5	25	616*, 1659
5	26-27	1617*
5	26	628*, 757, 796, 1228*
5	27	773, 1426
5	29	757, 796*
5	31-32	796, 1602*, 1616
5	31	1627*
5	32	772, 1624*, 1659
6	1-3	2196
6	1	2217*
6	4	2223, 2286*
6	18-20	2636*
6	18	1073, 1174, 2742
6	23-24	2627*

Ittra lill-Filippin (Fil)

1	3-4	2636*
1	9-11	2632*
1	21	1010, 1698
1	23	1005, 1011, 1021*, 1025*
1	27	1692
2	1	2842*
2	4	2635
2	5-8	461
2	5	520*, 1694, 2842*
2	6-11	2641*, 2667*
2	6-9	1850*
2	6	449
2	7	472, 602*, 705*, 713,

		876, 1224
2	8-9	908*
2	8	411, 612, 623
2	9-11	2812*
2	9-10	434
2	10-11	201*
2	10	633*, 635
2	1	449*
2	12-13	1949
2	13	308
2	14-17	1070*
2	15	1243*
2	25	1070*
2	30	1070*
3	6	752*
3	8-11	428
3	8	133
3	10-11	989*, 1006*
3	10	648*
3	20	1003*, 2796*
3	21	556, 999
4	6-7	2633*
4	8	1803
4	13	273*, 308*, 1460

Ittra lill-Kolossin (Kol)

1	3-6	2632*
1	3	2636*
1	10	2520*
1	12-14	1250*
1	13-14	517*
1	14	2839
1	15-20	2641*
1	15	241, 299, 381, 1701
1	16-17	291
1	16	331
1	18-20	624*
1	18	504*, 658, 753*, 792, 792
1	20-22	2305*
1	24	307*, 618*, 1508
1	27	568, 772
2	9	484, 515, 722, 2502
2	11-13	527
2	12	628*, 1002, 1214*, 1227*, 1694*
2	19	794*
3-4		1971*
3	1-3	655*
3	1	1002
3	3	665*, 1003, 1003, 1420, 2796
3	4	2772*
3	5-8	1852*
3	5	2518*
3	10	2809
3	14	815, 1827, 1844
3	16-17	1156*, 2633*
3	16	2641
3	18-21	2204*
3	20	2217
3	21	2286*
4	1	1807
4	2	2638, 2849*
4	3-4	2632*, 2636*
4	11	307*
4	12	2629*, 2632*

L-Ewwel Ittra lit-Tessalonkin (1 Tes)

1	10	442*
2	13	104*, 1349*
2	14-15	597*
3	2	307
4	7	2518*, 2813
4	11	2427*
4	13-14	1012*
4	14	649, 989*
4	16	1001
4	17	1025*
4	18	1687*
5	2-3	675*
5	2	673*
5	5	1216
5	6	2849*
5	8	1820
5	12-13	1269*
5	17-18	2633*
5	17	1174, 2742, 2757
5	18	2638, 2648
5	19	696
5	23	367
5	25	2636*

It-Tieni Ittra lit-Tessalonkin (2 Tes)

1	10	1041
1	11	2636*
2	3-12	673*
2	4-12	675*
2	7	385, 671*
3	6-13	2830*
3	10	2427

L-Ewwel Ittra lil Timotju (1 Tim)

1	3-4	2518*
1	5	1794
1	9-10	1852*
1	10	2357*
1	15	545*
1	18-19	162
2	1-2	1349, 1900*
2	1	2636
2	2	2240
2	3-4	2822, Sans
2	4	74, 851, 1058,

		1256*, 1261*, 1821
2	5-8	2634*
2	5	618, 1544, 2574
3	1-13	1577*
3	1	1590
3	9	1794*
3	15	171, 756*, 2031
3	16	385, 463, 2641*
4	1	672*
4	3-9	2518*
5	17-18	2122*
6	8	2837*
6	12	2145*
6	15-16	2641*
6	16	52
6	20	84*

It-Tieni Ittra lil Timotju (2 Tim)

1	3	1794*
1	5	2220
1	6	1577*, 1590
1	8	2471, 2506
1	9-10	257, 1021*
1	12-14	84*
1	12	14*
1	13-14	857*
1	14	1202
2	5	1264
2	8	437*
2	11-13	2641*
2	11	1010
2	22	2518*
2	23-26	2518*
3	2-5	1852*
3	12	2847*
4		2015*
4	1	679*

Ittra lil Titu (Tit)

1	5-9	1577*
1	5	1590
1	15	2518*
2	1-6	2342*
2	12	1809
2	13	449*, 1041, 1130, 1404*, 2760, 2818*
2	14	802
3	5	1215
3	6-7	1817

Ittra lil Filemon (Filem)

16		2414

Ittra lil Lhud (Lh)

1	1-3	102*
1	1-2	65, 65*
1	3	241, 320, 2502, 2777, 2795*
1	6	333
1	13	447*
1	14	331
2	4	156*
2	9	624, 629*
2	10	609*
2	12	2602
2	13	2777, 2795*
2	14-15	635
2	14	407*, 636
2	15	1520*, 2602*
2	17-18	609*
3-4	11	117*
3	6	2778*
3	7-4, 11	1165*
4	3-4	346*
4	7-11	1720
4	7-9	624*
4	13	302
4	14-15	1137*
4	15	467, 540, 609*, 612*, 2602*
4	16	2778*
5	1-10	1564*
5	1	1539*
5	3	1540*
5	4	1578*
5	6	1537*
5	7-9	609*, 2606
5	7-8	612*, 1009*
5	7	2741*
5	8	2825
5	9	617
5	10	1544
6	2	699*, 1288*
6	4-6	679*
6	5	655
6	6	598
6	13	2810*
6	19-20	1820
6	20	1544
7	3	58*
7	11	1537*
7	16	648*
7	23-25	1476*
7	24	662, 1366, 1564*
7	25-27	1364*
7	25	519, 2634, 2741*
7	26	1544
7	27	1085, 1366, 1540*
8	2	1070*
8	6	1070*
8	8-10	1965
9	5	433*
9	7	433*
9	11-28	1476*, 1564*
9	11	586*, 662
9	12	1085

9	13-14	2100*
9	14	614*
9	15	522, 579*, 580, 592*
9	24	519, 2741*
9	25	6662
9	26	571
9	27	1013, 1021*
10	1-4	1540*
10	1	128*
10	5-10	606
10	5-7	462, 516*, 2568
10	5	488*
10	7	2824
10	10	614*, 2824
10	14	1544
10	16	64*
10	19-21	1137*
10	19	2778*
10	23	1817
10	25	2178
10	26-31	679*
10	32	1216
10	36	2826
11	1	146
11	2	147
11	3	286
11	6	161, 848
11	8	145
11	17	145*, 2572
11	19	2572
11	39	147
11	40	147
12	1-2	165
12	1	1161, 2683*
12	2	147
12	3	569*, 598*
12	22-23	2188
12	23	1021*
13	3	2447*
13	10	1182*
13	14	2796*
13	15	1330
13	17	1269
13	20	632*

Ittra ta’ San Ġakbu (Ġak)

1	5-8	2633*, 2737*
1	13	2846
1	14-15	2847*
1	17	212, 2642
1	25	1972*
1	27	2208
2	7	432*, 2148
2	10-11	2069*, 2079*
2	10	578
2	12	1972*
2	14-26	162*
2	15-16	2447
2	26	1815
4	1-10	2737*
4	2-3	2737
4	4	2737
4	5	2737
5	1-6	2445
5	4	1867*, 2409*, 2434*
5	12	2153*
5	14-15	1510, 1511*, 1526
5	14	1519
5	15	1519*, 1520
5	16	2737*
5	16b-18	2582
5	20	1434*

L-Ewwel Ittra ta’ San Pietru (1 Piet)

1		2627*
1	3-9	2627*
1	3	654*
1	4	1721
1	7	1031*
1	10-12	719
1	18-20	602
1	18-19	517*
1	18	622
1	19	613*
1	23	1228*, 2769
2	1-10	2769*
2	1	2475
2	4-5	1141*, 1179
2	4	552
2	5	756*, 901, 1268, 1330*, 1546*
2	7	756*
2	9	709*, 782, 803, 1141, 1268, 1546*
2	13-17	1899*
2	13	2238
2	16	2238
2	21	618
2	24	612
3	1-7	2204*
3	9	1669*
3	18-19	632*
3	20-21	845*
3	20	1219
3	21	128*, 1094*, 1794*
4	6	634
4	7	670*, 1806
4	8	1434
4	14	693
4	17	672*
5	3	893, 1551*
5	4	754*
5	7	322
5	8	409*, 2849*

It-Tieni Ittra ta' San Pietru (2 Piet)

1	3-4	1996*
1	4	460, 1129*, 1265, 1692, 1812*
1	16-18	554*
2	4	392*
3	9	1037, 2822
3	11-12	671*
3	12-13	677*
3	13	1043, 1405*

L-Ewwel Ittra ta' San Ġwann (1 Ġw)

1	1-4	425
1	3-7	1108*
1	3	2781*
1	5	214
1	6	2470
1	7-2, 2	2631*
1	8-10	827*
1	8-9	1847
1	8	1425
1	10	2147*
2	1-2	1460*
2	1	519, 692*, 2634*
2	2	605*, 606
2	16	377*, 2514*, 2534*
2	18	670, 672*, 675*
2	20	91*, 695*
2	22	675*
2	23	454*
2	27	91*, 695*
2	28	2778*
3		2822*
3	1	1692
3	2	163, 1023, 1161*, 1720*, 2519*, 2772
3	3	2345*
3	5	457
3	8	385*, 392, 394
3	15	1033
3	17	2447*
3	19-24	2845*
3	19-20	208, 1781
3	21	2778*
3	22	2631
4		2822*
4	2-3	465*
4	2	423, 463
4	3	672*
4	8	214, 221, 733, 1604*
4	9	458, 516
4	10	457, 604, 614*, 620, 1428*
4	11-12	735*
4	14	457
4	16	221, 733, 1604*
4	19	604*, 1828
4	20	2840*
5	1	2780*, 2790*
5	6-5	1225*
5	8	694*
5	14	2778*, 2827*
5	16-17	1854*
5	18-19	2852
5	19	409
5	20	217

It-Tieni Ittra ta' San Ġwann (2 Ġw)

7		465*, 675*

It-Tielet Ittra ta' San Ġwann (3 Ġw)

7		432*

Ittra ta' San Ġuda (Ġuda)

3		171
24-25		2641*

Apokalissi (Apok)

1	4	1403, 2854*
1	6	1546, 2855*
1	8	2854
1	17	612
1	18	625, 633*, 635, 2854
2-3		401*
2	5	1429
2	16	1429
2	17	1025*, 2159
3	7	303
3	14	1065
4-5		1138*
4	2	1137
4	6-11	662*
4	8-11	2642*
4	11	295, 2855*
5	6	1137
5	9-14	2642*
5	9-10	1546*
5	13	449*, 2855*
6	9-11	1138
6	10	2642, 2817
7	1-8	1138*
7	2-3	1296*
7	9	775, 1138
7	10-12	2642*
9	4	1296*
11	15	450*
12		1138*
12	9	391*, 2852
12	11	2853
12	13-16	2853*
12	17	501*, 757*, 2853
13-14		2113*
13	8	677*

14 1 1138*, 2159
14 4 778*, 1618*
16 15 2849
18 24 2642*
19 1-9 677*
19 1-8 2642*
19 6 865*
19 7 757*, 1602, 1612
19 9 1329*, 1602, 1612
20 7-10 677*
20 12 677*
21 1-22,5 117*
21 1-2 756*
21 1 1043*
21 2-4 677*
21 2 757*, 1045, 2016
21 3 756*, 2676
21 4 1044, 1186
21 5 1044
21 6 694*, 1137*
21 7 2788
21 9 757*, 865, 1045, 1138*
21 10-11 865
21 12-14 765*
21 14 857, 865, 869
21 22 586*
21 27 1044*, 1045*
22 1 1137
22 4 1023*
22 5 1029
22 15 1470*
22 16 437*, 528*
22 17 524*, 671, 694*, 757*, 796*, 1130, 2550*, 2853
22 20 451, 671, 673*, 1130, 1403, 2853
22 21 1061*

SIMBOLI TAL-FIDI

(ċitati skont Denzinger-Schonmetzer)

1-64 192*
10-64 496*
71-72 192*
71 254
75-76 192*
75 266
76 1035*

Simbolu tal-Appostli 167, 194*, 196*, 325, 750, 946, 1331

KONĊILJI EKUMENIĊI

(ċitati skont Denzinger-Schonmetzer barra l-Koncilju Vatikan II)

Konċilju ta' Niċea I (325)

126 465
130 465

Kredu 465

Konċ. ta' Kostantinopli I (381)

Simbolu ta' Niċea – Kostantinopli
150 242, 245, 245, 195*, 196*, 243, 291, 325, 652, 664, 685, 750, 1680
(fl-oriġinal Grieg) 167

Konċ. ta' Efesu (431)

250 466
251 466, 495*
255 468*

Konċ. ta' Kalċedonja (451)

301-302 467

Konċ. ta' Kostantinopli II (553)

421 253, 258, 258*
424 468, 468*
427 499*
432 468

Konċ. ta' Kostantinopli III (680-681)

556-559 475*
556 475

Konċ. ta' Niċea II (787)

600-603 476
600 1161
601 477, 1674*, 2132
603 1674*
COD 111 1160

Konċ. ta' Kostantinopli IV (869-870)

657 367

Konċ. Lateran IV (1215)

800-802 192*

800 202, 296, 299*, 327, 391
801 999, 1035*
802 1576*
804 253, 254
806 43

Konċ. ta' Lyon II (1274)
850 248
851-861 192*
854 1017
856 1032*
857-858 1022*
858 1035*
859 1059
860 1113*

Konċ. ta' Vjenna (1311-1312)
902 365*

Konċ. ta' Kostanza (1414-1418)
1154 1584*

Konċ. ta' Firenze (1439-1445)

1300-1301 246
1302 248
1304-1306 1022*
1304 1031*
1310 1113*
1314 1213*
1315 1256*
1316 1263*
1319 1303*
1324-1325 1510*
1325 1520*
1330 255
1331 248, 255, 258
1333 299*
1334-1336 120*
1351 1035*

Konċ. Lateran V (1512-1517)
1440 366*

Konċ. ta' Trento (1545-1563)
1501-1504 120*
1510-1516 406*
1511-1512 404*
1511 375, 407, 1008*
1512 403*
1513 390*, 405*
1514 403*, 1250*
1515 1264, 1426*, 2515*
1525 1993
1528 1989
1529 615*, 617, 1992*
1532 161*
1533-1534 2005*
1541 1821*
1542 1446*
1545 1426*, 1815*
1546 200*
1548 2009*
1549 1059*
1567 1037*
1569-1570 2068*
1573 411*
1575 1035*
1576 2016*
1580 1031*
1600-1601 1114
1601 1113*
1604 1129*
1605 1127*
1606 1127*
1608 1128*
1609-1619 1272*
1609 1121, 1280*, 1304*
1612 1584*
1618 1257*
1624 1280
1638 1394*, 1436
1640 1413*
1641 1377*
1642 1376
1647 1457*
1651 1374, 1413*
1661 1457*
1672 980
1673 1450*
1674 1468
1676 1451
1677-1678 1431*
1677 1452*
1678 1453*
1680 1456, 1456, 1458*
1683 1457
1690 1460*
1691 1460
1694 1523
1695-1696 1510*
1695 1511
1696 1512*
1697 1516*
1698 1523
1705 1431*, 1453*
1708 1457*
1712-1713 1472*
1712 1459*
1716-1717 1510*
1717 1520*
1719 1516*

1740 1337, 1366
1743 1367, 1371
1752 611*
1764 611*
1767 1582*
1774 1583*
1799 1661*
1800 1617*
1813-1816 1631*
1820 1022*, 1031*, 14729
1821-1825 2132*
1822 1674*
1835 1478*

Konċ. Vatikan I (1869-1870)

3002 293, 299*, 327*
3003 302
3004 36
3005 38*, 367
3008-3010 156
3008 154
3009 156
3010 155*
3012 161
3013 812
3015 50*, 237
3016 90*, 498
3017 159
3022 296*
3023-3024 296*
3025 293, 296
3026 36*, 47*, 286*
3057 834
3074 891*

Konċ. Vatikan II (1962-1965)

Sacrosanctum concilium (4-12-1963)

IV 1174*
2 771, 1068
3-4 1075*
4 1203
5 766, 1067
6 1076*, 1086, 1113*
7 1070, 1088, 1089, 1181*, 1373
8 1090
9 1072
10 824, 1074
11 1071
13 1675
14 1141
21 1205*
24 1100
26-27 1482*
26 1140
27 1140, 1517*
28 1144
29 1143
33 1548*, 1552*
35 4 1570*
37-40 1204*, 1232*
41 1561*
47 1323, 1398*
55 1388
56 1346
59 1123
60 1667
61 1621*, 1670
64 1232
65 1232
67 1255*
71 1298*
73 1513*, 1514
79 1669*
81-82 1684*
81 1685*
83 1175
84 1174, 1174
86 1175*
90 1176
96 1175*
98 1174, 1175*
100 1175
102 1163, 1194
103 508, 971*, 1172
104 1173
106 1166, 1167, 1193, 2191*
108 1173*
109-110 1438*
111 1173*
112 1156, 1157, 1157*
118 1158
119 1158*
121 1158
122-127 1181*, 2503*
122 2513
126 2132*
128 1183

Inter mirifica (4-12-63)

5 2494
8 2495
11 2494*
12 2498, 2498

Lumen gentium (21-11-64)

1 748, 775, 1045
2 375, 541, 759, 769, 1050*, 1076*, 1093
3 541, 542*, 669, 763, 763*, 766, 960, 1364, 1405
4 767, 768, 810
5 541, 543, 567, 669, 763, 764, 764, 768, 769
6 753, 754, 755, 756, 757,

	769*, 1621*
7	562, 788, 790, 790, 791, 793, 798
8	769*, 771, 786, 811, 816, 819, 819, 827, 853, 853, 870, 1428
9	753*, 761*, 762, 776, 781, 782
10	784, 901*, 1120, 1141, 1141*, 1273*, 1535*, 1538*, 1546, 1547, 1547, 1548*, 1552*, 1657
11	824, 1119, 1119, 1251*, 1270, 1273*, 1285, 1303*, 1303*, 1324, 1422, 1444*, 1499, 1522, 1535, 1641, 1641, 1656, 1656, 2204*, 2225, 2226*
12	92, 93, 785, 798, 801, 823, 889*, 951, 1303*, 2003*
13	761*, 804, 814, 831, 836
14	815*, 837, 846, 1249, 1257*
15	819*, 838, 853*
16	761*, 839, 841, 843, 844, 847, 1260*, 1281*
17	776*, 1270*, 2032
18	874
19	880
20	87*, 860, 861, 862, 1555, 1576
21	1549*, 1556, 1557, 1558, 1575*, 1576, 1582*
22	880, 881, 882, 883, 884, 885, 1444, 1559, 1559*
23	833, 835, 882, 886, 886, 886, 887, 938, 1202*, 1560*
24	1551, 2068
25	90, 888, 891, 891, 891*, 892, 2034, 2035*
26	832, 893, 893, 1312, 1462, 1561*
27	894, 895, 896
28	1548*, 1554, 1562, 1564, 1566, 1567, 1582*
29	1569, 1570*, 1571, 1582*, 1588
30	801*
31	871*, 897, 898, 932
32	872*
33	900*, 913
34	901, 1141*
35	904, 905
36	337, 786, 908, 909, 912, 943*, 1888*
37	1269*
39	823, 2045*
40	828*, 1426*, 2013, 2013, 2028
41	1251*, 1570*, 1641*
42-43	915*
42	826, 1620*, 1816, 1986, 2103, 2545
43	917
44	914, 933
48-51	828*
48-50	1469*
48	670, 671, 769, 773*, 776, 824, 825, 1001, 1013, 1036, 1042, 1373*
49	954, 954, 955, 956, 1023*
50	957, 958, 1090*
51	959
52	499*
53	492, 963, 967
55	489
56	488, 490, 492, 493, 494, 494*, 511
57	499, 964
58	165, 964
59	965, 966
60	970
61	488*, 968
62	969, 970, 2674
63	501, 506, 507*, 967
64	507
65	829
66	971
67	2132*
68-69	2679*
68	972
69	965, 972

Orientalium ecclesiarum* *(21-11-64)

15	1389

Unitatis redintegratio* *(21-11-64)

1	820*
2	812, 813, 813, 815*, 1126*
3	816, 817, 818, 819, 819*, 824, 827*, 838, 1271
4	94*, 820, 821*, 855, 1202*
5	822, 1126*
6	821*, 827*
7	821*
8	821, 2791*
9	821*, 821*
10	821*
11	90, 821*
12	821*
13-18	838*
15	925*, 1399, 1399
22	1271, 1400, 1400, 2791*

24 822

Christus Dominus (28-10-65)
2 882*, 937, 1558
3 886*
4 1560*
9 882*
11 833*, 1548*
13 1586*
15 1569*
16 1586*
33-35 927*
36 1560*
37 1560*

Perfectae caritatis (28-10-65)
1 915*, 918
2 2684*
5 916*
7 2691*
11 929
12 1620*

Optatam totius (28-10-65)
10 1620*
20 1565

Gravissimum educationis (28-10-65)
3 1653*, 2221
6 2229*

Nostra aetate (28-10-65)
1 360*, 842
2 843*, 2104
3 841*
4 597, 839*
5 2793*

Dei Verbum (18-11-65)
2 51, 53, 64, 142, 1103, 2587
3 54, 55, 62*
4 666
5 143*, 153, 158, 1814
6 36*, 38*
7 74, 75, 76, 76, 77
8 77, 78, 78, 79, 94,94, 94, 98, 1124*, 2650, 2651*
8 3 120*
9 80, 81, 82
10 84, 85, 86, 97, 889*, 891, 2663*
10 3 95
11 105, 106, 107, 136*, 337*
12 1 109*
12 2 110
12 3 111, 111*, 119
13 101
14-16 1094*
14 121*
15 122
16 129*
17 124
18 125
19 126, 573*
20 124*
21 103*, 104, 131, 141, 1346*
22 131
23 94*
24 94*, 104*, 132, 135
25 133, 2653

Apostolicam actuositatem (18-11-65)
2 863, 873, 940
3 798*, 864
5 864*, 2832*
6 851*, 905, 2044
8 2446
10 2105
13 2105*
16 1570*

Dignitatis humanae (7-12-65)
1 2104, 2105, 2105*
2 1738*, 2104, 2106, 2106, 2108*, 2467
3 1782
4 1180*
6 2107
7 1738*, 2109
10 160
11 160, 160
14 1785*, 1816*, 2036*, 2104
15 2137

Ad gentes (7-12-65)
1 804, 849, 853, 1344
2-9 257*
2 248*, 294, 767*, 850, 868
3 763*
4 767, 830*
5-6 767*
5 852, 857, 877, 1257*, 1560*
6 830, 854, 1560*
7 776, 848, 1260*
7 23 1270*
9 856, 856
11 2472
14 1233*, 1248, 1249
15 854, 905*
16 1570*, 1571
18 927*
38 1560*
40 927*

Presbyterorum ordinis

(7-12-65)

2	1141*, 1142*, 1369*, 1548*, 1562, 1563, 1566*, 1582*
4-6	2686*
4	888, 1102, 1122
5	1175*, 1181, 1324, 1392
6	1548*
8	1568
10	1565
13	1464*, 1466*
15	1142*
16	1579*, 1580*

Gaudium et spes (7-12-65)

2	2	421
10		1958*
10	2	450
12	1	358*
12	3	356
12	4	383
13	1	390*, 401, 415, 1707
13	2	1707
14		1703
14	1	364, 382
14	2	33*
15	2	1704, 1711
16		1706, 1713, 1776, 1791, 1794, 1795
17		1705, 1712, 1730, 2339
17	1	1743*
18		1006, 1008, 1018
18	1	33
19-21		29*
19	1	27, 29, 2123
19	3	2125
20-21		676*
20	1	2124, 2126*
20	2	2124
21	3	2126
21	7	2126
22		1260, 1612*, 2820*
22	1	359, 1701, 1701*, 1710, 2783*, 2799*
22	2	470, 470, 521, 618
22	5	367*, 618
23	1	2419
24	3	356, 358*, 1703, 1878*
25	1	1879*, 1881, 1892, 2344
25	2	1882*
26	1	1906, 1924
26	2	1907, 1908*
27	1	1931
27	3	1912, 2322
29	2	1935, 1936*
29	3	1938
30	1	1916*
31	3	1915, 1917
32		2820*
34		2427*
36		49
36	2	159, 339
36	3	308
37	2	409
38		520
39		2820*
39	1	358*, 1048
39	2	1049
39	3	1050
40	2	854
43	4	942
43	6	853
44	2	94*
45		2820*
45	1	776
45	2	450*
47	1	1603, 2210*, 2250
47	2	1603*, 2387*
48		1251*
48	1	1603, 1627, 1639, 1646, 1652, 1660*, 2364
48	2	1535, 1639, 1642
48	4	2227*
49	2	1645, 2334*, 2362
49	3	1632
50	1	372*, 1652, 1664
50	2	2367, 2373*
51	3	2268*, 2271, 2368
51	4	2371
52	1	1657, 2206
52	2	2210
58	4	2527
62	7	94
63	3	2424*
64		2426*
65		2424
67	2	2434
67	3	2184*, 2194
69	1	2404, 2408*
71	4	2406*
74	1	1906*
74	2	1902
74	3	1901, 1920
74	5	2242
76	3	2245
76	5	2246, 2420
78	1-2	2304*
78	3	813
78	5	2306*
78	6	2317
79	3	2311*
79	4	2308, 2312
79	5	2310*
80	4	2314
81	3	232*
81	4	2307*
84	2	1911

89 1 1955

KONĊILJI U SINODI
(ċitati skont Denzinger-Schonmetzer)

Konċ. ta' Ruma (382)
179 120

Konċ. ta' Kartaġni (418)
Statuti tal-Knisja tal-bidu
325 650

Konċ. ta' Orange II (529)
371-372 406
397 1037

Sinodu ta' Kostantinopli (543)
409 1035
411 1035

Konċ. ta' Braga I (561)
455-463 633

Konċ. ta' Toledo IV (633)
483 633

Konċ. ta' Toledo VI (639)
490 245

Konċ. tal-Lateran (649)
503 496, 499
504 476

Konċ. ta' Toledo XI (675)
525-541 192
527 245
528 255
530 253-254
539 650

Konċ. ta' Toledo XVI (693)
571 499

Konċ. ta' Ruma (745)
587 633

Konċ. ta' Friuli (796 jew 797)
619 503

Konċ. ta' Quiercy (605)
624 605

DOKUMENTI PONTIFIĊJI

Damasu I (366-384)
Ittra lill-isqfijiet tal-Lvant
149 471

Innoċenz I (402-417)
Ittra Si instituta ecclesiastica *tad-19 ta' Marzu 416*
216 1510

Ljun il-Kbir (440-461)
Ittra Quam laudabiliter *tal-21 ta' Lulju 447*
284 247
286 299

Ittra Lectis dilectionis tuae *tat-22 ta' Ġunju 449*
291 499
294 499

Anastasju II (496-498)
Ittra In prolixitate epistolae *tas-sena 497*
359 650

Ormisda (514-523)
Ittra Inter ea quae *tal-25 ta' Marzu 521*
369 650

Viġilju (537-555)
Ittra Dum in sanctae *tal-5 ta' Frar 552*
415 233

Pelaġju I (556-561)
Ittra Humani generis *tal-5 ta' Frar 557*
442 499

Girgor il-Kbir (590-604)
Ittra Sicut aqua *tas-sena 600*
475 473

Nikola I (858-867)
Tweġiba Ad consulta vestra *tat-13 ta' Novembru 866*
646 1256

Innoċenz III (1198-1216)
Ittra Eius exemplo *tat-18 ta' Diċembru 1208*
794 1576

Ġwanni XXII (1316-1334)
Bolla Ne super his *tat-3 ta' Diċembru 1334*
990 1022

Benedittu XII (1334-1342)
Kostituzzjoni Benedictus Deus *tal-20 ta' Jannar 1336*
1000-1001 1022
1000 1023
1002 1022, 1035

Librett Cum dudum *tas-sena 1341*
1011 663

Ittra Super quibusdam *tad-29 ta' Settembru 1351*
1077 633

Klement VI (1342-1352)
Ittra Super quibusdam *tad-29 ta' Settembru 1351*
1077 633

Piju IV (1559-1565)
Bolla Iniunctum nobis *tat-13 ta' Novembru 1564*
1862-1870 192

Kostituzzjoni Cum quorundam hominum *tas-7 ta' Awwissu 1555*
1880 499

Piju VI (1775-1779)
Brevi Quod aliquantulum *tal-10 ta' Marzu 1791*
2109

Piju IX (1846-1878)
Bolla Ineffabilis Deus *tat-8 ta' Diċembru 1854*
2803 411, 491

Enċiklika Quanta cura *tat-8 ta' Dicembru 1864*
2109

Ljun XIII (1878-1903)
Enċiklika Diuturnum illud *tal-20 ta' Ġunju 1881*
1898

Enċiklika Immortale Dei *tal-1 ta' Novembru 1885*
1898, 2105

Enċiklika Libertas praestantissimum *tal-20 ta' Ġunju 1888*
1951, 1954, 2108

PIJU XI (1922-1939)
Enċiklika Quas primas *tal-11 ta' Diċembru 1925*
2105

Enċiklika Casti connubii *tal-31 ta' Dicembru 1930*
2366
3722 2297

Enċiklika Quadragesimo anno *tal-15 ta' Mejju 1931*
1883

Enċiklika Divini Redemptoris *tad-19 ta' Marzu 1937*
676

Piju XII (1939-1958)
Enċiklika Summi Pontificatus *tal-20 ta' Ottubru 1939*
360, 1939

Enċiklika Mystici Corporis *tad-29 ta' Ġunju 1943*
1119
3801 330
3803 797, 708
3812 478

Kostituzzjoni appostolika Provida Mater *tat-2 ta' Frar 1947*
929

Enċiklika Mediator Dei *tal-20 ta' Novembru 1947*
1548

Kostituzzjoni appostolika Sacramentum Ordinis *tat-30 ta' Novembru 1947*
3858 1573

Enċiklika Humani generis *tat-12 ta' Awwissu 1950*
3875 37
3876 38, 1960
3891 367
3896 366
3897 390

Kostituzzjoni appostolika Munificentissimus Deus *tal-1 ta' Novembru 1950*

3903 966

Enċiklika Haurietis aquas *tal-15 ta' Mejju 1956*
3924 478

Enċiklika Fidei donum *tal-21 ta' April 1957*
1560

Diskorsi
1 ta' Ġunju 1941 1887, 1942, 2286
20 ta' Frar 1946 899
3 ta' Settembru 1950 2501
29 ta' Ottubru 1951 2362
6 ta' Diċembru 1953 2108
25 ta' Diċembru 1955 2501

Ġwanni XXIII (1958-1963)
Enċiklika Mater et Magistra *tal-15 ta' Mejju 1961*
60 1882

Enċiklika Pacem in terris *tal-11 ta' April 1963*
35 1886
46 1897
51 1903
65 1930

Pawlu VI (1963-1978)
Enċiklika Mysterium Fidei *tal-5 ta' Settembru 1965*
1183, 1418
18 1381
39 1374
56 1378

Kostituzzjoni appostolika Indulgentiarum doctrina *tal-1 ta' Jannar 1967*
1471
5 1474, 1475, 1477
8 1478

Enċiklika Populorum progressio *tas-26 ta' Marzu 1967*
37 2372
53 2315

Kredu tal-Poplu ta' Alla; professjoni solenni tal-fidi tat-30 ta' Ġunju 1968
192
2 251
8 327, 366
9 265
12 1035
15 975
16 419
19 827
20 182
28 1005, 1052
29 1053
30 962

Enċiklika Humanae vitae *tal-25 ta' Lulju 1968*
11 2366
12 2366, 2369
14 2370
16 2370
23 2372

Kostituzzjoni appostolika Divinae consortes naturae *tal-15 ta' Awwissu 1971*
1212, 1288, 1300

Kostituzzjoni appostolika Sacram unctionem infirmorum *tat-30 ta' Novembru 1972*
1513

Eżortazzjoni appostolika Marialis cultus *tat-2 ta' Frar 1974*
42 971
56 971

Eżortazzjoni appostolika Evangelii nuntiandi *tat-8 ta' Diċembru 1975*
31 2820
48 1676
53 843
62 835
63-64 1201
73 910

Diskorsi
5 ta' Jannar 1964 f'Nazaret (Liturġija tas-Sigħat, uff. tal-qari, festa tal-Familja Mqaddsa) 533

21 ta' Novembru 1964 963
11 ta' Lulju 1966 390
22 ta' Ġunju 1973 776
14 ta' Diċembru 1975 838

Ġwanni Pawlu II (1978-....)
Enċiklika Redemptor hominis *tal-4 ta' Marzu 1979*
11 519
18-21 783

Eżortazzjoni appostolika Catechesi tradendae *tas-16 ta' Ottubru 1979*
1 4
2 4
5 426
6 427
9 561
13 7
18 5, 6
20-22 23
23 1074
25 23
29 1697
53 1204
54 1676, 2688
55 2688

Ittra Dominicae cenae *dwar il-misteru u l-kult tal-Ewkaristija tal-4 ta' Frar 1980*
3 1380

Enċiklika Dives in misericordia *tat-30 ta' Novembru 1980*
14 2844

Enċiklika Laborem exercens *tal-14 ta' Novembru 1981*
6 2428
7 2474
11 2430
18 2436
19 2433
22-23 2433
27 2427

Eżortazzjoni appostolika Familiaris consortio *tat-23 ta' Novembru 1981*
9 2343
11 2231, 2361, 2392
13 1642, 1643
16 1620
19 1644, 1645, 2387
20 1648
21 1656, 2204
22 2334
28 1653
30 2366
32 2370
36 2221
46 2211
67 1622
80 2391
81 2390
83 1649
84 1651, 2386
85 1658

Eżortazzjoni appostolika Reconciliatio et Paenitentia *tat-2 ta' Diċembru 1984*
16 408, 1869, 2850
17 1857, 1863
31 1469

Enċiklika Dominum et vivificantem *tat-18 ta' Mejju 1986*
27-48 1433
31 1848
46 1864
55 2516

Enċiklika Redemptoris mater *tal-25 ta' Marzu 1987*
11 851
12-20 853
18 165
21 852
23 850
42-47 854
48-49 854
50 855
52-54 854
55 856
69 927, 931

Enċiklika Sollicitudo rei socialis *tat-30 ta' Diċembru 1987*
1 2322
9 2438
14 2437
16 2440
17 2438
32 3441
38-40 1939
41 2422
42 2406, 2442
45 2438
47 1929, 2442

Ittra appostolika Mulieris dignitatem *tal-15 ta' Awwissu 1988*
6 2334
26-27 1577
27 773

Ittra appostolika Vicesimus quintus annus *tal-4 ta' Diċembru 1988*
16 1205, 1206

Eżortazzjoni appostolika Christifideles laici *tat-30 ta' Diċembru 1988*
9 899
16-3 828

17-3 828
24 801

Enċiklika Centesimus annus *tal-1 ta' Mejju 1991*
3 1896, 2421
10 1939, 2425
12 1882
13 2425
24 2423
25 407, 1889, 2236
26 2440
28 2438
29 2461
31 2427
32 2429
34 2425, 2349
35 2424, 2438
36 1886, 2223
37-38 2415
40 2406
41 1887
43 1914
44 1904, 2425
45 2244
46 2244
48 1883, 2406, 2431, 2433
51 2441
57 2444

Diskorsi
7 ta' Diċembru 1985 10

DOKUMENTI EKKLEŻJASTIĊI

CATECHISMUS ROMANUS
Daħla 10 25
Daħla 11 24
1 1 3 190
1 1 4 191
1 2 2 199, 200
1 2 13 274
1 5 11 598, 598
1 6 3 633
1 10 1 749
1 10 20 770
1 10 22 750
1 10 24 947, 950
1 10 27 952
1 11 3 978
1 11 4 979
1 11 5 982
1 11 6 987
2 2 5 1213
2 5 18 1468
2 5 21 1450
2 5 4 1431
3 2 4 2086
3 37 2536, 2537

KONGREGAZZJONIJIET

Kongregazzjoni għad-Duttrina tal-Fidi

Ittra lill-isqfijiet tal-Ingilterra tas-16 ta' Settembru 1864
2888 811

Digriet tad-19 ta' Lulju 1944
3839 676

Ittra lill-Arċisqof ta' Boston tat-8 ta' Awwissu 1940
3866-3872 847

Dikjarazzjoni Mysterium Ecclesiae *tal-24 ta' Ġunju 1973*
3 2035

Dikjarazzjoni Persona humana *tad-29 ta' Diċembru 1975*
7 2391
8 2357
9 2352
11 2349

Dikjarazzjoni Inter insigniores *tal-15 ta' Ottubru 1976*
1577

Istruzzjoni Pastoralis actio *tal-20 ta' Ottubru 1980*
1252

Istruzzjoni Libertatis conscientia *tal-22 ta' Marzu 1986*
13 1740
68 2448

Istruzzjoni Donum vitae *tat-22 ta' Frar 1987*
Daħla 2 2375
Daħla 5 2258
1 1 2270
1 2 2274
1 3 2275
1 5 2275
1 6 2275
2 1 2376
2 4 2377
2 5 2377
2 8 2378
3 2273

Kongregazzjoni għall-Kleru
Directorium Catecheticum Generale
43 234
47 234
51 280
69 1056

Kongregazzjoni għall-Kult divin
Istruzzjoni Eucharisticum mysterium *tal-25 ta' Mejju 1967*
6 1325

Kongregazzjoni għall-Edukazzjoni Kattolika

Digriet Theses approbatae philis opheae tomisticae *tas-27 ta' Lulju 1914 teżijiet tomistiċi*
3624 318

SINODU TAL-ISQFIJIET
Rapport finali Exeunte coetu secundo *tas-7 ta' Diċembru 1985*
IIB A 4 10, 11

LAQGĦAT EPISKOPALI
Dokument ta' Puebla 1979 1678

LIĠI KANONIKA

KANONI TAL-APPOSTLI
334 887

CODEX IURIS CANONICI (CIC)
129 2 911
204 1 871, 1213*
205 815*
206 1249*
207 1 934
207 2 873, 934
208-223 1269*
208 872
212 3 907
213 2037*
220 2477*
222 2043*
229 906*
230 1 903*
230 3 903
290-293 1583*
330 880*
331 936
336 883*
337 1 884
368-369 833*
443 4 911
463 1 911
463 2 911
492 1 911
511 911
515 1 2179
517 2 911
536 911, 911
573 916*, 925*
591 927*
603 1 920
604 1 923, 924
604 2 924*
605 919*
607 925*
654 2103*
692 2103*
710 928
713 2 929
731 1 930
731 2 930
747 2032
748 2 160*
751 817*, 2089
774 906*
776 906*
780 906*
783 931
788 3 1249*
823 1 906*
835 4 902
844 1462*
844 3 1399*
844 4 1401*
847 1 1513*
848 2122
849 1213*
851 1233*
851 2 1233*
855 2156
861 1 1256*
861 2 1256*
864 1246
865 1233*
866 1233*, 1298*
867 1250*
868 1233*, 1251*
872-874 1255*
882 1313*
883 2 1312*
883 3 1307*, 1314*
884 2 1313
889 1 1306*
890 1306
891 1307*

893 1 1311*
893 2 1311*
914 1457*
916 1457*
919 1387*
920 138*, 2042*
961 1 1483*
961 2 1483*
962 1 1483*
967-969 1462*
972 1462*
976 1463*
982 2490, 2511
986 1464*
988 2 1458*
989 1457*, 2042*
1003 1516*
1004 1 1514*
1005 1514*
1007 1514*
1012 1576*
1024 1577
1055 1 1601, 1660*
1055 2 1617*
1056 2364*
1057 1 1626, 1628
1057 2 1627*
1063 1632*
1071 1629*
1086 1635*
1095-1107 1629*
1103 1628*
1108 1631*
1124 1635*
1125 1635*
1134 1638
1141 1640*, 2382
1151-1155 1649*, 2383*
1166 1667*
1168 1669*
1172 1673*
1176 3 2301*
1191 1 2102
1196-1197 2103*
1199 1 2154
1245 2181*
1246-1248 2042*
1246 2043*
1246 1 2177, 2177, 2192
1247 2180, 2185*, 2192, 2193
1248 1 2180
1248 2 2183
1249-1253 1438*
1249-1251 2043*
1314 2272
1323-1324 2272*
1331 1463*
1336 1, 3, 5 1583*
1338 2 1583*
1354-1357 1463*
1367 2120*
1369 2148*
1376 2120*
1388 1 1467
1398 2272
1421 2 911

CORPUS CANONUM ECCLESIARUM ORIENTALIUM

675 1 1213*
675 2 1269*
677 1 1256*
679 1246
681 1250*
686 1 1250*
695 1 1290*
696 1 1290*
708 2042*
711 1457*
719 2042*
722 3-4 1462*
725 1463*
735 1464*
738 1514*
739 1 1516*
744 1576*
747 1576*
867 1667*
880-883 1438*
880 3 2043*
881 1 2042*, 2043*
881 2 2042*
881 3 2042*
881 4 2042*, 2043*
882 2043*
1420 1463*
1431 1463*
1434 1463*
1456 1467

LITURĠIJA

RIT LATIN

Missal Ruman

Istituzzjoni Ġenerali

240 1390
259 1182
271 1184
272 1184

Offertorju 1333

Prefazju

tal-Milied 477
ta' Lapsi 661
ta' Kristu Re 2046
tal-Appostli 857, 1575
tal-Qaddisin 2005
tal-Mejtin 1012

"Sanctus" 335

Kanone Ruman
88 1037
90 1353
95 1333
96 335, 1383
1402
97 1274

Talbiet ewkaristici
III 116 1404
IV 2818, 2852
IV 118 55, 380

Emboliżmu 1404
2760, 2854

Kolletta
tas-26 Ħadd tas-sena 277
tat-32 Ħadd tas-sena 1742

Liturġija tal-Ġimgħa tal-Passjoni u l-Mewt tal-Mulej
Talba universali VI 63, 839

Il-lejl qaddis tal-Għid
It-tħabbira tal-Għid
(Exsultet) 412, 631, 647
Talba ta' wara l-ewwel
lezzjoni 349
Talba wara t-tielet lezzjoni 528
Tberik tal-ilma għall-
Magħmudija 1217, 1218,
1219, 1221

Sekwenza
ta' Għid il-Ħamsin 2671

Pontifikal Ruman
Ritus ordinationis episcopi presbyterorum et diaconorium
52 1541
177 1542
230 1543

Ordo Confirmationis
Daħla 1 1285
Daħla 2 1285
Daħla 3 1309
Daħla 5 1311
6 1311

De Benedictionibus
Konsagrazzjoni taż-żejt
tal-griżma 1299
16 1669
18 1669

Ordo consecrationis virginum
Daħla 1 923
Daħla 2 924

Ritwal Ruman

Ordo initiationis christianae adultorum 1232
Daħla 1-2 1212
19 1248
98 1248

Ordo baptismi parvulorum
62 1241

Ordo Baptismi adultorum
168

Ordo Paenitentiae
Il-formola tal-
assoluzzjoni 1424, 1449
31 1484

Ordo celebrandi matrimonium
45 1627

Ordo exsequiarum
Commendatio animae 1020
In paradisum deducant te angeli 335
1 1680
10 1690
41 2688
57 1689

Liturġija tas-Sigħat
Istituzzjoni ġenerali
7 2616
9 2655
100-109 2586

Innijiet
O lux beata Trinitas 257
Te Deum 168
Veni, Creator Spiritus 291, 700
Vexilla Regis 550, 617
Antifoni
tal-ottava tal-Milied 526
tat-Tifħir ta' sbiħ il-jum
fl-1 ta' Jannar 469

tal-kantiku ta’ Marija
fit-II Għasar
tal-Epifanija 528

Kantiku
tal-Għasar tas-Sibt 461

Talbiet
Ave Maria 1014, 2676, 2677
O sacrum convivium 1402
Veni, Sancte Spiritus 2671

Litanija tal-Qaddisin 1014

LITURĠIJA TAL-LVANT

Liturġija ta’ San Ġwann Griżostmu
Il-*Kerubikon* 335
Anafori 42, 1137
Tħejjija għat-tqarbin 1386

Liturġija Biżantina
1106
prefazju konsagratorju
fl-ordinazzjoni ta’ isqof 1541
prefazju konsagratorju
fl-ordinazzjoni ta’ djaknu 1543
prefazju konsagratorju
fl-ordinazzjoni ta’ saċerdot 1542

Troparji
O *monoghenis* 469
Fil-festa tad-Dormizzjoni ta’
Marija (15 ta’ Awwissu) 966
Fl-Għid 638
Fil-Matutin tal-Ħdud tat-tieni
mod 703
Fl-Għasar ta’ Għid il-Ħamsin
291, 732, 2671

Kontakia
tal-festa tat-Trasfigurazzjoni 555
ta’ Rumanu l-Melodi 525

Ewkologjon
formoli tal-assoluzzjoni 1481
talba tal-ordinazzjoni 1587
Liturġija tas-Sirja
Epiklesi għall-konsagrazzjoni
taż-żejt tal-griżma (Antjokja)
1297

Fanqith
Uffiċċju siro-antjokenu, vol. 6,
żmien tas-sajf, p. 193b 1167
Uffiċċju siro-antjokenu, vol. 1,
żmien komun, 237a-b- 1391

KITTIEBA EKKLEŻJASTIĊI

Awturi anonimi
Omilija ta’ Sibt il-Għid mill-ewwel żminijiet (Liturġija tas-Sigħat, uff. tal-qari ta’ Sibt il-Għid) 635

Constitutiones Apostolorum
7 24 1 2760
8 13 12 1331

Didake XII Apostolorum
1 1 1696
2 2 2271
8 2 2760
8 3 2767
9 5 1331
10 6 1331, 1403

Ittra lil Djonjetu
5 5 220, 2771
5 8-9 2796
5 10 2240
6 10 2240

Imitazzjoni ta’ Kristu
1 23 1 1014

Sermo de die dominica 2178

Alfonz de’ Liguori (San)
Del gran mezzo della preghiera 2744

Ambroġ (San)
Epistulae
41 12 1429

Expositio Evangelii secundum Lucam
2 85-89 766
10 121 1025

De mysteriis
7 42 1303
9 50 52 1375

De officiis ministrorum
1 88 2653

De Paenitentia

1 34 983

Expositio Psalmi CXVIII
14 30 908

Enarrationes in Psalmos
1 9 – Liturġija tas-Sigħat, uff. tal-qari s-Sibt tal-għaxar ġimgħa 2589

De sacramentis
2 6 1225
4 7 1383
4 28 1393
5 7 1383
5 19 2783
5 26 2836
5 30 2852

Explanatio symboli
1 197
7 194
8 191

De viduis
23 2349

De virginitate
18 118 845

Anselmu ta' Canterbury (San)
Proslogion
Kelmtejn qabel 158

Aristide
Apologia
16 6 760

Atanasju ta' Lixandra (San)
Epistulae festivales
329 1169

Epistulae ad Serapionem
1 24 1988

De Incarnatione
54 5 460

Barnaba
Epistula
4 10 1905
19 5 2271

Bażilju ta' Ċesarija fil-Kappadoċja (San)
Adversus Eunomium
3 1 336

Moraliaregula
73 2384

Regulae fusius tractatae
Daħla 3 1828

Liber de Spiritu Sancto
15 36 163, 736
18 45 2132
26 62 2684

Benedittu (San)
Regulae
20 2834
43 3 347
48 2834

Bernard ta' Clairvaux (San)
In Canticum sermones
27 14 771

Homilia super Missus est
4 11 108

Bonaventura (San)
In libros Sententiarum
2 1 2 2 1 293
4 37 1 3 2071

Ċesarja ż-żgħira (Santa)
Lil Santa Rikilde u lil Santa Radegonda 127

Ċesarju ta' Arles (San)
Expositio symboli (sermo 9) 232

Ċiċerun
De republica
3 22 33 1956

Ċiprijan ta' Kartaġni (San)
De dominica oratione
9 2782
11 2784
12 2813
13 2816
21 2830
23 810, 2845

Epistulae
56 10 1 1028

De catholicae unitate Ecclesiae 181

Ċirillu ta' Ġerusalemm (San)
Catecheses illuminandorum
5 12 186
18 29 – Liturġija tas-Sigħat, uff. tal-qari, il-Ħamis tas-17-il ġimgħa 1050

Catecheses mystagogicae
3 1 2782
5 9 1371
5 10 1371
5 11 2794
5 13 2819
5 18 2856

Ċirillu ta' Lixandra (San)
In Lucam
22 19 1381

Commentarius in Ioannem
12 738

Duminku (San)
Ġordan ta' Sassonja: *Libellus de principiis Ordinis praedicatorum*
93 956

Elizabetta tat-Trinità (Beata)
Talba 260

Epifanju (San)
Panarion seu Adversus LXXX haereses
1 1 5 760

Erma
Mandata Pastoris
2 1 2517

Visiones Pastoris
2 4 1 760

Eterja
Peregrinatio ad loca sancta
46 281

Evagrju Pontiku
Capita practica ad Anatolium
49 2742

De oratione
34 2737

Fawstu ta' Riez
De Spiritu Sancto
1 2 169

Franġisk ta' Assisi (San)
Cantico delle creature 344, 1014

Admonitio
5 3 598

Franġisk ta' Sales (San)
Traité de l'amour de Dieu
8 6 1974

Fulġenz ta' Ruspe (San)
Contra gesta Fabiani

28 16-19: Liturġija tas-Sigħat, uff. tal-qari tat-Tnejn tat-28 ġimgħa tas-sena 1394

Ġirolmu (San)
Commentarii in Ecclesiasten
10 11 1456

Commentariorum in Isaiam libri xviii
Daħla 113

In die dominica Paschae homilia
1166

Ġovanna d'Arko (Santa)
Kelmitha 223, 435
Atti tal-proċess tagħha 795, 2005

Ġuljana ta' Norwich
Revelation of divine love
32 313

Ġustinu (San)
Apologiae
1 61 12 1216
1 65 1345
1 66 1-2 1335
1 67 1345, 2174
1 67 6 1351
1 7 760

Dialogus cum Tryphone Iudaeo
11 1 2085
99 7 498

Ġwann tas-Salib (San)
Subida del monte Carmelo
2 22: Liturġija tas-Sigħat

uff. tal-qari tat-Tnejn tat-tieni ġimgħa tal-Avvent 65

Dichos de luz y amor
64 1022

Ilama de amor viva
696
it-tielet strofa 2690

Ġwann Damaxxenu (San)
De fide orthodoxa
2 4 593
3 24 2559, 2590
3 27 626
4 2 663
4 13 1106

De sacris imaginibus orationes
1 16 1159
1 27 1162

Ġwann Eudes (San)
Tractatus de admirabili Corde Iesu
1 5: Liturġija tas-Sigħat, uff. tal-qari tad-19 ta' Awwissu 1698

Tractatus de regno Iesu
Liturġija tas-Sigħat, uff. tal-qari tal-Ġimgħa tat-33 ġimgħa tas-sena 521

Ġwann Griżostmu (San)
Sermones de Anna
4 5 2744

Eclogae ex diversis homiliis
2 2700
2 2743

Homilia in illud Angusta est porta et de oratione Domini
2784

Homiliae in Matthaeum
19 4 2768
19 5 2825

Homiliae in ad Romanos
7 3 2540

Homiliae in primam ad Corinthios
27 4 1397
41 5 1032

Homiliae in secundam ad Corinthios
28 3-4 2538

Homiliae in ad Ephesios
20 8 2365

In incomprehensibili Dei natura seu contra Anomeos
3 6 2179

In Lazarum
1 6 1375

De proditione Iudae
1 6 1375

De sacerdotio
2 4 1551
3 5 983

Sermones in Genesim
2 1 358

De virginitate
10 1 1620

Ġwann Kassjan (San)
Collationes
9 18 2785

Ġwann Marija Vianney (San)
NB. Nodet, Jean-Marie Vianney, (Cure d'Ars)
Talba 1589

Girgor il-Kbir (San)
Dialogi
4 39 1031

Homiliae in Ezechielem
1 7 8 94

Regula pastoralis
3 21 2446

Moralia in Iob
Daħla 1 6 4 795
31 45 2539
31 45 1866

Girgor Nazjanzenu (San)
Orationes theologicae
1 4 2697
5 26 684
5 28 2670

Orationes

2	71	1589
2	73	1589
2	74	1589
16	9	2565
39	17	980
40	3-4	1216
40	9	537
40	41	256

Girgor ta' Nissa (San)

Orationes de beatitudinibus

1		1803, 2546
6		2548

Homiliae in Canticum

8		2015

Oratio catechetica

15		457
16		623

Homiliae in orationem dominicam

2		2784

In Christi Resurrectionem

1		650

De Spiritu Sancto

3	1	690

De vita Mosis

		2028

Gwigo ta' Chartreux

Scala claustralium 2654

Ilarju ta' Poitiers (San)

In Evanglium Matthaei

2		537

Injazju ta' Antjokja (San)

Epistula ad Ephesios

19	1	498
20	2	1331,
1405		
		2837

Epistula ad Magnesios

6	1	1549
9	1	2175

Epistula ad Romanos

1	1	834
4	1	2473
6	1-2	1010, 2474
7	2	1011

Epistula ad Smyrnaeos

1-2		496
8	1	896, 1369
8	2	830

Epistula ad Trallenses

3	1	1549, 1554 1583

Injazju ta' Loyola (San)

Eżerċizzi spiritwali

22	2478
38	2164
104	2715

Ippolitu ta' Ruma (San)

De paschate

1-2	1165

Traditio apostolica

3	1586
8	1569
21	1291, 1301
35	749

Irinew ta' Lyon (San)

Adversus haereses

1	10	1-2	173, 174
2	22	4	518
2	30	9	292
3	3	2	834
3	17	1	53
3	18	1	518
3	18	3	438
3	18	7	518
3	19	1	460
3	20	2	53
3	22	4	494
3	24	1	175, 797
4	4	3	1730
4	12	4	53
4	15	1	1964, 2070
4	16	3-4	2063
4	18	4	1350
4	18	4-5	1000
4	18	5	1327
4	20	1	292
4	20	5	1722
4	20	7	294
4	21	3	53
5	20	1	174
5	32	1	1047

Iżakk ta' Ninwe (San)
*Tractatus mystici (*ediz. *Bedjan)*
66 2717

Katerina ta' Siena (Santa)
Djalogi
1 6 193
4 13:
Liturġija tas-Sigħat,
uff. tal-qari tad-19-il Ħadd
tas-sena 356
4 138 313

Klement ta' Lixandra
Paedagogus
1 6 760,
813

Klement ta' Ruma (San)
Epistula ad Corinthios
7 4 1432
42 861
42 4 1577
44 861
44 3 1577
81 1-2 1900

Ljun il-Kbir (San)
Sermones
4 1 786
4 3 424
21 2-3:
Liturġija tas-Sigħat,
uff. tal-qari tal-Milied 469,
1691
23: Liturġija tas-Sigħat,
uff. tal-qari tal-Epifanija 528
51 1 424
51 3 568
62 2 424
73 4 412
74 2 1115
83 3 424

Massimu l-Konfessur (San)
Ambiguorum liber 398
Opuscula theologica et polemica 834
Quaestiones et dubia
66 473

Newman John Henry (Beatu)
Apologia pro vita sua 157
Ittra lid-Duka ta' Norfolk 1778

Discourses to mixed congregations
5 On holiness 1723

Parochial and plain sermons
5 2 pp.22-24
2144

Niċeta ta' Remesjana
Explanatio symboli
10 946

Nikola van der Flue (San)
Talba 226

Oriġene
Homiliae in Exodum
4 5 137
8 1 2061

Homiliae in Leviticum
5 5 113

Homiliae in Ezechielem
9 1 817

Contra Celsum
1 32 498
1 69 498
2 40 2114

De oratione
12 2745
26 2825
29 2847

Pietru Krisologu (San)
Sermones
71 3777
71 2814
71 2837
117 Liturġija tas-Sigħat,
uff. tal-qari tas-Sibt
tad-29 ġimgħa tas-sena 359

Polikarpu ta' Smirna (San)
Epistula ad Philippenses
5 5 2 1570
Martyrium Polycarpi
14 2-5 2474
17 957

Prosperu ta' Aquitaine
Epistulae
217 217 1124

Roża ta' Lima (Santa)
Vita mirabilis
(P. Hanesen, Louvain 1668)
618,

2449

Teofilu ta' Antjokja (San)
Ad Autolycum
2 4 296

Tereża tal-Bambin Ġesù (Santa)
Storja ta' Ruħ
A 83v 127
B 3v 826
C 25r 2558

Att ta' Offerta lill-Imħabba kollha ħniena 2011

L-aħħar kelmiet 956, 1011

Tereża ta' Ġesù (Santa)
Triq tal-Perfezzjoni
26 2704

Exclamaciones del alma a Dios
15 3 1821

Poesias
30 227

Ktieb il-Hajja
1 1011
8 2709

Tertulljan
Ad uxorem
1 1 991
2 9 1642

Apologeticus
9 2271
50 852

Adversus Marcionem
1 3 228
2 4 1951

De oratione
1 2761, 2774
3 2779, 2814
5 2817
10 2761

De Paenitentia
4 2 1446

De resurrectione carnis
8 2 1015

Tumas ta' Aquino (San)
Compendium Theologiae
1 2 184

Collationes in decem praeceptis
1 1955
6 1759

In ad Hebraeos
7 4 1545

Quaestiones disputatae de malo
4 1 404

Opusculum 57 in festo Corporis Christi 460

Exposito in Psalmos
21 11 112

Summa contra gentiles
1 30 43
3 71 310

Summa Theologiae
1 1 1 38
1 1 10 ad 1 116
1 2 3 34
1 25 5 ad 1 271
1 25 6 310
1 114 3 ad 3 250
1-2 71 6 1849
1-2 79 1 311
1-2 88 2 1856
1-2 90 1 1951
1-2 90 4 1976
1-2 93 3 ad 2 1902
1-2 107 1 ad 2 1964
2-2 1 2 ad 2 170
2-2 2 9 155
2-2 4 1 163
2-2 24 1 1767
2-2 24 3 1767
2-2 26 4 1766
2-2 47 2 1806
2-2 64 7 2263, 2264
2-2 81 3 ad 3 2132
2-2 83 9 2763, 2774
2-2 109 3 2469
2-2 109 3 ad 1 2469
2-2 122 4 2176
2-2 158 1 ad 3 2302
2-2 171 5 obj. 3 157
2-2 184 3 1973

3 1 3 ad 3 412
3 22 4 1548
3 30 1 511
3 45 4 ad 2 555, 556
3 48 2 ad 1 795
3 51 3 627
3 60 3 1130
3 64 2 ad 3 1118
3 65 1 1210
3 65 3 1211
3 68 8 1128
3 71 4 ad 3 904
3 72 5 ad 2 1305
3 72 8 ad 2 1308
3 73 3 1374
3 75 1 1381

In libros sententiarum
2 prologus 293

Exposition in symbolum apostolicum
1 1718
10 947

Hymnus "Adoro te devote" 1381

Tumas More (San)
Letter of Alex Alington to Margaret Roper
Liturġija tas-Sigħat, uff. tal-qari fit-tifkira tal-qaddis fit-22 ta' Ġunju 313

Ugo ta' San Vittore
De arca Noe
2 8 134

Wistin (Santu)
De catechizandis rudibus
3 5 281
4 8 2539

Enchiridion de fide, spe et caritate
11 3 311

Epistulae
98 5 1274
130 8 17 2737
130 1 222 2762
187 11 34 774

In Epistulam Iohannis ad Parthos tractatus
1 6 1863
8 9 1779
10 4 1829

In Evangelium Iohannis tractatus
45 15 1584
12 13 1458
21 8 795
26 6 13 1398
72 3 1994
80 3 1228

Contra Faustum manichaeum
27 27 1849

De fide et symbolo
10 25 2518

Contra epistulam Manichaei quam vocant fundamenti
5 6 119

De Genesi contra Manichaeos
1 2 4 338

De gratia et libero arbitrio
17 2001

Quaestiones in Heptateuchum
2 73 129

De libero arbitrio
1 1 1 311

De mendacio
4 5 2482

De moribus Ecclesiae catholicae
1 3 4 1718
1 25 46 1809

De natura et gratia
31 2001

Enarratio in Psalmos
57 1 1962
62 16 2628
72 1 1156
74 4 796
85 1 2616
88 2 5 996
102 7 2005
103 1 15 329
103 4 1 102

De diversis quaestionibus octoginta tribus
64 4 2560

De sermone Domini in monte
1 1 3 2547
1 1 1966
2 4 16 2785

2	5	17	2794
2	6	24	2827
2	45	19	2149

Il-Belt ta' Alla

10	6	1372, 2099
10	13	2304
14	7	1766
14	28	1850
18	51	769
19	19	2185
22	17	1118
22	30	1720, 2550

Sermones

18	4	4	1039
33	2	2	2067
43	7	9	158
52	6	16	230
56	6	9	2559
57	7	7	2837
58	11	13	1064
78	6		556
96	7	9	845
169	11	13	1847
186	1		510
213	8		983
214	11		981
241	2		32
267	4		797
272			1396
298	4-5		2009

Stqarrijiet

1	1	1	30
2	4	9	1958
3	6	11	300
6	11	20	2520
7	7	11	385
9	6	14	1157
9	11	27	1371
10	28	39	45
10	29		1218, 2340
13	36		2002
13	38		2002

De Trinitate

8	3	4	1766
14	15	21	1955
15	26	47	264

De sancta virginitate

3	506
6	963

Xmun ta' Salonika (San)

De ordine sepulturae 1690

WERREJ TEMATIKU

Abba: 742, 1303, 2786.
Abel: 58, 401, 769.
Abort: 2270ss.
Abraham: 59ss, 63, 144ss, 165, 331, 422, 527, 590. 633, 705ss, 762, 841, 1080, 1221, 1222, 1541, 1716, 1819, 2569ss, 2635, 2676, 2810.
Adam: 359, 375, 388, 399, 504ss, 518, 532, 536, 635, 655, 766, 769, 1167, 1263, 1736, 2361.
Adorazzjoni: 333, 448, 528, 971, 1078, 1083, 1178, 1378ss, 2096ss, 2143ss, 2502, 2628ss, 2691, 2781, 2807,
Adozzjoni: 1, 257, 270, 422, 465, 505, 554, 654, 690, 693, 839, 1110, 1129, 1709, 2009, 2740, 2782, 2784, 2825.
Adulterju: 1447, 1650, 1736, 1756, 1853ss, 2196, 2330, 2336, 2380ss, 2513, 2517.
Alla
— tal-Patt, rivelat: 36, 50, 73, 101, 128, 203ss, 1150, 1962, 2056;
— għarfien ta' Alla: 27ss, 31ss, 1159;
— Ħallieq: 27, 32, 279ss, 1008, 1258, 1703, 1718ss, 1730, 1934;
— Missier: 151, 198, 232ss, 270, 422ss, 609, 1265, 2759ss;
— għemil, opra, rieda ta' Alla: 74, 105, 122, 257ss, 648ss, 751ss, 1103, 1884, 1950, 1996ss, 2559;
— attributi: 40ss, 150ss, 200, 268, 385, 1777, 1869, 1878;
— qima: 1077ss, 1123, 1325, 1544s, 2084ss, 2568ss, 2639ss, 2759ss;
— jagħmel ħaqq: 1020ss.
Agunija: 333, 475, 612, 1769, 2603, 2719, 2731.
Ambjent: 341, 2219, 2223ss.
Anjostiċiżmu: 2127ss.
Ammen: 1061ss, 2856, 2865.
Anafora: 1352ss, 2770.
Analoġija: 114, 1211, 1869.
Anamnesi: 1103ss, 1354, 1362.
Anġli: 57, 148, 311, 326, 328ss, 391ss, 430ss, 490, 497, 538, 559, 695, 719, 722, 760, 1034, 1161, 1846, 1994,
2566, 2676, 2851.
Apostasija: 675, 817, 2089, 2577.
Appostli: 2ss, 75ss, 126, 171, 173, 194.
Appostolat: 863ss, 900, 1324.
Appostoliku, tal-Appostli: 6, 75ss, 105, 125, 128, 186, 242ss, 442, 750, 811ss, 815ss, 833, 857ss, 930, 1087, 1270, 1399, 1442, 1550, 1560ss, 1576, 2105.
Arka: 845, 1094, 1219, 2058, 2130, 2578, 2876.
Armi tal-gwerra: 2243, 2266, 2309ss, 2438.
Armonija: 374, 379, 400, 1158, 1807, 1885, 1960, 2219, 2333, 2500.
— bejn it-Testment il-Qadim u t-Testment il-Ġdid: 1094.
Art (ara wkoll Dinja): 515, 763, 953, 999, 1000, 1013;
— ħolqien tal-art: 282ss, 325ss;
— ġdida: 1042ss;
— proprjetà tal-art: 372ss, 2402ss.
Artal: 1181ss, 1383, 2570, 2655.
Assoluzzjoni: 1020, 1415, 1424, 1442, 1449, 1453, 1457, 1549, 1463, 1480ss.
Ateiżmu: 2123ss, 2424.
Avvent: 524, 1095.
Awtorità, Setgħa
— ta' Alla: 156, 1063, 1381, 1441;
— tal-Knisja, fil-Knisja: 67, 85, 88, 851, 873ss, 1125ss, 1140, 1551, 1563, 1578, 1673, 1792, 2035ss, 2179;
— tal-bniedem: 1441, 1880, 1897ss, 1930, 1951, 2155, 2199, 2234ss, 2266, 2273, 2308, 2326, 2406, 2420, 2429, 2498.
Axxetiżmu, ċaħda: 1734, 2015, 2043, 2340, 2733.

B

Babel: 57.
Barka: 163, 492, 1009, 1077, 1078, 1079ss, 1245, 1328, 1334, 1347, 1353, 1360, 1375, 1396, 1402, 1538, 1624, 1630, 1642, 1669ss, 1717, 2090, 2373, 2589, 2626ss, 2767, 2781, 2803, 2834.
Barrani: 2241.
Beatitudni(jiet): 459, 581, 932, 1658, 1697, 1716ss, 1820, 1967, 2015, 2444, 2517, 2546, 2603, 2660, 2821, 2833.
Bidu: 32, 163ss, 198, 215, 241, 279ss, 282, 290ss, 327, 390, 425, 450, 489, 512, 535, 541, 669, 683,

686, 702, 764ss, 820, 850, 864, 1624, 1804, 1848, 1853, 1934, 1939, 1982, 2001, 2015, 2212, 2293, 2379, 2636, 2639, 2676, 2784, 2845 (ara wkoll Għajn).
Bin Alla: 4, 65, 124ss, 151, 237, 279, 312, 394, 427, 441ss, 460ss, 496, 499, 521ss, 540, 549, 606, 614, 648, 653, 671, 697, 723, 749, 782, 923, 959, 1046, 1086, 1159, 1213, 1270, 1441, 1612, 1709, 1716, 1831, 2103, 2330, 2427, 2564, 2599.
Bin il-bniedem: 53, 211, 331, 440, 460, 635, 649, 653, 661, 1038, 1384, 1441, 2613.
Biża': 635, 1041, 1299, 1303, 1453, 1628, 1642, 1735, 1754, 1765, 1769, 1878, 1931, 1964, 1972, 2090, 2116, 2144, 2217, 2282.
Bniedem: 1, 101, 109, 208, 990;
— jista' jagħraf 'l Alla: 27ss, 50ss;
— ħolqien tal-bniedem: 282ss, 307, 311ss, 343, 355ss, 1002;
— waqgħat tal-bniedem: 390, 396ss, 410, 705, 1606ss;
— vokazzjoni tal-bniedem: 410, 425, 450, 519, 541ss, 759ss, 836, 1699ss, 1962, 2085;
— xbieha ta' Alla: 1701ss, 1962, 2501, 2566;
— midrub mid-dnub: 1849ss, 2483;
— drittijiet tal-bniedem: 1930, 2279, 2306;
— raġel u mara: 155, 369ss, 1604, 1652, 1929, 2331ss, 2433.
Bxara t-Tajba: 3, 164, 333, 389, 422ss, 528, 571, 632, 714, 748, 856, 9777, 1427, 1648, 2443, 2527, 2763.

Ċ

Ċelebrazzjoni: 6, 815, 1070, 1076, 1098, 1100ss, 1117, 1135ss, 1200, 1229ss, 1297ss, 1345, 1517ss, 1621ss, 1684ss, 2665.
Ċelibat: 915, 1579ss, 1658, 2349.
Ċirkonċiżjoni: 527, 1150.
Ċirkostanzi: 513, 1135, 1230, 1399, 1667ss, 1750, 1754ss, 1780, 1911, 1957, 2073, 2107, 2125, 2484.
Ċittadini: 1901, 1910, 1915, 2107, 2187, 2199, 2212, 2238ss, 2255, 2273, 2288, 2308, 2372, 2411, 2433, 2442.

D

Dagħa: 574, 589, 1034, 1756, 1856, 2148.
Dannazzjoni, dannati: 633, 998, 1017, 1039, 1453.
Dawl
— tal-fidi: 26, 89, 157, 298, 2730;
— tar-raġuni: 36ss, 156ss, 286;
— ta' dejjem: 163, 1027;
— / Alla: 214, 234, 242, 257, 1704, 2684;
— / Kristu: 129, 242, 528ss, 554, 748, 1166, 1202, 1216, 1371, 2665, 2715;
— simbolu tad-dawl: 697, 1147;
— ulied id-dawl: 736, 1216, 1695;
— tad-dinja: 789, 1243, 2105, 2466;
— / kelma ta' Alla: 1785, 1962.
Dekalogu, l-Għaxar Kmandamenti: 1456, 1697, 1724, 1957ss, 2033, 2056ss.
Demm: 153, 442, 505, 826, 852, 1258, 1308, 1867, 2259ss, 2298, 2464, 2817;
— ta' Kristu: 433, 517, 597, 602, 613, 766, 781, 808, 827, 948, 981, 994, 1105ss, 1244, 1275, 1323, 1331ss, 1350, 1381, 1426, 1442, 1524, 1621, 1846, 2305, 2618.
Deni, ħażen: 29, 164, 272ss, 309ss, 385, 677, 979, 998, 1606, 1706ss, 1733, 1751, 1765, 1777, 1789ss, 1850, 1889, 1933, 1950, 1962, 2148, 2284, 2302, 2362, 2379, 2539, 2568, 2750, 2850ss.
Destin: 221, 257, 295, 302, 398, 412, 488ss, 600, 782, 1008, 1013, 1021, 1036ss, 1047, 1703, 2012, 2244, 2371, 2377.
Devozzjoni: 1178, 1676, 2101.
Dgħufija, nuqqas ta' ħila: 268, 272, 273, 306, 387, 540, 741, 853, 896, 990, 1264, 1426, 1508, 1550, 1589, 1784, 2285, 2448, 2630, 2777.
Dielja: 1108, 1988, 2014.
Dieqa: 1431, 1765, 1772, 2539, 2728.
Dilluvju: 56, 701, 845, 1094, 1219.
Dinja (ara wkoll Art)
— mġedda, rikonċiljata, trasfigurata: 450, 674, 845, 932,

1047, 1186, 1394, 1449, 1504, 2748, 2844, 2853;
— ġdida: 546, 655, 670, 732, 756, 916, 1043ss, 1589, 1687, 2717, 2794;
— u d-dnub: 29, 309ss, 388, 395, 401ss, 606, 613, 687, 729, 1008, 1433, 1851, 2061, 2097, 2354, 2538, 2852ss;
— maħluqa, ħolqien tad-dinja: 31ss, 199, 212, 216, 238, 257, 283ss, 326ss, 337ss, 602, 760, 1077, 1218, 2174, 2779;
— progress tad-dinja, triq għal qalbha: 79, 164, 303ss, 355, 360, 364, 373, 377, 571, 728, 769, 773, 782ss, 854, 873, 901, 909, 928, 977, 1068, 1083, 1533, 1562ss, 1742, 1882ss, 1941, 2044, 2104, 2337, 2365, 2402, 2407, 2438, 2545.
— destin tad-dinja: 314, 676ss, 769, 1001, 1046, 1403, 1680, 2371.
— Tielet dinja: 2440.
Dinjità: 27, 154, 225, 308, 356ss, 369, 782, 872, 1004, 1468, 1645, 1676, 1691, 1700ss, 1911, 1913, 1929ss, 1956, 2038, 2106, 2126, 2156, 2203, 2213, 2235ss, 2261, 2267, 2275, 2284ss, 2304, 2334ss, 2354ss, 2402, 2414, 2418, 2424, 2467, 2479, 2494, 2736.
Disperazzjoni: 844, 1501, 2091.
Divorzju: 1650, 2382ss.
Dixxerniment, għarfien: 407, 801, 1676, 2690, 2846ss.
Dixxipli: 4, 243, 542, 767, 949, 1248, 1257, 1506, 1533, 1693, 1717, 1816ss, 2156, 2233, 2427, 2470, 2475, 2544, 2611ss, 2791, 2844.
Diżubbidjenza: 397ss, 489, 532, 614ss, 1733, 1850, 1862, 2515.
Djaknu: 886, 896, 1142, 1256, 1345, 1354, 1369, 1538, 1543, 1544ss, 1569ss, 1630.
Djakonija: 1569, 1587.
Djalogu: 27, 39, 821, 856, 1126, 1153, 1636, 1879, 2063, 2575, 2653.
Djoċesi: 833, 877, 1290, 1354, 1568.
Dlamijiet: 285, 409, 530, 2466.
Dmir: 848, 900, 912, 931, 1141, 1205, 1269, 1535, 1886, 1908, 1916, 1956, 2070, 2083, 2472.
Dnub: 1, 165, 211, 270, 309, 311, 386ss, 392ss, 430, 457, 493, 523, 535ss, 587, 598, 608, 612, 654, 729, 817, 845, 976ss, 1008, 1073, 1213ss, 1393, 1422s, 1455, 1502ss, 1550, 1606, 1695, 1739, 1811, 1846ss, 1963, 1987, 1999, 2091, 2120ss, 2839, 2846.
— tan-nisel: 37, 55, 279, 379, 386ss, 407, 844, 856, 1701, 1707, 1846.
Domma: 88ss.
Don tal-Ispirtu s-Santu: 1830ss
Dossoloġija: 1103, 2641, 2760, 2855.
Dritt: 360, 1738, 1740, 1778ss, 1807, 1882, 1886, 1889, 1901, 1904ss, 1930ss, 1956, 2032, 2070, 2104ss.
Droga: 2211, 2291.
Dubju: 215, 506, 644.
Duttrina nisranija, tagħlim nisrani: 5, 10, 12, 25, 78, 90, 127, 197, 217, 235, 427, 575, 891, 899, 1114, 1117, 1158, 2764.

E

Ebusija tal-qalb: 591, 1859, 1864.
Edukazzjoni, trawwim, taħriġ: 5, 407, 501, 902, 1601, 1634ss, 1652ss, 1783ss, 1810, 1908, 1914, 1917, 2125, 2221, 2223, 2229, 2344, 2370, 2526, 2581, 2685.
Egoiżmu: 1609, 1784, 1818, 1931, 2368.
Ekonomija (tas-salvazzjoni): 57, 66, 122, 258ss, 685, 1066, 2666
Ekonomija: 2425, 2431.
Ekumeniżmu: 816ss, 821, 855, 1271, 1636.
Elevazzjoni, irfigħ tar-ruħ: 662, 2098, 2500, 2559.
Elezzjoni: 60, 762, 1081, 1308.
Embrijun: 2271ss, 2378.
Epifanija: 528, 535, 1171, 2177.
Epiklesi: 699, 1105, 1108, 1127, 1238, 1297, 1300, 1353, 1519, 1624, 2583, 2770;
Ereżija: 465ss.
Eseġesi: 116, 119.
Eskatoloġija: 2771.
Espjazzjoni: 433, 457, 604, 616.
Etern, eternità, ta' dejjem: 33, 488, 679, 2159;
— eternità ta' Alla: 32, 101, 108, 240, 257, 290, 426, 600, 769, 850.
Eva: 375, 399, 404, 411, 489, 494, 726, 766, 2361, 2618, 2853.

Evanġelizzazzjoni: 849ss, 905, 937ss, 2044, 2472.
Evanġelju: 2, 6, 75ss, 125ss, 514, 515, 1968, 2419, 2761ss, 2816.
Ewkaristija: 611, 671, 737, 766, 790, 838, 864, 893, 950, 1000ss, 1074, 1094, 1097, 1106, 1113, 1118, 1162, 1210ss, 1322ss, 1392ss, 1436, 1517, 1524, 2120, 2177ss, 2643.
Ewloġija: 1078.
Ewtanasja: 2276ss.**Eżilju**: 710, 769, 1081, 1093, 2011, 2581, 2795, 2811.
Eżorċiżmu: 517, 550, 1237, 1673.

F

Familja: 1, 525ss, 753ss, 764, 815, 854, 917ss, 959, 1037, 1049, 1439, 1632, 1652ss, 1686ss, 1882, 1908ss, 1938, 2183ss, 2201ss, 2226, 2231ss, 2265, 2363, 2373, 2390, 2685, 2691.
Faqar: 915, 2053, 2544ss, 2710, 2713, 2833.
Fariżej: 447, 535, 574ss, 595, 993, 1481, 2054, 2613.
Feddej: 14, 388, 401, 431, 434, 524, 603, 633, 834, 898, 926, 968, 973, 1069, 1372, 1545ss, 1701, 1951, 1961, 2244, 2804, 2812 (ara wkoll Salvatur).
Fedeltà
— ta' Alla: 81, 86, 207, 211, 346, 710, 1062, 1334, 1640, 1642, 2346, 2465, 2570.
— tal-bniedem: 821, 828, 1062, 1064, 1206, 1502, 1550, 1574, 1611, 1624, 1634, 1643ss, 1832, 2044, 2147, 2213, 2223, 2340, 2350, 2363ss, 2787.
Fejqan: 448, 517, 551, 695, 739, 798, 1151, 1210, 1293, 1420, 1458, 1466, 1484, 1502ss, 1520, 1608, 1999, 2274, 2292, 2577, 2616, 2805.
Ferħ: 30, 163, 425, 523, 545, 644, 787, 953, 1029ss, 1293, 1334, 1387, 1439, 1642, 1657, 1804, 1971, 2015, 2054, 2188, 2233, 2362, 2546, 2657.
Festa: 281, 578, 583, 728, 971, 1096, 1162ss, 1389, 1391, 1439, 1483, 1613, 2042, 2174ss, 2581, 2698.
Fidi
— tal-Appostli: 84, 105, 171, 191, 245, 424, 440, 515, 641ss, 889;
— tal-Knisja (stqarrija, tagħlim): 11, 14ss, 26, 67, 88, 90ss, 114, 168, 172, 185ss, 235, 487, 598, 771, 836, 863, 890ss, 988, 1200, 1519, 1692, 1942, 2570;
— atti tal-fidi: 150, 222, 1200ss, 2098, 2502, 2570;
— virtù teologali: 144, 153ss, 683, 819, 1814ss, 2087ss, 2204, 2617, 2709, 2716;
— ħajja ta' fidi, tweġiba tal-bniedem: 131, 142, 150, 160ss, 273, 357, 548, 651, 1083, 1102, 1248, 1785, 1804, 2038, 2226, 2609, 2611, 2690;
— u sagramenti: 784, 977, 1122, 1253, 1303, 1327, 1510, 1644, 1656, 1680.
Fiduċja: 39, 215, 227, 301, 304, 396ss, 448, 1520, 2086, 2547, 2579, 2728.
Fidwa: 55, 190, 235, 312, 401, 517ss, 613, 616, 669, 776, 1026, 1069, 1163, 1360ss, 1692, 2630, 2839 (ara wkoll Salvazzjoni).
Firdiet: 791, 818, 821, 855, 1336, 1398, 2486, 2791ss.
Flus: 2424.
Foqra: 64, 238, 489, 544, 559, 633, 709ss, 724, 832, 852, 886, 1033, 1373, 1397, 1658, 1825, 1941, 2172, 2208, 2443s, 2660.
Funerali: 1261, 1570, 1680ss.

Ġ

Ġabra: 1351
Ġemgħa, komunità: 167, 751ss, 771, 946, 1092, 1097ss, 1141, 1144, 1167, 1174, 1329ss, 1348, 1372, 1383, 1880, 2178, 2585ss.
Ġens, familja tal-bnedmin: 28, 55ss, 360, 404, 491, 775ss, 782, 831, 842, 1042, 1045, 1138, 1167, 1718, 2305, 2402, 2452.
Ġerarkija: 785, 871ss, 904, 1569, 2632;
— tal-valuri: 1886, 2236, 2244, 2425;
— tal-veritajiet: 90, 234.
Ġesti
— ta' Kristu: 447, 515;
— liturġiċi: 1146ss, 1233, 1341, 1387.

Ġid: 17, 293, 312, 360, 377, 412, 420, 662, 819, 933, 947, 952, 956, 1439, 1458, 1475ss, 1642, 1697, 1728, 1740, 1751ss, 1809ss, 1849, 1855, 1863ss, 1940ss, 2010, 2121, 2197, 2288, 2304, 2333ss, 2401ss, 2407ss, 2412ss, 2446, 2514, 2534ss, 2544, 2728, 2736, 2830, 2833.
Ġid komuni, ta' kulħadd: 951, 1880, 1883, 1897ss, 1905ss, 2109, 2188, 2203, 2237ss, 2265ss, 2412ss, 2489ss, 2791.
Ġimgħa: 560, 1163, 1166, 2174ss, 2186.
Ġisem: 298, 364ss, 400, 901, 922, 990ss, 1004, 1503ss, 1643, 1681, 2031, 2185, 2281, 2301, 2332, 2370, 2516, 2523, 2702;
— tempju tal-Ispirtu s-Santu: 2355, 2519.
Ġisem ta' Kristu
— ewkaristija: 103, 948, 1003, 1244, 1331ss, 1426, 2120, 2618, 2643, 2824, 2837;
— il-Knisja: 4, 556, 669, 737, 753, 771, 787ss, 817, 872, 1108, 1140, 1174, 1267, 1362, 1396, 1988, 1997, 2003, 2617, 2637, 2782, 2850;
— imqajjem mill-imwiet: 445, 470, 476ss, 606ss, 624, 641ss, 659, 690.
Ġlieda, taqbida: 162, 256, 405ss, 672, 921, 978ss, 1264, 1426, 1523, 1820, 2015, 2313, 2516, 2520ss, 2538, 2573, 2612, 2725ss, 2805, 2819, 2846, 2849.
Ġmiel, sbuħija: 32, 33, 41, 341, 1157, 1162, 1697, 1701, 2129, 2500ss, 2546, 2727, 2784.
Ġudizzju, Ħaqq: 119, 215, 1646, 1861, 2032, 2037, 2223, 2244, 2246, 2309, 2420, 2423, 2477, 2486;
— ta' din id-dinja: 2853;
— tal-kuxjenza: 1749, 1777ss, 1783, 1786ss, 1866, 2039;
— ta' Alla: 1465, 1470;
— duttrinali: 553;
— eskatoloġiku: 676ss, 1038ss, 2831;
— żbaljat: 1790;
— partikulari: 1021ss.
Ġurament, ħalf: 706, 2150ss, 2476, 2810.
Ġust: 58, 545, 588, 633, 769, 989, 1038, 1042, 1047, 1807, 1814, 1993, 2261, 2569, 2811;
— Alla ġust: 62, 271, 2086ss, 2577;
— il-Ġust: 601.
Ġustifikazzjoni: 402, 519, 617, 651ss, 977, 1266, 1446, 1987ss, 1996, 2001, 2010.
Ġustizzja, ħaqq: 54, 602, 671ss, 716, 729, 909, 1128, 1405, 1435, 1459, 1695, 1733, 1888, 1912, 1916, 2054, 2147, 2154, 2213, 2239, 2297, 2302, 2356, 2419, 2437ss, 2446, 2472, 2487, 2494, 2820;
— tal-bidu, oriġinali: 375ss, 400ss;
— ta' Alla: 201, 271, 1040ss, 1861, 1953, 1987, 1991ss, 2009, 2091, 2543, 2830;
— ta' Kristu: 4022ss, 1224;
— virtù: 1805, 1807, 2006, 2407, 2479, 2484ss;
— kommutattiva: 2411ss;
— distributtiva: 2236, 2411;
— ġurisdizzjonali: 2237, 2476;
— soċjali: 1928ss, 2425ss, 2832.
Ġużepp (San): 437, 488, 497, 532, 534, 583, 1014, 1020, 1655, 1846, 2177.

G

Gideb: 215, 392, 844, 1753, 1954, 2151, 2475, 2482ss, 2848, 2852
Glorja, sebħ
— ta' Alla, ta' Kristu: 208, 210, 241, 257, 293, 337, 423, 525, 555, 572, 659ss, 690, 730, 1727, 1992, 2059, 2781;
— tas-sema: 280, 326, 331, 697, 705, 769, 865, 916, 966, 1003, 1042, 1323, 1402, 1821, 2550;
— tagħti glorja, tigglorifika: 259, 350, 434, 449, 675, 690, 729, 1077, 1162, 1204, 1589, 2143, 2157, 2215ss, 2416, 2502, 2639, 2640, 2828.
Grazzja: 1996ss;
— don: 16, 35, 54, 265, 277, 312, 357, 405, 774, 1722, 1810, 1861, 1949, 2185, 2541, 2713;
— oriġinali: 375, 399, 412;
— ta' Marija: 490ss, 721ss, 966;
— u libertà: 600, 678, 1021, 1081;
— u ġustifikazzjoni: 654, 987, 1266, 1987ss;

— u ministeri: 875, 893, 904, 910, 1084, 1121ss, 1167, 1262, 1303, 1558, 1641, 1670;
— u fidi: 53, 210, 308, 424, 644.
Gwerra: 2304ss, 2317.

GĦ

Għadu, għedewwa: 1825, 1933, 1968, 2259, 2262, 2303, 2609, 2814, 2844.
Għajn, nixxiegħa: 75, 80, 131, 190, 234, 245, 285, 291, 388, 556, 655, 694, 828, 864, 966, 970, 1045, 1074, 1179, 1254, 1324, 1449, 1615, 1642, 1723, 1764, 1851, 1955, 1974, 1999, 2052, 2214, 2465, 2500, 2561, 2652, 2658, 2671, 2789 (ara wkoll Bidu).
Għan: 260, 294, 360, 401, 772, 1829, 1878, 1955, 2363.
Għaqal: 1586, 1788, 1805ss, 1906, 2088, 2104, 2109.
Għaqda: 366, 772ss, 2014, 2718;
— tan-naturi: 470ss;
— tar-raġel u l-mara: 1608, 1614, 2360ss, 2390.
Għażż fil-ħwejjeġ ta' Alla: 1866, 2733.
Għerf: 30, 51, 120, 216, 251, 271ss, 283, 288, 292, 295, 301, 308, 310, 330, 348, 369, 472, 531, 712, 721, 759, 1299, 1303, 1542, 1640, 1783, 1831, 1884, 1950, 2010, 2215, 2236, 2419, 2500, 2690.
Għid: 1150, 1169, 1334, 1339, 1340, 1363ss.
Għid il-Hamsin: 595, 599, 696, 731ss, 767, 830, 1075, 1153, 1226, 1287ss, 1302, 2617, 2623, 2812.
Għira: 1606, 1852;
— ta' Alla: 399, 584.
Għolliq jaqbad: 204, 208, 2575, 2777.

H

Hena: 33, 301, 736, 856, 1035, 1045, 1697, 1720, 1723, 1727, 1765, 1821, 1832, 2548, 2676, 2683.

Ħ

Ħabib: 142, 1567, 1972, 2063, 2665.
Ħadd: 1166ss, 1175, 1343, 1389, 1572, 2043, 2174ss, 2698.
Ħajja: 1, 17, 37, 44, 68, 89, 93, 103, 122, 131, 141, 166, 197, 222, 256, 268, 282, 294ss, 336, 359ss, 372, 386, 488, 493, 507, 544, 582, 625, 631, 647, 652, 668, 674, 703, 728, 814, 821, 843, 899, 940ss, 966, 974, 989, 990, 1034, 1057, 1068, 1071, 1080, 1090, 1146, 1165, 1189, 1220, 1368, 1392, 1500ss, 1603, 1641, 1653, 1660, 1677, 2032ss, 2198, 2207, 2258ss, 2366;
— nisranija ta' fidi: 5, 6, 13, 169, 234, 259, 336, 405, 537, 628, 638, 654, 683, 740, 819, 899, 968, 977, 1064, 1071, 1210, 1225ss, 1374, 1391, 1420ss, 1617, 1679, 1691ss, 1699ss, 2013, 2326, 2558ss, 2697ss;
— ta' Alla: 1, 52, 202, 211, 236, 245, 257, 265, 291, 320, 356, 375, 426, 459, 473, 485, 505, 541, 646, 661, 689, 694, 705, 713, 735, 750, 770, 1050, 1127, 1997, 2782;
— ta' Kristu: 125ss, 149, 333, 411, 425, 438, 447, 478, 486, 512ss, 754, 755, 786ss, 809, 1085, 1091, 1115, 1341, 1409;
— tal-Knisja: 78, 94, 130, 193, 334, 855, 860, 893, 899, 910, 1087, 1343, 1407, 1572, 1669, 2177, 2472;
— ta' dejjem: 55, 161, 184, 309, 324, 425, 458, 612, 679, 686, 893, 983, 988, 992ss, 1020ss, 1336, 1524, 1552, 1680, 1684, 1998, 2002, 2052, 2820;
— soċjali: 1148, 1152, 1882ss, 2069, 2207, 2410, 2419, 2442, 2459.
Ħalf fil-falz: 1756, 2152ss, 2476.
Ħallieq: 45, 199ss, 238, 279ss, 325, 338ss, 841, 992, 1008, 1078, 1148, 1333ss, 1350, 1604ss, 1701, 1730, 1951, 1954, 1959, 2007, 2036, 2069, 2096, 2258, 2261, 2273, 2335, 2362ss, 2382, 2415, 2501, 2566ss, 2628, 2809, 2820.
Ħamiema: 535, 701.
Ħaruf: 523, 536, 602, 608ss, 719, 757, 796, 865, 1045, 1137ss, 1244, 1329, 1602, 1612, 1618, 1642, 2572, 2618, 2642, 2665.

Ħati: 598, 678, 982, 1439, 1455, 1791, 2254, 2286, 2297, 247ss.
Ħażen, deni: 29, 164, 272ss, 309ss, 385, 677, 979, 998, 1427, 1431, 1502, 1606, 1706ss, 1732, 1751, 1765, 1777, 1789ss, 1850, 1889, 1933, 1950, 1962, 2148, 2284, 2302, 2362, 2379, 2539, 2750, 2850ss.
Ħażin, ix-xitan: 1094, 1334, 2117ss.
Ħbiberija: 277, 355, 374, 396, 1023, 1030, 1395, 1468, 1829, 1939, 2010, 2347, 2359, 2480.
Ħelsien: 1221, 1237, 1290, 1363, 1741, 1964, 1993, 2124, 2170, 2750 (ara wkoll Libertà).
Ħidma, attività, għemil: 37, 302, 307, 395, 407, 771, 798, 900, 1014, 1146, 1148, 1285, 1303, 1345, 1431, 1471, 1694, 1717, 1731ss, 1750ss, 1853, 1883, 1974, 2006, 2010, 2099, 2118, 2157, 2277, 2306, 2313, 2352, 2370, 2423, 2442, 2447, 2478, 2668, 2834;
— ta' Alla, ta' Ġesù, tal-Ispirtu s-Santu għall-ħolqien: 53, 95, 128, 152, 175, 260, 291ss, 304, 648, 694ss, 805, 981, 988, 1088, 1115ss, 1148, 1813, 2008, 2084, 2171, 2258, 2516, 2577, 2600, 2640, 2670, 2738;
— tal-grazzja: 224, 722, 1083, 1103, 1324ss, 1356ss, 1453, 1480ss, 1657, 2062, 2098, 2233, 2240, 2588, 2603ss, 2619, 2636ss, 2807, 2855;
— liturġika:15, 1070ss, 1083, 1088, 1097, 1101ss, 1120, 1136, 1140, 1153ss, 1480, 1519, 2120.
Ħieles:
— Alla: 50, 296, 300, 759, 2002;
— Ġesù: 609ss, 645;
— il-bniedem: 150, 166, 307ss, 377, 393, 396, 407, 488, 490, 600, 1009, 1033, 1625ss, 1632, 1642, 1733, 1738, 1742, 1860, 1901, 2002, 2006ss, 2102, 2238, 2304, 2339, 2500.
— rieda ħielsa: 1731.
Ħlejjaq, kreatura: 40ss, 213, 260, 295, 300ss, 311ss, 326ss, 356, 395ss, 671, 844, 970, 1148, 1214, 1265ss, 1394, 1703, 1884, 1930, 1951, 2095, 2113, 2416, 2500.
Ħlewwa: 153, 302, 395, 736, 2219.
Ħniena: 1781, 1829, 2100;
— għemejjel ta' ħniena: 1460, 1473, 2185, 2300, 2447ss;
— tal-bniedem: 1781, 1829, 2100.
Ħobż: 103, 1000, 1094, 1106, 1329, 1333ss, 1375ss.
Ħolqien: 39, 190, 198, 216, 237, 257, 280ss, 326, 332, 337ss, 355, 374ss, 396ss, 535, 648, 703ss, 715, 792, 1040, 1045ss, 1066, 1082, 1138, 1145ss, 1224, 1328, 1333, 1350, 1359ss, 1602ss, 1692, 1700, 1955, 2085, 2105, 2169ss, 2293, 2336, 2402, 2415ss, 2500, 2566, 2569ss, 2586, 2589, 2630, 2637, 2666, 2705, 2746, 2809, 2814, 2852.
Ħtieġa, bżonn: 1937, 2218, 2409, 2588, 2854 (ara wkoll Faqar).
Ħtija, ħtijiet: 390, 402ss, 598, 817, 827, 847ss, 1031ss, 1380, 1435ss, 1452ss, 1471, 1483, 1502, 1782ss, 1784, 1847ss, 1864, 2073, 2125, 2183, 2269, 2272, 2284, 2291, 2352, 2354ss, 2383ss, 2477ss, 2485, 2509.

I

Iben, ulied: 1, 131, 219, 239, 441, 526, 690, 736, 1097, 1153, 1204, 1243ss, 1314, 1468, 1474, 1680, 1689, 1692ss, 1813, 1828, 1996, 2157, 2565, 2639, 2736.
Ideoloġija: 2294, 2425, 2523.
Idolatrija: 57, 1447, 2097, 2112ss, 2132, 2289, 2380, 2534, 2567, 2779.
Ikona, xbieha: 476, 1159ss, 2130ss, 2691, 2705.
Injoranza: 405, 597, 1735ss, 1790ss, 1859ss.
Ikla tal-Mulej: 832, 1166, 1329, 2816;
— l-Aħħar Ikla tal-Mulej: 610, 1323, 1329, 1337, 1340, 1347, 1350, 1366, 1403.
Immortalità: 999, 1405, 2347, 2837.
Impenn: 1072, 1321, 1913, 2381, 2410, 2522.
Inċest: 2356, 2388ss.
Indiema, sogħba: 393, 535, 588, 720, 981, 1185, 1423ss, 1861, 2538, 2579.
Indifferenza: 1634, 2094, 2125.
Indulġenza: 1032, 1471ss.
Infallibbiltà: 889ss, 2035.

Infedeltà, nuqqas ta' fidi: 64, 218ss, 1606, 2380, 2464.
Infern: 834, 1033ss, 1861.
Inġustizzja: 549, 1040, 1740, 1867, 1869, 2227, 2269, 2317, 2381, 2412, 2434, 2534, 2536.
Ingratitudni: 2094.
Inkarnazzjoni: 237, 258, 309, 333, 429, 432, 461ss, 464ss, 470, 512, 517, 519, 521, 528, 606ss, 653, 661, 686, 690, 727, 1159, 1171, 1174, 2602, 2666.
Innu: 461, 594, 1090, 1162, 1177, 2588, 2675, 2678.
Integrità
— tal-persuna: 2274ss, 2297ss, 2338ss, 2356, 2381;
— tal-ħolqien: 2415ss.
Intelliġenza, fehma: 30, 89, 94ss, 108, 143, 154, 283, 286, 299, 330, 341, 470, 1147, 1611, 1722, 1804, 1831, 1998, 2410, 2419, 2500, 2518;
— ta' Alla: 271;
— u fidi: 156ss, 250;
— spiritwali: 1095, 1101.
Intenzjoni: 110, 154, 1750ss, 2073, 2125, 2277;
— fis-sagramenti: 1128, 1256, 1466, 2382, 2391.
Interċessjoni: 1096, 2099, 2634ss;
— ta' Kristu: 739, 1341, 1361, 1368ss, 2606;
— tal-anġli u tal-qaddisin: 336, 956, 958, 1434, 2683;
— ta' Marija Verġni: 969, 2827;
— fi żmien il-Patt il-Qadim: 210, 2574, 2577ss, 2584;
— fil-Liturġija: 1349, 1354, 2770.
Intimità: 35, 237, 239, 376, 441, 921, 1775, 2143, 2354ss, 2390, 2492, 2521, 2807.
Invokazzjoni (issejjaħ): 258, 431, 694, 1105, 1240, 1333, 2665ss, 2807.
Ipostasi: 251ss, 468.
Irreliġjożità: 2110, 2118ss.
Isem
— ta' Alla — issemmih: 40ss, 239, 254ss, 446, 2784.
— ta' Alla — rivelat minnu stess: 63, 203ss, 431ss, 446, 589, 1066, 2097, 2142ss, 2566ss, 2666, 2759, 2779ss, 2804ss, 2827, 2839, 2849, 2855;
— nisrani, mogħti fil-Magħmudija: 2156ss, 2479.
Israel: 62ss, 201, 203, 209ss, 218ss, 237ss, 287, 333, 348, 401, 423, 431ss, 440ss, 488, 522, 527ss, 538, 543ss, 574ss, 587ss, 608, 672ss, 709, 711, 719, 751, 759, 762, 765, 781, 1093, 1221, 1334, 1502, 1539, 1611ss, 1961, 1965, 2083ss, 2129, 2170ss, 2196, 2542, 2573, 2811;
— Israel il-ġdid: 877
Istituzzjoni: 76, 909, 1869, 1881, 1888, 1897, 1916, 2184, 2201ss, 2224, 2286, 2431, 2440;
— divina: 862, 880, 1205, 1560;
— Appostli u ministeri oħra: 858, 861, 874, 877, 880ss;
— Ordni: 1540, 1551, 1554;
— sagramenti: 1084, 1114, 1117, 1210, 1446, 1511;
— Ewkaristija: 611, 766, 1323, 1334, 1337ss;
— rakkont tal-istituzzjoni tal-Ewkaristija: 1353, 1362, 1365;
— Knisja: 759, 763ss, 837, 925, 927;
— Patt il-Ġdid: 762;
— taż-Żwieġ: 1602ss, 1639, 1652;
— tas-sagramentali: 1667ss.

J

Jaħweh: 206, 210, 446, 2666.
Jasar: 407, 431, 1046, 1792, 1963, 1990, 2061, 2083, 2148, 2307, 2339;
— tal-Eġittu: 62, 205, 1221, 1270;
— tad-dnub: 549, 601, 635, 908, 1733, 1741, 2057, 2097, 2744;
— qagħda ta' jasar: 472, 602, 713, 876, 2414.
Jum: 337ss, 554, 627, 631ss, 994, 1166, 1343, 2168ss, 2174, 2184;
— erbgħin jum: 538, 540, 583, 659;
— jum il-Mulej: 1163, 1166ss, 2170, 2174ss, 2184ss;
— jum il-mewt: 1682;
— l-aħħar jum: 409, 672, 678, 841, 989, 994, 1001ss, 1524, 2730.

K

Kalċi: 1574.

Kalunnja, malafama: 2477, 2479, 2507, 2539.
Kant, għana: 333, 1156ss.
Kantiku: 1611, 2619.
Kap, ras: 792ss.
Kapitaliżmu: 2425.
Karattru: 698, 1121, 1273, 1304ss, 1558, 1563, 1570, 1581ss.
Kariżma: 94, 688, 798ss, 890, 910, 924, 951, 1175, 1508, 2003, 2035, 2684.
Kastig: 211, 1031, 1824, 1964, 2061, 2090.
Kastità, safa: 915, 1632, 2053, 2337ss, 2518ss.
Katekeżi: 4ss, 13, 282, 426ss, 983, 1074ss, 1094ss, 1697, 1724, 1971, 2226, 2688.
Katekumenu: 168, 256, 1214, 1230ss, 1247ss, 1259, 1537, 2768.
Kattoliku: 748ss, 811ss, 830ss, 946, 1202, 1271ss, 1401, 2105.
Kelma ta' Alla: 81, 85ss, 108, 1100, 1122, 1349, 2587, 2653ss, 2665, 2716, 2769, 2835.
Kmandament: 16, 26, 199, 397, 575, 782, 849, 1050, 1064, 1337, 1341, 1245, 1697, 1777, 1822ss, 1858, 1933, 1962, 1968, 1970ss, 2052ss, 2614, 2822, 2842.
Knisja
— bidu appostoliku: 4, 9, 77, 124, 128, 186, 424, 553, 642, 758, 763, 811ss, 857;
— kattolika: 1, 84, 750, 830ss, 1200ss;
— tas-sema: 117, 546ss, 1200ss;
— Ġisem ta' Kristu: 461, 669, 787ss, 1084, 1267, 2003;
— Għarusa: 773, 796, 1089, 1616;
— ġerarkika: 874, 914, 1548, 2004;
— fl-istorja: 671, 760, 772;
— liturġija/talb: 61, 333, 335, 722, 1067, 1082, 1091, 3177, 2558ss;
— lokali/partikulari/tal-post: 83, 174, 192, 832ss, 886, 893, 1202, 1369;
— ta' Ruma: 194, 247, 834, 1059, 1291, 1383;
— missjoni: 6, 758, 849, 863, 1303;
— Poplu ta' Alla: 751ss, 782ss;
— sagrament: 671, 738, 766, 774, 849, 875, 1945, 1076, 1113, 1118, 2305;
— qaddisa: 156, 670, 749, 756, 771, 823ss;
— u Marija: 149, 411, 495, 721, 773, 963ss, 1172;
— u l-Ispirtu s-Santu: 244, 691, 731ss, 749, 767, 797, 1091;
— waħda: 60, 750, 813ss, 1271, 1647;
— maġisteru, tradizzjoni, tagħlim: 11, 36, 39, 67, 80, 83, 85ss, 105ss, 167, 249, 366, 891, 982, 1156, 1792, 2030;
— attributi: 811ss.
Kobor: 223, 272, 306, 531.
Konċilju: 9ss, 167, 192, 195, 884, 887, 891.
Konfermazzjoni jew Griżma: 695, 698, 900, 1115, 1119, 1210, 1212, 1233, 1242, 1285ss, 1288ss, 1525, 2769.
Konkupixxenza: 405, 978, 1264, 1426, 2514ss, 2534.
Konsagrazzjoni: 438, 901, 916, 931ss, 1150, 1294, 1297, 1352, 1376ss, 1535, 1538, 1548, 1556ss, 1672.
Kontemplazzjoni: 771, 1028, 1162, 1380, 2654, 2687, 2715.
Kontraċċezzjoni: 2370.
Konverżjoni: 160, 385, 442, 545, 591, 597, 639, 821, 981, 1036, 1041, 1072, 1098, 1206, 1229, 1248, 1422ss, 1427ss, 1470, 1472, 1502, 1637, 1792, 1848, 1856, 1886ss, 1963, 1989, 1993, 1999, 2092, 2581ss, 2608, 2708, 2731, 2784, 2795.
Kooperazzjoni: 408, 1091, 1108, 1993, 2062, 2206, 2272, 2282, 2291.
Korla, għadab: 208, 210, 1765, 1866, 2302.
Kotba
— tal-Iskrittura: 77, 104ss, 112, 120ss, 303, 446, 702, 712, 1061, 1807, 2056, 2585, 2587;
— tal-qari tal-Evanġelju: 1154, 1574.
Kristjaniżmu: 108.
Kristu Ġesù
— Alla magħmul bniedem: 423, 430, 432, 456ss, 486, 495, 1161, 1374;
— veru Alla: 151ss, 461;
— bniedem perfett: 464, 520, 632, 1701;
— Alla jidher fih: 101, 125, 129, 238ss, 425;

— it-Tieni Persuna tat-Trinità: 232, 290ss, 331, 356, 422ss, 430ss, 689ss;
— medjatur: 50, 65ss, 151, 1066, 1071, 1691ss, 2634, 2665, 2765ss;
— Redentur u Feddej, Salvatur: 50, 436ss, 668-679, 823ss, 1085, 1987, 1999, 2804, 2812;
— saċerdot: 540, 662, 783ss, 1069, 1083, 1137, 1141ss, 1348, 1544ss, 1564, 1585ss, 2747, 2749;
— ragħaj: 553, 754, 764, 896, 1465, 1548, 2665, 2686;
— ħajja moħbija: 512ss;
— ħajja pubblika: 535ss, 1223, 1430, 1506, 1846, 2052ss, 2388, 2599ss, 2746, 2789ss;
— mejjet u rxoxt: 557ss, 992ss, 1166, 1337ss, 1362, 1681, 2014, 2174, 2748;
— Kap u pedament tal-Knisja: 75, 551ss, 771, 787, 796, 811, 871, 880ss, 981, 1076, 2032;
— għajn u bidu tas-sagramenti: 1076, 1114ss, 1213ss, 1323, 1446, 1503, 1536, 1612.
Kulleġġ: 552, 857, 877ss, 1444, 1559, 1577.
Kult, qima: 28, 78, 347, 815, 839, 901, 971ss, 1070, 1089, 1093, 1123, 1148, 1178ss, 1273, 1378, 1553, 1564, 2075ss, 2132, 2175ss, 2289, 2581.
Kultura: 24, 110, 172, 285, 361, 814, 835, 854, 887, 909, 1075, 1097, 1145, 1149, 1202ss, 1267, 1603, 1668, 1740, 1882, 1908, 1915, 1937, 1957, 2184, 2344, 2434, 2438, 2444, 2493, 2663, 2779, 2820.
Kundanna: 402, 1034, 1385, 1753, 1899.
Kunsilli evanġeliċi: 873, 914ss, 1073ss, 2053.
Kuntratt: 2213, 2381, 2384, 2410ss.
Kuxjenza: 33, 912, 1014, 1385, 1435, 1454, 1458, 1480, 1706, 1749, 1776ss, 1806, 1848ss, 1860, 1903, 1907, 1962, 1971, 2039, 2071, 2106, 2242ss.

L

Lajċi: 785, 864, 871, 897ss, 1174, 1175, 1669, 2442.
Lbies, libsa: 1216, 1243, 1297, 2522.
Lectio divina: 1177, 2708.
Leħen: ara Vuċi
Lejl, vġili: 165, 281, 525, 610, 647, 1095, 1217, 1238, 1254, 1323, 1366, 2719;
— tal-fidi: 165, 2719.
L-ewwel frott: 528, 655, 735, 991, 1046, 1171, 1334, 1832.
Lex orandi: 1124, 1126.
Lhud: 423, 439, 488, 528, 531, 575, 578, 581ss, 597ss, 674, 702, 755, 781, 791, 839, 1096, 1226, 1328ss, 1334, 1340, 2175, 2575ss, 2767.
Libertà, ħelsien: 33, 154, 160ss, 301, 311, 387, 396ss, 450, 782, 908, 922, 1036, 1439, 1559, 1628, 1705, 1707, 1730ss, 1749, 1782, 1784, 1828, 1861, 1883ss, 1902, 1907, 1915, 1972, 1993, 2002, 2007, 2211, 2223, 2228, 2236, 2239, 2245, 2310, 2339, 2356, 2359, 2370, 2402, 2431, 2440, 2492, 2494, 2498, 2526, 2736.
— ta' Kristu: 609, 2749;
— reliġjuża: 1180, 1907, 2104ss, 2188, 2211.
Liġi
— l-qadima: 62, 238, 348, 401, 556, 700ss, 751, 1081, 1502, 1609ss, 1952, 1961ss, 1968, 2196;
— l-ġdida: 459, 715, 782, 1114, 1210, 1824, 1933, 1952, 1965ss, 2030, 2055;
— divina (ta' Alla): 1639, 1650, 1778, 1786ss, 1844, 1855, 1859, 1952, 2058ss, 2222;
— naturali: 1626, 1901, 1952ss, 2036, 2070ss, 2235;
— ekkelsjastika (tal-Knisja): 1626, 1952;
— morali: 1706, 1740, 1775ss, 1860ss, 1950ss, 2039, 2269ss, 2282, 2291ss, 2312;
— pożittiva, ċivili: 1902, 1904, 1916, 1952, 1959, 2273, 2286, 2384, 2386, 2409;
— tas-suq: 2425;
— tat-talb: 2742;
— tal-qdusija: 2811.
Limbu: 633;
— niżel fil-Limbu: 512, 624, 631ss.
Litanija: 1154, 1177.
Liturġija: 3, 11, 15, 26, 127, 288, 259, 560, 683, 691, 721, 1012,

1066ss, 1076ss, 1084ss, 1091ss, 1119, 1124ss, 1136ss, 1200, 1273, 1330, 1554, 1674, 2031, 2655ss, 2665, 2686, 2746;
— ewkaristika: 559, 1037, 1332, 1346, 1362, 1378, 1572, 2631, 2711, 2770, 2837;
— tal-Kelma: 1103, 1154, 1184, 1346, 1362, 1378, 1572, 2631, 2711, 2770, 2837;
— tas-Sigħat: 1096, 1174ss, 1437, 2678, 2691, 2698,, 2768, 2775, 2854;
— tal-Lhud: 1096, 2588;
— tal-Għid: 1217, 2047;
— ta' Ruma: 469, 1203, 1242, 1298, 1686, 2777;
— tas-sagramenti: 1212ss, 1512, 1537ss, 1567, 1630, 2588;
— u ż-żmien: 524, 1168, 1389;
— u l-kultura: 1204ss, 2503.
Logos: 813.

M

Maġisteru: 11, 33ss, 598, 688, 884ss, 1008, 1554, 2032ss, 2352. 2365. 2663.
Magnificat: 2097, 2619.
Magħmudija: 14, 168, 172, 189, 197, 249, 265, 404ss, 507, 535ss, 628, 683, 691, 695ss, 701, 782, 784, 790, 798, 818, 838, 846, 871, 897, 903, 916, 950, 977ss, 1002ss, 1023, 1064, 1094, 1119ss, 1141, 1185, 1210ss, 1213ss, 1275ss, 1286, 1288, 1290ss, 1294, 1298ss, 1311ss, 1322, 1396, 1425ss, 1434, 1446, 1447, 1523, 1533, 1535, 1546, 1582, 1617, 1694, 2987, 1992, 1997, 2042, 2068, 2155ss, 2220, 2340, 2356, 2520, 2565, 2600, 2670, 2791, 2813;
— ta' Kristu: 438, 444, 527ss, 535ss, 556, 1223ss;
— ta' San Ġwann: 523, 720.
Maħfra: 578, 976ss, 1441, 2838ss.
Manifestazzjoni, rivelazzjoni, dehra: 639;
— divina (ta' Alla): 66, 294, 528ss, 648, 671, 702, 707, 865, 951, 1224, 2519, 2602.
Manna: 1094, 1334.
Mara, nisa: 64, 154, 239, 355, 369ss, 400, 411, 488ss, 640ss, 918, 924, 965, 1080, 1368, 1577, 1601ss, 1649ss, 1736, 1929, 1938, 2103, 2202, 2207, 2331ss, 2353ss, 2360ss, 2384ss, 2433, 2522.
Mard: 549, 1351, 1420, 1500ss, 1673, 2181.
Marid: 457, 1456, 1502ss, 1737, 2279, 2405.
Marija
— il-fidi tagħha: 144, 148ss, 165, 273, 490, 494, 2618;
— ħajjitha: 525ss, 721ss, 2097;
— it-talb tagħha: 2617ss, 2679, 2682;
— Omm Kristu: 437, 456, 466ss, 484ss, 717, 726, 963ss, 1014, 1020, 2502, 2599;
— u l-Knisja: 829, 963ss, 972ss, 1172, 1370, 1477, 1655, 1717, 2030, 2146, 2617, 2674, 2676ss;
— Eva ġdida: 411, 494, 726, 2618, 2853;
— verġinità tagħha: 488, 496ss, 503ss.
Martri: 297, 313, 523, 558, 2473
Mass media: 2496, 2498, 2523.
Masturbazzjoni: 2352.
Materjaliżmu: 285, 2124.
Medjatur: 64, 618, 771, 846, 956, 970, 1023, 1369, 1544, 1546, 2574, 2674.
Mejda tal-Mulej,/tal-Kelma ta' Alla: 103, 545, 1182, 1339, 1346.
Mejtin: 298, 335, 958, 1032, 1354, 1371, 1479, 2300.
Membri
— tal-ġisem: 191, 917, 939, 1039, 1559, 1657, 1906, 2006, 2199;
— tal-Knisja, ta' Kristu: 521, 661, 738, 773, 789ss, 814, 823, 827, 863, 873, 912, 947, 958, 1140, 1142, 1213, 1267, 1368, 1446, 1988, 2040, 2637, 2782.
Mertu: 604, 927, 1173, 1732, 1900, 2006ss;
— tal-qaddisin: 491, 956, 570, 1163, 1476.
Messija: 410, 436ss, 524, 528, 535, 540, 555, 559, 664, 674, 702, 711ss, 840, 1286, 2579, 2585.
Mewt:
— nisranija: 411, 428, 628, 790, 958, 1005ss, 1258, 1473, 1681, 1685, 2113, 2299ss, 2473ss, 2658;
— fuq is-salib: 129, 399, 411, 423, 426, 468, 512, 536, 571ss, 580ss, 605ss, 649, 713, 1009, 1082ss, 1214, 1220ss, 1438, 1825, 2474, 2853;

— mogħdija għall-ħajja oħra: 1221, 1392, 1524;
— u d-dnub: 298, 391ss, 601ss, 612, 654, 710, 734, 908, 977, 981ss, 1006ss, 1219, 2284, 2606, 2850;
— u ri-inkarnazzjoni: 1013;
— u qawmien mill-imwiet: 298, 445, 519, 537, 542, 554, 560, 575, 601, 625ss, 728ss, 737, 776, 992ss, 1085, 1167ss, 1227, 1239, 1260, 1323, 1337ss, 1449, 1505, 1522, 1670, 1680ss, 2816;
— lilek innifsek: 591, 852;
— bi vjolenza: 164, 1737, 63ss, 2283, 2296, 2306;
— piena tal-mewt: 2266ss;
— ma neħilsux minnha: 164, 705, 1006ss, 1080, 1264, 1500, 1512, 1520, 2279, 2677;
— rebħa fuqha: 298, 447ss, 494, 549ss, 654, 695, 908, 966, 1067, 1086, 2637ss, 2852ss.
Mfietaħ tas-Saltna: 551ss, 881, 979ss, 1444.
Mġiba: 407, 1958, 2045, 2105, 2286, 2525.
Mħabba: 16, 25, 162, 768, 791, 798, 800, 815, 826, 864, 926ss, 953ss, 1070, 1109, 1248, 1259, 1323, 1394ss, 1466, 1570, 1654, 1695, 1699, 1709, 1740, 1769, 1789, 1794, 1814, 1822ss, 1855ss, 1889, 1931, 1932, 1965ss, 1991, 1997, 2010ss, 2090, 2093ss, 2156, 2179, 2205, 2239, 2306, 2346, 2447, 2473, 2545, 2624, 2718;
— ta' Alla: 27, 210, 214ss, 257, 293, 604ss, 733, 1040, 1604, 1701, 2331, 2577;
— ta' Ġesù: 536, 539, 545, 1380, 1503, 1551;
— ta' Marija: 501;
— tal-miżżewġin: 1608ss, 1643ss;
— tal-bniedem: 166, 459, 1604, 2444.
Mibegħda: 395, 1933, 2094, 2262, 2297, 2303.
Midneb, midinbin: 29, 208, 298, 392, 545, 588, 598, 827, 1038, 1224, 1423ss, 1446, 1459, 1470, 1609, 1846, 2317, 2616, 2667, 2728.
Miġja: 122, 522ss, 524, 556, 571ss, 674, 763, 769, 840, 1021, 1040, 1403, 1720, 2612, 2772, 2916ss; ara wkoll Avvent.
Milied, twelid tal-Mulej: 469, 512, 525, 1171.
Milja: 5, 65, 213, 244, 423, 474, 674, 819, 824, 1026, 1042, 1287, 1313, 1555, 1824, 1953, 1974;
— taż-żmien: 128, 221, 422, 484, 702, 721, 2598ss.
Millenariżmu: 676.
Ministeru: 9, 132, 553, 574, 830, 858, 873ss, 1088, 1120, 1142, 1175, 1367, 1461, 1466, 1516, 1548ss, 1584, 1623, 1884, 2122, 2686.
Ministri: 168, 827, 859, 875ss, 1088, 1090, 1120, 1125, 1256, 1312, 1369, 1461, 1466, 1516, 1548ss, 1584, 1623, 1884, 2122, 2686.
Mirakli: 156, 434, 468, 547ss, 1335.
Missier: 1465, 1586, 1605, 1657, 1858, 2057, 2197ss, 2335;
— Alla: 17, 62, 79, 104, 198ss, 237, 1243, 1296, 1337, 1259, 1524.
Missirijiet il-Knisja: 8, 11, 78, 113, 608, 1431, 1434, 1446, 1557, 2066.
Missjoni
— tal-Appostli: 2, 551ss, 858ss, 1223;
— tal-Knisja: 6, 257, 730, 737, 782, 811, 886, 927, 931, 1270, 1438, 2246, 2818;
— "ad gentes": 1122, 1533, 1565, 2044, 2419;
— ta' Kristu, tal-Ispirtu s-Santu: 237, 244, 344, 430ss, 485, 502, 536, 606, 669, 689ss, 1108, 2600.
Missjunarju: 6, 688, 767, 828, 849ss, 886, 927, 931, 1270, 1438, 2044ss, 2205.
Mistagoġija: 1075, 1233.
Misteru: 50ss, 122, 158, 190, 599, 1066, 1099, 1103, 2603, 2655, 2771, 2823;
— tal-fidi: 24, 385, 463, 2558;
— ta' Alla: 234, 685, 963, 1027ss, 2143ss, 2331, 2500ss, 2807ss.
Mistħija, modestja, satra: 1832, 2520ss, 2522ss, 2531.
Mistika: 2014.
Mistrieħ: 30, 1193, 1726, 2175, 2216;
— tal-Ħadd, tas-Sibt: 314, 582, 624, 1166, 1726, 2057, 2168ss, 2184.
Mixi wara Kristu: 520, 618, 923, 1618, 1642, 2053.

Mogħdrija: 1503, 1506, 2448, 2715, 2843ss.
Moħqrija: 1739, 2418, 2448.
Moralità: 1750ss, 1762ss, 1780, 1794, 2210, 2264, 2294, 2302, 2368, 2370, 2420, 2498, 2527.
Mortifikazzjoni: 2015.
Mulej: 446ss.
Muron: 1183, 1289ss.
Mużika: 1156ss.

N

Nar: 1147, 2058, 2059, 2129, 2717, 2785;
— tal-Ispirtu s-Santu: 696, 718, 1127, 1271;
— ta' dejjem: 1031ss.
Natura
— umana (tal-bniedem): 336, 405ss, 457ss, 503, 612, 654, 1008, 1050, 1210, 1250, 1366, 1426, 1603, 1607, 1707, 1849, 1882, 1898, 1911, 1934, 2104ss, 2273, 2516, 2702;
— divina (ta' Alla): 51, 200, 202, 245, 253ss, 460ss, 503, 650, 1212, 1265, 1691, 1692, 1721, 1812, 1988, 1996, 2009;
— maħluqa: 310, 338, 341, 447, 625, 978, 1006, 1375, 1676, 1884, 2440.
Nazzjon: 57, 172, 664, 781, 1267, 1901, 1911, 1915, 1941, 2237, 2241, 2309ss.
Nbid: 1027, 1106, 1333ss, 1345, 1375ss, 1403.
Nifs: 691, 843, 2318, 2835.
Nisrani, fidili: 88, 123, 129, 133, 187, 232, 234, 250, 259, 336, 435, 450, 537, 598, 628, 642, 655, 671, 752, 786, 795, 818ss, 852, 855, 897ss, 952, 966, 1011, 1102, 1121, 1141, 1166, 1210ss, 1229, 1241, 1271ss, 1289, 1294, 1314, 1348, 1356, 1369, 1392, 1401, 1428, 1434, 1466, 1473, 1523, 1617, 1671, 1681, 1691ss, 1769, 1830, 1973, 1997, 2050, 2101ss, 2156ss, 2186, 2653, 2707, 2820, 2831, 2835;
— l-ewwel Insara: 2636, 2641;
— fidi nisranija: 108, 202, 282, 285, 309, 425, 463, 465, 991, 996, 1329, 1343, 2089.

O

Obbligu, dmir: 900, 931, 2072ss, 2180ss.
Offerta: 459, 606, 610ss, 901, 1083, 1105, 1348, 1354, 1362, 1369ss, 1553, 2031, 2617, 2638, 2643.
Oġġett (ta' għemil il-bniedem): 1750ss, 1853ss.
Omelija: 132, 1100, 1154, 1346, 1349.
Omm: 1245, 1605, 1616, 1657, 1683, 1737, 1858, 2057, 2197ss, 2214ss, 2232, 2335, 2599;
— Ommna l-Knisja: 1141, 1163, 1249, 1667, 2016, 2040, 2212.
Omosesswali: 2357.
Ordinazzjoni: 1538, 1554ss.
Ordni (sagrament): 815, 1087, 1142, 1400, 1536ss, 1573ss.

P

Paċi: 2302ss.
Pagani: 498, 522, 528, 781, 1166, 1345.
Pajjiżna: 2199, 2212, 2281, 2239ss, 2310;
— is-sema: 117, 972, 1469, 1475, 1525, 2011, 2795.
Papa, isqof ta' Ruma, suċċessur ta' San Pietru: 877, 880ss, 882, 891ss, 895, 1559, 1694, 2034.
Parabboli: 546, 2613.
Paraklitu: 243, 388, 692 (ara wkoll Spirtu s-Santu).
Parroċċa: 2179, 2226.
Parteċipazzjoni: 1913ss, 2035.
Parusija: 1001.
Passjoni ta' Kristu: 598, 1521, 1992.
Passjonijiet: 1762ss, 1792, 1804, 1809, 1860, 2339, 2341, 2536.
Pastorali (ħajja u ħidma): 6, 132, 857, 879, 886, 890, 927, 1175, 1560, 1571, 1669, 2352.
Paternità (maternità) responsabbli: 2368.
Pater noster: 1096, 1820, 2033, 2750.
Patrijarki: 81, 130, 205, 287, 707, 839, 1297, 1610.
Patt: 55, 238, 288, 346, 357, 580, 610, 992, 1080, 1102, 1846, 1863, 1961, 2260, 2562ss, 2571, 2713, 2795, 2841;

— il-Qadim: 200, 204, 489, 522, 527, 577, 695, 709ss, 759, 761ss, 781, 839ss, 1098, 1145, 1150ss, 1217ss, 1223, 1330, 1334, 1539ss, 1611ss, 1964, 2057ss, 2100, 2176, 2607, 2771, 2810ss;
— il-Ġdid: 64ss, 204, 292, 577, 611ss, 662, 762, 781, 816, 839, 859, 890, 1091, 1097, 1116, 1129ss, 1150, 1179, 1182, 1222, 1267, 1339, 1348, 1365, 1541, 1602, 1612, 1974ss, 2056, 2614, 2618, 2787.
Pedagoġija: 53, 99, 684, 708, 1609, 1850, 1964.
Pellegrinaġġ, mixi: 165, 583, 671, 675, 850, 954, 1018, 1344, 1392, 1469, 1483, 1674, 2101, 2581.
Penitenza: 827, 853, 920, 980ss, 1032, 1186, 1422ss, 2043.
Perfezzjoni: 41, 213, 302, 339, 815, 829, 915, 1305, 1641, 1704, 1731, 1770, 1804, 1827, 1953, 1965ss, 2015, 2289, 2377, 2850.
Perseveranza, jibqa' sħiħ: 159, 162, 1810, 2016, 2573.
Persuna: 408, 814, 878, 996, 1088, 1142, 1295, 1466, 1501, 1603, 1643, 1700, 1703ss, 1711, 1738, 1777ss, 1803, 1879, 1981, 1987, 1891ss, 1901, 1903, 1907, 1911, 1928ss, 1938, 1944, 1956, 1978, 2070, 2106, 2108, 2215, 2217, 2245, 2254, 2273, 2275, 2292ss, 2298, 2319ss, 2324, 2332, 2344, 2368, 2375, 2377ss, 2395, 2423, 2441.
— Persuni divini: 51, 189ss, 253ss, 466, 813.
Pietà: 186, 1303, 1831, 2688; ara wkoll Tjieba;
— Pietà filjali: 2215.
Pietru (San): 85, 153, 194, 208, 424, 440ss, 552, 586, 599, 641, 715, 765, 816, 838, 862ss, 877, 880ss, 1226, 1287, 1369, 1444, 1481, 1851, 2221, 2262, 2600.
Poligamija: 1610, 1645, 2387.
Politika: 407, 439, 596, 899, 1740, 1882, 1901ss, 2108, 2237, 2242ss, 2406, 2431.
Poplu ta' Alla: 12, 93, 192, 440, 674, 776, 781ss, 814, 831, 839, 865, 885ss, 1069, 1091, 1267, 1325, 1443, 1567, 1617, 2796;
— Israel: 64, 332, 388, 440, 710, 753, 761ss, 1164, 1222, 2578, 2586.
Popolari: 1158, 1674, 1686, 1678.
Pornografija: 2211, 2354.
Preċetti: 574ss, 768, 1950, 1955, 1960, 1973, 2036, 2053, 2071, 2180, 2185, 2268;
— tal-Knisja: 2041ss.
Predikazzjoni: 93, 132, 249, 921, 1427, 2033, 2145;
— ta' Kristu, tal-Appostli: 76, 523, 632, 678, 832, 1151, 1226, 1287, 1614, 1716.
Presbiteri: 1290, 1312, 1348, 1448, 1461, 1510, 1519, 1538, 1562ss, 1572ss, 1577ss, 1623, 1673; ara wkoll Saċerdot.
Presbiterju: 877, 1354, 1369, 1567ss, 1588.
Presidenza: 903, 1142, 1184, 1348, 1369, 1561, 1570, 1669.
Preżentazzjoni: 1346, 1350.
Preżenza ta' Kristu fl-Ewkaristija: 1378, 2691.
Primat: 304, 881ss.
Professjoni
— tal-Kunsilli evanġeliċi: 873, 914ss, 925ss;
— reliġjuża: 1672;
— ċivili: 230ss, 2433.
Profeta: 61ss, 71, 201, 218, 243, 288, 332, 436, 522ss, 555, 558, 583, 672, 678, 687, 702, 707, 762, 796, 1081, 1286, 1430, 1611, 1964, 1970, 2055, 2100, 2115, 2380, 2543, 2578ss, 2642, 2697, 2787, 2811;
— Kristu: 436, 783, 1241, 1546, 1581;
— Ġwanni l-Battista: 523, 717ss.
Profezija: 156, 585, 601, 711, 1964, 2004.
Propizjatorju: 433.
Proprjetà privata: 2211, 2378, 2401ss, 2412, 2421, 2431.
Proprjetajiet
— tal-Persuni divini: 258ss, 467;
— tal-ġisem glorjuż ta' Kristu: 645, 659;
— tal-Knisja: 812;
— taż-żwieġ: 1635.
Prostituzzjoni: 2355.
Prova: 149, 164ss, 272, 643, 673, 769, 1742, 1808, 1820, 2847.
Providenza: 37, 57, 302ss, 373, 395, 1040, 1884, 1951, 2115, 2404, 2547, 2738, 2830.
Proxxmu, għajrna: 575, 582, 678, 1033, 1434, 1459ss, 1658, 1706, 1752, 1789, 1807, 1822, 1825,

1848, 1878, 1889, 1931ss, 1962, 1974, 2041, 2052, 2055, 2067, 2072, 2100, 2117, 2196ss, 2212, 2281, 2284, 2302ss, 2346ss, 2401, 2407, 2536ss.
Pubblikan: 535, 574, 588, 2839.
Purgatorju: 1030ss, 1472.

Q

Qabar: 625ss, 640.
Qaddej: 1292, 1369, 1372, 1465, 1570, 1586, 1872, 2576, 2578, 2716, 2783, 2843;
— Kristu: 440, 539, 555, 565, 580, 600ss, 615, 713, 786, 1551, 2235.
Qalb: 27, 89, 94, 112, 125, 173, 269, 298, 368, 435, 534, 609, 655, 678, 689, 715, 782, 821, 826, 1082, 1098, 1430ss, 1610, 1614, 1697, 1716, 1718, 1723, 1742, 1776ss, 1818, 1853ss, 1955ss, 1965ss, 1990ss, 2070, 2176, 2308, 2336, 2517ss, 2541, 2562ss, 2581ss, 2608ss, 2697ss, 2710, 2729ss, 2848;
— ta' Ġesu: 578, 766, 932, 1439, 1658, 2669.
Qari: 115, 129, 133, 209, 1093, 1154, 1177, 1346, 1348, 1437, 1480ss, 2205, 2653.
Qawmien mill-imwiet: 349, 366, 428, 556, 625, 639ss, 659, 860, 966, 968ss, 1023, 1026, 1038, 1096, 1163ss, 1214, 1323, 1330, 1337ss, 1391, 1429, 1449, 1468, 1523, 1681, 1689, 1988, 2042, 2174, 2300, 2606, 2641, 2719, 2741, 2746, 2795, 2816.
Qawwa
— ta' Alla: 124, 131, 428, 434, 445, 496, 627, 646, 668, 671, 736, 1092, 1115, 1353, 1372, 1992, 2657, 2778, 2855;
— tal-bniedem: 1508, 1705, 1804, 1827, 2367, 2426;
— tat-talb: 2577, 2616, 2827.
Qdusija, qaddisin: 58, 67, 84, 93, 127, 156, 208, 235, 273, 398ss, 437, 438, 459, 492, 564, 576, 598, 616, 627, 670, 688, 709, 756, 773ss, 781ss, 785, 795, 800, 803, 811, 819, 821, 823ss, 828, 865, 908, 914, 929, 941, 946ss, 1023, 1030, 1054, 1090, 1128, 1141, 1161, 1173, 1179, 1330ss, 1352, 1370, 1426, 1428, 1434, 1475ss, 1522, 1540, 1586, 1695, 1708, 1768, 1995, 2011ss, 2045, 2074, 2142, 2155ss, 2173, 2227, 2427, 2475, 2518, 2683, 2807, 2809, 2811, 2814, 2818.
Qerq: 2409, 2534.
Qima: 245, 347 (ara wkoll Kult).
Qrar
— sagrament: 1424, 1452ss, 1480ss, 2840;
— qrar tad-dnubiet: 1424, 1435, 1448, 1455ss.
Qsim il-ħobż: 84, 1329, 1342, 1355, 1377, 2624.
Qtil, qattiel: 394, 1033, 1447, 1756, 2263ss, 2268ss, 2852.

R

Raġuni: 38ss, 50, 156ss, 274, 286, 377, 812, 1319, 1704ss, 1731, 1767, 1776, 1781ss, 1804, 1849, 1951, 2037, 2071, 2312, 2408, 2535, 2727.
Ragħajja tal-Knisja: 84, 816, 881, 890ss, 1516, 1558ss, 1585, 2179.
Rahan, pleġġ: 346, 994, 1303, 1405, 1781, 1813, 2360, 2449.
Randan: 540, 1095, 1438.
Rażan: 1809, 2341, 2517.
Razza, nisel, ġens: 359, 496, 775, 842, 1267, 1935, 2113.
Rebħa: 410, 539, 654, 1505, 2573, 2592, 2853.
Regola morali: 24, 75, 1751, 1789, 1907, 1950ss, 1955, 1959, 2033, 2407.
Relazzjonijiet
— ta' Alla mal-bniedem: 216, 229, 796, 1039, 1101, 1146, 1812;
— tal-bnedmin bejniethom: 1606, 1807, 2199, 2201, 2207, 2213, 2250;
— f'Alla: 240, 251ss, 711.
Reliġjon: 29, 108, 238, 839, 842ss, 1149, 2244, 2569;
— virtù: 1807, 1969, 2095ss, 2104ss, 2117, 2125, 2142.
Reliġjużi: 697, 916, 925ss, 1174, 1203, 1462.
Responsabbiltà: 373, 597, 783, 1036, 1269, 1309, 1578, 1731, 1781, 1868, 1902, 2115, 2203, 2223, 2282, 2368, 2439, 2835.
Rieda: 30, 51, 143, 154, 176, 271, 294, 307, 330, 341, 348, 406, 462, 470, 475, 482, 494, 506, 516, 532ss, 555, 606, 612, 760, 831,

847, 967, 986, 1009, 1026, 1029, 1066, 1077, 1098, 1256, 1260, 1277, 1281, 1288, 1332, 1520, 1620, 1628, 1643, 1662, 1704, 1731, 1734ss, 1804ss, 1834, 1850, 1863, 1930, 1991, 2013, 2038, 2059, 2063, 2071, 2103, 2116, 2222, 2233, 2278, 2294, 2358, 2375, 2408, 2422, 2453, 2518, 2559, 2564, 2575, 2589, 2600, 2620, 2677, 2708, 2750, 2759, 2784, 2800, 2804, 2822ss, 2855.
Riforma: 406, 1400.
Riġenerazzjoni, twelid ġdid, tiġdid: 784, 1141, 1215, 1262, 1270, 1587.
Rikapitulazzjoni, bidu ġdid: 518.
Rikonċiljazzjoni: 433, 755, 822, 981, 1383, 1442, 1649, 2608, 2844.
Rispett: 209, 299, 341, 448, 818, 1004, 1125, 1269, 1466, 1738, 1789, 1900, 1929ss, 2101, 2145, 2148, 2152, 2188, 2206, 2214ss, 2241, 2259ss, 2276ss, 2294, 2350, 2403, 2407ss, 2415ss, 2489.
Rit: 522, 835, 923, 1075, 1125, 1149, 1203, 1214, 1234, 1262, 1289, 1293, 1513, 1573, 2180.
Rivelazzjoni: 14, 26, 35ss, 50ss, 101, 114, 124, 129, 142, 150ss, 201ss, 235ss, 272, 287, 294, 337, 384, 387ss, 401, 438, 442, 474, 502, 515, 544, 561, 648, 684, 702, 707, 732, 753, 891, 992, 1046, 1066, 1103, 1701, 1814, 1846, 1952, 1980, 2059, 2085, 2115, 2143, 2204, 2387, 2419, 2568, 2642, 2738, 2779.
Ruħ: 33, 37, 360ss, 400ss, 471, 786, 908, 990ss, 1021ss, 1035, 1042, 1308, 1323, 1703ss, 1813, 1934, 2002, 2332, 2516, 2562;
— ta' Kristu: 466ss, 625ss, 650.
Rużarju: 971, 1674, 2678, 2708.
Rxoxt: ara Qawmien mill-imwiet.

S

Sabar: 227, 854, 1466, 1825, 1832, 2104, 2447, 2522, 2772;
— ta' Alla: 1932, 2811, 2822.
Saċerdot, qassisin: 857, 876ss, 893, 1088, 1105, 1125, 1150, 1256, 1367ss, 1424, 1456, 1464ss, 1480, 1516, 1547ss, 1552ss, 1581ss, 1650; (ara wkoll Presbiteri):
— tal-Patt il-Qadim: 433, 436, 1150;
— tal-Patt il-Ġdid: 611, 1337, 1348; ara wkoll Kristu.
Saċerdozju, saċerdotali: 63, 662, 782ss, 803, 871, 873, 897, 941, 970, 1070, 1119ss, 1141, 1174, 1188, 1268, 1273, 1279, 1291, 1297, 1305, 1322, 1388, 1399, 1535, 1539ss, 1554ss, 1657, 1669, 2233, 2604, 2750, 2758, 2812.
Safa: 889, 2336, 2345, 2518, 2520ss, 2608.
Sagrament: 309, 515, 556, 671, 698, 774, 790, 798, 833, 837, 875, 893, 947, 950, 980, 1113ss, 1162, 1811, 1966, 1972, 2003, 2014, 2030ss, 2120, 2122, 2625, 2839 ara wkoll Knisja.
Sagramentali: 1075, 1667ss, 1683ss.
Sagrifiċċju:
— fit-Testment il-Qadim: 144, 433, 522, 696, 1032, 1150, 1330, 1334, 1539, 1540, 2100, 2581;
— ta' Kristu: 462, 545, 606, 611, 613ss, 964, 1330, 1350, 1364, 1387, 1436, 1540, 1544ss, 1851, 1934, 2205, 2358, 2804, 2812, 2838;
— ewkaristiku: 1032, 1068, 1087ss, 1113, 1181ss, 1322ss, 1350ss, 1382ss, 1545, 1552, 1565, 1621, 1651, 1654, 1683, 1689, 2031, 2643, 2747, 2749.
Sagrileġġ: 2118, 2120, 2139.
Saħħa: 1293, 1421, 1469, 1509ss, 1532, 1900ss, 2010, 2117, 2185, 2275, 2288ss, 2710.
Saħta: 2285, 2443.
Salarju, paga, ħlas: 1006, 2434, 2445.
Salib: 149, 160, 440ss, 517, 542, 550, 555ss, 585, 662, 710.
Salmi: 120, 288, 304, 702, 708, 716, 1081, 1088, 1154, 1156, 1176ss, 2579, 2585ss, 2625, 2657, 2762.
Saltna: 160, 392, 395, 436, 526, 541ss, 577, 659, 664, 669, 671ss, 676, 709, 732, 736, 763ss, 782, 865, 981, 1023, 1042, 1050, 1060, 1086, 1107, 1120, 1151, 1164, 1168, 1187, 1215, 1225, 1263, 1335, 1339, 1386, 1403, 1427, 1443, 1470, 1503, 1505, 1579, 1587, 1599, 1615, 1618, 1680, 1689, 1716, 1720, 1817, 1861, 1942, 1967, 2046, 2159, 2546,

2603, 2632, 2660, 2683, 2750, 2759, 2770, 2816, 2818ss, 2830, 2837, 2855.
Salvazzjoni: 15, 54, 64, 70ss, 95, 107, 122ss, 137, 161ss, 234, 257, 280, 289, 313, 331ss, 358, 389, 403, 430ss, 432, 461, 494, 511ss, 559, 566, 586ss, 600ss, 686ss, 705, 760ss, 816, 845ss, 920, 987, 1019, 1028, 1040, 1066ss, 1080ss, 1100, 1120, 1145, 1152, 1161ss, 1192ss, 1248, 1250, 1272, 1283, 1297, 1332, 1345, 1355, 1359, 1407, 1427, 1477, 1489, 1512, 1565, 1584, 1602, 1741, 1811, 1850, 1864, 1949, 1961, 1994, 2003, 2032, 2068, 2091, 2100, 2130, 2182, 2246, 2264, 2280ss, 2420, 2448, 2561, 2575, 2587, 2600, 2641, 2651, 2666, 2738, 2746, 2771, 2806, 2825, 2850ss.
Salvatur: 1, 14, 62, 122ss, 389, 457, 594, 632, 926, 1023, 1090, 1129ss, 1161ss, 1181, 1323, 1330, 1521, 1587, 1642, 1652, 1701ss, 1817, 1963, 2074, 2096, 2103, 2157, 2448, 2502, 2584, 2628, 2665ss; ara wkoll Feddej.
Santwarju: 662, 1090, 1137, 1183, 1541, 1776, 1795.
Sawm: 575, 1387, 1430, 1434, 1438, 1755, 1969, 2043, 2742.
Sejħa: 27, 130, 332, 373, 490, 505, 518, 762, 784, 821, 959, 1121, 1260, 1533, 1583, 1603, 1656, 1699ss, 1928, 1974, 1998, 2021, 2085, 2226, 2238, 2253, 2419, 2461, 2464, 2502, 2820; ara wkoll Vokazzjoni.
Seħer: 1852, 2115ss.
Sema: 196, 212, 279ss, 290ss, 325ss, 374ss, 440, 456, 504, 525, 544, 553ss, 650ss, 669ss, 954ss, 1023ss, 1042ss, 1326, 2691, 2794ss;
— pajjiżna: 117, 972, 1469, 1475, 1525, 2011, 2795.
Sena liturġika: 524, 540, 1096, 1163, 1168ss, 2698.
Sens, sensi: 37, 647, 1320, 1381, 2702;
— sens tal-fidi: 91ss, 250, 785, 889;
— sensi tal-Iskrittura: 115ss.
Serq: 1858, 2408, 2412, 2453, 2534.
Servizz: ara Qadi.
Sesswalità: 2232, 2336, 2337, 2385, 2360ss, 2370, 2395.
Setgħa
— ta' Alla: 256, 268, 310, 449, 668, 765, 1441;
— tal-bniedem: 450, 882ss, 1628, 1731, 1861, 1884;
— tal-kapijiet: 553, 981ss, 1442;
— tal-Istat: 1904, 1907, 2108, 2209, 2229, 2239, 2244, 2310ss.
Sfruttament: 2441.
Sħaba: 554ss, 659, 697, 707, 1094, 2058.
Sibt: 314, 345ss, 582, 641, 1166, 2002, 2167ss, 2190, 2586.
Siġill: 698, 1121, 1183, 1218, 1273, 1274, 1295, 1296, 1297, 1300, 1304, 1320, 1467, 1524, 2769.
Silenzju, skiet: 498, 533, 534, 635, 920, 1519, 2143, 2186, 2522, 2570, 2616, 2628, 2717.
Simbolu: 188, 375, 694ss, 753ss, 1101, 1145ss.
Simonija: 2118, 2121.
Sinedrju, Sanhedrin: 443, 591, 596.
Sinjal: 188, 306, 378, 463, 506, 923, 1071, 1323, 1334, 1369, 1378, 1390, 1405, 1438, 1465, 1550, 1617, 1619, 1623, 1705, 2099, 2260, 2360, 2373, 2448, 2674, 2689;
— ta' Alla/tal-Patt: 346, 709, 1650, 2171, 2176;
— ta' Ġesu' Kristu: 117, 496, 515, 527, 529, 575, 640, 647, 701, 994, 1286, 1335, 1443, 1503, 1613, 2442.
Sinodu: 887, 911.
Skandlu: 1938, 2282ss, 2336, 2353ss, 2489.
Skrittura/Kotba Mqaddsa: 58, 78, 80ss, 101ss, 326, 688, 993, 1061, 1088, 1100, 1117, 1160, 1176, 1347, 1437, 2625, 2653, 2762ss.
Soċjali
— Struttura, ħajja: 24, 57, 387, 407, 899, 1093, 1146ss, 1571, 1603, 1740, 1869, 1879ss, 1905ss, 1928ss, 2032, 2069, 2105, 2109, 2124, 2184ss, 2207, 2286, 2288, 2317, 2424, 2430, 2434, 2525, 2663, 2832;
— duttrina: 2198, 2419ss.
Soċjetà: 395, 771, 816, 837, 854, 899, 912, 1023, 1049, 1372, 1603, 1639, 1880ss, 1958, 2006, 2105ss, 2188, 2203, 2207ss, 2234ss,

2263ss, 2288, 2344, 2385, 2421, 2431ss, 2479, 2486, 2493, 2820.
Solidarjetà: 344, 361, 953, 1699, 1849, 1939ss, 2224, 2239, 2281, 2402, 2407, 2438, 2494, 2829, 2831, 2850.
Sopranaturali: 92, 179, 367, 659, 889, 1266, 1722, 1998ss.
Sottomissjoni (toqgħod għal, tobdi)
— tal-bniedem: 154, 341, 396, 517, 576, 1951, 1955, 2089, 2097, 2239, 2240, 2516;
— ta' "Kristu": 527, 532, 1009.
Spirtu: 108, 153, 159, 471, 712, 737, 1215, 1643, 1764, 2098, 2100, 2628, 2705;
— fl-ispirtu u l-verità: 160, 1179;
— spirtu (ruħ) u ġisem: 327, 365, 901, 2185, 2515, 2702, 2733;
— anġli: 331, 392, 434;
— għaqda tal-ispirtu: 84, 887, 894, 1386, 1550, 1606, 1658, 2039ss.
Spiritwali (esseri, ħajja, ġisem): 11, 24, 355, 360ss, 821, 917, 999, 1146, 1179, 1268, 1308, 1324, 1331, 1370, 1460, 1532, 1582, 1886, 2014, 2031, 2100, 2121, 2241, 2434, 2500, 2690;
— don: 197, 1557, 1565, 1577, 1587;
— sinjal: 1280, 1293, 1297, 1304;
— ġlieda, taqbida: 405, 921, 2015, 2516, 2725.
Spiritwalità: 2684, 2705.
Spirtu s-Santu:
— it-Tielet Persuna tat-Trinità: 189, 221, 232ss, 245, 246, 251, 254, 495, 648, 691, 730, 737, 1066, 1137, 2789;
— ispirazzjoni/don tal-Ispirtu s-Santu: 15, 75, 95, 105, 153, 739, 749, 819, 951, 1107, 1585, 1697, 1814ss, 1830ss, 1845, 1987, 2345, 2681;
— u s-sagramenti: 784, 1226, 1238, 1287ss, 1299, 1520, 1553.
Stat, qagħda
— ta' ħajja: 375, 398, 645, 825, 897, 914ss;
— stat politiku: 1883, 1904, 1910, 2113, 2273, 2372, 2431.
Storja, ġrajja: 212ss, 303ss, 338, 386, 390, 400ss, 450, 647, 648, 668, 676, 758ss, 770, 828, 852, 927, 1040, 1066, 1080, 1085, 1093, 1103, 1165, 1707, 1958, 2030, 2062, 2259, 2343, 2568, 2586, 2660, 2684, 2705, 2738, 2809.
Stqarrija tal-fidi: 185ss, 200, 440, 444, 449, 815, 837, 978, 988, 1064, 1229, 1298, 1634.
Strajk: 2435.
Struttura: 765, 773, 914, 1087, 1346, 1448.
— tad-dnub: 1869.
Suċċessjoni appostolika: 815, 831, 833, 1087, 1209, 1399, 1576.
Superstizzjoni: 2110ss.
Sussidjarjetà: 1883, 1885, 1894, 2209.
Suwiċidju: 2281ss.

T

Tabernaklu: 1183, 1330, 1379.
Talb: 28, 122, 249, 307, 435, 451, 520, 688, 726ss, 764, 811ss, 901, 920, 924, 949, 958, 1032, 1037, 1061, 1073, 1109, 1127, 1157, 1162, 1165, 1368, 1398, 1403, 1422, 1434, 1460, 1499ss, 1552ss, 1667ss, 1692, 1743, 1785, 1820, 1968, 1971, 2010, 2031, 2041, 2098, 2156, 2188, 2205, 2299ss, 2340, 2359, 2502, 2520.
Talenti: 1880, 1936.
Tama: 64, 162, 165, 274, 679, 771, 819, 828, 992, 995, 1041ss, 1107, 1274, 1405, 1431, 1681, 1717, 1813, 1817ss, 2016, 2090ss.
Tbatija: 164, 165, 272, 407, 376, 385, 405, 428, 468, 516, 554, 555, 572, 601, 609, 615, 649, 787ss, 1004, 1225, 1264, 1339, 1368, 1420, 1435, 1460, 1473, 1500ss, 2279, 2282.
Teknika: 2293, 2376.
Tempju: 364, 529, 534, 576, 583ss, 2580.
Tentazzjoni: 538ss, 1520, 1707, 2846ss.
Teofanija: 707.
Teoloġija: 94.
Terroriżmu: 2297.
Testment il-Ġdid: 124ss.
Testment il-Qadim: 121ss.
Tħabbira tal-Evanġelju, tal-Bxara t-Tajba, tas-Saltna ta' Alla, tal-kelma ta' Alla: 2ss, 429ss, 543ss, 571, 634, 654, 714, 741, 768, 852ss, 875, 888, 905, 1068, 1104, 1236, 1257, 1427, 1540, 1574, 1586, 1648, 2044, 2419, 2636.

Tħabbira tal-Mulej: 148, 430, 484, 490, 494, 965, 2674.
Tibdil: 1315.
Tidwil: 1210.
Tifħir: 294, 333, 898, 920, 959, 1077, 1081, 1083, 1096, 1103, 1138, 1174, 1330, 1352, 1359ss, 1368, 1424, 1480, 1670, 1732, 2098, 2171, 2369ss, 2579, 2589, 2687, 2807.
Tifkira: 559, 610, 1099, 1166, 1323, 1330, 1356ss, 1382, 1517, 1621, 2170.
Tifsir (tar-Rivelazzjoni, tal-Iskrittura, tal-Liġi): 82, 84ss, 109ss, 375, 572ss, 581ss, 601, 643, 774, 1008, 1788, 2055, 2116, 2155, 2173, 2336, 2367, 2422.
Tisfija (purifikazzjoni): 42, 827, 856, 1023, 1262, 1393, 1428, 1474, 1676, 1723, 1847, 2527, 2711, 2779.
Tisħib (sehem): 375, 521, 618, 901ss, 1546, 1913ss.
Tjieba: 1, 101, 214, 295, 299ss, 311, 339, 385, 575, 901, 1333, 1359, 1437, 1456, 1478, 1674, 1731, 1754, 1809, 1832, 1900, 1937, 1954, 1966, 2084, 2091, 2094, 2186, 2209, 2284, 2307, 2346, 2370, 2416, 2421, 2500.
Tjubija: 1613.
Tlett ijiem tal-Għid: 1168.
Tlugħ fis-sema: 660, 662, 668ss.
Tmiem, għan aħħari: 32, 198, 260, 282, 294, 360, 401, 788, 865, 1001, 1021ss, 1077, 1752, 1829, 1878, 1955, 2363;
— taż-żmien: 77, 686, 820, 1079, 1096, 1164, 1274, 2749.
Tnissil
— bla tebgħa: 490ss, 2853;
— minn Verġni: 496ss, 505, 512, 964.
Tortura: 2297.
Tpattija, sodisfazzjoni: 433, 457, 604, 616, 1423, 1448, 1458, 1460, 1476, 1494, 2487.
Tqaddis: 190, 781, 824ss, 902, 1070, 1087, 1152, 1328, 1360, 1622, 1637, 1670, 1692, 1989, 1995, 1999ss, 2107, 2813, 2858.
Tqegħid tal-idejn: 699, 1150, 1288ss, 1504, 1538, 1556, 1558, 1573
Trade unions: 2430.
Tradizzjoni: 75ss.
Trapjanti: 2296.
Transustanzjazzjoni: 1373ss.
Traxxendenti ('il fuq minn natura tal-bniedem): 42, 239, 285, 300, 443, 547.
Triq: 54, 273, 314, 324, 827, 932, 1536, 1694, 1942, 1950, 1962, 1970, 2030, 2057, 2283, 2442, 2520.
Trinità: 232ss, 292.
Tron: 1137.
Twavel tal-Liġi: 2056ss.
Twelid ġdid: 169, 505, 526, 591, 683, 694, 720, 782, 963, 1215, 1219, 1225, 1250, 1262, 1355, 1426, 1682, 1995, 2709, 2769.
Twemmin: 26, 150ss, 154ss, 191, 313, 875, 891, 1062, 1814, 2087ss, 2112, 2781.

U

Ubbidjenza: 851ss, 915, 968, 1269, 1567, 1733, 1900, 2053, 2216ss, 2240ss, 2313;
— tal-fidi: 143ss, 391ss, 489, 494, 851, 891, 968, 1125, 1205, 1790, 1831, 1850, 1862, 2060, 2073, 2087, 2098, 2340, 2570, 2716;
— ta' Kristu: 461, 475, 532, 539, 612ss, 908, 1009ss, 1850; ara wkoll Sottomissjoni.
Ugwaljanza, ndaqs: 369, 872, 1935, 2273.
Uman (tal-bniedem)
— esseri: 359, 1604, 1700, 1738, 1783, 1790, 1804, 1813, 2224, 2258, 2261, 2270, 2273ss, 2281, 2295ss, 2304, 2334;
— qalb: 1432, 2500.
Umanità, natura tal-bniedem: 56ss, 371, 400, 402ss, 616, 661;
— mwaqqgħa: 602.
Umiltà, ċokon: 159, 525, 559, 724, 732, 1540, 1559, 2628, 2631, 2706, 2713, 2779, 2854.
Univers, sema u art: 279, 325, 341, 1042ss, 1146, 2185, 2415, 2456, 2500.
Unzjoni, dlik: 91, 438, 690, 695, 698, 739, 1241ss, 1289ss, 1293ss, 1499ss, 1514, 2769.

V

Venjal: 1447, 1452, 1458.
Verb: 241, 291, 320, 359, 423, 456ss.

Verġni, verġinità: 437, 496ss, 526, 723, 922, 964, 1618ss, 1672.
Verità: 88, 91, 105ss, 144, 213ss, 1742, 1773, 2104, 2465ss.
Vigarju: 882, 894, 1560.
Virtù kardinali: 1805ss.
Viżjoni, dehra: 65, 163, 294, 360, 664, 684, 707, 712, 1012, 1023, 1028, 1032, 1045, 1274, 1602, 1720, 2090, 2144, 2244, 2257, 2519, 2548.
Vizzju: 1768, 1865, 2110, 2302, 2480, 2516, 2825.
Vjatku: 1020, 1392, 1517.
Vjolenza: 559, 1628, 1735, 1746, 1851, 1858, 1869, 1889, 1902, 1930, 2187, 2297, 2306, 2316, 2402, 2414, 2435, 2486, 2534.
Vokazzjoni: 44, 289, 539, 549, 835, 863, 898, 1877, 1886, 1907, 1962, 2030, 2226, 2232, 2331, 2337, 2392, 2442, 2691.
Volontarju: 1731ss.
Vot: 2102, 2135.
Vuċi, leħen: 33, 46, 79, 173, 391, 444, 535, 554, 635, 697, 709, 719, 1001, 1038, 1158, 1776, 1778, 1795, 2058, 2071, 2259, 2659, 2701.

W

Waqgħa: 55, 215, 257, 279, 289, 385ss, 760, 1609, 1642, 2568.
Wegħda: 2101ss, 2147, 2152, 2410;
— ta' Alla: 60, 145, 148, 205, 212, 215, 289, 422, 484, 489, 497, 528, 591, 638, 651ss, 705ss, 729, 834, 839, 1063ss, 1121ss, 1287, 1296, 1334, 1403, 1698, 1716, 1719, 1817, 1819, 1950, 1967, 2091, 2541, 2548, 2561, 2570ss, 2619, 2787ss, 2810;
— tal-Magħmudija: 1185, 1254, 1298, 2340;
— ta' ubbidjenza: 1567;
— taż-Żwieġ 1644.
Wieħed, waħdani: 200ss, 242, 365, 441ss, 791, 2085ss.

X

Xbieha, ara Ikona.
Xebh, sura, xbieha: 518, 705, 734, 1161, 1210, 1602, 1682, 1700, 1878, 2085, 2334
Xeħħa: 1866.
Xeol: 633.
Xewqa: 1809, 1849.
Xhieda, xiehda: 54, 165, 303, 642, 905, 995, 1303, 1630, 2058, 2683.
Xitan, il-Ħażin: 391ss, 538ss, 638, 1086, 1673, 1708, 1737, 2113ss, 2482, 2851ss.
Xjenza: 31, 39, 284, 1673, 1723, 1842, 2727;
— don: 1831, 1845.
Xogħol: 378, 533, 1940, 2167, 2184, 2427ss.

Ż

Żball fid-duttrina: 38, 250, 286, 890, 1550.
Żejt: 695, 1183, 1241, 1289, 1293ss, 1510ss, 1672;
— tal-Griżma jew Konfermazzjoni: 1183, 1241ss, 1289ss, 1574; ara wkoll Muron.
Żgħażagħ, żgħożija: 5, 1638, 2208, 2282, 2389, 2526, 2688.
Żína: 1755, 1852, 2053ss, 2353, 2388, 2534, 2737.
Żmien: 484, 541, 600, 672, 702, 1041, 1048;
— l-aħħar taż-żmien: 1042ss;
— liturġiku: 1153ss.
Żvilupp, progress
— tal-Knisja: 1201, 2421;
— tal-ekonomija: 1908, 1936, 1942, 2293, 2426, 2438ss.
Żwieġ: 372, 1113, 1210, 1534, 1601ss, 2101, 2201ss, 2225, 2333, 2350, 2360ss, 2685.

WERREJ ĠENERALI

WERREJ ĠENERALI

Kostituzzjoni Appostolika "Fidei Depositum" ... 2
Daħla ... 9
I. Il-ħajja tal-bniedem – li jagħraf u jħobb lil Alla ... 9
II. Ix-xandir tal-fidi – il-katekeżi ... 9
III. L-għan ta' dan il-Katekiżmu – għal min hu ... 11
IV. L-istruttura tal-Katekiżmu ... 11
I. Tagħrif prattiku dwar l-użu ta' dan il-Katekiżmu ... 12
II. Adattazzjonijiet meħtieġa ... 13
Fuq kollox – l-Imħabba ... 13

L-EWWEL PARTI
L-ISTQARRIJA TAL-FIDI

L-EWWEL SEZZJONI
"JIENA NEMMEN" – "AĦNA NEMMNU"

L-EWWEL KAPITLU: IL-BNIEDEM JISTA' JASAL BIEX IKUN JAF 'L ALLA ... 15

I. Ix-xewqa ta' Alla ... 15
II. It-triqat li jwasslu għall-għarfien ta' Alla ... 16
III. L-għarfien ta' Alla skont il-Knisja ... 17
IV. Kif titkellem dwar Alla? ... 18
Fil-qosor ... 19

IT-TIENI KAPITLU: ALLA F'LAQGĦA MAL-BNIEDEM ... 20

L-ewwel artiklu: Ir-Rivelazzjoni ta' Alla ... 20

I. Alla jirrivela "l-pjan kollu mħabba tiegħu" ... 20
II. Il-passi tar-Rivelazzjoni ... 21
Sa mill-bidu Alla għarraf lilu nnifsu – Il-Patt ma' Noè – Alla jagħżel 'l Abraham, – Alla jsawwar 'l Israel bħala l-poplu tiegħu.
III. Kristu Ġesù – "Il-Medjatur u l-milja tar-Rivelazzjoni kollha" ... 23
Alla qal kollox fil-Verb tiegħu – Mhux se jkun hemm aktar Rivelazzjoni.
Fil-qosor ... 24

It-tieni artiklu: Kif titwassal ir-Rivelazzjoni ta' Alla ... 24

I. It-tradizzjoni appostolika ... 24
Il-predikazzjoni appostolika – Titkompla minn dawk li ġew wara l-Appostli.
II. Ir-relazzjoni bejn it-Tradizzjoni u l-Iskrittura ... 25
Għajn waħda - Żewġ suriet distinti ta' trażmissjoni – Tradizzjoni appostolika u tradizzjonijiet ekkleżjali.
III. It-tifsir tat-teżor tal-fidi ... 26
It-teżor tal-fidi fdat lill-milja kollha tal-Knisja - Il-maġisteru tal-Knisja - Id-dommi tal-fidi - Is-sens sopranaturali tal-fidi - Il-kobor fl-għarfien tal-fidi.
Fil-qosor ... 28

It-tielet artiklu: L-Iskrittura Mqaddsa ... 29

I. Kristu – il-Kelma waħdanija tal-Iskrittura Mqaddsa ... 29
II. L-ispirazzjoni u l-verità tal-Iskrittura Mqaddsa ... 30
III. L-Ispirtu s-Santu, interpretu tal-Iskrittura ... 30
Is-sensi tal-Iskrittura.

IV. Il-Kanoni tal-Iskrittura 32
It-Testment il-Qadim - It-Testment il-Ġdid - L-għaqda tat-Testment il-Qadim u tat-Testment il-Ġdid.
V. L-Iskrittura Mqaddsa fil-ħajja tal-Knisja 35
Fil-qosor 35

IT-TIELET KAPITLU: IT-TWEĠIBA TAL-BNIEDEM LIL ALLA 36

L-ewwel artiklu: Jiena nemmen 37

I. L-ubbidjenza tal-fidi 37
Abraham, "Missier dawk kollha li jemmnu" - Marija: "hienja dik li emmnet".
II. "Jien naf f'min emmint" *(2 Tim 1,12)* 38
Temmen f'Alla wieħed - Temmen f'Ġesù Kristu, l-Iben ta' Alla - Temmen fl-Ispirtu s-Santu.
III. Il-karatteristiċi tal-fidi 38
Il-fidi hi grazzja - Il-fidi hi att tal-bniedem - Il-fidi u l-intelliġenza - Il-libertà tal-fidi - Il-ħtieġa tal-fidi - il-perseveranza tal-fidi - Il-fidi – bidu tal-ħajja ta' dejjem.

It-tieni artiklu: Aħna nemmnu 42

I. "Ara, Mulej, il-fidi tal-Knisja tiegħek" 42
II. Kliem il-fidi 43
III. Fidi waħda 43
Fil-qosor 44
Il-Kredu 45

IT-TIENI SEZZJONI:
L-ISTQARRIJA TAL-FIDI NISRANIJA

Is-Simboli tal-fidi 46

L-EWWEL KAPITLU: JIENA NEMMEN F'ALLA L-MISSIER 48

L-ewwel artiklu: Jiena nemmen f'Alla l-Missier li jista' kollox li ħalaq is-sema u l-art 48

L-ewwel paragrafu: Jiena nemmen f'Alla 48

I. "Jiena nemmen f'Alla wieħed" 48
II. Alla jirrivela ismu 49
Alla l-ħaj - "Jien li jien" - "Alla ta' tjieba u ħniena" - Alla biss hu.
III. Alla, "dak li hu", hu Verità u Mħabba 51
Alla hu Verità - Alla hu mħabba.
IV. Safejn tasal il-fidi f'Alla waħdu 53
Fil-qosor 53

It-tieni paragrafu: Il-Missier 54

I. Fl-isem tal-Missier u tal-Iben u tal-Ispirtu s-Santu 54
II. Ir-Rivelazzjoni ta' Alla bħala Trinità 55
Il-Missier imgħarraf mill-Iben - Il-Missier u l-Iben rivelati mill-Ispirtu.
III. It-Trinità Qaddisa fid-duttrina tal-fidi 57
Il-formazzjoni tad-domma tat-Trinità - Id-domma tat-Trinità Qaddisa.
IV. L-opri ta' Alla u l-missjonijiet Trinitarji 59
Fil-qosor 60

It-tielet paragrafu: Alla li jista' kollox ... 61
"Hu jagħmel kulma jogħġbu" (Salm 115,3) – "Int tħenn għal kulħadd għax tista' kollox" (Għerf 11,23) – Il-misteru tal-fatt li xi kultant Alla jidher li ma jista' jagħmel xejn.
Fil-qosor ... 62

Ir-raba' paragrafu: Il-Ħallieq ... 63

I. Il-katekeżi tal-ħolqien ... 63
II. Il-ħolqien: għemil tat-Trinità Qaddisa ... 65
III. Id-dinja nħalqet għall-glorja ta' Alla ... 66
IV. Il-misteru tal-ħolqien ... 66
Alla ħalaq b'għerf u mħabba - Alla ħalaq "mix-xejn" - Alla ħalaq dinja tajba u b'ordni sħiħ - Alla hu 'l fuq mill-ħolqien iżda hu preżenti fih - Alla jżomm sħiħ il-ħolqien.
V. Alla jtemm il-pjan tiegħu: Il-providenza ta' Alla ... 68
Il-Providenza u l-kawżi sekondarji - Il-providenza u l-iskandlu tal-ħażen.
Fil-qosor ... 71

Il-ħames paragrafu: Is-sema u l-art ... 72

I. L-anġli ... 73
L-eżistenza tal-anġli: verità tal-fidi - Min huma? - Kristu "mal-anġli kollha tiegħu" - L-anġli fil-ħajja tal-Knisja.
II. Id-dinja li tidher ... 75
Fil-qosor ... 77

Is-sitt paragrafu: Il-bniedem ... 77

I. Maħluq "xbieha ta' Alla" ... 78
II. "Wieħed bir-ruħ u l-ġisem" ... 79
III. "Raġel u mara ħalaqhom" ... 80
L-ugwaljanza u d-differenza li ried Alla - "Huma għal Xulxin" - "Għaqda waħda minn tnejn".
IV. Il-bniedem fil-ġenna tal-art ... 81
Fil-qosor ... 82

Is-seba' paragrafu: il-waqgħa ... 82

I. Fejn kotor id-dnub, kotrot fuq li kotrot il-grazzja ... 83
Ir-realtà tad-dnub - Id-dnub tan-nisel: verità essenzjali tal-fidi - Kif naqraw il-ġrajja tal-waqgħa.
II. Il-waqgħa tal-anġli ... 84
III. Id-dnub tan-nisel ... 85
Il-prova tal-libertà - L-ewwel dnub tal-bniedem - Il-konsegwenzi tad-dnub ta' Adam għall-familja kollha tal-bnedmin - Ġlieda kiefra.
IV. "Ma ħallejtux taħt is-setgħa tal-mewt" ... 88
Fil-qosor ... 89

IT-TIENI KAPITLU: "NEMMEN F'ĠESÙ KRISTU, IBNU WIEĦED, SIDNA" ... 90
Il-Bxara t-Tajba: Alla bagħat lil Ibnu - "Inxandar... l-għana ta' Kristu li ebda moħħ ma jista' jifhmu" (Ef 3,8) - Il-qalba tal-katekeżi: Kristu.

It-tieni artiklu: "U f'Ġesù Kristu, Ibnu wieħed, Sidna" ... 92

I. Ġesù ... 92
II. Kristu ... 93
III. Iben waħdieni ta' Alla ... 95
IV. Mulej ... 96
Fil-qosor ... 97

It-tielet artiklu: "Kien konċeput mill-Ispirtu s-Santu u twieled minn Marija Verġni" ... 98

L-ewwel paragrafu: L-Iben ta' Alla sar bniedem ... 98

I. Għaliex l-Iben ta' Alla sar bniedem ... 98
II. L-Inkarnazzjoni ... 99
III. Veru Alla u veru bniedem ... 99
IV. Kif l-Iben ta' Alla sar bniedem? ... 101
Ir-ruħ u t-tagħrif ta' Kristu bħala bniedem - Ir-rieda umana ta' Kristu - Il-ġisem veru ta' Kristu - Il-qalb tal-Verb magħmul bniedem.
Fil-qosor ... 103

It-tieni paragrafu: "Kien konċeput mill-Ispirtu s-Santu, twieled minn Marija Verġni" ... 104

I. Kien konċeput mill-Ispirtu s-Santu ... 104
II. .....twieled minn Marija Verġni ... 104
Il-predestinazzjoni ta' Marija - Imnissla bla tebgħa - "....Ħa jsir minni skont kelmtek" - Il-maternità divina ta' Marija - Il-verġinità ta' Marija - Marija "dejjem verġni" - Il-maternità verġinali ta' Marija fil-pjan ta' Alla.
Fil-qosor ... 109

It-tielet paragrafu: Il-misteri tal-ħajja ta' Kristu ... 109

I. Il-ħajja kollha ta' Kristu hi misteru ... 110
Il-karatteristiċi komuni tal-misteri ta' Ġesù - Ix-xirka tagħna fil-misteri ta' Ġesù.
II. Il-misteri tat-tfulija u tal-ħajja moħbija ta' Ġesù ... 112
It-tħejjija - Il-misteru tal-Milied - Il-misteri tat-tfulija ta' Ġesù - Il-misteri tal-ħajja moħbija ta' Ġesù.
III. Il-misteri tal-ħajja pubblika ta' Ġesù ... 115
Il-magħmudija ta' Ġesù - It-tiġrib ta' Ġesù - "Is-Saltna ta' Alla hi fil-qrib" - It-tħabbira tas-Saltna ta' Alla - Is-sinjali tas-Saltna ta' Alla - "L-imfietaħ tas-Saltna" - Tgawdija minn qabel tas-Saltna: it-Trasfigurazzjoni - It-tluq lejn Ġerusalemm - Id-daħla messjanika ta' Ġesù f'Ġerusalemm
Fil-qosor ... 122

Ir-raba' artiklu: Ġesù Kristu bata taħt Ponzju Pilatu, sallbuh, miet u difnuh ... 123

L-ewwel paragrafu: Ġesù u Israel ... 123

I. Ġesù u l-Liġi ... 124
II. Ġesù u t-Tempju ... 126
III. Ġesù u l-fidi ta' Israel f'Alla wieħed u Salvatur ... 127
Fil-qosor ... 128

It-tieni paragrafu: Ġesù jmut fuq is-salib ... 128

I. Il-proċess ta' Ġesù ... 128
Firdiet fost l-awtoritajiet Lhud dwar Ġesù - Il-Lhud mhumiex ilkoll flimkien responsabbli tal-mewt ta' Ġesù - Il-midinbin kollha huma awturi tal-Passjoni tal-Mulej.
II. Il-mewt feddejja ta' Kristu fil-pjan ta' Alla għas-salvazzjoni ... 131
"Ġesù ġie mogħti skont il-pjan ta' Alla mfassal minn qabel" - "Miet minħabba dnubietna skont l-Iskrittura" - "Alla għamlu dnub għalina" - Alla ħa l-inizjattiva tal-imħabba għall-fidwa ta' kulħadd.
III. Kristu offra lilu nnifsu lill-Missier għalina midinbin ... 133
Il-ħajja kollha ta' Kristu kienet offerta lil Alla - "Il-ħaruf li Jneħħi

d-dnub tad-dinja" - Ġesù jħaddan bil-qalb kollha l-imħabba feddejja tal-Missier - Fl-aħħar Ikla Ġesù jantiċipa l-offerta ħielsa ta' ħajtu - L-agunija fil-Ġetsemani - Il-mewt ta' Kristu hi s-sagrifiċċju waħdieni u definittiv - Ġesù jissostitwixxi d-diżubbidjenza tagħna bl-ubbidjenza tiegħu - Fuq is-salib Ġesù temm is-sagrifiċċju tiegħu - Is-sehem tagħna fis-sagrifiċċju ta' Kristu.

Fil-qosor 136

It-Tielet paragrafu: Ġesù Kristu ġie midfun 137

Kristu fil-qabar b'ġismu - "Ma tħallix il-qaddis tiegħek jara t-taħsir" - "Midfunin ma' Kristu".

Fil-qosor 138

Il-ħames artiklu: Ġesù Kristu niżel fil-Limbu u wara tlett ijiem qam mill-imwiet 138

L-ewwel paragrafu: Kristu niżel fil-Limbu 139

Fil-qosor 140

It-tieni paragrafu: Fit-tielet jum qam mill-imwiet 140

I. Ġrajja storika u traxxendenti 141

Il-qabar vojt - Id-dehriet tal-Irxoxt - L-Istat tal-umanità ta' Kristu mqajjem mill-mewt - Il-qawmien mill-imwiet hu fatt traxxendenti.

II. Il-qawmien mill-imwiet: opra tat-Trinità 143

III. Is-sens u l-valur salvifiku tal-qawmien mill-imwiet 144

Fil-qosor 145

Is-sitt artiklu: Ġesù tela' fis-smewwiet, qiegħed in-naħa tal-lemin ta' Alla l-Missier li jista' kollox 146

Fil-qosor 147

Is-seba' artiklu: Minn hemm għandu jiġi biex jagħmel ħaqq mill-ħajjin u mill-mejtin 148

I. Jerġa' jiġi fil-glorja 148

Kristu ġa qiegħed isaltan permezz tal-Knisja... - ...Huwa u jistenna li kollox ikun imqiegħed taħtu - Il-miġja ta' Kristu fil-glorja tama ta' Israel - L-aħħar prova tal-Knisja.

II. Biex jagħmel ħaqq mill-ħajjin u mill-mejtin 150

Fil-qosor 151

IT-TIELET KAPITLU: NEMMEN FL-ISPIRTU S-SANTU 151

It-tmiem artiklu: "Jiena nemmen fl-Ispirtu s-Santu" 153

I. Il-ħidma flimkien tal-Iben u tal-Ispirtu 153

II. L-isem tal-Ispirtu s-Santu: kif jissejjaħ u x'inhuma s-simboli tiegħu 154

L-isem proprju tal-Ispirtu s-Santu - Kif jissejjaħ l-Ispirtu s-Santu - Is-simboli tal-Ispirtu s-Santu.

III. L-Ispirtu u l-Kelma ta' Alla fi żmien il-wegħdiet 157

Fil-ħolqien - L-Ispirtu tal-wegħdiet - Fit-teofaniji u fil-Liġi - Fis-saltna u fl-eżilju - L-Istennija tal-Messija u tal-Ispirtu tiegħu.

IV. L-Ispirtu ta' Kristu fil-milja taż-żminijiet 160

San Ġwann prekursur, profeta u għammied - "Ifraħ, mimlija bil-grazzja" - Kristu Ġesù

V. L-Ispirtu u l-Knisja fl-aħħar żminijiet 162

Għid il-Ħamsin - L-Ispirtu s-Santu: don ta' Alla - L-Ispirtu s-Santu u l-Knisja.

Fil-qosor 164

Id-disa' artiklu: Nemmen fil-Knisja mqaddsa kattolika 165

L-ewwel paragrafu: Il-Knisja fil-pjan ta' Alla 166

I. L-ismijiet u x-xbihat tal-Knisja 166
Is-simboli tal-Knisja.
II. Bidu, twaqqif u missjoni tal-Knisja 167
Pjan li ħareġ minn qalb il-Missier - Il-Knisja: xbiħetha mill-bidu tad-dinja - Il-Knisja mħejjija fil-Patt il-Qadim - Il-Knisja mwaqqfa minn Kristu Ġesù - Il-Knisja murija mill-Ispirtu s-Santu - Il-Knisja tilħaq il-milja tagħha fil-glorja.
III. Il-misteru tal-Knisja 170
Il-Knisja viżibbli u spiritwali fl-istess ħin - Il-Knisja misteru tal-għaqda tal-bnedmin ma' Alla - Il-Knisja sagrament universali ta' salvazzjoni.
Fil-qosor 172

It-tieni paragrafu: Il-Knisja – Poplu ta' Alla, Ġisem ta' Kristu, Tempju tal-Ispirtu s-Santu 173

I. Il-Knisja – poplu ta' Alla 173
Il-karatteristiċi tal-poplu ta' Alla - Poplu saċerdotali, profetiku, regali.
II. Il-Knisja – Ġisem ta' Kristu 175
Il-Knisja f'għaqda ma' Ġesù - "Ġisem wieħed" - "Ta' dan il-Ġisem, Kristu hu r-Ras" - Il-Knisja hi l-għarusa ta' Kristu.
III. Il-Knisja – Tempju tal-Ispirtu s-Santu 177
Il-kariżmi.
Fil-qosor 178

It-tielet paragrafu: Il-Knisja hi waħda, qaddisa, kattolika u appostolika 179

I. Il-Knisja hi waħda 180
"Il-misteru qaddis tal-unità tal-Knisja" - Il-ġrieħi tal-unità - Lejn l-għaqda.
II. Il-Knisja hi qaddisa 183
III. Il-Knisja hi kattolika 187
X'jiġifieri "kattolika"? - Kull Knisja partikulari hi "kattolika" - Min hu fil-Knisja Kattolika? - Il-Knisja u dawk li mhumiex Insara - "Barra l-Knisja m'hemmx salvazzjoni" - Il-missjoni: esiġenza tal-kattoliċità tal-Knisja.
IV. Il-Knisja hi appostolika 190
Il-missjoni tal-Appostli - L-isqfijiet suċċessuri tal-Appostli - L-appostolat.
Fil-qosor 193

Ir-raba' paragrafu: Il-fidili ta' Kristu - ġerarkija, lajċi, ħajja kkonsagrata 193

I. Il-kostituzzjoni ġerarkija tal-Knisja 194
Għaliex hu meħtieġ il-ministeru ekkleżjali? - Il-Kulleġġ Episkopali u l-Kap tiegħu l-Papa - L-uffiċċju tat-tagħlim - L-uffiċċju tat-tqaddis - L-uffiċċju tat-tmexxija.
II. L-Insara lajċi........ 199
Il-vokaz zjoni tal-lajċi - Is-sehem tal-lajċi fil-missjoni saċerdotali ta' Kristu - Is-sehem tal-lajċi fil-missjoni profetiku ta' Kristu - Is-sehem tal-lajċi fil-missjoni regali ta' Kristu.
III. Il-ħajja konsagrata 202
Kunsilli evanġeliċi, ħajja kkonsagrata - Siġra kbira b'ħafna friegħi - Il-ħajja tal-eremiti - Il-verġni u r-romol konsagrati - Il-ħajja reliġjuża - L-istituti sekulari - Is-Soċjetajiet ta' ħajja appostolika - Konsagrazzjoni u missjoni: tħabbira tas-Sultan li għandu jiġi.
Fil-qosor 205

Il-ħames paragrafu: Ix-xirka tal-qaddisin 207

I. Ix-xirka fil-ġid spiritwali 207
II. Ix-xirka tal-Knisja tas-sema u tal-art 208
Fil-qosor 210

Is-sitt paragrafu: Marija, Omm Kristu, Omm il-Knisja 210

I. Il-Maternità ta' Marija għall-Knisja 210
Magħquda ħaġa waħda ma' Binha... - ...Ukoll fit-tlugħ fis-Sema... - ...Hi Ommna fl-ordni tal-grazzja.
II. Il-Kult tal-Verġni Marija 212
III. Marija – l-Ikona eskatoloġika tal-Knisja 212
Fil-qosor 213

L-għaxar artiklu: "Nemmen fil-maħfra tad-dnubiet" 213

I. Magħmudija waħda għall-maħfra tad-dnubiet 213
II. Is-setgħa tal-imfietaħ 214
Fil-qosor 215

Il-ħdax-il artiklu: "Nemmen fil-qawma mill-imwiet" 215

I. Il-qawmien ta' Kristu u l-qawmien tagħna 216
Rivelazzjoni progressiva tal-qawmien mill-imwiet - Kif jirxoxtaw il-mejtin? - Nirxuxtaw ma' Kristu.
II. Immutu fi Kristu Ġesù 219
Il-mewt - It-tifsir tal-mewt nisranija.
Fil-qosor 221

It-tnax-il artiklu: Nemmen fil-ħajja ta' dejjem 222

I. Il-ġudizzju partikulari 222
II. Is-sema 223
III. It-tisfija tal-aħħar jew il-purgatorju 224
IV. L-infern 225
V. Il-ġudizzju tal-aħħar 226
VI. It-tama ta' smewwiet ġodda u art ġdida 227
Fil-qosor 228
"Ammen" 229

IT-TIENI PARTI
IĊ-ĊELEBRAZZJONI TAL-MISTERU NISRANI

Għalfejn il-Liturġija? - Xi tfisser il-kelma Liturġija? - Il-Liturġija bħala għajn ta' ħajja - Talb u Liturġija - Katekeżi u Liturġija 232

L-EWWEL SEZZJONI
L-EKONOMIJA SAGRAMENTALI

L-EWWEL KAPITLU: IL-MISTERU TAL-GĦID FI ŻMIEN IL-KNISJA 235

L-ewwel artiklu: Il-Liturġija – ħidma tat-Trinità Qaddisa 235

I. Il-Missier - Bidu u Tmiem tal-Liturġija 235

II. Il-ħidma ta' Kristu fil-Liturġija ... 236
Kristu gglorifikat... - ...sa mill-Knisja tal-Appostli... - ...hu preżenti fil-Liturġija f'din id-dinja... - ...li hu tisħib fil-Liturġija tas-sema.
III. L-Ispirtu s-Santu u l-Knisja fil-Liturġija ... 238
L-Ispirtu s-Santu jħejji biex Kristu jiġi milqugħ - L-Ispirtu s-Santu jfakkar il-misteru ta' Kristu - L-Ispirtu s-Santu jġib issa u f'dan il-waqt il-misteru ta' Kristu - L-għaqda fl-Ispirtu s-Santu.
Fil-qosor ... 241

It-tieni artiklu: Il-misteru tal-Għid fis-sagramenti tal-Knisja ... 242

I. Is-sagramenti ta' Kristu ... 242
II. Is-sagramenti tal-Knisja ... 243
III. Is-sagramenti tal-fidi ... 244
IV. Is-sagramenti ta' salvazzjoni ... 245
V. Is-sagramenti tal-ħajja ta' dejjem ... 245
Fil-qosor ... 246

IT-TIENI KAPITLU:
IĊ-ĊELEBRAZZJONI SAGRAMENTALI TAL-MISTERU TAL-GĦID ... 247

L-ewwel artiklu: Iċ-ċelebrazzjoni tal-Liturġija tal-Knisja ... 247

I. Min jiċċelebra? ... 247
Iċ-ċelebranti tal-Liturġija tas-sema - Iċ-ċelebranti tal-Liturġija sagramentali.
II. Kif tiċċelebra? ... 249
Sinjali u simboli - Kliem u għemil - Kant u mużika - Ix-xbihat mqaddsa.
III. Meta niċċelebraw? ... 253
Iż-żmien liturġiku - Jum il-Mulej - Is-sena liturġika - Il-qaddisin fis-sena liturġika - Il-Liturġija tas-Sigħat.
IV. Fejn tiċċelebra? ... 256
Fil-qosor ... 258

It-tieni artiklu: Ħafna liturġiji u misteru wieħed ... 259
Tradizzjonijiet liturġiċi u Knisja Kattolika - Liturġija u kulturi.
Fil-qosor ... 261

IT-TIENI SEZZJONI
IS-SEBA' SAGRAMENTI TAL-KNISJA

... 263

L-EWWEL KAPITLU: IS-SAGRAMENTI TAD-DĦUL FIL-ĦAJJA NISRANIJA ... 264

L-ewwel artiklu: Is-sagrament tal-Magħmudija ... 264

I. Kif jissejjaħ dan is-sagrament? ... 264

II. Il-Magħmudija fil-pjan tas-salvazzjoni ... 265
Xbihat il-Magħmudija fi żmien il-Patt il-Qadim - Il-magħmudija ta' Ġesù - Il-Magħmudija fil-Knisja.
III. Kif jiġi ċċelebrat is-sagrament tal-Magħmudija? ... 267
Id-dħul fil-ħajja nisranija - Il-mistagoġija taċ-ċelebrazzjoni.
IV. Min jista' jitgħammed? ... 269

Il-Magħmudija tal-kbar (adulti) - Il-Magħmudija tat-trabi - Fidi u Magħmudija.
V. Min jista' jgħammed? 271
VI. Il-ħtieġa tal-Magħmudija 271
VII. Il-grazzja tal-Magħmudija 272
Għall-maħfra tad-dnubiet.... - Ħolqien ġdid - Imdaħħlin fil-Knisja, il-Ġisem ta' Kristu - Ir-rabta sagramentali tal-għaqda tal-Insara - Siġill spiritwali li ma jitħassar qatt.
Fil-qosor 275

It-tieni artiklu: Is-sagrament tal-Griżma tal-Isqof jew Konfermazzjoni. 276

I. Il-Konfermazzjoni fil-pjan tas-salvazzjoni 277
Żewġ tradizzjonijiet: il-Lvant u l-Punent
II. Is-sinjali u r-rit tal-Konfermazzjoni 278
Iċ-ċelebrazzjoni tal-Konfermazzjoni.
III. L-effetti tal-Konfermazzjoni jew Griżma tal-Isqof 280
IV. Min jista' jirċievi dan is-sagrament? 281
V. Il-ministru tal-Konfermazzjoni jew Griżma tal-Isqof 282
Fil-qosor 282

It-tielet artiklu: Is-sagrament tal-Ewkaristija 284

I. L-Ewkaristija, bidu u quċċata tal-ħajja nisranija 284
II. Kif jissejjaħ dan is-sagrament? 285
III. L-Ewkaristija fil-pjan tas-salvazzjoni 286
Ix-xbihat tal-ħobż u l-inbid - L-istituzzjoni tal-Ewkaristija0 - "Agħmlu dan b'tifkira tiegħi".
IV. Iċ-ċelebrazzjoni liturġika tal-Ewkaristija 289
Il-Quddiesa tul iż-żminijiet - Iċ-ċelebrazzjoni.
V. Is-sagrifiċċju sagramentali: radd ta' ħajr, tifkira, preżenza 292
Ir-radd ta' ħajr u t-tifħir tal-Missier - It-tifkira sagrifiċjali ta' Kristu u tal-Ġisem tiegħu, il-Knisja - Il-preżenza ta' Kristu bil-qawwa tal-kelma u tal-Ispirtu s-Santu.
VI. L-Ikla tal-Għid 297
"Ħudu u kulu lkoll": it-tqarbin - Il-frott tat-Tqarbin.
VII. L-Ewkaristija - "rahan tal-ħajja ta' dejjem" 301
Fil-qosor 302

IT-TIENI KAPITLU: IS-SAGRAMENTI TAL-FEJQAN 304

Ir-raba' artiklu: Is-sagrament tal-Penitenza u tar-Rikonċiljazzjoni 304

I. Kif jissejjaħ dan is-sagrament? 305
II. Għalfejn sagrament ta' Rikonċiljazzjoni wara l-Magħmudija? 305
III. Il-konverżjoni tal-imgħammdin 306
IV. Il-penitenza ġewwinija 306
V. Il-ħafna suriet ta' penitenza fil-ħajja nisranija 307
VI. Is-sagrament tal-Penitenza u tar-Rikonċiljazzjoni 308
Alla biss jaħfer id-dnubiet - Rikonċiljazzjoni mal-Knisja - Is-sagrament tal-maħfra.
VII. L-għemejjel tal-penitent 310
Is-sogħba - Il-qrara - It-tewba.
VIII. Il-ministru tas-sagrament 313
IX. L-effetti ta' dan is-sagrament 314
X. L-indulġenzi 315
X'inhi l-indulġenza - Il-pwieni tad-dnub - Fix-xirka tal-qaddisin - Tikseb l-indulġenza ta' Alla permezz tal-Knisja.
XI. Iċ-ċelebrazzjoni tas-sagrament tal-Penitenza 317
Fil-qosor 318

Il-ħames artiklu: Id-dlik tal-morda 319

I. Is-sisien tas-sagrament fil-pjan tas-salvazzjoni 320
Il-mard fil-ħajja tal-bniedem - Il-marid quddiem Alla - Kristu, it-tabib - "Fejqu l-morda..." - Sagrament tal-morda.
II. Min jista' jirċievi u min jista' jamministra dan is-sagrament? 323
F'każ ta' mard gravi.... - "....Sejħu l-presbiteri tal-Knisja".
III. Kif jiġi ċċelebrat dan is-sagrament? 323
IV. L-effetti taċ-ċelebrazzjoni tas-sagrament 324
V. Il-Vjatku, l-aħħar sagrament tan-Nisrani 325
Fil-qosor 325

IT-TIELET KAPITLU: IS-SAGRAMENTI TAL-QADI TAX-XIRKA 326

Is-sitt artiklu: Is-sagrament tal-Ordni 327

I. Għaliex jissejjaħ sagrament tal-Ordni? 327
II. Is-sagrament tal-Ordni fil-Pjan tas-Salvazzjoni 328
Is-saċerdozju fil-Patt il-Qadim - Is-saċerdozju waħdieni ta' Kristu - Żewġ suriet ta' parteċipazzjoni fis-saċerdozju waħdieni ta' Kristu - "In persona Christi capitis" - "F'isem il-Knisja kollha".
III. It-tliet gradi tas-sagrament tal-Ordni 331
L-ordinazzjoni episkopali: il-milja tas-sagrament tal-Ordni - L-ordinazzjoni tal-presbiteri: kooperaturi tal-isqfijiet – L-ordinazzjoni tad-djakni: "għall-qadi".
IV. Iċ-ċelebrazzjoni ta' dan is-sagrament 335
V. Min jista' jagħti dan is-sagrament? 335
VI. Min jista' jirċievi dan is-sagrament? 336
VII. X'jagħmel is-sagrament tal-Ordni? 337
Karattru li ma jitħassar qatt - Il-grazzja tal-Ispirtu s-Santu.
Fil-qosor 339

Is-seba' artiklu: Is-sagrament taż-Żwieġ 340

I. Iż-Żwieġ fil-pjan ta' Alla 341
Iż-Żwieġ fl-ordni tal-ħolqien - Iż-Żwieġ f'qagħda ta' dnub - Iż-Żwieġ taħt il-pedagoġija tal-Liġi - Iż-Żwieġ fil-Mulej - Il-verġinità għas-Saltna tas-smewwiet.
II. Iċ-ċelebrazzjoni taż-Żwieġ 345
III. Il-kunsens taż-Żwieġ 346
Iż-żwiġijiet imħallta u disparità, jew nuqqas ta' qbil fil-kult.
IV. L-effetti tas-sagrament taż-Żwieġ 348
Ir-rabta taż-żwieġ - Il-grazzja tas-sagrament taż-Żwieġ.
V. Dak li tagħti u dak li titlob l-imħabba fiż-Żwieġ 349
L-unità u l-indissolubbiltà taż-żwieġ - Il-fedeltà u l-imħabba fiż-Żwieġ - Il-ftuħ għall-ħajja.
VI. Il-Knisja tad-dar 351
Fil-qosor 352

IR-RABA' KAPITLU: IĊ-ĊELEBRAZZJONIJIET LITURĠIĊI L-OĦRA 354

L-ewwel artiklu: Is-sagramentali 354
Il-karatteristiċi tas-sagramentali - Il-ħafna suriet tas-sagramentali - Reliġjożità popolari.
Fil-qosor 356

It-tieni artiklu: Il-Funerali Nsara 356

I. L-aħħar Għid tan-Nisrani 357
II. Iċ-ċelebrazzjoni tal-funerali 357

IT-TIELET PARTI
IL-ĦAJJA FI KRISTU

.... 360

L-EWWEL SEZZJONI
IL-VOKAZZJONI TAL-BNIEDEM. IL-ĦAJJA FL-ISPIRTU

L-EWWEL KAPITLU: ID-DINJITÀ TAL-PERSUNA UMANA 363

L-ewwel artiklu: Il-bniedem, xbieha ta' Alla 363
Fil-qosor 363

It-tieni artiklu: Il-vokazzjoni tagħna għall-hena 365

I. Il-beatitudnijiet 365
II. Ix-xewqa tal-hena 366
III. L-hena nisrani 366
Fil-qosor 368

It-tielet artiklu: Il-libertà tal-bniedem 368

I. Libertà u responsabbiltà 368
II. Il-libertà tal-bniedem fil-Pjan tas-Salvazzjoni 370
Fil-qosor 371

Ir-raba' artiklu: Il-moralità tal-għemil tal-bniedem 371

I. L-għejjun tal-moralità 371
II. Għemil tajjeb u għemil ħażin 372
Fil-qosor 373

Il-ħames artiklu: Il-moralità tal-passjonijiet tal-bniedem 373

I. Il-passjonijiet 374
II. Passjonijiet u ħajja morali 374
Fil-qosor 375

Is-sitt artiklu: Il-kuxjenza morali 375

I. Il-ġudizzju tal-kuxjenza 375
II. Il-formazzjoni tal-kuxjenza 377
III. L-għażliet tal-kuxjenza 377
IV. Ġudizzju żbaljat 378
Fil-qosor 379

Is-seba' artiklu: Il-virtujiet 379

I. Il-virtujiet tal-bniedem 380
L-għażla bejn il-virtujiet kardinali - Il-virtujiet u l-grazzja.
II. Il-virtujiet teologali 382
Il-fidi - It-tama - L-imħabba.
III. Id-doni u l-frott tal-Ispirtu 385
Fil-qosor 385

It-tmien artiklu: Id-dnub 386

I. Il-ħniena u d-dnub 386

II. X'inhu d-dnub ... 387
III. Il-ħafna suriet tad-dnub ... 388
IV. Il-gravità tad-dnub: dnub mejjet u dnub venjal ... 388
V. It-tkattir tad-dnubiet ... 390
Fil-qosor ... 391

IT-TIENI KAPITLU: IL-KOMUNITÀ TAL-BNEDMIN ... 392

L-ewwel artiklu: Il-persuna u soċjetà ... 392

I. Il-karattru komunitarju tal-vokazzjoni tal-bniedem ... 392
II. Il-konverżjoni u s-soċjetà ... 393
Fil-qosor ... 394

It-tieni artiklu: It-tisħib fil-ħajja soċjali ... 395

I. L-awtorità ... 395
II. Il-ġid komuni (ta' kulħadd) ... 396
III. Responsabbiltà u parteċipazzjoni ... 398
Fil-qosor ... 399

It-tielet artiklu: Il-ġustizzja soċjali ... 400

I. Ir-rispett tal-persuna umana ... 400
II. Egwaljanzi u differenzi bejn il-bnedmin ... 401
III. Is-solidarjetà bejn il-bnedmin ... 402
Fil-qosor ... 403

IT-TIELET KAPITLU: IS-SALVAZZJONI TA' ALLA: IL-LIĠI TAL-GRAZZJA ... 403

L-ewwel artiklu: Il-Liġi morali ... 403

I. Il-Liġi morali naturali ... 404
II. Il-Liġi l-qadima ... 406
III. Il-Liġi l-ġdida jew Liġi evanġelika ... 407
Fil-qosor ... 409

It-tieni artiklu: Grazzja u ġustifikazzjoni ... 410

I. Il-ġustifikazzjoni ... 410
II. Il-grazzja ... 412
III. Il-mertu ... 414
IV. Il-qdusija nisranija ... 415
Fil-qosor ... 416

It-tielet artiklu: Il-Knisja, Omm u Għalliema ... 418

I. Il-ħajja morali u l-maġisteru tal-Knisja ... 418
II. Il-Preċetti tal-Knisja ... 420
III. Ħajja morali u xhieda missjunarja ... 421
Fil-qosor ... 421
L-għaxar kmandamenti ... 422

IT-TIENI SEZZJONI
L-GĦAXAR KMANDAMENTI

"Mgħallem, x'tajjeb għandi nagħmel?" - Id-Dekalogu fl-Iskrittura -

Id-Dekalogu u t-Tradizzjoni tal-Knisja - L-għaqda tad-Dekalogu - Id-Dekalogu u l-Liġi naturali - L-obbligu tad-Dekalogu - "Mingħajri ma tistgħu tagħmlu xejn" 424
Fil-qosor 428

L-EWWEL KAPITLU: "ĦOBB IL-MULEJ ALLA TIEGĦEK, B'QALBEK KOLLHA, B'RUĦEK KOLLHA, U BIL-QAWWA TIEGĦEK KOLLHA" 429

L-ewwel artiklu: L-ewwel kmandament 429

I. "Tadura l-Mulej Alla tiegħek u lilu biss taqdi" 429
Il-fidi - It-tama - L-imħabba.
II. "Lilu biss tagħti qima" 432
L-adorazzjoni - It-talb - Is-sagrifiċċju - Wegħdiet u voti - Id-dmir soċjali tar-reliġjon u d-dritt għal-libertà reliġjuża.
III. "Ma jkollokx Alla ieħor għajri" 435
Is-superstizzjoni - L-idolatrija - Teħbir u seħer - L-irreliġjon - L-ateiżmu - L-anjostiċiżmu.
IV. "Tagħmilx għalik xbihat minquxa...." 439
Fil-qosor 439

It-tieni artiklu: It-tieni kmandament 440

I. Isem il-Mulej hu qaddis 440
II. L-isem ta' Alla msemmi fil-batal 442
III. L-isem nisrani 443
Fil-qosor 443

It-tielet artiklu: It-tielet kmandamenti 444

I. Jum is-Sibt 444
II. Jum il-Mulej 445
Jum il-qawmien mill-imwiet: il-ħolqien ġdid - Il-Ħadd: Il-milja tas-Sibt - L-Ewkaristija f'Jum il-Ħadd - L-obbligu tal-Ħadd - Jum ta' grazzja u ta' mistrieħ mix-xogħol.
Fil-qosor 448

IT-TIENI KAPITLU: "ĦOBB 'L GĦAJREK BĦALEK INNIFSEK" 449

Ir-raba' artiklu: Ir-raba' kmandament 450

I. Il-familja fil-pjan ta' Alla 451
In-natura tal-familja - Il-familja nisranija.
II. Il-familja u s-soċjetà 451
III. Id-dmirijiet tal-membri tal-familja 453
Id-Dmirijiet tal-ulied - Id-Dmirijiet tal-ġenituri.
IV. Il-familja u s-Saltna 456
V. L-awtoritajiet fis-soċjetà ċivili 457
Id-dmirijiet tal-awtoritajiet ċivili - Dmirijiet taċ-ċittadini - Il-komunità politika u l-Knisja.
Fil-qosor 460

Il-ħames artiklu: Il-ħames kmandament 461

I. Ir-rispett għall-ħajja tal-bniedem 461
Ix-xhieda tal-Iskrittura - Difiża leġittma - L-omiċidju volontarju - L-abort - L-ewtanasja - Is-suwiċidju.
II. Ir-rispett għad-dinjità tal-persuni 466
Ir-rispett għar-ruħ ta' ħaddieħor: l-iskandlu - Ir-rispett tas-saħħa - Ir-rispett tal-persuna umana u r-riċerka xjentifika - Ir-rispett għas-sħuħija tal-ġisem - Ir-rispett għall-mejtin.

III. Il-ħarsien tal-paċi 469
Il-paċi - Nevitaw il-gwerra.
Fil-qosor 472

Is-sitt artiklu: Is-sitt kmandament 474

I. "Raġel u mara ħalaqhom" 474
II. Il-vokazzjoni għall-kastità 475
L-integrità tal-persuna - Is-sħuħija tal-għotja tiegħek innifsek - Is-suriet diversi tal-kastità - Id-dnubiet kontra l-kastità - Kastità u omosesswalità.
III. L-imħabba tal-miżżewġin 479
Il-fedeltà tal-miżżewġin - Il-frott taż-żwieġ - Id-don tal-ulied.
IV. L-offiżi kontra d-dinjità taż-żwieġ 483
Id-divorzju - Offiżi oħra kontra d-dinjità taż-żwieġ.
Fil-qosor 485

Is-seba' artiklu: Is-seba' kmandament 486

I. Il-ġid tad-dinja li hu għal kulħadd u l-proprjetà privata tal-ġid 487
II. Ir-rispett tal-persuna u ta' ġidha 487
Ir-rispett għall-ġid ta' ħaddieħor - Ir-rispett għas-sħuħija tal-ħolqien.
III. Id-duttrina soċjali tal-Knisja 490
IV. L-attività ekonomika u l-ġustizzja soċjali 491
V. Ġustizzja u solidarjetà bejn in-nazzjonijiet 493
VI. L-imħabba għall-foqra 495
Fil-qosor 497

It-tmien artiklu: It-tmien kmandament 498

I. Tgħix fil-verità 498
II. "Ix-xhieda għall-verità" 499
II. In-nuqqasijiet kontra l-verità 500
IV. Ir-rispett għall-verità 502
V. L-użu tal-mezzi tal-komunikazzjoni soċjali 503
VI. Verità, ġmiel u arti sagra 504
Fil-qosor 505

Id-disa' artiklu: Id-disa' kmandament 506

I. Is-safa tal-qalb 507
II. It-taqbida għas-safa 508
Fil-qosor 509

L-għaxar artiklu: L-għaxar kmandament 510

I. Id-diżordni ta' kull ġibda 510
II. Ix-xewqat tal-ispirtu 511
III. Il-faqar tal-qalb 512
IV. "Irrid nara 'l Alla 513
Fil-qosor 513

IR-RABA' PARTI
IT-TALBA NISRANIJA

L-EWWEL SEZZJONI
IT-TALB FIL-ĦAJJA NISRANIJA

X'inhu t-talb ... 516
It-talb bħala don ta' Alla - It-talb bħala Patt - It-talb bħala Xirka.

L-EWWEL KAPITLU: IR-RIVELAZZJONI TAT-TALB ... 517

L-istedina universali għat-talb ... 517

L-ewwel artiklu: It-talb fit-Testment il-Qadim ... 518

Il-ħolqien, għajn tat-talb - Il-Wegħda u t-talba tal-fidi - Mosè u t-talba ta' medjazzjoni - David u t-talb tas-sultan - Elija, il-profeti, u l-konverżjoni tal-qalb - Is-Salmi, it-talba tal-Ġemgħa.

Fil-qosor ... 523

It-tieni artiklu: Fil-milja taż-żminijiet ... 524

Ġesù jitlob - Ġesù jgħallimna nitolbu - Ġesù jisma' t-talb tagħna - It-talba tal-Verġni Marija.

Fil-qosor ... 529

It-tielet artiklu: Fiż-żmien tal-Knisja ... 530

II. Il-barka u l-adorazzjoni ... 530
II. It-talb biex naqilgħu xi ħaġa ... 531
III. It-talb ta' interċessjoni ... 532
IV. It-talb ta' radd il-ħajr ... 532
V. It-talb ta' tifħir ... 533
Fil-qosor ... 534

IT-TIENI KAPITLU: IT-TRADIZZJONI TAT-TALB ... 534

L-ewwel artiklu: Mill-għejjun tat-talb ... 535

Il-Kelma ta' Alla - Il-Liturġija tal-Knisja - Il-virtujiet Teologali - "Illum".

Fil-qosor ... 536

It-tieni artiklu: Il-mixja tat-talb ... 537

It-talba lill-Missier - It-talba lil Ġesù - "Spirtu s-Santu, ejja fina" - F'għaqda mal-Imqaddsa Omm Alla.

Fil-qosor ... 540

It-tielet artiklu: Mexxejja fit-talb ... 541

Sħaba ta' xhieda - Qaddejja tat-talb - Postijiet adatti għat-talb.

Fil-qosor ... 543

IT-TIELET KAPITLU: IL-ĦAJJA TAT-TALB ... 543

L-ewwel artiklu: Is-suriet tat-talb ... 544

II. It-talb bil-fomm ... 544
II. Il-meditazzjoni ... 545
III. L-orazzjoni ... 545
Fil-qosor ... 547

It-tieni artiklu: It-taqbida tat-talb ... 548

II. Diffikultajiet kontra t-talb ... 548

II. Is-sahra umli tal-qalb ... 549
Quddiem id-diffikultajiet tat-talb - Quddiem it-tentazzjonijiet fit-talb.
III. Il-fiduċja ta' wlied ... 550
Għaliex ingergru li ma niġux mismugħa? - Kif jista' jkun effikaċi t-talb tagħna.
IV. Nibqgħu sħaħ fl-imħabba ... 551
V. It-talba tas-siegħa ta' Ġesù ... 552
Fil-qosor ... 553

IT-TIENI SEZZJONI
IT-TALBA TAL-MULEJ: "MISSIERNA!"

L-ewwel artiklu: "Ġabra fil-qosor tal-Evanġelju kollu" ... 555

II. Fil-qalba tal-Iskrittura ... 556
II. "It-talba tal-Mulej" ... 556
III. It-talba tal-Knisja ... 557
Fil-qosor ... 558

It-tieni artiklu: "Missierna li inti fis-smewwiet" ... 558

IV. Bil-fiduċja kollha ejjew nersqu lejn il-Mulej ... 558
V. "Missier!" ... 559
VI. "Missierna" ... 561
IV. "Li inti fis-smewwiet" ... 562
Fil-qosor ... 563

It-tielet artiklu: Is-seba' talbiet ... 564

VI. Jitqaddes ismek ... 564
VII. Tiġi saltnatek ... 566
VIII. Ikun dak li trid int kif fis-sema hekda fl-art ... 568
IX. Ħobżna ta' kuljum agħtina llum ... 569
X. Aħfrilna dnubietna bħalma naħfru lil min hu ħati għalina ... 571
Aħfrilna dnubietna... - ...Bħal ma naħfru lil min hu ħati għalina.
VI. Iddaħħalniex fit-tiġrib ... 573
VII. Eħlisna mid-deni ... 574
Id-dossoloġija tal-aħħar ... 575
Fil-qosor ... 576

Werrej tar-referenzi ... 579
Werrej tematiku ... 630
Werrej ġenerali ... 653